

M. LAPKRIČIO 11 D., TREČIADIENIS

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

(Iškilmingas posėdis pradėtas 15.05 val.)

1. Iškilmingas posėdis – Dvidešimtosios demokratinių pokyčių Vidurio ir Rytų Europoje metinės

Pirmininkas. – Prieš pradėdamas posėdį norėčiau pasakyti, kad mes su Čekijos prezidentu Václavu Havelu pasikeitėme nuomonėmis, ir galiu jus patikinti, jog prieš 25 metus nebūtume galėję įsivaizduoti nieko panašaus!

(Plojimai)

Ponios ir ponai, šis iškilmingas plenarinis posėdis skirtas paminėti dvidešimtąsias demokratinių pokyčių Vidurio ir Rytų Europoje metines.

Prezidente V. Havelai, Tarybos Pirmininke, Švedijos ministre pirmininke, Komisijos Pirmininke, Parlamento nariai, ponios ir ponai, gerbiamieji svečiai, šiandien ypatinga diena – Europos Parlamente svečiuojasi žmogus, suvaidinęs didelį vaidmenį Europos istorijoje.

Prieš dvi dienas stebėjome, kaip dar kartą griuvo Berlyno siena, šį sykį simbolinių domino kauliukų pavidalu. Šiandien Parlamentas sutinka svečią, – rašytoją intelektualą ir nuostabų žmogų, – kuris prieš dvidešimt metų kartu su kitais privertė šį domino sugriūti. Tai visų kovotojų už laisvę ir žmogaus teises, kovojančių ten, kur jų nepaisoma, draugas – prezidentas Václav Havel. Malonu jus matyti, brangus Václavai!

(Plojimai)

Nepamirškime, kad komunizmą nuvertė paprasti žmonės: darbininkai, mokslininkai, rašytojai, milijonai žmonių, gyvenę už Geležinės uždangos, niekados nepasidavę priespaudai. Tvirta valia ir ryžtas buvo vienintelis jų ginklas prieš tankus. Dešimtmečius pavergti, jie daug kartų rizikavo, bet galiausiai šventė pergalę, nes žmonių svajonės stipresnės už betono sienas, už kraugeriškas politines sistemas. Svarbų vaidmenį atliko ir tie, kurie padėjo jiems iš kitos Geležinės uždangos pusės, leisdami Rytų gyventojams suprasti, kad jie ne vieni. Visų šių žmonių dėka atsirado istorinio Rytų ir Vakarų susitaikymo, Europos susivienijimo galimybė. Václav Havel buvo ir tebėra didžiausias tų laikų didvyris.

1989 m. mano šalies studentai išėjo į gatves reikalaudami išlaisvinti Václavą Havelą. Netrukus Václav Havel tapo laisvos Čekoslovakijos prezidentu, čekų bei slovakų prezidentu ir svarbiausiu abiejų šalių veikėju.

Panašiai kaip prieš dvidešimt metų, t. y. 1968 m., kai Čekoslovakija ėmė laisvėti, bendras slovakų ir čekų veikėjas buvo slovakas Aleksandr Dubček.

Pone pirmininke, pone Václavai, 1987 m. pagrindinėje spaudoje buvo paskelbtos dvi jūsų pjesės. Mano atmintyje įstrigo viršelį, iš kurio žvelgė neaukštas liūdnas vyras, atrodęs labai vienišas ir nesvarbus. Jis laikė iškėlęs du pirštus pergalės ženklą. Nėdudukas, niekuo neišsiskiriantis žmogelis. Tai garsiai ir aiškiai byloja, kad kiekvienas žmogus yra gimęs laisvas ir turėtų netrukdomas gyventi laisvai. Toks svarbiausias mūsų Parlamento uždavinys – atstovauti laisviems europiečiams.

Leiskite pasiūlyti jums trumpą peržiūrą. Tai filmukas, priminsiantis tai, kas Europoje vyko prieš dvidešimt ir daugiau metų.

Ponios ir ponai, prieš mus – Václav Havel.

Jis labai anksti pradėjo rašyti ir niekada nenustojo rašęs, net tuos penkerius metus, kai buvo keturis kartus įkalintas. Jo rašymo būdas visada buvo atviras ir sąžiningas, jautrus ir gražus.

1977 m. chartija gimė kaip Čekoslovakijos ir Lenkijos, o vėliau ir kitų Rytų bloko valstybių pasipriešinimo judėjimų bendradarbiavimo priemonė. Václav Havel buvo šio judėjimo varomoji jėga. Teisybės jis siekė

drąsiai ir labai kukliai, kaip ir režimo priešininkas poetas Zbigniew Herbert, kuris rašė: „Mes turėjome šiek tiek būtinios narsos, bet iš esmės tai buvo skonio reikalas.“

Džiaugiuosi, pone Václavai, kad jums niekada netrūko gero skonio!

Ponios ir ponai, prezidentas Václav Havel.

(Plojimai)

Václav Havel, buvęs Čekijos prezidentas. – (CS) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau padėkoti jums už kvietimą ir už galimybę kreiptis į jus šiomis dienomis, kai sukanka dvidešimt metų nuo to dramatiško momento, kai buvo pralaužtos uždarnos sienos, nukirptos spygliuotos vielos ir nugriautos Europos tautas skyrusios sienos, o Vokietijoje – tą pačią tautą atskyrusi siena. Atėjo ne tik Europos, bet didžia dalimi ir pasaulio padalijimo į dvi priešingas stovyklas pabaiga. Tai buvo toks istoriškai svarbus momentas, kad daugelis žmonių pajuto, jog nuo šiol pasaulis tik klestės.

Tačiau taip neatsitiko. Istorija, žinoma, nesustojo. Tad juo svarbiau šios sukakties proga ne tik apmąstyti dabartį, bet pirmiausia pagalvoti apie ateitį. Norėčiau prie šio apmąstymo prisidėti pateikdamas penkias pastabas Europos suvienijimo tema.

Niekas iš mūsų nebuvo visiškai pasirengęs šiam stebėtinai greitam Geležinės uždangos nukritimui. Ir negalėjo būti pasirengęs, nes tai būtų buvę nenatūralu. Todėl netrukus prasidėjo konkrečių pasirinkimų, įvairių alternatyvų analizavimo ir nežinomybės laikotarpis. Galiausiai NATO žengė drąsų žingsnį – įsileido naujus narius, taip užtikrindama jų saugumą, ir suteikė galimybę sutelkti dėmesį pasirengimui stoti į Europos Sąjungą. Po to Europos Sąjunga iš tikrųjų atvėrė duris naujoms demokratinėms Vidurio ir Rytų Europos valstybėms. Retkarčiais kyla sunkumų dėl šių šalių. Tai visai suprantama. Neįmanoma per kelias dienas sukurti arba atkurti demokratinės politinės kultūros. Tam reikia laiko, kyla daugybė netikėtų problemų, kurias reikia spręsti žengiant šiuo keliu. Šiuolaikinės istorijos laikotarpiu komunistinė santvarka vyravo pirmąjį ir, tikėkimės, paskutinį kartą istorijoje, todėl mes pirmieji susidūrėme su pokomunizmo reiškiniu. Mums teko kovoti su ilgai trukusio, baimę pagrįsto režimo pasekmėmis ir su visais precedento istorijoje neturėjusio nuosavybės persikirstymo pavojais. Buvo ir vis dar yra daug kliūčių, o mūsų patirtis šioje srityje vis dar labai nedidelė.

Tačiau manau, kad Vakarai pasielgė teisingai. Bet kuri kita alternatyva būtų sukėlusi daug daugiau problemų ir dargi daugiau kainavusi ne tik Vakarams, bet, tiesą sakant, ir mums visiems. Galėjome būti ne tik pavojingos naujos kovos dėl įtakos sričių ar tiesioginio vienos pusės viešpatavimo kitos pusės atžvilgiu liudininkai, bet ir tikriausiai matyti, kaip nuo Vakarų atitvertos valstybės tampa įvairių nacionalistų bei populistų ir jų apginkluotos milicijos veiklos sfera, o gal netgi pavojingų vietinių konfliktų, kurie yra dar pavojingesni, nes dėl žinomų priežasčių po Antrojo pasaulinio karo vykusio konferencija nebuvo tikra taikos konferencija, kurioje būtų nustatomi įpareigojantys tikslūs ir ilgalaikiai pokario Europos santykiai, regionu. Mano nuomone, daugelis tų, kurie dar visai neseniai mėgo vėliavomis su kūju ir pjautuvu, galėtų labai greitai pakelti nacionalinę vėliavą. To pasekmes matėme buvusioje Jugoslavijoje. Be abejo, gerai žinoma, kad vieni demonai visada pažadina kitus demonus. Todėl niekas negali pasakyti, ar užkratas nebūtų persimetęs į Vakarų Europą. Gyvename laikotarpiu, kai bet koks vietinis konfliktas dėl globalizacijos galėjo peraugti į pasaulinį konfliktą.

Todėl pasirinktas būdas buvo natūraliausias istoriškai ir naudingiausias praktiškai. Be to, būtų galima sakyti, kad šis būdas yra bendros atsakomybės už istorinius įvykius, kurių pradžia lėmė demokratinio pasaulio vykdoma trumparegiška nuolaidžiavimo politika, išraiška.

Apibendrinamas norėčiau pasakyti, kad verta užsikrauti nemažą sunkumų, su kuriais šiandien dėl mūsų susiduria ES, naštą, nes bet kuris kitas veikimo būdas būtų buvęs daug blogesnis ir pavojingesnis. Šiomis aplinkybėmis Europos galėtume prašyti tik kantrybės ir supratimo.

Žinoma, kyla klausimas, ką mes galime pasiūlyti Europai. Ilgą laiką maniau, kad po to, ką ištvėrėme totalitarizmo epochoje, turėjome (kadangi esame tiesiogiai kalti) įtikinamai pasidalyti savo patirtimi su kitais ir visa tai, kas iš to gimė, paversti konkrečiais pasiūlymais. Tai nelengva, ir nesu tikras, kad jau pasiekėme šį tikslą. Dažnai totalitarinio arba autoritarinio valdymo pradžia nėra aiškiai pastebima, o šio režimo visuomenės kontrolės metodai yra labai rafinuoti. Tik dabar, praėjus tam tikram laikui, daugelis mūsų suvokia, kaip gudriai kartais būdavome įtraukti į totalitarizmo voratinklį. Visa tai verčia mus būti ypač budrius. Taip padėtume užtikrinti, kad niekada nepasikartos tai, ką patyrėme.

Ko tam reikia? Pirmiausia dėl aiškaus ir atviro solidarumo su kiekvienu, kuris šiandien bet kuriame pasaulio krašte priešinas totalitariniams arba autoritariniams režimams. Šiam solidarumui neturėtų trukdyti jokie

ekonominiai ar kiti interesai. Netgi maži, vos pastebimi ir geriausiais norais grįsti kompromisai gali, nors ir netiesiogiai ar tik po kurio laiko, turėti lemtingų pasekmių. Blogiui negalima nuolaidžiauti, nes blogio prigimtis – kiekvieną nuolaidžiavimą išnaudoti saviems tikslams. Be to, Europa turi savąją liūdną politinio nuolaidžiavimo patirtį. Mūsų parama liberalių pažiūrų žmonėms arba atviriems sąlygų Šiaurės Korėjoje, Birmoje, Irane, Tibete, Baltarusijoje, Kuboje ar kitur liudytojams gali būti naudingesnė, nei mes įsivaizduojame. Taip mes padėsime sau sukurti geresnį pasaulį ir geriau elgtis vieni su kitais, kitaip tariant, priartėsime prie tikrojo vertybių, kurias propaguojame bendruomenių lygiu, turinio.

Neseniai Europos Parlamentas suteikė Sacharovo premiją Rusijos žmogaus teisių gynimo organizacijai „Memorial“. Manau, jog tai buvo svarbus poelgis. Pamenu, kaip svarbu mūsų šaliai buvo tai, kad sykį Prancūzijos prezidentas oficialaus vizito metu, nepaisydamas mūsų vyriausybės norų, pakvietė mus, opoziciją, dalykinių pusryčių. Tokie veiksmai tik iš pažiūros paviršutiniški. Totalitarinio režimo sąlygomis vieni pusryčiai arba viena nuslopinta studentų demonstracija gali, esant tinkamoms aplinkybėms, pasukti istorijos kryptį.

Kiekvieno žmogaus tapatumą, išskyrus tai, kas mums, kaip atskiriems individams, įgimta, kuria mūsų daugiasluoksnis vadinamasis kolektyvinis identitetas. Kiekvienas iš mūsų daugiau ar mažiau kuria savąjį priklausomumo šeimai, bendruomenei, regionui, firmai, bažnyčiai, visuomenei ar politinei partijai, tautai, civilizuotam pasauliui ir galiausiai šios planetos gyventojams jausmą. Visa tai rodo, kad mes turime tam tikrų rūšių namus, – geografinius, ideologinius, lingvistinius, etninius ar kitokius, – kuriuos patys ir drauge kuriame. Svarbią rolę šiuo atžvilgiu turi ir mūsų įvairiarūšis patriotizmas, mūsų tikslai, pažiūros, polinkiai, savimana, savybės, tradicijos, papročiai, įpročiai ir ypatumai. Vienu žodžiu, pasaulis yra įvairovių mišinys, žmonija yra įvairovių mišinys ir kiekvienas iš mūsų yra įvairovių mišinys.

Bendras suverenumas natūraliai kyla iš minėto kolektyvinio bendrumo jausmo. Mūsų suverenumas kiekviename mūsų tapatumo lygmenyje yra tam tikro laipsnio, bet nė viename mūsų tapatumo lygmenyje mes neturime ir negalime turėti visiško suverenumo. Yra vienas reikalavimas – kad visi šie suverenai vienas kitą papildytų ir, jei įmanoma, vienas kitam neprieštarautų.

Esu tikras, kad įspėjote, jog šį klausimą dabar keliu dėl to, kad diskusijos dėl Europos konstitucijos ir Lisabonos sutarties daugiausia sukasi apie klausimą, koks turėtų būti nacionalinio ir Europos suverenumo santykis. Atsakymas aiškus: šie suverenai turėtų papildyti vienas kitą. Jei jaučiuosi europiečiu, tai nereiškia, kad nustoju būti čekas. Atvirkščiai: būdamas čekas esu ir europietis. Mėgstu poetiškai sakyti, kad Europa yra mūsų tėvynių tėvynė.

Kartu esu įsitikinęs, kad Europos suverenumas ateityje laipsniškai stiprės. Nežinau, kaip sparčiai ar kaip lėtai, kokie vingiai ir posūkiai pasitaikys kelyje, bet žinau, kad integracijos procesas turi tęstis. Galų gale, tai naudinga ir netgi gyvybiškai svarbu ne tik europiečiams, bet ir visai žmonijai. To priežastys aiškios: gyvename vienos pasaulio civilizacijos erdvėje, kurioje Grenlandijos žvejybos įmonės savininkas gali gyventi Taivane ir kartu būti Brazilijos banko savininkas, o Čekijoje esančios kasyklos savininkas savo įmonei gali kompiuteriu vadovauti iš Islandijos. Tokioje erdvėje įvairių viršnacionalinių, viršvalstybinių ar užsienio bendrijų vaidmuo bus dar didesnis. Tai nėra ir nebus tautinės valstybės galas; tautinės valstybės jungiasi, toliau jungsis ir veiks daugelyje sričių. Jau vien techniniai ir ekonominiai laimėjimai lemia šią neišvengiamą būtinybę. Antra vertus, tokiu metu, kai pasaulis linksta prie grėsmingos unifikacijos formos, įvairių mažesnių valstybių ir tautų bendrijų, kurios vienu ar kitu būdu tarpusavyje artimos, konstitucijos gali padėti geriau išsaugoti nacionalinį arba regioninį tapatumą.

Laipsniškas ir taikus valstybių jungimasis į grupes neabejotinai sustiprins ir taikų sambūvį. Argi daugelis pastarųjų šimtmečių karų nebuvo tautinių valstybių karai? Kaip geriau galėtų būti sutramdyti įvairūs nacionaliniai demonai, jei ne tautoms faktiškai bendradarbiaujant? Daugiasluoksnio suverenumo principas bus gyvybingas tik paremiant visuomenei ir politikams. Pastebėjau, kad mano šalyje (ir galbūt daugelyje kitų) žmonės dažnai sako „mes“ (mano atveju čekai) ir „jie“ – tų nedori užsieniečių iš Briuselio kompanija. Bet argi mes taip pat ne Briuselyje? Šis skirstymas *a priori* doruoliškus „mus“ ir kažkodėl nedorus „juos“, norinčius bet kokia kaina mums pakenkti, tik parodo, kaip silpnai suvokiamas tikrasis integracijos principas. Tam taip pat reikia kantriai priešintis.

Mes visi sėdime toje pačioje valtyje, kuri plaukia teisinga kryptimi. Ji ir toliau ta kryptimi plauks, jei visi jos keleiviai jaus bendrą atsakomybę, o ne kiekvienas žais savo žaidimus, siekdamas savų tikslų. Mes neįrodysime savo svarbumo ar unikalumo naujai susikūrusioje bendrijoje, šūkaliodami apie savo neaiškiai apibrėžtus tautinius interesus – tai tik slepia vidinio pasitikėjimo stygių. Turime ryžtingai žengti į priekį drauge ir kartu siekti bendrų tikslų.

Europa daugelį šimtmečių buvo šios planetos civilizacijos centras ir tokiu centru save neabejotinai laikė, net jei ir klydo. Todėl ji jautėsi teisi po visą pasaulį skleisdama savo kultūrą, religiją ir atradimus, nepaisant to, ar kas nors to norėjo. Minėtos vertybės dažnai buvo primetamos jėga. Netgi būtų galima sakyti, kad Europoje galima atsekti visą šiuolaikinę civilizaciją: ne tik atskirus elementus, kuriuos pasaulis laiko iškilais, bet ir šiandieninį trumparegiškumą. Europa turėtų iš viso to pasimokyti ir savo vaidmenį susigrąžinti nauju būdu. Kitaip tariant, ji daugiau nieko pasauliui neprimes, niekur nenaudos prievartos, o tik stengsis įteigti. Ji tik rodytų pavyzdį, iš kurio kiti galės pasimokyti, bet neprivalės daryti tą patį.

Būtų nelengva rasti žemėje regioną, kur kiekvienoje šalyje būtų susitelkę tiek daug tautybių ar etninių grupių, tiek daug mažumų ir tarp tų gyvenančių kitų mažumų. Per pastaruosius dešimtmečius Europa vis dėlto sugebėjo sukurti, ko gero, darniausias viršnacionalines grupes, kokių šiandien yra visame pasaulyje. Tačiau svarbiausia tai, kad šios grupės neatsirado kaip smurto prieš silpnuosius padarinys, kaip visada būdavo praeityje, o atvirkščiai – jos yra realių susitarimų rezultatas. Todėl integracija iš kovos lauko persikėlė į konferencijų sales. Jau vien tik tai dabar gali būti svarbiausias likusiojo pasaulio uždavinys.

Paminėjau didėjančią viršnacionalinių struktūrų svarbą šių dienų pasaulyje. Mano nuomone, geriausias būsimųjų dešimtmečių politinis susitarimas būtų šių stambių viršnacionalinių arba europinių subjektų kūrybinis, partnerystė pagrįstas tam tikros formos bendradarbiavimas, laikantis konkrečių būtiniausių mažiausių socialinių standartų, kurie turėtų būti daugiau moraliniai nei politiniai. Šie santykiai, žinoma, jei jie prasmingi, turi būti grindžiami dviem pagrindiniais principais: visiška abipuse lygybe ir kuo didesniu atvirumu. Santykiai nėra partnerystė, kai dėl realių priežasčių, pavyzdžiui, baimės, kad bus nutrauktas naftos ar dujų tiekimas, kai kas užmerkia akis ir pamiršta visas liberalių pažiūrų žurnalistų žmogžudystes ar panašias blogybes, apie kurias mielai kalbėtų kitomis aplinkybėmis. Tokie santykiai pagrįsti melu. Tikri partneriai privalo sugebėti vieni kitiems sakyti viską, ką galvoja, kitaip tariant, visą tiesą, be to, jie privalo įstengti išklausti visą tiesą.

Europos integracija, dėl kurios didžioji mūsų žemyno dalis taip ilgai gyvena taikoje, tiesą sakant, yra unikalus bandymas sukurti demokratinių valstybių konfederaciją. Ji dar nėra visavertė federacija, nėra netgi tradicinė konfederacija ir iškart tokia netaps. Tai tik naujas darinys. O kad ši pastanga taptų pavyzdžiu kitiems! Tačiau ne tai svarbiausia. Europos Sąjunga, mano įsitikinimu, turi galimybę įkvėpti likusį pasaulį kurti dar tobulesnį modelį nei jos įgyvendinamas tautų bendradarbiavimo modelis. Turiu omenyje galimybę tobulinti visus ginčijamus būdus, kuriais Europa nulėmė šiuolaikinės civilizacijos pobūdį arba padarė jam įtaką. Tai judėjimas, kuris jau po truputį prasideda.

Turiu omenyje naudos, siekiamos bet kuria kaina, nepaisant ilgalaikių ir negrįžtamų pasekmių, kulto atmetimą, kiekybinio ir nuolat didėjančio augimo kulto atmetimą, netikusio sumanymo pavyti ir pralenksti Ameriką, Kiniją ar dar ką nors atsakymą ir pavojingo neplanuoto žemės kolonizavimo ir beprasmiškos planetos apiplėšimo neatsižvelgiant į aplinką arba būsimų kartų interesus atsakymą. Turiu omenyje ir išradinę energijos taupymą, kai valstybės sėkmė matuojama ne vartojimo didėjimu, o priešingai – jo mažėjimu.

Visa tai įmanoma pasiekti tik tada, kai pokyčiai subręs šiuolaikinio europiečio sieloje. Akistatoje su naujausiais atradimais kosmologijos srityje žmogui reikėtų būti tik truputį kuklesniam, pagalvoti apie tai, kas bus po jo mirties, ir vienumoje nusilenkti prieš visatos paslaptis; trumpai tariant, jis turėtų dar kartą atrasti ryšį su amžinybe ir begalybe, kaip buvo ankstyvuosiuose Europos vystymosi etapuose. Turėtume rimtai apmąstyti, kad tai, kas padaryta, yra padaryta negrąžinamai, kad viskas kažkur išliks – net jei tik skriejančios šviesos pavidalu – ir kad dėl to niekas neatleidžiama visam laikui.

Tačiau grįžtant prie Europos kaip partnerės reikia pasakyti, kad daugelis žmonijos istorijoje vykusių karų buvo dėl sienų, kitaip sakant, teritorijos. Ši patirtis moko, kad ne tik tautinės valstybės, bet ir viršnacionalinės bendrijos turėtų visada tiksliai žinoti, kur jos prasideda ir kur baigiasi. Dėl neaiškių ar ginčytinų sienų dažnai kyla katastrofos. Europos Sąjunga taip pat turėtų šito nepamiršti ir išsiaiškinti, kur yra jos išorės sienos. Jei ji nori sieną nuversti, visų pirma turi žinoti, kur ši yra. Taip ES pritartų geografinės tapatybės idėjai platesniu, t. y. planetos, mastu. Be to, šitaip ji įneštų svarbų ir realų indėlį į mūsų visų trokštamą tikslą – taiką tarp šios planetos žmonių ir tautų.

Pasidalyto suvereniteto tema Europos diskusijose dažniausiai susijusi su Europos Sąjungos institucine sąranga. Pritariu tam, kad Europos Sąjunga pastaraisiais metais skiria tiek daug energijos šiai temai, ir džiaugiuosi jos laimėjimais šioje srityje. Būtent dėl šios priežasties drįstu panagrinėti šį klausimą žvelgdamas į perspektyvą. Parlamentas, kuriame jūs posėdžiaujate, renkamas tiesioginiuose rinkimuose, ir dedamos pastangos, kad įvairių valstybių atstovų skaičius jame atitiktų valstybės dydį. Manau, kad Europos Parlamentui, kaip vienintelei visų europiečių tiesioginių rinkimų būdu išrinktai institucijai, turėtų būtų suteikta daug daugiau teisių, nei jis šiandien iš tikrųjų turi. Todėl teisėkūros darbas turėtų būti aiškiau pereiti iš vykdomųjų institucijų į teisės

aktų kūrimo institucijų rankas. Europos Parlamentas neturi žmonėms atrodyti tik kaip brangi Europos Sąjungos puošmena.

Mano nuomone, kartu su Parlamentu ilgainiui galėtų pradėti veikti kita, mažesnė institucija, kurios narius iš savo gretų rinktų nacionaliniai parlamentai ir kiekviena valstybė narė turėtų tokį pat narių skaičių. Šiuo arba kitu panašiu būdu būtų galima tuo pačiu metu išspręsti du klausimus. Pirma, nacionaliniai parlamentai nebesijautų nedalyvaujantys priimant Europos sprendimus. Antra, būtų garantija, kad bent viena Europos institucija užtikrina visišką lygybę visoms valstybėms narėms. Žinoma, tokia institucija posėdžiautų nedažnai, tam tikro narių skaičiaus prašymu ir tik tais klausimais, dėl kurių būtinas bendras sutarimas. Priėmus šį sprendimą, skyrimo į Komisiją procedūra taptų ne tokia sudėtinga, laikantis nacionalumo modelio, o Europos Vadovų Tarybai palengvėtų balsų skaičiavimas. Prisipažįstu, aš ir pats manau, jog svarbiau, kad Komisijos nariai būtų geriausi savo srities specialistai, o ne tik mano šalies piliečiai ar mano partijos nariai.

Europos Vadovų Taryba šiuo metu yra keistas vykdomosios ir atstovaujamosios valdžių derinys. Jos vaidmenį taip pat reikia paaiškinti. Manau, kad jis turėtų būti panašus į parlamentinės demokratijos valstybės vadovo vaidmenį, kuris viena vertus yra sunkiai pastebimas, o kita vertus – tai matomas kolektyvinis valstybių konfederacijos valdymo vaidmuo, kurio matomas ir visiems suprantamas atstovas būtų asmuo, tai yra pirmininkas, kurio buvimas jau numatytas Lisabonos sutartyje ir kuris yra labai svarbus asmuo, turint omenyje, kad bet kokios formos kolektyvinio vadovavimo atsiradimas pranašauja valstybės suirimą. Nesakau, kad taip gali atsitikti ir viršnacionalinei bendrijai, bet vis dėlto jaučiu, kad kažkur viršuje turėtų būti vienas žmogus, kuris atstovautų visam sudėtingam mechanizmui ir kurio dėka visą šį mechanizmą būtų lengviau suprasti.

Jau daug kartų minėjau, kad būtų puiku, jei kada nors ateityje būtų priimta nedidelė, suprantama ir lengvai skaitoma Europos konstitucija, kurią nesunkiai suprastų net vaikai, ir kad likusi dalis – dabar išaugusi iki kelių tūkstančių puslapių – būtų tik jos priedai. ES pagrindinių teisių chartija, kaip tekstas, kuriame suformuluotos vertybės ir idealai, kuriais Europos Sąjunga remiasi, kurių ji stengiasi laikytis ir kuriomis grindžia savo sprendimus, būtų pagrindinė šios konstitucijos dalis arba pirmasis jos skyrius.

Ponios ir ponai, norėčiau padaryti paskutinę pastabą, kuri tam tikra prasme sugrąžins mane prie to, nuo ko pradėjau. Žiūrint iš toli, Europos Sąjunga atrodo kaip itin technokratinė institucija, kuriai rūpi tik ekonomika ir pinigai. Nepabaigiami ginčai dėl biudžeto, kvotų, muito, mokesčių, verslo reguliavimo ir daugelio kitų reguliavimo priemonių tikriausiai būtini, ir aš jokių būdu jų nesmerkiu. Netgi manau, kad garsieji nurodymai ar reikalavimai, kaip gaminti guliašą, – tai, iš ko daugiausia juokiasi euroskeptikai, – yra labiau skirti apsaugoti tam, kas čekiška ar vengriška, o ne užsipulti tas valstybes nares ar kėsintis į jų tapatumą.

Vis dėlto manau, kad Europos Sąjunga turėtų labiau ir akivaizdžiau pabrėžti tai, kas iš tikrųjų svarbiausia, t. y. savo dvasinius ir vertybinius pagrindus. Europos Sąjunga deda negirdėtas pastangas, kad sukurtų didelę ir autentišką viršvalstybinę bendriją, pagrįstą žmogaus laisvėmis ir orumu, tikra, o ne tariama arba formalia demokratija, tikėjimu sveiku protu, padorumu ir gebėjimu vesti lygių partnerių dialogą Bendrijos viduje ir su visais kitais partneriais. Be to, ši bendrija neabejotinai grindžiama pagarba tautoms, jų tradicijoms, laimėjimams, jų užimamoms teritorijoms, jų namams ir kraštovaizdžiams, kuriuose tie namai stovi. Ir, žinoma, žmonių teisių bei žmonių solidarumo gerbimu.

Turtinga Europos dvasinė ir kultūros istorija, pagrįsta klasikinio, žydiškojo, krikščioniškojo, islamiškojo, o vėliau ir Renesanso bei Šviečiamosios amžiaus elementų samplaika, sukūrė nenuginčijamas vertybes, kurioms Europos Sąjunga galbūt pritarė žodžiu, bet dažnai ją suvokia tik kaip patrauklią pakuotę tikrai svarbiems dalykams supakuoti. Bet argi ne šios vertybės yra svarbiausios ir argi ne jos, antra vertus, nurodo kryptį visam kitam?

Šiuo atžvilgiu nesu revoliucinių, istorinių ar radikalių idėjų gynėjas. Aš tik siūlau giliau apmąstyti tikrąją Europos vienijimosi pagrindą, ugdyti priklausymo Europai jausmą ir propaguoti moralinį kodeksą, peržengiantį pasaulio, kuriame siekiama kuo greičiau gauti naudą, kuris niekur neveda ir kuriame gerovei nustatyti naudojami tik kiekybiniai rodikliai, ribas.

Europa pradėta vienyti jau prieš dvidešimt metų. Tvirtai tikiu, kad šis žemynas jau niekada nesileis padalijamas, o atvirkščiai – taps dar didesnio vieningumo ir bendradarbiavimo erdve bei šaltiniu. O kad F. Šilerio „Odė džiaugsmui“ mums ir mūsų palikuonims būtų ne tik tautų draugystę šlovinanti poema, bet ir simbolis, žadinantis mūsų bendras pastangas kurti humaniškesnį pasaulį!

(Griausmingos ovacijos stovint)

Pirmininkas. – Ponios ir ponai, jei Sacharovo premija būtų buvusi įsteigta prieš trisdešimt metų, jūs, pone Václavai, būtumėte buvęs pagrindinis mūsų kandidatas ją gauti. Laimei, šiandien jums nebereikia šios premijos, nes nebėra senosios ir naujosios Europos. Yra tik viena Europa. Šiandien mūsų, kaip politikų, pareiga – gerbti tokias vertybes kaip susitaikymas ir vieningumas, kurių pagrindu išaugo Europos Sąjunga. Todėl padarykime visa, kas įmanoma, kad užtikrintume, jog jos nebūtų pamirštos.

– Dar kartą širdingai jums dėkoju, prezidente V. Havelai. Ačiū, ministre pirmininke, ministre, Tarybos Pirmininke, Pirmininke J. M. Barroso ir Komisijos nary, kad esate su mumis.

Pone Václavai, šis jūsų apsilankymas Europos Parlamente mums labai svarbus. Mūsų durys visuomet atviros Europos didvyriams. Labai ačiū, kad atvykote. Mes prisiminsime jūsų kalbą. Linkiu jums geriausios kloties.

(Garsūs ir ilgi plojimai)

PIRMININKAVO: G. PITTELLA

Pirmininko pavaduotojas

(Posėdis pradėtas 15.50 val.)

2. Sesijos atnaujinimas

Pirmininkas. – Skelbiu, kad Europos Parlamento 2009 m. spalio 22 d., ketvirtadienio, posėdis yra atnaujintas.

3. Atminimo pagerbimas

Pirmininkas. – Su didžiu liūdesiu pranešu jums, kad spalio 17 d. mirė buvusi mūsų kolegė narė Diana Elles. 1973–1989 m. D. Elles buvo Europos Parlamento narė, 1982–1987 m. ji ėjo Europos Parlamento pirmininko pavaduotojo ir Teisės komiteto pirmininko pareigas. Prašau atsistoti ir tylos minute pagerbti buvusios kolegės atminimą.

(Posėdžio dalyviai atsistojo ir tylos minute pagerbė kolegės atminimą)

4. Ankstesnio posėdžio protokolo tvirtinimas (žr. protokolą)

5. Prašymai ginti Parlamento nario imunitetą (žr. protokolą)

6. Komitetų ir delegacijų sudėtis (žr. protokolą)

7. Žodiniai klausimai ir rašytiniai pareiškimai (gauti dokumentai) (žr. protokolą)

8. Tarybos perduoti susitarimų tekstai (žr. protokolą)

9. Veiksmai įgyvendinant Parlamento pozicijas ir rezoliucijas (žr. protokolą)

10. Asignavimų perkėlimas (žr. protokolą)

11. Pateikti dokumentai (žr. protokolą)

12. Darbų programa

Pirmininkas. – Išdalyta galutinė darbotvarkės projekto, kurį 2009 m. spalio 22 d., ketvirtadienio, posėdyje pagal Darbo tvarkos taisyklių 137 straipsnį parengė Pirmininkų sueiga, versija. Politinėms frakcijoms sutarus, pateiktas šis pasiūlytas pakeitimas:

Trečiadienis:

Komisijos pareiškimo dėl politinės padėties Hondūre, susijusios su 2009 m. lapkričio 29 d. rinkimais, pavadinimas bus pakeistas taip: „Komisijos pareiškimas – Politinė padėtis Hondūre.“

Ioannis Kasoulides, PPE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, PPE frakcija nesutinka, kad būtų pakeistas darbotvarkėje nurodytas pavadinimas, susijęs su Hondūru, ir nepitaria pasiūlymui išbraukti iš pavadinimo žodžius dėl lapkričio 29 d. rinkimų. Rinkimų data yra ypač svarbi visos diskusijos dalis, tad manome, kad ją reikėtų palikti.

Ulrike Lunacek, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, norėčiau pritarti naujam pasiūlymui, nes baigiantis dienai aiškėja, kad derybos Hondūre neįvyko. Nepriimtas bendras pasiūlymas dėl šių rinkimų. Šie rinkimai neteisėti, nes dabartinis prezidentas į valdžią atėjo *coup d'état* keliu. Todėl raginu šiuos rūmus pritarti Biuro pasiūlymui panaikinti minėtą nuorodą į rinkimus.

Alojz Peterle. – (SL) Aš labai pritariu tam, kad darbotvarkė nebūtų pakeista. Kaip Europos liaudies partijos delegacijos narys lankiausi Hondūre ir turėjau galimybę susipažinti su padėtimi. Netiesa, kad lapkričio 29 d. rinkimus lėmė birželio mėn. įvykiai. Šie rinkimai buvo paskelbti prieš šešis mėnesius iki tų įvykių ir nėra susiję būtent su vėlesniais politiniais įvykiais, o ir tie įvykiai negalėjo nulemti naujų kandidatų atsiradimo. Be to, manau, kad lapkričio 29 d. rinkimai – tai sprendimo dalis, o ne problema. Visi faktai rodo, kad neturėtume keisti dabartinės darbotvarkės ir kad ateityje turėtume remti demokratijos plėtrą šioje šalyje.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Pone pirmininke, norėčiau iškelti klausimą dėl darbo tvarkos: neturiu su savimi balsavimo kortelės, nes nebuvo numatyta, kad šiame posėdyje balsuosime, todėl prašau atkreipti dėmesį į mano pageidavimą balsuoti už tai, kad darbo programa nebūtų pakeista. Šiuo atveju balsavimo aparatas negali manęs pakeisti.

Pirmininkas. – Ponios ir ponai, visiems, kuriems iškilo ta pati problema, noriu pasakyti: dėkoju, bet prašom nekalbėti. Galime užregistruoti jūsų visų pageidavimus, bet į šiuos pageidavimus negali būti atsižvelgta balsuojant arba skaičiuojant balsus. Jie tik įtraukiami į protokolą, bet į juos neatsižvelgiama skaičiuojant balsus. Atleiskite, bet savo balsavimo biuletenius turėtumėte visados nešiotis su savimi, nes bet kuriuo metu gali būti balsuojama.

(Parlamentas atmetė pasiūlymą)

(Darbų programa buvo patvirtinta)⁽¹⁾

(Posėdis sustabdytas 16.05 val. ir atnaujintas 16.15 val.)

PIRMININKAVO: J BUZEK

Pirmininkas

13. 2009 m. spalio 29–30 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, įskaitant Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai/Komisijos vicepirmininko kadenciją ir įgaliojimus bei naujosios Komisijos struktūrą (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas darbotvarkės klausimas – Europos Vadovų Tarybos pranešimas ir Komisijos pareiškimas dėl 2009 m. spalio 29–30 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų, įskaitant Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai/Komisijos vicepirmininko kadenciją ir įgaliojimus bei naujosios Komisijos struktūrą.

Fredrik Reinfeldt, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – Pone pirmininke, džiaugiuosi sugrįžęs į šią salę ir galėdamas pranešti jums tikrai gana sunkaus ir sudėtingo Europos Vadovų Tarybos susitikimo rezultatus.

Leiskite paaiškinti Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvakarėse susidariusią padėtį Mes nuolat palaikėme ryšius su Praha ir kitomis sostinėmis. Kaip turėtume išspręsti Čekijos reikalavimą dėl Pagrindinių teisių chartijos? Buvo pareikšta daug skirtingų nuomonių, kai kurios valstybės narės siūlė taikyti įvairias išlygas arba specialias nuostatas.

⁽¹⁾ Kitų darbo programos pakeitimų ieškokite protokole.

Tačiau suformulavome aiškesnę poziciją dėl klimato kaitos – tai kita labai svarbi susitikimo tema. Keletas valstybių narių pranešė, kad nėra pasirengusios išpareigoti dėl konkrečių skaičių, susijusių su klimato kaitos priemonių – besivystančių šalių prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos poveikio mažinimo priemonių – finansavimu.

Atsižvelgdamas į šias aplinkybes esu patenkintas susitikimo išvadamis. Leiskite nurodyti svarbiausias išvadas.

Prieš gruodžio mėn. Danijoje vyksiančią klimato kaitos konferenciją mūsų tikslas Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo pasirengti konferencijai ir išlikti lydere sprendžiant klimato kaitos problemą. Nepuoselėjime iliuzijų. Derybos buvo ir ilgos, ir sudėtingos, bet galiausiai po ilgų svarstymų Europos Vadovų Taryba patvirtino Komisijos apskaičiuotą 100 mlrd. EUR sumą, mokėtiną kasmet iki 2020 m., ir apskaičiavo, kad tarptautinis viešasis finansavimas turėtų sudaryti 22–50 mlrd. EUR iki tų pačių metų.

Iki 2020-ųjų beliko dešimt metų. Veiksmų reikia imtis anksčiau, taigi Taryba nurodė, kad, be minėtų išteklių, mums būtinas ir visuotinis finansavimas – 5 mlrd. EUR kasmet 2010–2012 m. laikotarpiu.

Galutinis skaičius bus nustatytas atsižvelgiant į Kopenhagos konferencijos rezultatus. ES ir valstybės narės pasirengusios sąžiningai mokėti savo dalį, jei ir kiti pagrindiniai dalyviai dės panašias pastangas. Labai džiaugiuosi, kad šiame Europos Vadovų Tarybos susitikime sugebėjome susitarti dėl tvirtų įpareigojimų šiuo atžvilgiu.

Prieš kelias dienas grįžau iš derybų su ministru pirmininku M. Singhu, vykusių ES ir Indijos aukščiausiojo lygio susitikime Naujajame Delyje, o ankstesnę savaitę vedžiau derybas su prezidentu B. Obama ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikime Vašingtone.

Europos Vadovų Tarybos susitikime pasiektas susitarimas leido ES užimti labai stiprią poziciją derybose. Mūsų vienybė suteikė mums pasitikėjimo paraginti kitus. Galėjome pareikšti apie savo įsipareigojimus, išsakyti savo viltis. Ir dar kartą galėjome imtis vadovaujamo vaidmens sprendžiant visiems piliečiams lemtingą problemą.

Praėjusią savaitę vykusiam susitikime buvo aptarta ir ekonominė bei finansinė padėtis. Nors yra požymių, kad pasaulio ekonomika stiprėja, Europos Vadovų Taryba pabrėžė, jog nusiraminti dar negalima. Kitais metais visos valstybės narės, išskyrus vieną, rizikuoja viršyti 3 proc. deficito ribą, o mūsų bendras BVP nuo 2008 m. pradžios sumažėjo 4,7 proc. Tai dvi svarbios priežastys, dėl kurių neturėtume panaikinti paramos priemonių, kol užtikrinsime ekonomikos atsigavimą. O kol kas turime stiprinti pasitikėjimą ir toliau kurti bei įgyvendinti krizės įveikimo strategijas.

Europos Vadovų Taryba padarė nemažą pažangą stiprindama finansų priežiūrą. Pasiekėme bendrą susitarimą dėl Europos sisteminės rizikos valdybos steigimo.

Tarybai pirmininkaujanti valstybė kartu su Parlamentu dabar pradės svarstyti pasiūlymus. Norime pasiekti susitarimą dėl naujos priežiūros struktūros paketo. Norime įsitikinti, kad neteks patirti dar vienos finansų krizės.

Visa tai įgyvendindami ir įgyvendinę didžiausią dėmesį privalome skirti darbo vietų užtikrinimui. Daugiau kaip penki milijonai europiečių jau prarado darbą ir dar labai daug žmonių jo neteks. Tik mes galime pakeisti šią tendenciją.

Liepos 15 d. pristatydamas jums Tarybai pirmininkaujančios Švedijos prioritetus pasakiau, kad ES turi išeiti iš krizės sustiprėjusi. Sakiau, kad svarbiausias mūsų uždavinys – suvaldyti ekonomikos ir finansų krizę. Jis lieka tas pats. Dėl šios priežasties gruodžio mėn. vyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime ketiname grįžti prie šių svarbių klausimų.

Dar vienas svarbus šio susitikimo rezultatas – priimta ES Baltijos jūros regiono strategija, kuri pagrįsta Europos Parlamento iniciatyva. Taikydami šią strategiją siekiame spręsti neatidėliotinas aplinkosaugos problemas, susijusias su Baltijos jūra, ir prisidėti prie to regiono ekonomikos gerinimo. Esu įsitikinęs, kad ši iniciatyva turės teigiamą poveikį ir kitoms Europos dalims, paskatins regionus bendram darbui ir prisidės prie visos ES konkurencingumo didinimo.

Aptarėme ir teisingumo bei vidaus reikalus. Palankiai įvertinome pažangą įgyvendinant priemones, skirtas kovai su nelegalia migracija Viduržemio jūros regione, ir paraginome tęsti darbą daugelyje konkrečių sričių.

Žinau, kad šią popietę ketinate aptarti ir institucinius klausimus. Jie, be abejo, buvo svarbi diskusijų dalis.

Vienas svarbiausių klausimų, žinoma, buvo greitas Lisabonos sutarties įsigaliojimo užtikrinimas, nes tai esminis dalykas, padėsiantis kartu spręsti ateityje kilsiančias problemas.

Vyko daug konsultacijų, jos buvo labai sudėtingos, bet galiausiai sugebėjome gauti pritarimą Čekijos reikalavimui.

Po šio susitarimo prezidentas Václav Klaus buvo pasirengęs pasirašyti Sutartį ir – kaip visi pastebėjote – galiausiai prieš savaitę jis tai ir padarė. Galutinį ratifikavimo dokumentą Čekija šiuo metu yra atidavusi saugoti Italijos valdžios institucijoms. Tai reiškia, kad gruodžio 1 d. įsigalios Lisabonos sutartis. Žinau, kad daugelis čia šiandien susirinkusių kartu su manimi džiaugiasi ir jaučia palengvėjimą dėl to, kad šis ilgas pasirengimo institucinei reformai etapas pagaliau artėja prie pabaigos.

Europos Vadovų Taryba įvertino ir kitas pasirengimo sutarčiai priemones. Ji susitarė dėl Europos išorės veiksmų tarnybos gairių ir paragino būsimąją Vyriausiąją įgaliotinę pateikti pasiūlymą dėl šios tarnybos struktūros ir veiklos.

O dabar pereikime prie pavardžių. Mums reikia užpildyti Lisabonos sutartyje įtvirtintas pareigas. Visi kartu turime paskirti naują Komisiją. Lapkričio 19 d. ketinu sukviesti valstybių ir vyriausybių vadovų posėdį, kuriame bus paskirtas Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, ES vyriausiasis įgaliotinis ir Tarybos generalinis sekretorius.

Leiskite pabrėžti, kad ES vyriausiasis įgaliotinis turės būti paskirtas prieš paskiriant naują Komisiją, o prieš tai turėtų būti palaikomi atitinkami ryšiai su šiuo Parlamentu. Kadangi šis asmuo, kaip jums žinoma, bus ir kitos kadencijos Komisijos pirmininko pavaduotojas, jį arba ją balsuodamas tvirtina dar ir Parlamentas.

Nespėliosiu, kas bus tie asmenys, tik norėčiau pasakyti, kad svarbu ne tiek pavardės, kiek tai, ką jie veiks ir kaip atliks savo darbą.

Praėjusią savaitę susitikusi Europos Vadovų Taryba suteikė mums galimybę padaryti didelę pažangą sprendžiant ne tik vieną pagrindinį klausimą, bet ir kelias Europos ir mūsų planetos ateičiai gyvybiškai svarbias problemas.

Dėkoju kolegoms už konstruktyvų požiūrį į tas problemas, su kuriomis mes visi susiduriame. Tačiau ir aš, ir jūs žinome, kad dar daug nepadaryta. Įspėju, kad kelias ateinančias savaites būsime labai užimti. Tikiuosi, kad ir toliau glaudžiai bendradarbiausime su šios kadencijos Parlamentu sprendami daugelį svarbių klausimų.

Iki susitikimo Kopenhagoje beliko 25 dienos. Ekonomikos krizė toli gražu nesibaigė, bet turime tvirtus įgaliojimus dalyvauti klimato kaitos derybose. Esame pasiryžę ir toliau dirbti drauge kuriant naujus augimo šaltinius bei didinant užimtumą.

Esu dėkingas šiam Parlamentui už nuolatinę paramą. Esu pasiruošęs atsakyti į jūsų pastabas.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Pone pirmininke, leiskite man papildyti ministro pirmininko F. Reinfeldto pateiktą Europos Vadovų Tarybos susitikimo vertinimą ir pareikšti nuomonę dviem klausimais: dėl politikos ir dėl institucijų.

Dėl politikos tai pagrindinis siektinas rezultatas buvo svarbus susitarimas dėl mūsų veiksmų klimato kaitos srityje. Visi žinome, kad tai sunkūs klausimai. Kai tiek daug statoma ant kortos, kelias niekada nebus lengvas. Atvirai kalbant, Europos Vadovų Tarybos susitikimo rezultatas viršijo mano pradinius lūkesčius. Komisijos pasiūlyti skaičiai buvo patvirtinti, nustačius griežtas taisykles.

Žinia aiški: Europos Sąjunga yra pasirengusi Kopenhagos konferencijai ir pritaria mūsų pasiūlymui sumažinti išmetamus suteikiant veiksmingą finansavimą kovai su klimato kaite, kokį Komisija pasiūlė rugsėjo mėn., ilgalaikį ir skirtą „skubiai pradžiai.“

Jei norime, kad besivystančios šalys prie derybų stalo ateitų su rimtais įsipareigojimais dėl išmetamų mažinimo, turime besivystančioms šalims kloti ant stalo pinigus. Mūsų vertinimu, klimato kaitos problemai spręsti besivystančioms šalims kasmet iki 2020 m. papildomai reikės skirti maždaug po 100 mlrd. EUR, ir Europos Vadovų Taryba visiškai tam pritarė. Numatytas tarptautinis viešasis finansavimas, Europos Sąjunga sąžiningai mokės savo dalį.

Aišku ir tai, kad kiti partneriai privalo įrodyti, jog jų ketinimai tokie pat rimti kaip mūsų. Nemanome, kad Europos Sąjunga turėtų išsiveržti į priekį, miglotai vildamasi, kad ir kiti ja paseks. Mūsų strategija yra panaudoti svertus ir gauti geriausią rezultatą, turint omenyje visuotines pastangas sumažinti išmetamuosius teršalus.

Praeitą savaitę lankantis Vašingtone ir Naujajame Delyje man buvo priminta, kokią didelę pažangą dvi partnerės pasiekė per praėjusius metus. Panašiai yra ir su kitomis šalimis, pvz., Kinija. Mes, be abejo, ir toliau laikysimės svarbaus bendros, bet diferencijuotos atsakomybės už klimato kaitą reikalavimo, bet, kaip dažnai pastaruoju metu kartoju, mes visi kartu tame dalyvaujame, tad Europos Sąjunga ir toliau ragins visus kitus dalyvius įnešti konkretų indėlį. Turime sutelkti dėmesį į galutinį tikslą – ambicingai, rimtai, patikimai mažinti išmetamus ir neleisti, kad temperatūra padidėtų daugiau kaip 2 °C.

Taigi ko tikėtis iš Kopenhagos konferencijos? Šiuo metu atrodo, kad nebus susitarta dėl visavertės sutarties, kokią mes siūlėme ir toliau siūlysime. Tačiau lemiamas persilaužimas šiose derybose turi įvykti. Pagaliau juk turinys svarbiau už formą. Mano nuomone, turėtume pasistengti priimti gerai veikiantį, realiais politiniais įsipareigojimais pagrįstą susitarimą, kuris greitai įsigaliotų ir sukvietų prie stalo visas svarbiausias susitariančiąsias šalis tartis dėl išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ir finansavimo. Turėtume ir toliau siekti galutinio sutarimo dėl sutarties, kuri būtų įpareigojanti sutartis. Kad tai įvyktų, per savaites, dar likusias iki Kopenhagos konferencijos, mums reikia suvienyti visas mūsų pajėgas.

Mes ką tik įrodėme, kad, ryžtingai veikdami kartu, galime susitarti dėl sutarties, nors labai ilgai atrodė, kad tai neįmanoma. Dar vienas labai svarbus Europos Vadovų Tarybos susitikimo rezultatas: pašalinta paskutinė politinė Lisabonos sutarties galutinio ratifikavimo kliūtis. Dabar galime laukti su pasitikėjimu, nes, kaip pasakė ministras pirmininkas F. Reinfeldt, kito mėnesio pradžioje Lisabonos sutartis įsigalios. Komisija, tiesą sakant, rengia jos įgyvendinimo nuostatas. Šiandien Komisija paskelbė konsultacijas tema „Piliečių iniciatyva, kaip pirmasis konkretus žingsnis“.

Norėčiau išreikšti pagarbą ministrui pirmininkui F. Reinfeldtui, kad jis neabejotinai prisidėjo prie to, kad „šis laivas atplauktų į uostą“. Tarybai pirmininkaujanti Švedija atliko nepaprastą darbą – pateikė Europos Vadovų Tarybai šį galutinį sutarimą. Bet dabar mes turime atlikti pereinamojo laikotarpio užduotis. Žinoma, labai svarbu užpildyti naujus postus.

Ne mano reikalas reikšti nuomonę dėl kandidatų į Europos Vadovų Tarybos pirmininkus, bet kaip Komisijos pirmininkas ir institucijų reikalais besirūpinantis asmuo labai tikiuosi, kad valstybių ir vyriausybių vadovai atrinks asmenybę, galinčią veiksmingai vadovauti Europos Vadovų Tarybai – pirmininką, tvirtai atsidavusį Europos idėjai, kuris laikui bėgant gali suteikti nuoseklumo Europos Vadovų Tarybos veiklai: tiek vidaus – kad prioritetus būtų galima nustatyti ilgesniam laikotarpiui, o ne tik šėšiemis mėnesiams, tiek išorinei, kad bendros užsienio ir saugumo politikos klausimais savo tarptautiniams partneriams siųstume nuoseklius pranešimus.

Mano pareiga dirbti kartu su šiuo Europos Vadovų Tarybos pirmininku, nes nuo tos partnerystės viskas priklausys. Mums reikia dirbti išvien valstybių ir vyriausybių vadovų lygmeniu vykdant bendrą užsienio bei saugumo politiką; Europos Vadovų Tarybos pirmininkas šiuo lygmeniu atstovaus Europos Sąjungai. Be to, mes turime sutelkti visas Bendrijos kompetencijos sritis, – ekonomiką ir prekybą, plėtrą ir vystymąsi, energetiką ir teisingumą, – kuriose Europos Komisijos pirmininkas atstovauja Europos Sąjungai, kaip numatyta Sutartyje. Mano pareiga – padaryti taip, kad ši partnerystė padėtų sukurti iš vidaus ir pasaulyje stiprią bei veiksmingą Europos Sąjungą.

Tas pats, aišku, pasakytina ir apie ES vyriausiąją įgaliotinę. Prisipažįstu, kad ši kandidatūra man ypač svarbi, nes vyriausiasis įgaliotinis bus ir vienas iš Europos Komisijos pirmininko pavaduotojų. Žiūrint labai pragmatiškai – todėl, kad, paskyrus pirmininko pavaduotoją / vyriausiąją įgaliotinę ir valstybėms narėms pateikus kitus pasiūlymus dėl Komisijos, aš galėsiu pereiti į etapą, kai baigiama formuoti kita kolegija ir skirstomi portfeliai. Politiniu požiūriu – kadangi esu įsitikinęs, kad šis vyriausiasis įgaliotinis / pirmininko pavaduotojas, remiamas stiprios Išorės veiksmų tarnybos, sujungiančios Europos tarpvyriausybės diplomatijos patirtį ir mūsų Bendrijos kompetenciją, gali lemti realų laipsnišką mūsų išorinių veiksmų efektyvumo pokytį.

Šitaip aš priartėju prie Komisijos kaip visumos. Noriu matyti Komisiją, kurią sudaro kompetentingi ir atsidavę europiečiai, Komisiją, pasirengusią plačiai naudotis jai suteikta iniciatyvos teise. Dalyvauju baigiamosiose diskusijose su valstybėmis narėmis, siekdamas užtikrinti, kad taip būtų. Paprasčiau valstybių narių siūlyti pavardes, įskaitant moterų pavardes. Po to turėsiu nuspręsti dėl portfelių. Portfeliai skiriami ne valstybėms, o asmenims, įsipareigojusiems vykdyti mūsų Europos projektą.

Dar noriu, kad Komisija turėtų tvirtą demokratinį mandatą. Todėl ir esu pasiryžęs labai atsižvelgti į klausimus šiame Parlamente. Sutarties pasirašymo atidėliojimas tapo mūsų bendra problema. Neturime atidėlioti naujos Komisijos formavimo, bet ir negalime sutrumpinti klausymų. Tikiuosi, kad kitą savaitę Pirmininkų sueigoje aptarsime, kaip išspręsti šį klausimą.

Lisabonos sutartis suteiks mums galimybę geriau įgyvendinti piliečių lūkesčius, bet ar mes pasinaudosime siūlomomis galimybėmis, pirmiausia priklausys nuo politinės valios. Ši sutartis suteikia mums galimybę veikti, bet mums reikia valios veikti kartu.

Tai verčia mane sugrįžti į popietinio posėdžio pradžią. Europa, apie kurią šiandien čia kalbėjome, – laisvės ir solidarumo pagrindų susivienijusios Europos, – nebūtų buvusi įmanoma, jei nebūtų jai atsidavusių ir pasiaukojusių žmonių, kurių dėka prieš dvidešimt metų atsitiko nepaprasti įvykiai. Turime vėl užkurti šią liepsną. Mums reikalinga 1989 m. dvasia. Jei parodysime tokį pat pasiaukojimą ir atsidavimą, tikiu, kad mums pasiseks.

Joseph Daul, PPE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Lisabonos sutartį ratifikavo 27 Europos valstybės narės, ir dabar Europa turi siekti rezultatų.

Ji turi siekti rezultatų institucijų atžvilgiu, o visų pirma turi būti skubiai paskirti atsakingi postai. Be to, būtina siekti rezultatų klimato kaitos ir energetikos srityse. Ir paskutinis, bet ne pats mažiausias siektinas rezultatas yra ekonomikos atsigavimas.

Čekijos prezidentui pasirašius Lisabonos sutartį, jos ratifikavimo procedūra pagaliau buvo baigta. Dėkoju F. Reinfeldtui.

Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, labai prisidėjusi prie šios sutarties, žinoma, džiaugiasi šiuo laimėjimu, bet dabar laikas nustoti monopolizavus Europos viešąsias diskusijas apie institucijas, kurios yra tik priemonė politinėms ambicijoms reikšti, o verčiau sutelkti pastangas toms ambicijoms įgyvendinti.

Dėl šios priežasties mano frakcija prašo jūsų, pone F. Reinfeldtai, padaryti viską, ko reikia, kad būtų kuo greičiau pasiektas susitarimas dėl Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir Vyriausiojo įgaliotinio pavardžių, ir todėl mano frakcija prašo jūsų, pone J. M. Barroso, kad kai tik valstybės narės iškels savo kandidatus, būtų kuo greičiau paskirstyta jų atsakomybė, kad jie spėtų pasiręsti klausymams Europos Parlamente ir kad užduodami klausimai būtų kuo išsamesni.

Ponai F. Reinfeldtai ir J. M. Barroso, pareikšdamas, kad diskusijos dėl šių kandidatų pavardės profilio domina tik Briuselio mikrokosmą, nepasakysiu nieko naujo.

Dar sykį grįžkime prie to, ko nori mūsų bendrapiliečiai. Jie nori, kad būtų išspręstos nedarbo, kreditavimo ir mokymo problemos, tikisi malonios staigmenos iš Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo dėl klimato kaitos ir nori, kad užtikrintume, jog 2009–2010 m. žiemą nebūtų tokio dujų stygiaus, dėl kurio į nepakenčiamą padėtį buvo patekusi pusė Europos žemyno.

Todėl mūsų, Europos institucijų, mano, čia kalbančio, ir jūsų, pone F. Reinfeldtai, pareiga – siekti, kad Europos traukinys judėtų dideliu greičiu, o ne stoviniuotų kiekvienoje stotelėje!

Visi, susirinkę šiuose rūmuose, žino, kokie sunkumai laukia įgyvendinant šią užduotį, kaip sunku subalansuoti politinę kryptį, geografinę kilmę, kandidatų lygybės ir imlumo siekį. Tačiau jūsų pareiga kuo greičiau užbaigti Taryboje susitarimą, lygiai taip, kaip Parlamentas ir parlamentinės frakcijos privalo pateikti savo nuomonę, atsakingai ir atsižvelgiant į bendrąjį Europos interesą. Dar kartą pabrėžiu, jog tikiu, kad Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančią Švediją ir šį kartą lydės sėkmė, bet kad taip atsitiktų, turime veikti skubiai, labai skubiai.

Ponai pirmininkai, ponios ir ponai, nuo Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo praėjus vos kelioms savaitėms klimato kaitos klausimas yra dargi skubesnis nei institucijų klausimas. Noriu visų pirma pagirti Europos Vadovų Tarybą už jos atsakingą požiūrį. Dar kartą patvirtinusi savo įsipareigojimą kovoti su klimato kaita ir planingai siekti savo kiekybiškai išreikšto tikslo sumažinti CO₂, ji tikisi, kad ir mūsų partneriai su tokiu pat ryžtu priims šiuos įsipareigojimus.

Jei Europa padėtų ant stalo visas savo kortas iki Kopenhagos konferencijoje ir leistų JAV, Kinijai, Indijai ir kitoms partnerėms įsakinėti, tai būtų gana klaidinga taktika. Jungtinės Valstijos, Kinija ir Indija šiandien yra pasaulinio masto valstybės, kurios taip pat turi priimti įsipareigojimus. Europa juos priiima, bet ji negali to padaryti už visą planetą. Priimti politinį susitarimą Kopenhagoje nepakanka. Svarbu, kad valstybės priimtų skaičiais išreikštus įsipareigojimus.

Ponios ir ponai, savo kalbą pradėjau nuo to, kad sutartis turi duoti rezultatus. Ši prievolė pirmiausia susijusi su ekonomikos atsigavimu ir užimtumu. Abi sritys susijusios. Net jei ir matome pirmuosius nedidelio augimo

požymius, svarbiausia, ar ekonomikai atsigauant padaugės darbo vietų ir ar tas augimas turi tvirtus pagrindus, svarbiausia, ar jis remiasi rinka, kuri tuo pačiu metu yra ir atvira, ir reguliuojama, ir neprotekcinė.

Tokie tad yra tikrieji europiečių siekiai, o minėtasis siekis, šalia kasdienio administravimo problemų, turi būti pagrindinis Europos ir valstybių narių siekis. Kaip šiandien pamatėme, prieš dvidešimt metų buvo ryžtingų žmonių, kuriems pavyko sugriauti Sieną. To paties prašau jūsų, pone F. Reinfeldtai: išjudinkite valstybių ir vyriausybės vadovus!

Hannes Swoboda, S&D frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Tarybos pirmininke, pone J. M. Barroso, galbūt tai sutapimas (nors ir laimingas sutapimas), kad šios diskusijos vyksta po to, kai kalbėjo Václav Havel – žmogus, priminęs mums, koks svarbus šis procesas buvo prieš dvidešimt metų. Aš gimiau vos keli kilometrai į vakarus nuo „geležinės uždangos“, bet galėjo būti ir kitaip. Tuo metu buvau Sovietų okupuotoje zonoje ir mačiau 1956 m. vengrų pabėgėlius, 1968 m. Prahos pavasario bėglius – toks, pvz., buvo mano kolega Parlamento narys Libor Rouček. Lisabonos sutartyje matau šio Europą vienijančio proceso tąsą.

Užbaigti sutarties ratifikavimą tą mėnesį, kai švenčiame 20-ąsias Berlyno sienos griuvimo metines, tikriausiai nebuvo Václavo Klauso tikslas, bet tai, kad ši sutartis įsigalioja *de facto* kaip tik dabar, yra laimingas atsitiktinis sutapimas, nors ji dar teisiškai neišgaliojusi.

Dabar turime priimti sprendimus dėl žmonių. Nepavydžiu jums šios užduoties, pone F. Reinfeldtai. Tačiau noriu jūsų paprašyti arba paklausti: ar netrukus kelias dienas vyksiančiose derybose su valstybių ir vyriausybės vadovais esate pasirengę užtikrinti, kad dabartinėje Europoje mes taip pat pasieksime panašios geografinės pusiausvyros, atitinkančios naująją Europą? Be to, gal esate pasirengę užtikrinti didesnę moterų atstovavimą? Tai sakau ne dėl C. Malmström ir M. Wallström, kurios yra čia. Ar šiandien Europa gali leisti, kad vadovaujančias pareigas užimtų (tai sakau ir savo frakcijai) tiek mažai moterų? Ar tokį Europos įvaizdį šiandien mato jos žmonės? Parlamento Pirmininkas apie tai jau minėjo. Jūsų, be abejo, nekaltins, jei taip nebus, bet aš jūsų prašau, kad bent per derybas atkreiptumėte dėmesį į tai, kad Europai reikia geresnio geografinio, o ypač lyčių balanso – taip parodytume, kad atstovaujame visiems Europos gyventojams.

Jūs paminėjote vyriausiąją įgaliotinę. Pone F. Reinfeldtai, ar esate pasirengę užtikrinti, kad jūsų skiriamas vyriausiasis įgaliotinis (jis arba ji) neprisiimtų visų pareigų iki ratifikavimo arba kol nebus Parlamento sprendimo? Žinau, kad bus tuščias laiko tarpas, bet turi būti aišku, jog tam, kad asmuo galėtų eiti ir Komisijos pirmininko pavaduotojo pareigas, vyriausiasis įgaliotinis (įgaliotinė) turi gauti Parlamento pritarimą. Tą pritarimą turėsime suteikti labai atsargiai ir sąžiningai. Turime aiškiai pasakyti, kad ypač šioje srityje mes atliksime savo pareigą, ir – manau, kad galime jums tai pažadėti, pone J. M. Barroso – nors norime tinkamai ir atidžiai išklausti kandidatus, sprendimus sieksime priimti kuo greičiau, nes Europos piliečiai reikalauja, kad dirbtume ir sprendimus priiminėtume greitai, o ne mėnesiais svarstytime įvairiausias kandidatūras.

Paskutinis klausimas, apie kurį norėčiau kalbėti ir kurį jūs paminėjote, yra finansų krizė, nes ji taip pat mums kelia daug rūpesčių. Jūs teisingai paminėjote nedarbą, kurio lygis ir toliau auga. Dar sakėte, kad negalime atšaukti paramos priemonių, kol turime tokio lygio nedarbą, kadangi piliečiai taip pat tikisi, kad mes neleisime, jog toks nedarbo lygis būtų naujojoje Europoje.

Be to, diskutuojama dėl finansinių sandorių mokesčio. Žinau, kad kitiems jis buvo nustatytas jau penkis kartus, bet ši diskusija tikriausiai svarbi ir tuo, kad turi parodyti, jog mums rimtai rūpi kontrolė, o ne kaip šiuo metu uždėti sunkią mokesčių našą. Tačiau reikia atvirai pasakyti, kad norime panaudoti visas priemones, kurios padėtų sustabdyti spekuliaciją, ir kad visų pirma, norint išvengti naujos krizės, turime išteklių padėti tiems bankams, kurie, nepaisant to, vis tiek patenka į keblią padėtį. Šiuo atžvilgiu turime pasiųsti aiškius ženklus.

„Goldman Sachs“ vadovas neseniai pasakė (turime lėtai įsiklausyti į šiuos žodžius): „Esu bankininkas, atliekantis Dievo darbą.“ Tai tikrai labai ciniškas ir galbūt šventvagiškas pareiškimas, tačiau jis rodo tam tikrą mentalitetą, būdingą daugeliui tų žmonių. Tiesą sakant, jie spekuliuoja Dievo vardu. Nenorime pasakyti, kad tvarkydami finansus atliekame Dievo darbą, bet vis dėlto tai darbas dėl žmonių, pastangos apsaugoti šio žemyno žmones nuo nedarbo ir spekuliacijų, ir mes turime jį atlikti. Tikiuosi, kad per likusį Švedijos pirmininkavimo Europos Vadovų Tarybai laiką jūs dar pasiųsite aiškius signalus.

Guy Verhofstadt, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, pradžioje norėčiau pasveikinti F. Reinfeldtą, žinoma, ir C. Malmström Lisabonos sutarties ratifikavimo proga. Reikėtų pabrėžti, kad tai pavyko dėl jūsų ryžto, dėl jūsų talento siekti kompromiso. O buvo nemažai pesimistų, – šioje salėje taip pat, – kurie manė, kad turime palaukti rinkimų Jungtinėje Karalystėje ar netgi visai nustoti tikėjusis, kad ši sutartis bus ratifikuota.

Tad savo ir visų vardu dėkoju jums už padarytą darbą. Tai reiškia, kad beveik dešimties metų darbą vainikavo sėkmė.

Dar noriu padėkoti jums už šios dienos diskusijas, už tai, kad sutikote susitikti su frakcijų pirmininkais ir diskutuoti dėl Europos vyriausiojo įgaliotinio ir Tarybos pirmininko kandidatūrų, dėl Komisijos sudėties, nes tai buvo vienintelės diskusijos šiuo klausimu. Spauldėte šiuo klausimu rašoma daug, bet viešų diskusijų nevyksta. Manau, kad ateityje mums teks pamąstyti, kaip suteikti skaidrumo procesui, kuris nepaprastai svarbus visai Europos Sąjungai.

Pareikšiu savo nuomonę dėl įvairių paskyrimų, šiek tiek kita tvarka atkreipdamas dėmesį į įvairius klausimus.

Pone J. M. Barroso, pradėsiu nuo Komisijos sudėties, nes tai pats svarbiausias dalykas Parlamentui. Mes, na ir jūs, tiksliau visi kartu, atsakome už sprendimų priėmimą. Vadovaujame mes, nors Europos Vadovų Tarybos pirmininko atveju yra kitaip.

Pirmą kartą prašome jūsų, kad skirstydami atsakomybės sritis naudotumėtės blokais arba grupėmis. Siūlome jums sukurti keturis Komisijos portfelių blokus arba grupes: išorės veiksmai, po to turbūt naujų diegimas, klimato kaita ir tvarumas, po to visa, kas susiję su finansiniu ir ekonominiu teisingumu, ir pagaliau vidaus reikalai.

Tai neabejotinai reikalinga. Kodėl gi neišvesdinti į tarnybą pirmininko pavaduotojų, kurie iš tikrųjų vadovautų, prisiimtų atsakomybę už kiekvieną minėtą grupę – tai turėtų lemti sveikas protas, kurį parodė Komisija. Toks organizavimo stilius būtų naudingesnis už tolesnį Komisijos darbo gerinimą jums pirmininkaujant. Antra vertus, Komisijai turi proporcingai atstovauti vyrai ir moterys. Manau, kad jūsų pareiga atkreipti į tai dėmesį teikiant kandidatus.

Dėl antrojo dalyko, pone pirmininke, būtent vyriausiojo įgaliotinio posto, svarbiausia tai, kad yra tokių, kurie turi valios vykdyti nuoseklią BUSP politiką ir nuoseklią Bendrijos politiką, dar ir gina žmonių teises ir visa tai įtraukia į kiekvieną jo ar jos vykdomą užduotį. Ir galiausiai tarp mūsų turi būti žmonių, kurie tiki Europos išorės veiksmų tarnybos veiksmingumu. Minėtos trys pagrindinės savybės apibūdina tokią asmenybę. Mums reikalinga kažkas, kas tikrai tikėtų, kad BUSP ir Bendrijos politika turi būti integruotos – ir tai būtų išmintinga, nes tas asmuo būtų ir Komisijos pirmininko pavaduotojas.

Dabar pereinu prie trečiojo paskyrimo, to, apie kurį daugiausia kalbėjome, kuris, sakykime, yra visų patraukliausias, būtent Tarybos pirmininko kandidatūra. Pone F. Reinfeldtai, mano frakcijos nariai turi tris nuomones šiuo klausimu. Tai tik nuomonės, kadangi nuspręstą Taryba. Tačiau Parlamentas, laimei, gali reikšti nuomones ir netgi atvirai.

Pirma, tai turi būti greičiau pirmininko (angl. „chairman“), o ne prezidento (angl. „president“) postas. Antra, tai turi padaryti tas, kas tiki Europos integracija. Juk galų gale, kad galėtum būti išrinktas popiežiumi, turi būti katalikas! Taigi jei mes dabar renkame Tarybos pirmininką, mums reikia pasirinkti tą, kuris tiki Europos integracija, o ne skeptiką, kaip kartais būna...

Ir galiausiai, norėdami įsitikinti, kad asmuo tvirtai tiki Europos integracija, turime žinoti, kad jis arba ji tiki Bendrijos metodu. Tai ne vyriausybės būdas, o metodas, stumiantis Bendriją pirmyn! Vyriausybės būdas – tai didelių valstybių idėja, nors, laimei, yra didelių valstybių, kurios netiki šiuo tarpvyriausybės metodu. O Tarybos pirmininkas privalo ginti Bendrijos metodą.

Pone pirmininke, baigdamas paminėsiu dar vieną klausimą: aš, žinoma, prašau F. Reinfeldto siekti bendro sutarimo Taryboje ir kad keliant kandidatus bei skirstant įvairius postus būtų įtraukta Parlamento proeuropietiška koalicija. Todėl mes tikrai pageidaujame, kad būtų einama į šį kompromisą, nes tik dėl šios koalicijos Europa žengia į priekį.

Rebecca Harms, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponai F. Reinfeldtai ir J. M. Barroso, manau, kad būtent šis dvidešimties metų senumo istorinių įvykių prisiminimas atvėrė mums galimybę atkreipti dėmesį į ginčus dėl to, kokias pasirinktis įgyvendinti, ratifikavus Lisabonos sutartį, ir kritiškai jas įvertinti. Tačiau didingi Václavo Havelo darbai ir idėjos dėl Europos, viena vertus, ir smulkmeniškai ginčai dėl darbuotojų, kurie vyko paskutiniame Tarybos susitikime, kažkaip nederą tarpusavyje.

Man atrodo, kad palengvėjimas, atėjęs beveik po dešimties metų pasirašius Lisabonos sutartį, užleidžia vietą susirūpinimui dėl to, ar valstybių narių vyriausybės visam tam netrukdytų. Tačiau svarbiausia, dėl ko mes turime stengtis (tai ypač rodo mūsų plovimai, skirti V. Havelo kalbai) ir ko iš tikrųjų turime pasiekti – tai

sutarti, kad Europos Sąjungoje į aukščiausius politinius postus būtų skiriami energingi vyrai ir moterys ir kad asmeniniai interesai, įskaitant valstybes, kurios faktiškai priešinosi didesnei integracijai, atsitrauktų.

Pone F. Reinfeldtai, dar negaliu jūsų sveikinti, nes kol kas nėra įtikinamų ženklų, kad Europos politikos viršūnėje tokių vyrų ar moterų būtų.

Deja, negaliu sutikti ir su pagyromis, kurias įvairūs pranešėjai reiškė, kalbėdami apie tai, ko mes pasiekėme rengdamiesi Kopenhagos konferencijai. Ką tik grįžau iš paskutinės Jungtinių Tautų parengiamosios konferencijos Barselonoje ir, kaip patvirtinta čia, Briuselyje, vykusiame aukščiausiojo lygio susitikime, į Kopenhagą vyksime turėdami sumažėjusius lūkesčius.

Dabartinė Europos pozicija, kad mes iš tikrųjų jau padarėme viską, ką galim, o dabar belieka kitiems tai padaryti, yra neteisinga. Jei pažvelgsime, ką mes iš tikrųjų nuveikėme, kad vykdydami veiksmingą klimato politiką sumažintume išmetamo CO₂ kiekį, ko iš tikrųjų pasiekta, kokius nustatėme mažinimo tikslus, kokie teisės aktai sudaro klimato paketą, pamatysime, kad išvardytų priemonių nepakanka nustatytam tikslui, – bendras klimato atšilimas neturi viršyti dviejų laipsnių, – apie kurį, beje, nuolat kalbama, pasiekti. Tai visiems žinoma, netgi ir tarptautiniu lygmeniu.

Jei europiečiai dabar ims abejoti, ar mums tikrai reikia teisiškai įpareigojančio susitarimo, kils abejonių ir dėl proceso, kurį Jungtinėms Tautoms globojant daug metų rėmė daugelis europiečių. Manau, kad prieš vykdamas į Kopenhagą turite atsargiai apgalvoti savo pranešimus. Mano pasąmonėje nuolat glūdi vienas rūpestis: šiuose rūmuose dažnai sakoma, kad tvarumo strategijos, išteklių vartojimo efektyvumas ir klimato apsauga turėtų būti naujosios Europos ekonomikos ir pramonės politikos paradigmos. V. Havelui taip pat buvo ilgai plojama už tai. Man susidaro įspūdis, kad europiečiai – atsižvelgiant į tai, kaip dažnai jie tai pabrėžia ir kaip jie mėgsta tam ploti – ekonomikos krizės metu prarado visą tikėjimą šiais į ateitį orientuotais darbais ir kad dėl to būtent šios ekonomikos krizės metu jie atmeta sėkmingas naujų darbo vietų ir būsimų rinkų kūrimo strategijas. Tai man kelia didelį susirūpinimą. Ekonomikos krizė yra blogiausias pateisinimas to, kad mes nesiimame ambicingų priemonių klimatui apsaugoti. Beje, klimato apsauga ir ekonominis vystymasis yra dvi tos pačios monetos pusės. Tačiau Europos Vadovų Taryboje priimami sprendimai nėra iš tolo nepatvirtina šio teiginio.

Timothy Kirkhope, ECR frakcijos vardu. – Pone pirmininke, leiskite visų pirma pasveikinti Europos Sąjungai pirmininkaujančią Švediją neseniai vykusiame aukščiausiojo lygio susitikime pasiekus pažangą rengiant Europos Sąjungos poziciją klimato kaitos atžvilgiu. Klimato kaitos sustabdymas yra vienas didžiausių mūsų prioritetų; mes tikimės ir norime, kad Europos Sąjunga imtųsi tvirtai vadovauti sprendžiant šį klausimą. Sveikintinas subalansuotas ir tikslus susitarimas dėl finansavimo priemonių; Europos Sąjungai jis leidžia užimti stiprias pozicijas rengiantis Kopenhagos konferencijai.

Bet privalau užsiminti apie diskusijas, kurios, atrodo, šiuo metu užima didžiąją Europos darbotvarkės dalį: dėl Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir ES vyriausiojo įgaliotinio postų. Turėtume pradėti aiškiai apibrėždami jų pareigų mastą ir pobūdį, o paskui reikėtų nustatyti, kokias savybes ir kokią patirtį privalo turėti tas pareigas užimsiantys žmonės. Žinoma, logiška, kad prieš priimdama sprendimą Europos Vadovų Taryba ragina oficialiai pasiūlyti ir išklausti kandidatus, galbūt įskaitant G. Verhofstadta.

Tačiau yra priešingai: svarstymas išsigimsta į smulkmenišką vyriausybių vadovų, kuriems, atrodo, rūpi tik išsidalyti vietas, tarpusavio diskusijas. Nesvarbu, ar tie vadovai iš didelės ar mažos valstybės, iš šiaurės, pietų, rytų ar vakarų, kairieji ar dešinieji, nesvarbu netgi tai, ar konkretus asmuo iš tikrųjų yra geriausias kandidatas atitinkamoms pareigoms užimti.

Dar blogiau tai, kad kažkas netgi pamėgino Europos Sąjungos piliečius padalyti į dvi kategorijas, sakydamas jog į minėtus postus turėtų būti priimami tik iš Šengeno erdvėje ir euro zonoje esančių valstybių narių kilę asmenys. Drištu manyti, kad tai diskriminacija, kuri nepriimtina – ir tai vyksta istorinę dieną, kai minime visus tuos, kurie krito kovoje, savaitę, kai prisiminėme „Kristolinės nakties“ (*Kristallnacht*) siaubą ir tolesnius tragiškus įvykius, kai išaukštinome visų, prisidėjusių prie komunizmo žlugimo, žygdarbių: Lenkijoje, kur viskas prasidėjo, Vengrijoje, Baltijos valstybėse, Rytų ir Vidurio Europos šalyse ir, žinoma, Berlyne.

Teisinga kovoti už laisvę ir vertybes visų labui, bet ne už šiltą vietelę keliems laimingiesiems.

Lothar Bisky, GUE/NGL frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, Lisabonos sutartį ratifikavo visos 27 valstybės narės. Daugelis švęs tai kaip didelę sėkmę, bet mano frakcija prie šios šventės neprisidės. To priežastis jau daug kartų nurodžiau šioje salėje, todėl neketinu dar kartą to daryti.

Tai, kad Pagrindinių teisių chartija, deja, nebus taikoma trijų valstybių narių piliečiams, verčia mane abejoti didele ES pažanga ginant pagrindines teises. Apie tai kalbu būtent šiandien, šventiniame posėdyje, kuriame

kalbą sakė Václav Havel. Tačiau būtent dėl to, kad Europos kairieji nori draugiškos, taikios ir ekologiškai tvarios Europos integracijos, mes taip pat toliau naudosisime šiam tikslui sutartyje numatytais gairėmis. Taip darėme iki šiol, taip darysime ir toliau.

Šiomis aplinkybėmis galiu tik sveikinti tai, kad Europos Parlamentas dabar turės daugiau teisių. Apėmus visam šiam džiugavimui valstybių ir vyriausybių vadovams turėtų būti duotas protingas patarimas naujame aukščiausio lygio susitikime apsvarstyti konkretesnę politiką. Didžiausia pasaulio problema yra klimato kaita. Rengiantis Kopenhagos klimato kaitos konferencijai Europos Sąjunga, deja, prarado vadovaujamą vaidmenį, kurį buvo prisiėmusi. Pirma, išipareigojimų sumažinti išmetamo CO₂ kiekį esmė neatitinka to, ko iš tikrųjų reikia. Be to, nepriimtina, kad ES valstybės narės neabejotinai nori išvengti finansinės atsakomybės, nors padėtis tokia, kad negalime sau leisti atidėlioti veiksmų.

Kalba ne apie tai, ar Švedija netrukus taps dideliu vynuogių auginimo regionu, nors to jums nepavydžiu. Kalbama apie išlikimą ir, beje, apie taiką mūsų pasaulyje. Klimato kaita jau dabar yra skurdo ir bado priežastis, verčianti milijonus žmonių palikti savo tėvynę. Tikriausiai kiekvienas čia esantis vienu ar kitu metu yra kalbėjęs apie visuotines problemas, kurių neįmanoma įveikti nacionaliniu lygmeniu. Tokios problemos kaip tik ir yra klimato apsauga, taika ir kova su skurdu. Jei Europa Sąjunga nesiims nuoseklių pavyzdinių veiksmų šioje srityje, ji praras tarptautinės žaidėjos vaidmenį.

William (The Earl of) Dartmouth, EFD frakcijos vardu. – Pone pirmininke, naujasis Europos Vadovų Tarybos pirmininko postas, apie kurį visi pernelyg daug galvoja, yra tik dvejus su puse metų trunkanti tarnyba, kurią einančio asmens įgaliojimai labai menki. Taigi kas nors turėtų pasakyti Tony Blairui, kad jis per daug nenusimintų, jei to posto negaus!

Po Lisabonos sutarties pasirašymo tikras XXI amžiaus Didysis Romos imperatorius, mūsų laikų Karolis Didysis, kurio raštiškas įsakymas galioja plačiau, nei minėto imperatoriaus kada nors galiojo, žinoma, yra Komisijos Pirmininkas, mūsų ypatingasis senjoras J. M. Barroso. Tai sakau nepaisydamas senjoro J. M. Barroso pastabų dėl partnerystės.

Tačiau kitaip yra dėl ES vyriausiojo įgaliotinio. Naujoms diplomatinėms misijoms atidaryti skirtas didelis biudžetas, ir turiu pažymėti, kad ES vyriausiojo įgaliotinio posto buvimas kelia pavojų nuolatinėms vietoms JT Saugumo Taryboje, kurias turi Jungtinė Karalystė, taip pat ir Prancūzija, pone J. Dauli.

Tačiau didžioji problema, su kuria susiduria Europos tautinės valstybės, tai ne ta, kad yra per mažai diplomatinė misijų, o ta, kad per daug bedarbių. Čia susirinkusieji iškilmingai paminėjo 20-ąsias Berlyno sienos griuvimo metines – ir ne be pagrindo. Bet dabar turime naują Berlyno sieną, ne tautų pasieniuose, bet tautų viduje. Ši siena skiria profesionalius politinės valdžios ir valdymo sistemos politikus ir žmones.

Dabar jau šiek tiek vėlu reikalauti skaidrumo, pone G. Verhofstadta. Čia tarp mūsų yra ir tokių, kurie ir toliau kalbės už žmones ir atvirai pasisakys prieš tas institucijas, kurios, kaip jau anksčiau keletą kartų pareiškė EFD frakcija, stokoja demokratinio teisėtumo.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Pone pirmininke, demokratijai reikia revoliucijos, ir visada teisinga, ponai W. Dartmouthai ir G. Verhofstadta, atvirai pasisakyti už skaidrumą. Ypač pirmininkaujanti Švedija galėtų parodyti puikų pavyzdį ir papasakoti, kas iš tikrųjų vyksta derantis dėl aukščiausių postų, nors tai visiškai neatitinka Europos projekto dvasios, taip pat ir J. M. Barroso galėtų nušviesti padėtį dėl Komisijos narių skyrimo. Vokietija ir Austrija nėra geras pavyzdys šiuo atžvilgiu, deja, kaip ir kitos šalys.

Šioje salėje yra daug kompetentingų žmonių, bet jie neturi galimybės būti pripažinti. Dabar, kai Lisabonos sutartis priimta, kviečiu būti drąsius bei sąžiningus ir pripažinti, kad mums reikia daug aiškesnės, skaidresnės sprendimų priėmimo tvarkos renkant Komisiją ir skiriant į aukščiausius postus. Turint tiek daug specialistų, turi būti įmanoma rasti tinkamų žmonių Europos Parlamente, užuot ieškojus jų kokioje provincijoje ar kitur.

Fredrik Reinfeldt, einantis Tarybos pirmininko pareigas. – Pone pirmininke, labai dėkoju gerbiamiems nariams už daugelį vertingų pastabų ir klausimų.

Kaip kažkas minėjo, praėjo nemažai laiko, kol 27 valstybės narės ratifikavo Lisabonos sutartį. Daug metų aptarinėjome šią sutartį, ir aš visada stebėdavausi, kai manęs klausdavo, kaip greitai mes nustosisime gyvenę pagal šią konstituciją, nes aš savo darbą privalau grįsti sutartimis. Lisabonos sutartyje apibrėžta, kad sprendžiamieji asmenys į Europos Vadovų Tarybos pirmininkus yra Europos valstybių ministrai pirmininkai ir Europos valstybių vadovai. Būtent tai nurodyta sutartyje.

Be to, akivaizdi problema, mano nuomone, yra ta, kad daugelis paminėtų žmonių yra įvairių Europos valstybių dabartiniai ministrai pirmininkai. Iš tikrųjų, gana sudėtinga kandidatuoti į darbo vietą, kurios gali negauti, leisti suprasti žmonėms, kad išvykti iš šalies, paskui grįžti namo ir sakyti: „Na, aš vis dar čia!“ Manau, kad turime į tai atsižvelgti.

Dėl ES vyriausiojo įgaliotinio bus daug daugiau skaidrumo, bus kur kas daugiau diskusijų, nes tai iš dalies spręs Komisija, iš dalies lems po klausimų Parlamente priimtas sprendimas. Nors, atsakant H. Swobodai, gruodžio 1 d. įsigaliojančioje sutartyje aiškiai parašyta, kad ES vyriausiasis įgaliotinis savo naujoje darbo vietoje pradeda tiesiogiai dirbti, tačiau jis turi būti Parlamento patvirtintos Komisijos narys.

Tai, be abejo, sudėtinga, bet, kaip sakiau paskutinį kartą, niekados nebuvo siekiama, kad susiklostytų tokia padėtis, kokia yra dabar. Buvo tikimasi, kad sutartis įsigalios dar iki Švedijos pirmininkavimo Tarybai. Taigi šis procesas daug ilgesnis, nei buvo galima numatyti.

Dėl pusiausvyros (kadangi ir apie tai girdžiu kalbant) turiu pasakyti, kad šiandien dalyvavau pirmame konsultacijų su 26 mano kolegomis ture. Problema ta, kad pusiausvyros klausimas susijęs tik su dviem asmenimis. Jūs paminėjote geografiją ir lytį, bet, kiek aš girdžiu, pusiausvyra numeris pirmas yra pusiausvyra tarp centro kairės ir centro dešinės. Pusiausvyros reikia daug kur, ir man labiau patiktų, kad daugiau postų atitiktų visus čia paminėtus kriterijus. Savaimė suprantama, mes stengiamės rasti geriausią pusiausvyrą.

Kaip minėjau, kitą ketvirtadienį aukščiausiojo lygio susitikime, per ankstyvą vakarienę, bus priimti jūsų prašymai kuo labiau pagreitinti procedūrą. Būtent tai mes jau kurį laiką bandome padaryti. Buvo kalbama apie tai, kas priima šį sprendimą. Šiek tiek laiko užtrunka konsultacijos su visais. Dabar ES sudaro 27 valstybės. Konsultacijos su visais mano kolegomis – tai dviejų dienų darbas; tai puiku, bet užtrunka.

Sutinku su Rebeka Harms, kad dėl klimato kaitos Europa nedaro pakankamai. Be to, noriu jums priminti, kad esame numatę padėti, kai mums Europoje reikės dėti daugiau pastangų įgyvendinant teisiškai privalomus tikslus, bet reikalingos sąlygos. Ir tai atspindi mano kolegų nuomonėse. Jie labai aiškiai teigia, kad jei Europa turėtų eiti toliau, mums reikia, kad ir kiti pasaulio kraštai prisiimtų tokius pat įsipareigojimus.

Aš sveikinu valstybių ar tautų sprendimams dėl didesnių įsipareigojimų. Turime daug tokių pavyzdžių. Pvz., mano šalis Švedija nacionaliniu lygmeniu įsipareigojo iki 2020 m. 40 proc. sumažinti išmetamo anglies dvideginio kiekį. Vokietija taip pat.

Turime padaryti dar daugiau. Nesame vieninteliai, kurie prašo supaprastinti sprendimą, kurį mums būtina priimti Kopenhagoje, bet reikia daug nuveikti, kad išjudintume ir kitus. Kaip sakiau, neseniai grįžau iš Indijos ir Jungtinių Valstijų, ir šį mėnesį dar vyksiu į Kiniją, o tam mums reikalingas lyderystės susitarimas. Tai sunkus reikalas. Tai pasaulinis iššūkis. Pasaulis neturi globalinės lyderystės ir sprendimų priėmimo tvarkos, kokią turi Europos Sąjunga. Todėl daug sunkiau pasiekti konkrečių rezultatų, bet vis tiek turite tai padaryti.

Kaip žinote, Europos Sąjungos išmetalai sudaro tik 13 proc. pasaulio išmetamųjų teršalų. Vieni patys šios problemos neišspręsimė, reikia, kad ir kitos šalys įsipareigotų, ypač didieji teršėjai, bet būtent jie nenori prisidėti prie susitarimo. Tai neįmanoma, nes tada niekada neįvykdysime tikslo – neleisti, kad pasaulio atmosferos temperatūra padidėtų daugiau kaip 2 °C.

Dabar, pirmininkaujant Švedijai, stengsimės sukurti geresnį finansų rinkos kontrolės mechanizmą, nes to reikia, kad ateityje geriau veiktų finansų rinkos.

Be to, pradėsime ir pirmininkaujant Ispanijai tęsime diskusijas dėl konkurencingumo, dėl to, kaip pasiekti, kad geriau veiktų darbo rinkos, ir dėl to, kaip išeiti iš krizės, kai tik pastebėsime aiškius atsigavimo požymius. Kuriant geriau veikiančias finansų rinkas reikia pasimokyti iš jau išspręstų problemų, taip pat reikia toliau diskutuoti ir priimti sprendimus, reikalingus siekiant didesnio konkurencingumo ir geriau veikiančių Europos darbo rinkų.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Pone pirmininke, norėčiau trumpai pakalbėti kai kuriais klausimais, kurie buvo tiesiogiai iškelti diskusijose.

Visų pirma išsiaiškinkime dėl klimato kaitos. Europos Sąjunga pasirašė įpareigojančią sutartį. Esame įsipareigoję vykdyti Kioto protokolą, kurį ratifikavome. Visos ES valstybės narės ratifikavo Kioto protokolą, ir mes pritariame, kad ateityje būtų pasirašyta įpareigojanti sutartis. Jei kas ir nenori įpareigojančios sutarties, tai tik ne Europos Sąjunga.

Bet tikrovė tokia, kad kai kurie mūsų svarbiausi partneriai paprasčiausiai tam nepasirengę. Taigi yra dvi galimybės: viena – reikalauti, kad tai, kas, mūsų žiniomis, neveikia, veiktų, antra – stengtis, kad Kopenhagoje

būtų pasiekta pačių pažangiausių ir ambicingiausių rezultatų. Manau, kad tai dar įmanoma padaryti, ir mes už tai kovosime. Siekdami, kad Kopenhagoje būtų priimtas kuo ambicingesnis susitarimas, – bent jau Europos Komisijai, ir aš esu įsitikinęs, kad valstybių ir vyriausybių vadovai sutinka, – mes visada laikysimės įpareigojančios sutarties, kurioje nustatyti aiškūs tikslai išsivysčiusioms šalims ir aiškūs veiksmai besivystančioms, taip pat ir didelėms sparčiai besivystančios ekonomikos šalims, kurios taip pat yra atsakingos už savo indėlį. Be to, mes turime teikti finansavimą besivystančioms šalims, ypač skurdžiausioms ir mažiausiai išsivysčiusioms, nes labai gerai žinome, kad be tos paramos jos neįstengs įgyvendinti prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos poveikio mažinimo priemonių, kurios būtinos.

, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Kalbėdami apie institucijų klausimą, būkime visiškai sąžiningi patys sau. Netrukus įsigalios nauja, ypač reikli sistema.

Daugelis iš mūsų daugybę metų, na, ne mažiau kaip devynerius metus, labai stengėsi, kad ši sutartis atsirastų. Po Nicos sutarties mums buvo reikalinga ambicingesnė sutartis, ir dabar turime ją įgyvendinti. Tai sudėtinga, nes mūsų sąjunga sudėtinė – tai valstybių narių sąjunga, piliečių sąjunga.

Tačiau svarbiausia – kad sutarčių būti tiksliai laikomasi. Esame Bendrija, grindžiama teisinės valstybės principais, ir jei pažeisime savo įsipareigojimą visiškai laikytis sutarties, tai reikš, kad mes nevykdome savo pareigų.

Būtent dėl šios priežasties šiuo pereinamuoju momentu – ir tada, kai nauja sutartis bus įgyvendinama – svarbiausia yra laikytis sutarčių ir gerbti kiekvienos institucijos: Parlamento, Tarybos ir Komisijos, teises.

Esu iš tų, kurie tiki, kad Europa yra neveikli, kai viena institucija savo teises ir valdžią panaudoja prieš kitas institucijas. Manau, kad klaidinga taip elgtis, kad institucijų tarpusavio pavydas – tai visų vidutinių asmenybių savybė. Ir priešingai, tikiu, kad būsime stipresni, jei padėsime vieni kitiems būti stipresniems. Manau, kad mums patiems naudinga turėti stiprų Europos Parlamentą, – ir Lisabonos sutartis suteikia jam daugiau teisių, – stiprią Europos Vadovų Tarybą, kuri laikui bėgant taps nuolatine ir nuoseklia lydere, ir stiprią Komisiją.

Pasiremkiu sutartimis. Cituoju Lisabonos sutartį, nes visą laiką apie ją kalbame, o reikėtų kartais ją ir paskaityti. Jos 17 straipsnyje konstatuojama, kad būtent Komisija „remia bendruosius Sąjungos interesus ir imasi atitinkamos iniciatyvos šiuo tikslu. Ji užtikrina, kad Sutartys ir priemonės, kurių jomis vadovaudamasi imasi institucijos, būtų taikomos.“ Kitaip tariant, tikrinti, ar sutartys taikomos, taip pat ir šiuo pereinamuoju momentu, yra Komisijos darbas. Šią teisę Komisijai suteikia sutartis, ir Komisija, žinoma, ją įgyvendins, naudodamasi jai suteiktais įgaliojimais.

Vis dėlto, norint sustiprinti institucijas, svarbu, kad būtų dirbama partnerystės pagrindu. Kas atsitiks, jei nepasirūpinsime, kad institucijos taip dirbtų? Valstybės narės, ypač kai kurios, yra linkusios pačios priimti sprendimus, neatsižvelgdamos į institucijas. Ar mums to reikia? Nemanau. Mes norime, kad sprendimai būtų priimami laikantis institucinės sistemos, laikantis Bendrijos sistemos, grindžiamos teisinės valstybės principais. Sakau jums labai atvirai ir labai nuoširdžiai: visi kartu stiprinkime mūsų institucijas.

Šiandien išgirdome ypatingą Václavo Havelo prašymą. Jis nepaprastas, bet, kaip sakė Jean Monnet, niekas nėra įmanoma be žmonių, niekas ilgai neišsilaiko be institucijų. Dabar mes turime kurti stiprias institucijas, o tai įmanoma tik laikantis partnerystės principo. Štai todėl, be kita ko, ir noriu jums padėkoti už pasiūlymus dėl Komisijos struktūros ir veiklos. Kaip ir jūs, esu labai prisirišęs prie Bendrijos metodo ir prie sutarties, kurioje aiškiai nurodytas atsakomybės pasidalijimas. Sutartyje nustatyta, kad už Komisijos struktūrą atsakingas pirmininkas, ir aš neketinu to nepripažinti.

Todėl pristatydamas Komisiją aš elgsiuosi taip, kaip elgiasi visi kuklūs autoriai: padėkosiu visiems man patarusiems ir prisiimsiu visą atsakomybę už galutinį produktą. Šiandien išgirdau gerų ir įdomių pasiūlymų, bet svarbiausia suvokti, kad savo pareigas mes visi turime vykdyti derindamiesi su kitomis institucijomis, žinoma, kuo labiau atsižvelgdami į Europos bendrąjį interesą.

Íñigo Méndez de Vigo (PPE). – (ES) Pone pirmininke, Europos Komisijos Pirmininkas sakėsi padėkojęs F. Reinfeldtui už tai, kad šis saugiai atplukdė laivą į uostą; tas laivas – Lisabonos sutartis.

Prieš dvejus metus šioje rūmų salėje esu sakęs, kad bijau, jog Lisabonos sutarčiai gali atsitikti taip, kaip tai žuviai iš E. Hemingvėjaus apysakos „Senis ir jūra“, kuri po ilgos kovos krantą pasiekė tik skeleto pavidalu. Na, matau, kad Lisabonos sutartis nevirto kaulų krūva, kad jos esmė išliko. Dėkui jums, pone F. Reinfeldtai, dėkui ir jums, ponija Cecilia (Wikström).

Tačiau privalau pasakyti, jog tikiu, kad tai, ką jūs padarėte siekdami susitarimo su Čekijos prezidentu, yra teisinga. Čekijos prezidento elgesys daugeliui Parlamento narių kėlė nerimą, bet, kaip sako vienas ispanų poetas, „kai viskas pasibaigė, viskas tapo nesvarbu“; svarbiausia, kad sutartis galioja ir kad mes galvojame apie jos įgyvendinimą.

Pone J. M. Barroso, neketinu jums patarinėti, kaip turėtumėte sudaryti Komisiją, iš dalies dėl to, kad gerbiu Komisijos pirmininko savarankiškumą ir nepriklausomumą – jis gavo pakankamai balsų, kad galėtų tai daryti. Kai pristatinėsite Komisijos narių kolegiją ir jų pasiskirstymą pareigomis, tada pasakysime, ar pritariame, ar prieštaraujame, bet šiandien mes visiškai jus palaikome.

Be abejo, neketinu duoti patarimų ir Tarybos pirmininko pavaduotojui, tik, jei leisite, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kas atsitiko rengiant konstitucinę sutartį. Rengiant pirmąjį projektą, kuriame įsteigta Tarybos pirmininko pareigybė, buvo pasiūlyta, kad šios kadencijos Tarybos pirmininku turėtų tapti ministras pirmininkas, šiame poste išdirbęs ne mažiau kaip dvejus su puse metų (juokais mes tai pavadiname „Brutono sąlyga“, pone F. Reinfeldtai, Johno Brutono garbei, nes John mums sakė, kad ministru pirmininku išbuvo dvejus metus ir septynis mėnesius, todėl šiam postui tiks). Tačiau vėliau šią sąlygą pašalinome, – A. Duff atmena, – nes šiame Parlamente mūsų paklausė, ko ypatingo yra premjero DNR struktūroje, ko nėra kitų mirtingųjų DNR. Kodėl Tarybos pirmininkas turi būti ministras pirmininkas?

Pone F. Reinfeldtai, būtų geriau, jei ieškotumėte asmens, kuris būtų didžiausias moralinis autoritetas, kuris galėtų nutraukti Europoje sudarytas sutartis. Kad galėtumėte tai padaryti, mes jau suteikėme jums, pone F. Reinfeldtai, vieną priemonę: galimybę šį Tarybos pirmininką išrinkti ne vienbalsiai, o kvalifikuota balsų dauguma.

Todėl bendras sutarimas pageidautinas, jei tai įmanoma; jei ne – geriausią Tarybos pirmininką išrinkite pasinaudodamas kvalifikuota balsų dauguma.

PIRMININKAVO: G. PITTELLA

Pirmininko pavaduotojas

Marita Ulvskog (S&D). – (SV) Pone pirmininke, džiaugiuosi, kad pirmininkaujanti Švedija atsisakė savo noro sparčiau taikyti krizės įveikimo strategijas, nes dėl to kiltų pavojus, kad aukštas nedarbo lygis taps nuolatine Europos problema. Tačiau man kelią nerimą tai, kad vis daugiau žmonių perspėja, jog aukščiausiojo lygio susitikimas Kopenhagoje dėl klimato kaitos nebus toks sėkmingas, kaip daugelis tikėjosi, ir tai matyti iš daugelio šioje diskusijoje pasakytų kalbų ir iš F. Reinfeldtui pateiktų klausimų.

Pesimizmas akivaizdus ir iš paskutinio Tarybos susitikimo išvadų. Taryba, žinoma, sutinka, kad iki 2050 m. išsivystęs pasaulis turi 80–95 proc. sumažinti išmetamuosius teršalus. Bet jei mums pasiseks tai padaryti, labai greitai reikės priimti ambicingus įsipareigojimus, o kad visa tai būtų galima pasiekti, privalome išspręsti besivystančių šalių finansavimo priemonių klausimą. Šalis, kurios mažiausiai prisidėjo prie klimato kaitos, ji paveiks labiausiai, ir jeigu mes neišspręsimė finansavimo klausimo, neturėsime ir susitarimo dėl klimato kaitos.

Taigi ką žada Taryba? Kaip šiandien šioje salėje pasakė F. Reinfeldt, ES pasižadėjo įnešti svarų indėlį. Mano nuomone, tai sumažina įtampą. O argi ES būtų galėjusi nuspręsti, kad neįneš svaraus indėlio? Man atrodo, šiuo atveju tiktų palyginimas su pirštine, kuri pradėta megzti, bet toliau nykščio nepasistūmėjama. Komisija pasiūlė suteikti maždaug 5–7 mlrd. EUR pagalbą per pirmuosius trejus metus. Taryba ketina į tai atsižvelgti, bet man čia labai sunku įžvelgti vertingą finansinį įsipareigojimą.

Mano nuomone, tai rūpestį keliantis dalykas. Be abejo, yra problemų dėl JAV, Kinijos ir kitų valstybių ambicijų, bet dar didesnį rūpestį kelia ES pozicija ir mūsų pačių ambicijos. Reikėtų deramai tai įvertinti, ir jei F. Reinfeldt būtų manęs, kad tikslinga čia pasilikti, būčiau paklausęs jo, kaip ES pirmininkaujanti Švedija ketina įgyti didesnius įgaliojimus prieš prasidedant Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimui, nes jis neturi nueiti perniek.

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Pone pirmininke, Lisabonos sutartis, kuri, laimei, jau įsigaliojo, suteiks mums daugiau demokratijos, be to, joje numatyta ES įgaliotojo atstovo klausymo procedūra. Visi Komisijos nariai susirenka čia visų pirma tam, kad mes išklaustume, ką jie nori pasakyti, antra – kad juos nuodugniai patikrintume, ir teisingai. Tačiau Tarybos pirmininkas čia neįsklausomas, be to, jo netikriname nei mes, nei nacionaliniai parlamentai.

Demokratinio požiūriu jo pareigybė sumanyta netinkamai. Jis negali būti politinis Europos prezidentas, jis turi būti tik sąžiningas valstybių narių įvairių interesų tarpininkas Taryboje, o būtiniausias reikalavimas jo paskyrimui – bendras Tarybos sutarimas. Kaip ką tik pasakė G. Verhofstadt, popiežiumi renkame kataliką, Europos Vadovų Tarybos pirmininku renkame europietį, kitaip tariant, tą, kuris tiki Europos idėja. Manau, kad tai visiškai teisinga. Mums reikia žmogaus, galinčio Europos Vadovų Tarybai sugrąžinti Europos dvasią.

Jei šios diskusijos, kurių pareikalavo Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcija, nebūtų įvykusios Parlamente, mes visi šį klausimą būtume aptarinėję tik žiniasklaidoje arba koridoriuose. Manau, kad būsimi paskyrimai turi būti skaidrūs.

F. Reinfeldui norėčiau pasakyti:

. – Tai ne pusiausvyros tarp centro kairės ir centro dešinės klausimas; tai pusiausvyros tarp centro, kairės ir dešinės reikalas.

Yannick Jadot (Verts/ALE). – (FR) Pone pirmininke, dėl klimato kaitos jau žuvo 300 000 žmonių, tad neveikimas, mūsų nuomone, yra nusikaltimas žmonijai.

Žinome, kad tai nepaprasta padėtis, kad neparengtas B planas, bet derybos šiuo metu aklavietėje. Lengva pasakyti, kad kaltos Jungtinės Valstijos; manome, kad Europai taip pat tenka didelė atsakomybė.

Europa, deja, jau nėra, kaip teigia ministras pirmininkas, derybų dėl klimato kaitos lyderė. Jei dabartiniai išsiplėtusios Europos išipareigojimai bus taikomi visai planetai, visuotinis atšilimas šio amžiaus pabaigoje sieks keturis laipsnius! Tai nepriimtina, ir jau nebepakaks, kaip tvirtina ir Pirmininkas J. M. Barroso, tik pasislėpti už teisinio šio išipareigojimo pobūdžio.

Nepriklausomi tyrimai šiandien rodo, kad Japonija, Norvegija ir Šveicarija yra pasirengusios dėti daugiau pastangų nei Europa. Naujai kylančios šalys – Kinija, Pietų Afrika, Brazilija ir Indonezija – priima vidaus išipareigojimus, kurie yra didesni, nei mokslo bendruomenė iš jų reikalauja.

Iš V. Havelo kalbos galėtume išmokti bent vieną pamoką – kaip būti kukliems ir kaip būti realistiškiems. Nustokime apsimetinėję, kad už Europos ribų nieko nevyksta, kad po Kioto sutarties pasaulis nepasikeitė ir kad Europa visada smarkiai pralenkia tarptautinę bendruomenę. Neatsižvelgdama į Europos Parlamento, ypač į jo Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto prašymus, Taryba prisiėmė didelę atsakomybę – atsakomybę už nesėkmę aukščiausiojo lygio susitikime Kopenhagoje.

Dar ne per vėlu – Europa dar gali atgauti lyderės vaidmenį, jei savo tikslą sumažinti išmetalų kiekį padidins iki 30 proc. ir Pietų šalis suteiks ne mažesnę kaip 30 mlrd. EUR paramą. Taip mes įgytume lyderės vaidmenį Pietų valstybių atžvilgiu ir priverstume amerikiečius pasirašyti susitarimą.

Konrad Szymański (ECR). – (PL) Pone pirmininke, spalio mėn. vykusio Tarybos susitikimo rezultatas yra geras pagrindas apriboti visiškai nerealias priemones, kurių, kaip tikimasi, Europa turi imtis klimato kaitos srityje.

Mūsų veiksmai klimato kaitos srityje turėtų priklausyti nuo Kinijos, Amerikos, Indijos ir Brazilijos pastangų. Pagalbos teikimas švarioms technologijoms besivystančiose šalyse remti neturi žlugdyti mūsų pačių ekonomikos. Nepamirškime, kad būtent ekonomikos augimas suteikia mums galimybę finansuoti technologinius pokyčius, kurie itin svarbūs aplinkos apsaugai.

Dėl paramos paskirstymo pačioje Europos Sąjungoje neturi susidaryti padėtis, kai valstybės, kurios energijai pagaminti sunaudoja didelį anglies kiekį, už tuos pačius išmetalus moka dukart – vieną kartą pagal išmetamųjų teršalų prekybos sistemą ir antrą kartą kaip paramos švarioms technologijoms visame pasaulyje dalį. Jei į tai neatsižvelgsime, susilpninsime Europos poziciją šiose diskusijose.

Mario Borghezio (EFD). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, prieš kelias dienas Strasbūro teisme priimtas rimtas sprendimas atvėrė gilią žaizdą (Europos Komisijos šiuo klausimu buvo pareikšta labai neatsargiai), uždraudamas Italijos valstybei leisti mokyklų klasėse kabinti kryžius. Šis reikalas susijęs ne tiek su religijos, kiek su laisvės principu – tai šurkštus subsidiarumo principo pažeidimas.

Jei tai, kas įvyko, yra ženklas to, kas bus toliau, esama pagrindo baimintis, kaip seksis spręsti šį klausimą priėmus Lisabonos sutartį: ar mes tikri, kad ir toliau nebus einama šiuo pavojingu keliu, kai Europos Sąjungos teisė nepaiso valstybių narių teisės aktų? Privalome saugotis šio pavojaus. Komisija turėjo reaguoti daug griežčiau, iš dalies dėl vieningo protesto, – šiandien vyko Italijos politinių partijų, kurioms čia atstovaujama, bendras susitikimas, – kuris rodo mūsų žmonių sentimentus ir gilius jausmus šiam bendrumui, kuris yra

metapolitinis, metareliginis ir kultūrinis, kaip sakė vienas filosofas, pamokęs mus šiais svarbiais žodžiais: „negalim pasakyti, kad nesame krikščionys“.

Skyrimo į postus klausimas labai svarbus. Todėl šiandien spaudos pranešimuose skaitome gandus apie posėdžius; mes net nežinome, ar vyks Briuselyje nepaprastasis posėdis. Kai kas mane vis dėlto stebina: nagrinėdamas skelbiamas pavardes, pvz., Jan Peter Balkenende, David Miliband ir Herman Van Rompuy, paminėsiu tik tris – ar gali būti, kad niekas nepastebėjo, jog visi trys minėti asmenys reguliariai lankosi ir Bilderberg frakcijos, ir Trišalės komisijos posėdžiuose? Manau, kad turime diegti skaidrumo principą, apie kurį taip dažnai kalba mūsų institucijos, ir aiškiai šių žmonių paklausti, ar jie yra savo šalims ir savo politinėms partijoms atstovaujantys kandidatai, o gal atstovauja slaptooms frakcijoms, kurios renkasi už uždarytų durų ir priima sprendimus nepasitarusios su savo tauta.

Francisco Sosa Wagner (NI). – (ES) Pone pirmininke, dabar, kai patvirtinus Lisabonos sutartį nerimas atslūgo, manau, atėjo laikas pagalvoti, kaip ateityje turėtume tvarkytis su nacionalistinėmis nuostatomis, kurios taip trukdo Europos integracijai. Mano nuomone, šių trukdymų negalima ignoruoti. Laikas blaiviai apmąstyti galimas priemones, kurių teks imtis artimiausiomis dienomis ir artimiausiais metais.

Aš, kaip nepriklausomas EP narys, noriu, kad būsimasis Tarybos pirmininkas būtų vyras arba geriau moteris, kuri remtų Europos federalizmą, naudotų eurą, gyventų Šengeno erdvėje ir pritartų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai.

14. Oficialus pasveikinimas

Pirmininkas. – Ponios ir ponai, norėčiau jums pranešti, kad oficialioje galerijoje yra Malaizijos Federacijos senato delegacija, kurią nuoširdžiai sveikinu. Delegacijai vadovauja senato pirmininkas Jo Ekscelencija Datuk Wong Foon Meng.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad Europos Parlamentas palaiko nuolatinius vaisingus ryšius su Malaizijos parlamentu. Malaizija turi energingą visuomenę ir klestinčią ekonomiką, šaliai tenka svarbus vaidmuo Pietryčių Azijos tautų asociacijoje (ASEAN). Todėl kartu su visais čia susirinkusiais dar kartą sveikinu mūsų draugus ir kolegas iš senato. Tikimės, kad jūsų apsilankymas bus labai produktyvus.

15. 2009 m. spalio 29–30 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, įskaitant Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai / Komisijos pirmininko pavaduotojo kadenciją ir įgaliojimus bei naujosios Komisijos struktūrą (diskusijų tęsinys)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijų dėl Europos Vadovų Tarybos pranešimo ir dėl Komisijos pareiškimo dėl 2009 m. spalio 29–30 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų, įskaitant Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai/Komisijos pirmininko pavaduotojo kadenciją ir įgaliojimus bei naujosios Komisijos struktūrą, tęsinys.

Elmar Brok (PPE). – (DE) Pone pirmininke, Komisija, Tarybos pirmininke, J. Borghezio kalba buvo tipiškas atvejis, nes šie euroskeptikai neskiria Europos Tarybos nuo Europos Sąjungos, o juk sprendimą dėl nukryžiuotojo priėmė Europos žmogaus teisių teismas, kuris yra Europos Tarybos institucija. Tai negalėtų būti numatyta pagal Pagrindinių teisių chartiją.

Vis dėlto leiskite man pateikti keletą pastabų dėl šiuo metu vykstančių diskusijų. Manau, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija labai jautriai ir tvirtai užbaigė ratifikavimo procesą, kuris jai pirmininkaujant vis dar turėjo būti užbaigtas keturiuose valstybėse. Norėčiau išreikšti savo padėką už tai, kad šis devynerius metus trukęs procesas buvo baigtas tokiu būdu. Manau, kad tuo mums taip pat suteikiama galimybė pirmą kartą visa tai įgyvendinti praktiškai, nes tai, kas vyksta praktikoje, apibrėžia ir konstitucinę tikrovę. Dėl to turi būti išaiškinta, kad Europos Vadovų Tarybos pirmininkas turi tik valstybių arba vyriausybių vadovų įgaliojimus, o pagal kiekvieną konstituciją kiekvienas savarankiškas prezidentas, kuris nėra priklausomas nuo parlamento, tiesiogiai renkamas gyventojų. Ši nuostata turėtų būti taikoma ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui. Visus įgaliojimus turi tik Komisijos pirmininkas.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį, kaip pabrėžė ir J. M. Barroso, cituodamas Jeaną Monnet, į tai, kad institucijos – svarbi mūsų ilgalaikio egzistavimo prielaida. Kalbant apie Vyriausiąjį įgaliotinį / Komisijos pirmininko pavaduotoją, turi būti išaiškinta, kad pradėjęs eiti savo pareigas jis iškart vykdys abi funkcijas. Jis negali iš

pradžią, nuo gruodžio 1 d., pradėti eiti vyriausiojo įgaliotinio pareigas, o vėliau – pirmininko pavaduotojo pareigas. Jis gali pradėti eiti savo pareigas (kaip ir pirmininko pavaduotojo pareigų atveju) tik po to, kai jo kandidatūrą patvirtins Europos Parlamentas. Šiuo klausimu neturėtų būti jokių nesusipratimų, nes kitu atveju mums kils teisinių problemų.

Taip pat norėčiau paminėti, kad Europos Parlamentas pasinaudos savo teisėmis, susijusiomis su išorės veiksmų tarnyba. Mes nenorime, kad Lisabonos sutartis būtų naudojama Europos „tarpyvyriausybiniui“. Tai neatitinka sutarties dvasios. Šiuo atžvilgiu lemiamas vaidmuo teks Išorės veiksmų tarnybai. Norėčiau jūsų paprašyti rimtai atsižvelgti į Parlamento poziciją šiuo klausimu (kuri jums, be abejo, žinoma), o ne daryti pareiškimus, kad mes juos paneigsime, nes mes turime galią tai padaryti.

Adrian Severin (S&D). – Pone pirmininke, Lisabonos sutarties įsigaliojimas – iš tikrųjų istorinis įvykis. Mes turėtume tam pritarti. Mes turėtume tuo džiaugtis. Turėtume pasveikinti save ir, be abejo, Tarybai pirmininkaujančią Švediją už tai, kad ji pasiekė šių rezultatų.

Vis dėlto vien sutarties nepakanka. Net tobuliausia sutartis negali pati savaime išspręsti daugelio problemų. Mums reikia išradingų ir kompetentingų žmonių, kurie ją sustiprintų. Lisabonos sutarties atveju tai ypač svarbu, nes ši sutartis – begalinių kompromisų, ilgų diskusijų ir ilgų ginčų rezultatas. Dėl to joje neišvengiamai yra likę daug neaiškumų ir spragų.

Būtent būsimi aukščiausieji sprendimus priimančys asmenys turės išaiškinti tam tikrus dalykus, patikslinti taisykles, kurti institucijas, tinkamai išaiškinti visas sutarties nuostatas ir pateikti išsamų darbo aprašymą. Prasidedanti įstatymų leidžiamąjį organą kadencija turės lemti reikšmės būsimai Europos Sąjungos sandarai. Jei norime, kad ši sandara būtų gyvybinga, ji turi sujungti visą visų Europos regionų ir visų Europos piliečių istorinę patirtį, kultūrinius ypatumus ir politines tradicijas.

Dėl to mums reikalinga iš trijų pagrindinių Europos Sąjungos institucijų atstovų (Tarybos pirmininko, Komisijos pirmininko ir ES vyriausiojo įgaliotinio) suformuota komanda, kuri atsižvelgtų į visus politinius ypatumus ir įtrauktų visus regionus, t. y. visus geopolitinius, kultūrinius ir geografinius Europos regionus. Manau, kad šis tikslas bus pasiektas, ir manau, kad jei tai bus padaryta, tai bus ne tik tinkama Europos Sąjungos sandaros gyvybingumo ir institucijų veiksmingumo prielaida, bet taip pat sutvirtins visų mūsų piliečių teigiamą nuomonę dėl Europos Sąjungos patikimumo.

Anneli Jäätteenmäki (ALDE). – (FI) Pone pirmininke, norėčiau išimties tvarka padėkoti žiniasklaidai. Be laisvos ir budrios žiniasklaidos visuomenė būtų visiškai neinformuota apie ES vadovų pasirinkimą. Laimei, turime žiniasklaidą, kuri skelbia pranešimus apie lobistinę veiklą ir kuri pateikė neįtikimas ir tikėtinas kandidatūras į ES pirmininko ir į ES vyriausiojo įgaliotinio postus. Net ir šiose diskusijose apie konkrečius kandidatus, tiesą sakant, buvo kalbėta gana retai ir buvo paminėtos tik kelios pavardės. Vis dėlto už ES ribų mes stengiamės duoti patarimus apie demokratinių rinkimų svarbą.

Neseniai turėjau galimybę aplankyti Turkiją; mums kalbantis apie sprendimus dėl kandidatūrų, kurie turės būti priimti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, vienas Turkijos parlamento narys paklausė, kada gi šie sprendimai bus priimti, o Europos Sąjungos delegacija atsakė neturinti jokios informacijos nei apie pačius kandidatus, nei apie sprendimus dėl kandidatūrų, nes viskas vyko už uždarytų durų. Šiuo požiūriu ES dar turi tobulėti, kad mūsų veikla tokiais atvejais taptų skaidresnė.

Ashley Fox (ECR). – Pone pirmininke, norėčiau pateikti savo pastabas dėl neoficialių diskusijų, kurios, kaip visi žinome, vyravo paskutinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo metu. Be abejo, kalbu apie kito Tarybos pirmininko rinkimus ir jam skirtą vaidmenį.

Manau, kad pirmininkas turėtų būti Tarybos tarnas, t. y. pirmininkas, o ne pagrindinis vykdomasis vadovas. Todėl svarbu, kad pirmininkas būtų kolegiškas ir juo pasitikėtų žmonės. Turint tai mintyje, Tony Blair abiem atžvilgiais būtų blogiausias kandidatas. Pritariu kanclerės A. Merkel nuogąstavimams, kad kitus penkerius metus turėsime klausytis, kaip Flasho kortežas lekia aplink pasaulį.

Klausimas dėl pasitikėjimo taip pat svarbus, o T. Blair labai daug kartų parodė, kad yra visiškai nepatikimas. Jis netinka pareigoms valstybinėje tarnyboje, todėl raginu Tarybą jo neskirti.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Pone pirmininke, su dideliu susidomėjimu perskaičiau Tarybai pirmininkaujančios Švedijos pateiktą dokumentą dėl Europos išorės veiksmų tarnybos. Vis dėlto mano skeptiškas požiūris į šį projektą nesikeičia. Bet kokių atveju manau, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija elgiasi protingai suteikdama daugiau laiko tinkamų kandidatų į naują postą paieškai, nes ES vyriausiasis įgaliotinis turėtų būti išskirtinė asmenybė, o tokių Europoje reta.

Pone pirmininke, vis dar esu labai susirūpinęs dėl šių naujų postų poveikio tarpinstitucinei pusiausvyrai. Mano kolegos Parlamento nariai negali nepritarti mano nuomonei. Skirtingai nei jie, aš džiaugiuosi, kad Išorės veiksmų tarnyba nepriklausys Komisijai. Užsienio politika – tai pirmiausia valstybių narių kompetencijai priklausanti sritis, todėl, jei ji vis dėlto būtų paversta europine, vis tiek atmosfera Taryboje man būtų priimtinesnė nei Komisijoje. Būtent tai šiuo metu ir vyksta, nepaisant visų mūsų gerais ketinimais paremtų rezoliucijų.

Philip Claeys (NI). – (NL) Pone pirmininke, šis derėjimasis dėl Europos Vadovų Tarybos pirmininko paskyrimo toli gražu nėra įkvepiantis. Pvz., Belgijoje šiuo metu keliame mūsų ministro pirmininko Hermano Van Rompuy kandidatūrą, remdami ją tokio pobūdžio argumentais: jis neįkylus, turi palyginti nedaug priešų ir moka rasti kompromisą. Iš esmės įtikinėjama, kad kiekvienas, kuris gali valdyti tokią dirbtinę šalį kaip Belgija, gali tą patį daryti ir Europoje.

Vis dėlto niekas Europoje nėra suinteresuotas, kad Europos Sąjunga taptų didele Belgijos kopija. Be to, Herman Van Rompuy nėra ministras pirmininkas, kuris iš tikrųjų valdo. Belgijos modelis jau nebegali būti valdomas, o tai reiškia, kad Herman Van Rompuy panašesnis į *status quo* prižiūrėtoją, kuris iš esmės paprasčiausiai tvarko einamuosius reikalus.

Mums nereikia bespalvio, beskonio, bekvapio veikėjo, kuris šoktų pagal Europos Komisijos dūdelę. Mums reikalingas galingas ruporas, atstovaujantis valstybėms narėms ir piliečiams, kurių nuomonės šiuo atveju, deja, nepaisoma.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, prieš dvidešimt metų mes taikiai panaikinome prievartinę Europos padalijimą į laisvas šalis ir diktatūras. Europos Sąjunga – politinis projektas, suteikęs galimybę suvienyti mūsų žemyną. Europos Sąjunga – politinis projektas, kurio tikslas išplėsti taikos, laisvės, demokratijos ir stabilumo zoną Europoje. Mes atsakingi už tai, kad būtų puoselėjamos Bendrijos vertybės ir stiprinama teisinė bendrija. Jau šiandien privalome padaryti viską, ką galime, ir užtikrinti, jog mūsų pasiekimų džiaugsmas suteiktų mums jėgų ir ryžto siekti, kad mūsų žemyno ir viso pasaulio žmonės vėl nebūtų atskirti naujomis sienomis arba spygliuotos vielos tvoromis.

Lisabonos sutartis – didžiausias demokratijos laimėjimas nuo pirmųjų tiesioginių rinkimų, surengtų prieš trisdešimt metų. Ji suteikia galimybę Europos Sąjungai ir jos institucijoms tapti žemyno balsu. Taigi turime išnaudoti šią progą! Privalome turėti politinės valios perkelti sutartį į nacionalinę teisę ir ją įgyvendinti. Jei šios politinės valios turime, tai taip pat reiškia, kad turime liautis ieškoję tik mažiausio bendro vardiklio. Bet kokios išlygos silpnina Bendriją. Krizes nugalėsime tik tada, kai ilgam laikui sumažės nedarbo lygis ir vėl bus užtikrinta tvari plėtra be milijardinių skatinimo paketų, dėl kurių susidaro milžiniški biudžetų deficitai.

Mano paskutinis teiginys taip pat aiškus: europinis mąstymo būdas – tai nuolaidos vieni kitiems ir geriausių sprendimų paieška. Pastarųjų keleto dienų diskusijos dėl kandidatūrų verčia mane nuogąstauti, kad ieškome ne geriausių, ne europinių sprendimų, o valstybėms narėms ir politinėms partijoms tinkamiausių paprasčiausių sprendimų. Tai netinkamas atsakas į kelių pastarųjų metų įvykius ir Lisabonos sutartį.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Pone pirmininke, kaip Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininkas norėčiau pateikti dvi pastabas dėl dviejų atskirų Europos Vadovų Tarybos išvadų aspektų, be abejo, susijusių su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve.

Pirma, dėl imigracijos: džiaugiuosi, kad imigracijai Tarybos išvadose skirta daug dėmesio, ir manau, kad svarbu, jog imigracijos politika pirmą kartą taps Bendrijos politikos sritimi ir kad Ispanijai pirmininkaujant Tarybai bus atliktas pirminis jos vertinimas, į kurį bus įtrauktas ir klausimas dėl Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų vaidmens. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad kalbant apie imigrantų srautų valdymą buvo paminėtas solidarumo principas, apgailestauju, kad solidarumo principas netapo privaloma sąlyga, kuri būtų susieta su finansinėmis poveikio priemonėmis.

Antra pastaba liečia laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės institucinį aspektą, kuris bus susijęs su ankstesne ir paskesne šio Parlamento veikla. Galiausiai turi būti parengta Bendrijos politika. Bent jau Europos Parlamentas priims su ja susijusius sprendimus.

Europos piliečiai turi teisę daug tikėtis iš gruodžio 10 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų Švedijos pirmininkavimo Tarybai pabaigoje. Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė pagaliau įtvirtinta kaip pagrindinė tikrai europinė ir tikrai humanitarinė veiklos sritis. Tai įvyks priėmus Stokholmo programą. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimas, kuris bus patvirtintas šią savaitę, yra neabejotina to prielaida.

Andrew Duff (ALDE). – Pone pirmininke, puiku, kad pagaliau galime užversti paskutinį sutarties sagos puslapį. Vis dėlto apgailestauju, kad už tai turėjome susimokėti, t. y. leisti Čekijai taikyti labai prastą precedentą, susijusį su Jungtinės Karalystės protokolu dėl Chartijos.

Spauda rašo apie protokolą kaip apie Chartijos atsisakymą. Būčiau dėkingas, jei Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė, užbaigdamą diskusijas, galėtų patvirtinti, kad tai toli gražu nėra tiesa ir kad Chartija vis dar bus privaloma Čekijai ir jos prezidentui, sėdinčiam savo tvirtovėje.

Svarbiausia protokolo paskirtis vidaus ginčų dėl Chartijos taikymo metu suvaržyti teismų praktiką. Tai iš esmės gana prasta ir provincialu, o sagos pabaigoje ir nereikšminga.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Pone pirmininke, nepaisant skambių pareiškimų, kad Lisabonos sutartis pagerins Europos Sąjungos darbą, pasirodo, kad ji atvėrė Pandoros skrynią. Jos nuostatos nėra tikslios ir ne tik kelia nesutarimų, bet ir jau skaldo ES lyderius.

Sutartyje nėra apibrėžtos būsimo Europos Vadovų Tarybos pirmininko prerogatyvos, neapibrėžta rinkimų į šį postą demokratinė procedūra, todėl pirmininko faktinė padėtis priklausys nuo jo asmenybės stiprumo ir anksčiau vykdytų pareigų. Taip pat sunku nuspėti, ar bus išlaikytas klasikinės pirmininkaujančių valstybių narių, nustatančių ES politikos kryptis, modelis. Lygiai tokia pati padėtis ir Europos Sąjungos užsienio reikalų ministro atveju.

Dauguma Europos piliečių laukia atsakymo į klausimą, ar žengiamo link stiprios Europos federacinės valstybės sukūrimo, ribojant valstybių suverenumą, ir ar daug galių turintis Tarybos pirmininkas ateityje nesugalvos grįžti prie nedemokratiškų XX amžiaus Europos tradicijų.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, reiškiu padėką taip pat ir Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už svarbius rezultatus, pasiektus per šį šešių mėnesių laikotarpį. Vis dėlto kartu leiskite man pasiūlyti jums (kreipiuosi į Tarybai pirmininkaujančią Švediją) dovaną: dovana būtų šis tuščias popieriaus lapas, kurį per keletą ateinančių dienų galite panaudoti kaip neįprastą priemonę sunkumams, susijusiems su kandidatūrų į Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir Europos Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams postus teikimu, įveikti.

Iš tiesų, jei įtikinsite valstybių ar vyriausybių vadovus į šį lapą įrašyti ne laikraščiuose ir per televiziją viena po kitos skelbiamas pavardes, o savo mintis apie Europos Sąjungos užsienio politiką, mes žengsime didelį žingsnį pirmyn, nes jei jie mums išaiškintų, ar pritaria, pvz., geresnio koordinavimo idėjai arba tikrai užsienio politikai, būtų lengviau įvardyti asmenį, kuris turės atstovauti mums pasaulyje. Tai tikras skaidrumas, kurio mums reikia: suvokti, kokia mūsų Europa ir Europos Sąjungos užsienio politikos idėja, t. y. į ką labiausiai linkstame.

Dėl to labai svarbu, kad būtų parinkti tie žmonės, kurie įkūnytų Europos projekto dvasią ir vertybes, tie, kurie gali užtikrinti pagrindinį Europos vaidmenį tarptautinių santykių srityje, kurie, siekdami veiksmingai dirbti, turi dar kartą pripažinti Europos įkūrėjų idealus, vienintelį tikrai vienijantį, nors pasaulio lygmeniu ginčijamą, dalyką. Europos Sąjunga nėra monolitinis blokas; tai vyrų ir moterų veiklos rezultatas, ir tam, kad išliktų gyvybinga, ji turi žengti koją kojon su laiku. Trumpai tariant, Europa turi pradėti atsinaujinimą remdamasi ES steigimo vertybėmis, iki šiol mūsų pasiektais puikiais rezultatais, ir, patikėkite, taip pat gera doze realizmo.

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, aš taip pat norėčiau padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už darbą, kurį ji atliko, ir už tai, kad jai pavyko sukurti sąlygas užbaigti Lisabonos sutarties ratifikavimo procesą. Mums būtinai reikia naujos sutarties, nes ji suteikia mums galimybę sustiprinti ir išplėsti, pvz., šio Parlamento įgaliojimus, taip pat numato du naujus pareigūnus, kurie gali atstovauti politinei ir institucinei sąjungai. Dėl to mes tikimės, kad Taryba protingai išsiaiškins didelių Europos politinių šeimų poreikius tam, kad kitame posėdyje būtų galima priimti autoritetinę ir tvirtai remiamą sprendimą dėl asmenų, kuriuos bus pasiūlyta paskirti į naujus sutartyje numatytus institucinius postus, kandidatūrų.

Ko mums reikia? Mums reikia Tarybos pirmininko, kuris galėtų užtikrinti nuoseklumą ir tęstinumą. Mums reikia ES vyriausiojo įgaliotinio, kuris, remdamasis savo patirtimi ir autoritetu, galėtų užtikrinti Europai lyderės vaidmenį daugialypiame pasaulyje ir kuris kartu taptų sąsaja, jungiančia Europos Sąjungos tarpvyriausybinių ir Bendrijos aspektus. Be to, mums taip pat reikia politiniu, geografiniu ir lyties požiūriu stiprios, vieningos ir darnios Komisijos narių kolegijos. Ypač svarbu, kad tai vyksta prabėgus dvidešimčiai metų po Berlyno sienos, kuri buvo padalijusi Europą, griuvimo, todėl visa tai gali vėl pažadinti viltį dėl vieningos, stiprios Europos, kuri ir toliau kels solidarumo ir teisingumo reikalavimus.

Louis Michel (ALDE). – (FR) Pone pirmininke, Tarybos pirmininke, ponios ir ponai, visų pirma norėčiau perduoti savo padėką ir sveikinimus Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už tikrai puikų jos atliekamą darbą.

Vis dėlto norėčiau pasinaudoti šia proga ir neakivaizdžiai kreiptis į Komisijos Pirmininką J. M. Barroso: C. Malmström neabejotinai perduos jam pastabas, kurias noriu pateikti dėl jo kalbos, kuria jis atsakė į G. Verhofstadto kalbą.

Visi pageidaujame veiksmingos ir patikimos Komisijos, kuri visapusiškai pasinaudotų savo iniciatyvos teise ir nebijotų taikyti Bendrijos metodą. Vis dėlto jei norime tokios Komisijos (kiek supratau, J. M. Barroso taip pat to pageidauja), tuomet manau, kad ji turėtų suskirstyti savo veiklą pagal kompetencijos rūšis į keturis ar penkis ramsčius, nustatant politinę atsakomybę už kiekvieną ramstį pirmininko pavaduotojams, turintiems autoritetą ir galimybių (taip pat ir įgaliojimų) užtikrinti jiems priskirto ramsčio politikos nuoseklų įgyvendinimą.

Dabartinis Komisijos kompetencijos suskirstymas (turiu pagrindo apie tai kalbėti, nes, galų gale, pati penkerius metus buvau Komisijos narė) kenkia Bendrijos metodui, varžo iniciatyvos teisę ir daro žalą jūsų institucijai. Perduokite tai mano vardu J. M. Barroso.

Tai, kad buvo sunku iš karto pertvarkyti kompetencijų struktūrą, kuri tuo metu dar buvo nustatyta pagal iš praeities paveldėtus keistus, jei ne oportunistinius, susitarimus, yra suprantama, tačiau nesuprasčiau, jei dabartinis pirmininkas nesugebėtų įvesti tvarkos, derančios su naujais šiai institucijai iškeltais tikslais.

Michel Barnier (PPE). – (FR) Pone pirmininke, dėl Tarybai pirmininkaujančios Švedijos, kuriai taip pat dėkoju, atkaklumo ratifikuota Lisabonos sutartis. Vis dėlto tokia sutartis yra ne projektas, o įrankis, Europos projektui įgyvendinti skirtas įrankių rinkinys, todėl nuo moterų ir vyrų, vadovaujančių jos institucijoms, – Komisijos, Komisijos pirmininko, Tarybos, – ir nuo mūsų, esančių čia, priklauso, ar šios priemonės bus tinkamai panaudotos ateityje, t. y. pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, kuris buvo ilgas, pernelyg ilgas.

Kadangi šiuo metu esame geriau pasirengę imtis trijų pagrindinių mums iškilusių iššūkių, mes, ponios ir ponai, kartu sieksime ne tik pasitikėjimo Europos Sąjunga, bet ir, pakartojant ką tik V. Havelo pasakytus žodžius, jos suvereniteto.

Pirmasis iššūkis – tai krizė. Neturime ir negalime iš jos išbristi tokie patys, kokie buvome jai užklupus, t. y. lyg nieko nebūtų atsitikę. Yra dalykų, kurių galime pasimokyti iš mūsų dialogo su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, ypač susijusių su pasaulio ekonomikos valdymu, solidarumu, skaidrumu ir reguliavimu. Be to, yra dalykų, kurių galime pasimokyti mes, europiečiai, pvz., susijusių su vidaus rinkos apsauga (aš sąmoningai vartoju šį žodį) ir konsolidavimu, taip pat su „rinkos ir visuomenės poreikių suderinimu“, pakartojant žodžius, kuriuos „pasiskolinau“ iš Mario Monti, kuriam Pirmininkas J. M. Barroso, beje, ir patikėjo spręsti šią užduotį.

Antrasis iššūkis – tai ekologiškas ekonomikos augimas. Kiote mes Europos Komisijos dėka užėmėme pirmąją poziciją šiuo klausimu. Turime išlaikyti šią poziciją, be abejo, užtikrindami, kad mūsų partneriai, kitos didelės šalys, dideli regionai pritartų abipusio požiūrio principui.

Galiausiai trečiasis iššūkis, kurį turime svarstyti dabar (ne vėliau, bet dabar), skirtas tiems, kurie ruošiasi priimti sprendimą dėl pasaulio tvarkos (arba netvarkos) ateinantiems dvidešimčiai metų. Tai nėra lengva, nes esame 27 valstybių sąjunga. Vis dėlto tai mums visiems gyvybiškai svarbu, jei mes nenorime (aš asmeniškai tam nepritarsiu) tapti subrangovais arba pasiduoti kitų šalių įtakai.

Todėl dedame daug vilčių į ES vyriausiojo įgaliotinio ateities darbą, kurio pareiga bus sukurti tikrą bendrą diplomatinę ir strateginę kultūrą. Pone pirmininke, Tarybos pirmininke, kuo greičiau mes būsime pasiruošę, tuo geriau bus Europos piliečiams. Todėl nekantriai ir su viltimi laukiame sprendimų, kuriuos priimsite.

Kinga Gőncz (S&D). – (HU) Norėčiau padaryti išimtį ir nekalbėti apie Lisabonos sutartį. Verčiau norėčiau pakalbėti apie Europos Vadovų Tarybos išvadų ekonomikos, finansiniams ir socialiniams klausimams skirtą skyrių ir pasakyti, kad pirmiausia džiaugiamės, jog šiame dokumente taip pat matomi finansinio stabilumo ženklai. Tai parodo, kaip mes patys suvokiame savo padėtį, nors kita vertus, taip pat aišku, kad Europos žmonių atsargos senka.

Įmonėms sunku gauti finansinės paramos ir bankų paskolų, o nedarbas didėja. Tai taip pat nurodyta šiame dokumente. Manau, svarbu pabrėžti, kad ekonomikos augimas bus tvarus ir bus galima teigti, kad išgyvenusi krizę Europa tapo stipresnė, nei buvo, tik aiškiai užtikrinus, jog bus ne tik išlaikytas, bet ir sustiprintas dabartinis socialinės sanglaudos lygis ir kai galėsime padidinti užimtumą ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.

Mūsų naudojami socialinės politikos koordinavimo būdai, pagrįsti atviro požiūrio principu, visiškai neefektyvūs. Privalome šiuos koordinavimo būdus patobulinti. Iš esmės mums reikia veiksmingesnių priemonių. Socialinė sanglauda ir socialinės Europos laimėjimai – tai, žmonių nuomone, svarbiausi veiksniai. Mes visi privalome tai pabrėžti.

Lena Ek (ALDE). – (SV) Pone pirmininke, politika ir psichologija – susiję dalykai, o šiuo metu daugelis žmonių bando nuvertinti lūkesčius, susijusius su „Kioto derybomis“, vykšančiomis po kelių savaičių Kopenhagoje. Lygiai taip pat buvo, kai derėjimos dėl klimato tikslų. Klimato tikslai, kuriuos siūlėme ir svarstėme šiame Parlamente, buvo paskelbti mirusiais ir palaidoti ne vieną, o tikriausiai dešimt kartų iki tol, kol priėmėme galutinį sprendimą.

Tas pats pasakytina ir apie klimato paketą. Jis buvo paskelbtas mirusiu ir palaidotas tų, kurie iš tiesų prieštarauja klimato tikslams. Dėl to norėčiau kreiptis į Tarybai pirmininkaujančią Švediją, kad ji tęstų gerai pradėtas derybas ir laikytųsi savo konstruktyvios pozicijos, nes jei neišskelsime tikslo sudaryti Kopenhagoje privalomo susitarimo, jo ir nepasieksime. Vis dėlto 2 °C tikslas labai svarbus, todėl dabar turime iš visų jėgų siekti, kad jis būtų patvirtintas. Seneka yra pastebėjęs, kad žmoniją būtų galima suskirstyti į dvi grupes: į tuos, kurie eina į priekį ir ką nors daro, ir tuos, kurie eina iš paskos ir kritikuoja.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Pone pirmininke, tiksliai užsirašiau, ką Tarybos pirmininkas sakė apie ekonomikos krizę, tačiau aišku, kad, išskyrus vieną šalį, nė viena kita negali įgyvendinti Stabilumo pakto. Ekonomikos krizė neturėtų galiausiai virsti vertybių ir principų krize.

Klimato kaitos klausimu Tarybai pirmininkaujanti valstybė pasielgė būtent taip, kaip reikėjo. Vis dėlto jei norime, kad padėtis pasikeistų, ji turi įtikinti ne tik besivystančias šalis, bet ir Jungtines Amerikos Valstijas. Ji Kopenhagoje turi imtis tikros iniciatyvos.

Dėl trečio klausimo, Lisabonos sutarties, esame patenkinti. Po devynerių Nicos sutarties krizės metų ir nesugebėjimo išspręsti institucijų klausimo pagaliau turime sutartį, prieš kurios pasirašymą keletas šalių mus gerokai nukamavo. Svarbūs ne tik institucijų ir sutarties klausimai. Žmonės, kurie ją taikys, taip pat svarbūs, ir šiuo požiūriu Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė taip pat privalo Europos Komisijoje užtikrinti, kad atsakingi asmenys, ypač užsienio reikalų ministras, atstovautų visiems gerai organizuotos Europos Sąjungos interesams.

Kita vertus, Taryboje, turiu omenyje klausimą dėl Tarybos pirmininko, šiam dalykui daugelis mūsų nepritarė. Kaip Europos konvencijos narė, aš asmeniškai žinau, kad daugelis iš mūsų būtų pritarę tam, kad Tarybos pirmininko postą užimtų Komisijos pirmininkas. Taip jau yra buvę anksčiau, nes iš esmės Komisijos pirmininko pareiga derinti klausimus su Taryba ir vengti pavojingų konfliktų.

Tikiu, kad ir Europos Komisijos Pirmininkas, ir, svarbiausia, Tarybos pirmininkas pateiks atitinkamas rekomendacijas valstybėms narėms, kad abiejų institucijų veikla atitiktų Bendrijos *modus operandi* ir kad būtų pasinaudota praeityje sukaupta puikia Europos patirtimi, kuri užtikrina mūsų gerovę daugelį metų.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Pone pirmininke, manau, kad susitarimas Čekijos problemai spręsti buvo protingas sprendimas. Jis nebuvo tobulas, bet tai buvo geriausias sprendimas tokiai rimtai problemai spręsti.

Manau, kad 2010 m. gali būti puikūs metai Europai. Ji turi naują Komisijos narių kolegiją, naują Europos Sąjungos valdymo struktūrą ir naują teisinį statusą: dabar Europos Sąjunga – vienas subjektas, vadinamas „Europos Sąjunga“, veikiantis kaip vienas juridinis asmuo, o ne skirtingų šalių susivienijimas. Dabar mes, kaip jau buvo minėta, turime galimybę veikti, kuria reikia pasinaudoti. Manau, kad Europa turi įveikti labai rimtas trukdančias pažangai nacionalistines tendencijas.

Turėtume pagalvoti apie tai, kokios pažangos mes būtume pasiekę Europos Sąjungoje prieš dešimtmetį, jei nebūtume įvedę euro, t. y. nebūtume atsisakę frankų, markių, pesų ir t. t. Turime atkurti šį požiūrį, kad, kaip sakė J. M. Barroso, atgaivintume Europos dvasią.

Norėčiau paminėti du dalykus, kurie man atrodo svarbūs. Vienas iš jų – skubus klausimas: Komisijos narių kolegija turi būti patvirtinta Strasbūre gruodžio mėn. Manau, kad labai svarbu, jog kita Tarybai pirmininkaujanti valstybė pradėtų sausio mėn. vykdyti savo įgaliojimus ir žengtų nauju keliu kartu su naująja Komisijos narių kolegija, kuri būtų patvirtinta jau šių metų pabaigoje.

Antra, norėčiau dar kartą pakartoti, kokia pamatinė Europos Sąjungos buvimo priežastis, ką Europos Sąjunga stengiasi pasiekti. Manau, kad didžiausiuose pasaulio diskusijų forumuose priimami labai svarbūs sprendimai,

todėl Europa privalo kalbėti vienu balsu, stipriu balsu, kad galėtų ginti mūsų projekto ypatumus: socialinį modelį ir nauja teisinę, ekonominę ir politinę struktūrą, skirtą pasauliui, kuriame valstybė vaidintų reikšmingesnę vaidmenį ir kuriame veiktų geresnė rinka. Europai reikia garsesnio, vieningesnio ir stipresnio balso.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Pone pirmininke, reikia padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už tai, kad tas užsispyręs žmogus iš Prahos pagaliau padėjo savo parašą ir mes galų gale pasiekėme kelionės tikslą. Tikėkimės, kad kitas mūsų veiklos dešimtmetis nebus skirtas vien instituciniams klausimams spręsti, nors Václav Havel, tikrasis Europos didvyris, buvo pasirengęs iš karto imtis tolesnių veiksmų. Mano nuomone, tai, kad Čekijai buvo leista taikyti išimtį, susijusią su Pagrindinių teisių chartija, yra nuviliantis dalykas. Kaip nurodė A. Duff, užtenka to, kad Lenkijai ir Jungtinei Karalystei taikomos išlygos.

Kopenhagoje turi būti pasiektas pasaulinis susitarimas, pagal kurį turtingosios pasaulio valstybės prisiimtų didesnę atsakomybės dalį. Skurstančios pasaulio valstybės nėra atsakingos už planetos klimato atšilimą. Be abejo, ir besivystančios valstybės turi įnešti savo indėlį. Galiausiai, ministre, prieš aukščiausiojo lygio susitikimą kitą savaitę vyksianti procedūra, kai turės būti paskirtas Tarybos pirmininkas ir užsienio reikalų ministras, turėtų būti atlikta kuo skaidriau. Dabartinis slapukavimas yra gėdingas demokratinei Europai, ir manau, kad aš ne vienintelis laikausi tokios nuomonės.

Tunne Kelam (PPE). – Pone pirmininke, norėčiau pateikti tris pastabas. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Europos Sąjungai labiau nei bet kada reikia veiksmingos bendrosios užsienio ir saugumo politikos bei energetikos politikos, kurios būtų grindžiamos solidarumu. Tik tokia politika gali užkirsti kelią tam, kad ateityje niekada nepasikartotų G. Schröderio sandoriai su V. Putinu.

Antra, mes turime suprasti, kokia svarbi nauja tvarka, t. y. tai, kad turime visada stiprią Komisiją, kuri gali imtis atsakomybės už Lisabonos sutarties įgyvendinimą.

Trečia, kalbant apie naujus aukščiausius postus, mums visų pirma reikia drąsos skatinti ir remti ne portfelius, o asmenybes. Asmenybes, kurios turi ilgalaikę viziją ir įsipareigoja užtikrinti Europos vertybių tęstinumą.

Taigi, siekiant spręsti milžiniškus naujus uždavinius, ES dar kartą reikalingi du K. Adenauerio, R. Schumano arba A. De Gasperi lygio Europos valstybės veikėjai. Turėtume ieškoti jų be išankstinio nusistatymo. Šių valstybės veikėjų galime rasti ir naujosiose valstybėse narėse, kurioms, be abejo, turėtų būti atstovaujama ateities trejete. Václav Havel mums šiandien pasakė, kad Europa yra mūsų tėvynių tėvynė. Remdamiesi tokiu požiūriu, manau, galime sėkmingai įgyvendinti Lisabonos sutartį.

Sandra Kalniete (PPE). – (LV) Norėčiau pasakyti, kad malonu, jog Lisabonos sutartis pagaliau įsigalios, ir pakalbėti apie tai, kas turėtų būti Europos pirmininkas. Vadovavimas Europos Vadovų Tarybai dar nereiskia vadovavimo Europai. Tai labiau bendradarbiavimas su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis, valstybių narių vadovais, remiant ir skatinant juos stiprinti Europos Sąjungos vaidmenį tarp rytdienos pasaulyje pirmaujančių valstybių. Norėčiau pasakyti, kad Vaira Vīķe-Freiberga, buvusi Latvijos prezidentė, turi visas lyderiui būdingas savybes ir politinio vadovavimo patirties ir būtų tinkama Europos Vadovų Tarybos pirmininkė. Jos likimas simbolizuoja mūsų susiskaldžiusio žemyno istoriją: Antrojo pasaulinio karo pabėgėlė, kuri grįžo į Latviją, kai mūsų šalis vėl tapo nepriklausoma, kad taptų jos prezidente. Per aštuonerius jos buvimo prezidentės poste metus Latvija tapo Europos Sąjungos valstybe nare ir NATO nare. Vaira Vīķe-Freiberga – ištikima Europos pilietė. Ji labai išsilavinusi ir valdinga asmenybė, gerai suprantanti Europos ateities iššūkius. Jei reikės, ji neabejotinai taip pat galės priimti ir nepopuliarių sprendimų.

PIRMININKAVO: KRATSA-TSAGAROPOULOU

Pirmininko pavaduotoja

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Ponia pirmininke, aš, kaip pirmosios valstybės narės, ratifikavusios Lisabonos sutartį, atstovas, norėčiau Vengrijos vardu pasveikinti Tarybą pirmininkaujančią Švediją. Buvo atliktas puikus darbas. Šiuose rūmuose priėmėme čeką, kuris yra Europos draugas, V. Havelą, o Čekijos prezidentas V. Klaus mums sukėlė gana daug rūpesčių ir neįrodė, kad jis būtų Europos bičiulis.

Turime siekti kuo skubesnį Lisabonos sutarties įsigaliojimą, naujosios Komisijos paskyrimo ir atitinkamos struktūros sukūrimo, kad galėtume visą dėmesį sutelkti į tikrą darbą.

Manau, labai svarbu, kad Lisabonos sutartis – pirmoji sutartis, kurioje kalbama apie mažumoms priklausančių asmenų teises. Raginu M. Wallström, kuri yra tikra mažumų užtarėja, priminti Pirmininkui J. M. Barroso

ištesėti savo pažadą, kad būsimasis Komisijos narys, atsakingas už pagrindines teises, spręs klausimus, susijusius su mažumų teisėmis, įskaitant vietos mažumas, pvz., samius, imigrantų mažumas ir romus.

Mairead McGuinness (PPE). – Ponia pirmininke, Airijoje mūsų klausia, ar dabar jau labai džiaugiamasi, kad Lisabonos sutartis pagaliau ratifikuota. Tiesą sakant, atsakau, jog taip nėra, nes tai truko taip ilgai ir gimimas buvo toks sunkus. Juntamas palengvėjimas ir tam tikras džiaugsmas, bet visi suvokia (tai matome ir šiose diskusijose), kad dabar prasideda tikrasis darbas ir kad paskirti reikiamus žmones yra sunki užduotis. Kalbama ne apie darbo vietas berniukams ir mergaitėms, bet apie tinkamų žmonių skyrimą į visus šiuos įsteigtus labai svarbius postus. Apgailestauju, kad tai atima papildomo laiko, nes dėl to vilkinamas galutinis visų institucijų formavimas, o mūsų laukia daug darbų. Vis dėlto gal geriau šiek tiek pavėluoti, bet paskirti į postus tinkamus žmones.

Aukščiausi postai, kaip mes juos apibūdinome, yra svarbūs, todėl jiems užimti bus reikalingi pasiaukoję ir atsidavę žmonės, norintys patobulinti Europos Sąjungą, o ne vien užimti darbo vietą.

Galiausiai dėl stiprių institucijų: J. M. Barroso visiškai teisus. Jūs turite išgirsti, apie ką kalbame šiame Parlamente. Klausykitės atidžiai. Esame arčiausiai mūsų rinkėjų. Mes renkami tiesiogiai.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Labai vertinu tai, ką pasakė F. Reinfeldt, ir ypač džiaugiuosi dėl to, kad spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos posėdyje Europos Sąjunga pasiekė bendrą poziciją dėl Kopenhagos konferencijos.

Europos Sąjunga, siekdama pažangos mažinant išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, jau savarankiškai patvirtino patikimų kovos su klimato kaita priemonių. Vis dėlto akivaizdu, kad vienašalės Europos Sąjungos pastangos negali užtikrinti visiškos sėkmės tarptautinėse derybose.

Manau, ypač svarbu, jog Europos Sąjunga pereitų prie daugiau nei 20 proc. mažinimo tikslo tik išlaikydama tam tikras sąlygas, be kurių, mūsų nuomone, ES pastangos būtų pernelyg didelės.

Sąlygos visų pirma turėtų būti susijusios su teisiškai privalomu būsimo susitarimo pobūdžiu. Be to, išsivysčiusios šalys turėtų priimti panašius į ES konkrečius taršos mažinimo tikslus, kartu nustatant atitinkamus įsipareigojimus besivystančioms šalims.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Ponia pirmininke, šiuo metu šiuose rūmuose vyksta labai įdomus dalykas, t. y. visoms trims institucijoms atstovauja moterys: C. Malmström – Tarybai pirmininkaujantčiai Švedijai, M. Wallström – Komisijai, o jūs, ponios pirmininke – Parlamentui. Ateityje aukščiausiuose postuose norėčiau nuolat matyti moteris lyderes (ir daug daugiau nei dabar). Žinau, kad M. Wallström ir D. Wallis, Europos Parlamento pirmininko pavaduotoja, pateikė įdomią iniciatyvą ir įtraukė į šį procesą kitas aukštas postus Parlamente ir Komisijoje užimančias moteris.

Mes raštu kreipėmės į Komisijos Pirmininką J. M. Barroso, pareikšdami, kad pageidautume išvysti pakeitimų, taip pat norėtume tinkamesnio moterų ir vyrų pasiskirstymo Komisijoje ir kituose aukščiausiuose postuose. Tikiuosi, kad dabar galime pasinaudoti proga, nes nors Europos Komisijos Pirmininkas visiškai remia mūsų idėjas, valstybių arba vyriausybių vadovai, deja, nieko nedaro, kad prisiimtų atsakomybę dėl šios apgailėtinos padėties. Nes negalime leisti, kad Europos Sąjungai nuolat atstovautų tik vyrai.

Jaroslav Paška (EFD). – (SK) Norėčiau pradėti kalbą išreikšdamas savo paramą prezidentui V. Klausui ir Čekijos pozicijai. Mūsų nuomone, kaip Vokietijos, kuri turėjo išklausti konstitucinio teismo sprendimą, atveju, V. Klaus, prieš priimdamas sprendimą, taip pat turėjo laukti konstitucinio teismo sprendimo.

Kalbant apie jo požiūrį, manau, kad jo veiksmus galima būtų laikyti atsakingais valstybės veikėjo, kuris tol, kol matė tam tikro teisinio netikrumo, nusprendė palaukti kompetentingos institucijos (šiuo atveju teismo) nuomonės, veiksmais.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį, kad Lisabonos sutartis įsigalios Europos ekonomikos krizės metu. Dabartiniai vyriausybių sprendimai dėl priemonių įveikti ekonomikos krizei nebuvo nei veiksmingi, nei našūs. Šiuo atžvilgiu manau, kad ateityje turime veikti koordinuočiau, o ne priimti *ad hoc* sprendimus, kurie nedaro pakankamo poveikio užimtumo skatinimui ir ekonominiam augimui.

Todėl manau, kad skirdami naują Komisiją turime užtikrinti, kad joje dirbtų specialistai ir profesionalai.

Enikő Győri (PPE). – (HU) Tvirtai tikiu, kad Lisabonos sutartis neabejotinai suteiks Europai saugesnį ir logiškesnį veiklos pagrindą ir padės daugiau dėmesio skirti problemoms, turinčioms įtakos kasdieniam piliečių gyvenimui.

Vis dėlto taip pat turime paklausti, kokią kainą turėjome sumokėti, kad pasiektume šį tikslą. Kaina, kurią turėjome sumokėti, iš esmės buvo tai, kad mes pakenkėme savo vertybėms ir leidome pragmatizmui jas nugalėti. Jūs suprantate, apie ką kalbu. Europos Sąjunga patenkino absurdišką Čekijos prezidento reikalavimą, jau nekalbant apie tai, kad jis pasakė, jog išimties Čekijai reikėjo dėl Benešo dekretų. Leiskite jums priminti, kad pagal Benešo dekretus iš daugelio milijonų vengrų ir vokiečių buvo atimtos pilietinės teisės ir jie buvo deportuoti. Mano nuomone, tai, ką padarė Europos Sąjunga, teisiniu, politiniu ir moraliniu požiūriu nepriimtina.

Teisiniu požiūriu mes kritikavome Čekijos konstitucinę sistemą, stebėjome Čekijos parlamento nuomonės rengimą, o politiniu požiūriu, jei įtrauksime šią išlygą į bet kokius būsimus stojimo dokumentus, galbūt nubausime šalį, kuri su tuo neturi nieko bendra, pvz., Kroatiją. Moralės požiūriu nepriimtina suteikti išimtį tokiu klausimu.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Pritariu Europos Vadovų Tarybos patvirtintai Baltijos jūros regiono strategijai. Tai modelis, kurį Europos Sąjunga turi taip pat pritaikyti Dunojaus regionui, taip skatindama šio regiono ekonomikos plėtrą, taip pat jo ekonominę ir socialinę sanglaudą ir galiausiai Europos Sąjungos konkurencingumą.

Europos Sąjunga dalyvaus Kopenhagos konferencijoje kaip kovos su klimato kaita lyderė. Europos Sąjunga jau yra vienašališkai patvirtinusi „20–20–20“ tikslą. Energetikos ir klimato kaitos paketas – Bendrijos teisės aktų dalis ir šiuo metu įgyvendinamas.

Primygtinai raginu Europos Sąjungą kuo greičiau parengti veiksmingą, naujovišką ekologiškos ekonomikos finansavimo sistemą.

Be to, Europos Sąjunga turi skirti dėmesio tinkamoms finansavimo priemonėms, skirtoms prisitaikyti prie klimato kaitos.

Galiausiai Europos Sąjunga turi pajėgti pritraukti investicijas į pramonę ir viešųjų paslaugų sektorių, kad būtų užtikrintos darbo vietos.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Ponia pirmininke, ponios C. Malmström ir M. Wallström, praėjo du dešimtmečiai, kai buvo nuplėsta geležinė uždanga. Nors kai kuriose naujosiose valstybėse narėse pasikeitė teisinė bazė, reglamentuojanti tvarką, ir valstybės struktūros, vis dėlto politinės pažiūros ir valdžios institucijų reakcijos įtemptose situacijose vis dar dvelkia praeitimi. Tik prisiminkime 2006 m. rudens įvykius Budapešte, kai iki šios dienos tiesos ir teisingumo nesulaukė tie, kurių pagrindinės laisvės ir žmogaus teisės buvo pamintos po kojomis, jau nekalbant apie tuos, kurie priklauso tautinėms mažumoms naujosiose valstybėse narėse ir net dabar patiria baisų diskriminavimą, veikiantį jų teises ir galimybes.

Būtent dėl Lisabonos sutarties nuostatų Europos Komisija turi būti pasirengusi užtikrinti, kad paskyrus pareigūnus Europos Sąjungos lygmeniu tinkamas dėmesys būtų skirtas žmogaus teisių ir laisvių klausimams. Kartu turi būti išplėsti šių pareigūnų įgaliojimai, susiję su tradicinių nacionalinių mažumų ir kalbinių mažumų teisių apsauga, nes manome, kad šioje srityje dar daug reikia nuveikti. Norime to, ar ne, visoje Europos Sąjungoje yra neišspręstų problemų, turinčių įtakos šioms vietos bendruomenėms. Europos Sąjunga privalo jas spręsti. Jos pareiga yra padėti piliečiams kovoje dėl galimybės pasinaudoti savo teisėmis.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, pagaliau priimta ilgai laukta Lisabonos sutartis. Tai, be abejo, padės stiprinti ir tobulinti ateities Europos Sąjungą.

Šiuo metu sutarčiai įgyvendinti reikia priimti daug sprendimų, susijusių su institucijų, personalo klausimais, o visų svarbiausia sukurti naujų vadovų, t. y. vadovų, kurie turi įgyvendinti naują Europos viziją, bendradarbiavimo formulę. Su sutartimi susiję reikalai neturėtų mums užgožti neatidėliotinų svarbių problemų ir trukdyti aktyviai kovoti su ekonomikos krize, taikyti priemones, skirtas nedarbo augimui stabdyti ir finansų įstaigų priežiūrai organizuoti.

Supratimas Kopenhagoje yra svarbus ir būtinas. Vis dėlto krizė nėra tinkamiausias laikas priimti sprendimus dėl to, kiek lėšų šiam tikslui skirs šalys ir tarptautinės organizacijos ir kokių išipareigojimų jos prisiims. Šiandien svarbiausias ES ir jos valstybių narių uždavinys – spręsti ekonomines ir socialines problemas.

Seán Kelly (PPE). – Ponia pirmininke, man kaip ir mano kolegei M. McGuinness didelė garbė būti čia šiandien, per Berlyno sienos griūties 20-ąsias metines ir Lisabonos sutarties įsigaliojimo išvakarėse. Tai privilegija, ypač kai Airija 67 proc. balsų pritarė Lisabonos sutarčiai. Tai rodo ir pritarimą daugelio metų Europos Sąjungos veiklai.

Per ateinančius metus žmonės taip pat kalbės apie SSRS griuvimą ir pamatys, kad po jo neišplieskė pilietiniai karai, kaip tai įvyko daugelyje šalių, taip pat ir mano šalyje, į kurią atėjusi taika ir laisvė neišgelbėjo jos nuo pilietinio karo.

Istorikai nurodys Europos Sąjungos, kuri, suteikdama šioms šalims paramos, patarimų ir pasitikėjimo, siekė, kad pilietinis karas negalėtų plačiai išplisti, vaidmenį.

Galiausiai buvo daug kalbėta apie žmones, kurie turėtų užimti pirmininko ir vyriausiojo įgaliotinio pareigas. Manau, kad turėtume atsižvelgti ir į pareigų pavadinimą. Jei pirmininkas negali būti pirmininkas (angl. „President“) *per se*, jei sakome, kad jis yra pirmininkas (angl. „Chairman“), kodėl negalėtume jo taip ir vadinti? Trys pirmininkai – painus dalykas visuomenei.

Gay Mitchell (PPE). – Ponia pirmininke, visų pirma norėčiau pasakyti, kad man buvo malonu dalyvauti Europos vystymosi dienoje Stokholme ir padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai valstybei už puikiai surengtas dienas.

Neseniai dalyvavau Airijos viešojo radijo (RTE) diskusijose su moterimi, kuri buvo labai susirūpinusi, kad mes sumažinome sveikatos apsaugos išlaidas ir dedame nepakankamai pastangų, kad sumažintume pagalbos vystymui išlaidas. Turėjau paaiškinti, kad tai ne pasirinkimo klausimas (arba / arba); tai susiję su abiem dalykais. Mes galime daryti abu dalykus. Atsižvelgdamas į tai, kad tiek daug dėmesio skiriame Europos ekonomikos gaivinimui ir kovai su krize, kurioje esame atsidūrę (be abejo, tai turi būti svarbiausias mūsų vidaus darbotvarkės klausimas), norėčiau paraginti nepamiršti, kad kasmet besivystančiame pasaulyje miršta 11 mln. vaikų, 5 mln. iš jų dėl to, kad neturi vaistų, kurių mes turėjome prieš trisdešimt metų.

Taigi prašau ir toliau laikyti tai svarbiu darbotvarkės klausimu ir, paskyrus naują už išorės santykius atsakingą asmenį, įsitikinti, kad šis klausimas tebelieka vienu pagrindinių mūsų tikslų. Iki šiol esate puikiai padirbėję.

Crescenzo Rivellini (PPE). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Lisabonos sutarties priėmimas ir Tarybos narių skyrimas sutampa su 20-osiomis Berlyno sienos griuvimo metinėmis. Sienos griūtis tapo tikrosios Europos pradžia. Prieš dvidešimt metų nuvirto betono siena, menanti prietarus, tironiją ir badą daugeliui Rytų Europos gyventojų; šiandien turėtume nustoti švęsti sienos griūtį ir vietoj to paklausti savęs, ką turėtume padaryti dabar, kai jos jau nebėra. Iš tikrųjų šiuo metu iškilo kitos sienos: tarp planetos Šiaurės ir Pietų šalių; tarp turtingesnių ir skurdesnių šalių; tarp šalių, kurios gamina prekes, ir šalių, kurios „gamina“ idėjas. Šios sienos yra daug didesnės ir daug sunkiau nuverčiamos. Jos gali sukelti didelių problemų visai žmonijai, net ir karų.

Dėl to Europos Vadovų Tarybos kandidatai, kurie turės būti paskirti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, negali būti skiriami mažumos už uždarytų durų. Norintiems prisidėti ir būti kandidatais reikia, kad Europos Parlamentas ir visa Europa žinotų, ką jie ketina daryti ir ką jie gali padaryti. Jei mes nugriausime šią „skyrimo į pareigas“ sieną, t. y. jei ateityje galimi kandidatai bus atrenkami pusiausvyros tarp tautų pagrindu, o ne pagal jų asmenines savybes, tuomet pagaliau būsime sukūrę Europos naciją.

Andrew Henry William Brons (NI). – Ponia pirmininke, britų opozicijos lyderis paskelbė ketinantis iš naujo derėtis dėl tam tikrų Lisabonos sutarties dalių. Tam, be abejo, turi pritarti visos 27 valstybės narės. Jis taip pat paskelbė sieksiąs, kad būtų įvesta suvereniteto išlyga, kuri numatytų privalomą referendumą tolesnių sutarčių atveju. Ją, be abejo, galėtų lengvai panaikinti paskesnės vyriausybės.

Ar Taryba ir Komisija sutiktų, kad konservatorių lyderio planai tėra plepalai? Jo partija turi apsispręsti: arba turėtų būti pritarta Lisabonos sutarčiai, arba (mano nuomone, tai būtų dar geriau) Jungtinei Karalystei reikėtų visiškai atsiskirti nuo Europos Sąjungos.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (FR) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, mes ką tik dalyvavome labai įdomiose diskusijose, ir aš dėkoju jums už jūsų pastabas.

Tarybai pirmininkaujanti Švedija džiaugiasi kartu su jumis matydama, kad Lisabonos sutartį pagaliau ratifikavo 27 šalys. Dėl to Europa taps veiksmingesnė ir demokratiškesnė. Be to, sustiprės mūsų vaidmuo tarptautinėje arenoje. Aš tuo džiaugiuosi.

Aš taip pat pritariu tiems, kurie sako, kad nors tai galbūt sutapimas, prezidentas V. Klaus pasirinko labai tinkamą savaitę pasirašyti sutartį: tą pačią savaitę, kai mes minime ir Berlyno sienos griūtį, komunistų diktatūros pabaigą, Europos vienybės pradžią ir galiausiai Roberto Schumano idėjų pergalę prieš Josepho Stalino doktriną metines.

(Plojimai)

, einanti Tarybos pirmininko pareigas. –Kalbant apie Čekiją, norėčiau atsakyti į A. Duffo klausimą pasakydama, kad sutikimas taikyti išimtį Čekijai nereikia visiško Pagrindinių teisių chartijos atsisakymo. Protokolas Nr. 30 nedaro įtakos privalomam Chartijos pobūdžiui, t. y. ji tebėra privaloma JK, Lenkijai ir Čekijai. Juo tik nustatoma, kad apribojamos Teisingumo Teismo galimybės ją taikyti, ir galiausiai jeigu iškiltų konfliktas, Komisija ir Teisingumo Teismas turėtų jį išaiškinti.

Kaip prieš išvykdamas pasakė ministras pirmininkas, šiuo metu vyksta konsultacijos su 26 kolegomis. Tai sudėtinga, bet toks jo uždavinys. Jis jau pakvietė juos į darbo vakarienę kitą ketvirtadienį.

Spėlioti apie pavardes dar per anksti. Aš taip pat skaičiau dokumentus. Žinau, kokių pavardžių nenorite matyti ir kokių norėtumėte. Manau, kad mačiau vieną ar dvi paraiškas dėl darbo ir iš Parlamento. Kviečiame siųsti savo paraiškas pirmininkaujančiai valstybei nare – mes juos išnagrinėsime. Iki ketvirtadienio liko dar savaitė. Ir, be abejo, žinome apie jūsų susirūpinimą dėl regioninės pusiausvyros, lyčių lygybės. Aš irgi manau, kad tai labai svarbu. Turėtume sugebėti parodyti Europos piliečiams, kad Europai vadovauja ne tik vyrai. Bet, kaip sakė ministras pirmininkas, yra tik dvi įsteigtos pareigybės. Visus tuos reikalavimus labai sunku įvykdyti, bet stengsimės padaryti, kas įmanoma, ir klausysime jūsų patarimų.

Paskirtasis vyriausiasis įgaliotinis pateiks ir užbaigs programą dėl Europos išorės veiksmų tarnybos, kurią ką tik patvirtinome. Jis atliks tai kartu su Parlamentu, prieš pateikdamas ją Tarybai ne vėliau kaip kitų metų balandžio mėn.

Kaip jau buvo ne kartą sakyta, Parlamente vyriausiajam įgaliotiniui taip pat bus užduodami klausimai ir jis bus kviečiamas į klausymus, taigi galės aptarti ir formuoti savo požiūrį į užsienio politiką.

Dėl ekonomikos norėjau pasakyti Maritai Ulvskog, kurios galbūt čia šiuo metu nėra, kad pirmininkaujanti Švedija ne visai atsisakė savo siekių dėl išėjimo iš krizės strategijos. Priešingai, labai svarbu, kad laikytumės siekio – ne dabar, bet greitai – dėl dviejų išėjimo iš krizės strategijų. Jeigu to nedarysime, jeigu leisime mūsų ekonomikoms didinti biudžeto deficitus, dėl to nukentės labiausiai pažeidžiami visuomenės žmonės. Mes to nenorime.

Matome šviesą tunelio gale. Ekonomika pradeda atsigauti, bet daugelyje šalių vis dar aukštas nedarbo lygis, todėl įgyvendinti išėjimo iš krizės strategijas yra per anksti. Vis dėlto, jei norime ateities kartoms užtikrinti tvarią ekonomiką, turime jas aptarti ir turime turėti jų įvykdymo planą.

Pagaliau, kalbant apie klimato kaitą, negalime sumažinti savo siekių. Pirmininkaujant Švedijai Komisija ir daugelis kitų dirba ir dieną, ir naktį. Mes įtikinėjame, mes deramės, mes argumentuojame, mes stengiamės patraukti mūsų partnerius į savo pusę ir stengiamės su jais bendradarbiauti. Buvo surengta daugybė susitikimų, o dar keli turi būti surengti, nors iki Kopenhagos liko tik 25 dienos.

Tiesa, kad pasaulis tapo sąmoningesnis ir kad daugelyje pasaulio šalių imamasi įvairių veiksmų. Tai teikia vilčių, tačiau šito nepakanka, jei norime laikytis 2 °C tikslo.

Mes savo rankose neturime visų svertų, kad pasiektume teisiškai privalomą susitarimą: tai yra faktas. Apgailestauju, bet tai faktas. Galime sakyti, kad vis dar jo siekiame, bet tai nepavyks, nes kai kurie partneriai sako, kad dar nėra pasirengę žengti šį žingsnį. Europa vis dar pirmauja, ir mes ir toliau dirbame dėl labai ambicingo susitarimo ir aiškos sistemos, kuri apimtų visus partnerius ir kurioje būtų numatytas derybų užbaigimo grafikas. Siekiama Kioto protokolą pakeisti privalomu susitarimu. Noriu padėkoti Parlamentui už jo šiuo metu atliekamą darbą šiuo klausimu, taip pat už darbą, kurį jis turės padaryti po Kopenhagos.

Europa vis dar pirmauja. Mes ir toliau pirmausime. Iki šiol mūsų siekiai išlieka aukščiau. Mes patvirtinome Komisijos vertinimus ir juo remiame. Esame pasirengę atlikti savo vaidmenį. Bendras naštos pasidalijimas iš esmės grindžiamas išmetamų teršalų kiekiu ir mokumo galimybėmis. Esame sudarę darbo grupę, nagrinėjančią naštos pasidalijimą tarp valstybių narių. Vis dėlto valstybės narės dar nenusiteikusias atskleisti tikslų sumų, kurias mokėsime. Taip yra dėl to, kad norime išlaikyti spaudimą kitoms šalims, nes jos irgi turėtų mokėti už tai, kas atitinka jų interesus.

Taigi kiekvieną minutę skirsime darbui šiuo klausimu. Dėkojame už moralinę paramą ir tikimės bendradarbiauti su Parlamentu šiuo ir kitais klausimais.

Margot Wallström, Komisijos pirmininko pavaduotoja. – (FR) Kadangi Švedijos ministrė kalbėjo prancūziškai ir angliškai, turiu kalbėti švediškai.

, *Komisijos pirmininko pavaduotoja*. –(SV) Ponia pirmininke, pabandysiu kalbėti švediškai ir paliesti svarbų klausimą, kuris buvo šiandien čia iškeltas, būtent, koku būdu naujosios sutarties tekstas susijęs su tikrove, kurią norime pakeisti, koku būdu naujos Lisabonos sutarties tekstas pateiks mums gaires ir priemones, kurių reikia norint priimti sprendimus dėl kovos su klimato kaita, kovos su ekonomikos krize ir jos pasekmėmis, t. y. nedarbu ir socialinėmis problemomis, taip pat dėl kovos su migracijos problemomis ir kitais aktualiais mūsų darbotvarkės klausimais.

Būtent taip šie dalykai susiję (kaip anksčiau sakė ir M. Barnier). Tai, be abejo, susiję su veiklos įgyvendinimu ir vykdymu ir asmenimis, kuriuos paskirsime savo atstovais į Komisiją ir, žinoma, į aukščiausių vadovų pareigas, kurios netrukus turi būti užimtose. Kaip žinote, bent jau Švedijoje, yra posakis „Reikiamas žmogus tinkamoje vietoje dažniausiai yra moteris“, manau, kad jis tinka ir šiuo atveju. Laimei, žinau, kad Komisijos Pirmininkas mane palaiko, kai sakau, kad procedūra, kurios dabar turi būti laikomasi, yra, be abejo, labai svarbi demokratijos požiūriu. Tai taip pat galimybė valstybėms narėms įrodyti, kad jos ne tik pritaria tam žodžiais, bet iš tikrųjų turi kompetentingų, gabių kandidačių moterų ir yra pasirengusios pateikti jų kandidatūras.

Priešingu atveju tie iš mūsų, kurie sudaro ES gyventojų daugumą, priimant demokratinius sprendimus taps mažuma. Kaip daug kartų rašė ir sakė Václav Havel, demokratija nėra kažkas, kas nukrito iš dangaus kartą ir visiems laikams. Demokratiją turime išsaugoti ir nuolat už ją kovoti. Mes, be abejo, glaudžiai bendradarbiavome su Tarybai pirmininkaujančia Švedija, todėl norėčiau dar kartą savo ir Komisijos vardu padėkoti už sunkų darbą, kurį, žinau, Tarybai pirmininkaujanti Švedija atliko, taip pat ir pasirengdama tam, kas dabar turi būti įgyvendinta.

Kaip anksčiau pasakė J. M. Barroso, Komisija šiandien priėmė sprendimą dėl pirmųjų priemonių, už kurias turime prisiimti atsakomybę, būtent dėl piliečių iniciatyvos. Pradėsime plačiomis konsultacijomis dėl Žaliosios knygos, apimančios dešimt klausimų, kuri bus išsiuntinėta. Jeigu mums pavyks gauti nemažai atsakymų į ją iki sausio mėn. pabaigos, tikimės, kad po greitų diskusijų, taip pat ir Parlamente, bus parengta nauja piliečių iniciatyva ir iki kitų metų pabaigos paruošta įgyvendinti. Tai, žinoma, geras pavyzdys, rodantis, kaip galime pasinaudoti naujomis Lisabonos sutarties nuostatomis ir naujomis jos teikiamomis galimybėmis, kad piliečiai turėtų svaresnį balsą ir didesnę įtaką.

Nemažai kalbėjusiųjų ir Europos reikalų ministras jau minėjo klimato klausimą ir derybas dėl klimato kaitos. Suprantama, didžiausia turima mūsų stiprybė – kalbėti vienu balsu ir toliau primygtinai reikalauti griežto ir, žinoma, privalomo susitarimo. Be abejo, galėsime išnagrinėti susitarimo formos klausimą, kai žinosime, kokius pasiūlymus ir kontrapasiūlymus rengiasi pateikti mūsų partneriai. Baigdama noriu pasakyti, kad, be abejo, tikiuosi, jog ir toliau glaudžiai bendradarbiausime dėl Lisabonos sutarties įgyvendinimo. Šį darbą tiek čia, Parlamente, tiek ir Komisijoje reikia pradėti dabar. Aš mielai perduosiu J. M. Barroso Parlamento nuomonę dėl to, kaip turi būti organizuotas Komisijos darbas. Pakartojau, mes esame sutarties sergėtojai ir, žinoma, skrupulingai jos laikysimės.

(Plojimai)

Pirmininkė. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Elena Oana Antonescu (PPE), raštu. – (RO) Įgyvendinant teisės aktus dėl prekybos išmetamųjų teršalų leidimais patiriamos išlaidos, kurios kiekvienoje šalyje bus paskirstomos skirtingais būdais atsižvelgiant į tos šalies ekonominį modelį. Keletas šalių jau turi įvairiausių galimybių, leidžiančių joms sumažinti išmetamųjų teršalų kiekius išvengiant ryškaus energijos kainų padidėjimo. Šalyse, kuriose tebevyksta energetikos sektoriaus pertvarkymas, šių priemonių poveikis vartotojams būtų neproporcingas, atsižvelgiant į jų gebėjimą apmokėti dėl pokyčių susidarantį išlaidas. Šalis, kurioje didelę dalį visos gaminamos energijos sudaro vėjo energija, leido sau investuoti į atsinaujinančius energijos išteklius, kai tai jau sukurta sukeliant taršą. Kita vertus, šalyje, kuri vis dar labai priklauso nuo akmens anglies energijos gamybos, susiduriama su technologiniu atotrūkiu, kurį ji turi įveikti ir tuo pat metu sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Rytų Europos šalys atsidūrusios kaip tik tokioje padėtyje. Dėl to manau, kad sprendime dėl kovos su klimato kaita finansavimo turi būti atsižvelgta į šį veiksnį ir šalys, prisijungusios per paskutinius plėtros etapus, turėtų būti atleistos nuo tam tikrų mokesčių, kurie būtų pernelyg didelė našta dėl šių šalių ekonomikos.

Elena Băsescu (PPE), raštu. – (RO) Šiuo metu Europos Vadovų Taryba skiria ypatingą dėmesį Europos Sąjungos ekonominei ir finansinei padėčiai. Pasaulinė finansų krizė nepaprastai stipriai smogė Europos šalims, piliečiams ir įmonėms. Kadangi manoma, kad su nedarbu susijusi padėtis Europoje ir toliau blogės,

turi būti tęsiama aktyvi darbo rinkos politika. Europos Komisija prognozuoja, kad 27 ES valstybėse narėse nedarbas sieks 10,25 proc. Taryba ir Komisija, bendradarbiaudamos su Europos Parlamentu ir valstybėmis narėmis įgyvendinant Europos ekonomikos atgaivinimo planą, turi ir toliau dėti pastangas išėjimo iš krizės strategijoms rengti.

Nustatant terminus vyriausybės jų kovos su krize strategijoms nutraukti turi būti atskirai vertinama kiekvienos valstybės narės padėtis ir įsipareigojimai. Rumunijos atveju finansavimas pagal susitarimus su Europos Sąjunga ir Tarptautiniu valiutos fondu planuojamas 2009 m. ir 2010 m. Taigi bet koks šios finansinės paramos nutraukimas sužlugdys antikrizinę programą, kurią pradėjo Rumunija. Tenka apgailestauti, kad dėl nestabilumo, kurį blokuodama sukėlė Rumunijos parlamento dauguma (PSD (Socialdemokratų partija) + PC (Konservatorių partija), PNL (Nacionalinė liberalų partija), UDMR (Rumunijos vengrų demokratinės sąjunga)), kyla abejonių dėl trečiosios TVF paskolos dalies išmokėjimo.

Dominique Baudis (PPE), raštu. – (FR) Po 2009 m. spalio 29–30 d. Europos Vadovų Tarybos derybų ir 2009 m. lapkričio 3 d. Čekijos konstitucinio teismo sprendimo Čekijos prezidentas Václav Klaus pasirašė Lisabonos sutartį.

Sutartis, kurioje numatomos ES vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir nuolatinio Europos Vadovų Tarybos pirmininko, renkamo 2,5 metų kadencijai, pareigybės, dabar galės įsigalioti. Naujos Komisijos sudėtis, taip pat ir asmenų, kurie užims Tarybos pirmininko ir vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams pareigybės, pasirinkimas yra lemiamos reikšmės.

Tarybos pirmininko pasirinkimas yra nepaprastai svarbus, nes būtent jis dvejus su puse metų atstovaus Europai. Be to, globalizacijos ir žemynų kovos dėl įtakos amžiuje vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams pasirinkimas neabejotinai yra strateginės reikšmės.

Lapkričio 19 d. neeiliniame Europos Vadovų Tarybos susitikime bus deramasi dėl iškeliamų kandidatų. Esame ties posūkiu Europos istorijoje. Jūsų, gerbiamieji valstybių arba vyriausybių vadovai, pasirinkimas nulems, kokią Europą norėsite matyti ateityje. Todėl būkite ambicingi, nes jei norime, kad Europa ir toliau darytų pažangą, ji turi būti dinamiška, aktyvi, įgyvendinanti veiksmingą politiką.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), raštu. – (PT) Džiaugiuosi tvirtu ES valstybių vadovų arba vyriausybių pasiryžimu, parodytu praeitą mėnesį vykusiam Europos Vadovų Tarybos susitikime, imtis vadovaujamo vaidmens kovoje su klimato kaita.

Europos vadovai patvirtino vertinimus, kad klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos išlaidos besivystančiose šalyse iki 2020 m. kasmet galėtų sudaryti apie 100 mlrd. EUR. ES turi sustiprinti savo derybinę poziciją siekdama susitarimo dėl finansavimo, būtino norint padėti besivystančioms šalims, ypač skurdžiausioms šalims. Tačiau esu susirūpinusi dėl to, kad nepriimtas aiškus sprendimas dėl ES ir kiekvienos valstybės narės indėlio, kuris priklausytų nuo kiekvienos šalies mokumo galimybių, pasidalijant bendrą našą. Siekiant, kad Kopenhagos konferencija būtų sėkminga, būtina pasiekti plataus užmojo politinį susitarimą svarbiausiais klausimais, ypač dėl įsipareigojimų, kuriuos turi prisiimti visos suinteresuotos šalys.

Nessa Childers (S&D), raštu. – Mūsų Europos lyderiams derybose dėl Kopenhagos konferencijos vėl nepavyko išjudėti iš mirties taško. Žinoma, šis aukščiausiojo lygio susitikimas žiniasklaidoje buvo pateiktas kaip sėkmė, nors iš tikrųjų be tuščiažodžiavimo nieko nenuveikėme. Europos vadovai turėjo galimybę pateikti teisingą ir įtikimą pasiūlymą dėl finansavimo, skirto besivystančių šalių kovos su klimato kaita, kuri jas paliečia labiausiai, nors ją sukėlė išsivysčiusios pasaulio šalys, išlaidoms padengti. Šiame aukščiausiojo lygio susitikime nebuvo patenkinti reikalavimai, kuriuos nustatė šio Parlamento Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos politikos komitetas ir viso pasaulio pilietinė visuomenė, raginę ES pasižadėti skirti ne mažiau kaip 30 mlrd. EUR ir, svarbiausia, tvirtai įsipareigoti, kad šis finansavimas būtų skiriamas naujai ir papildytų esamos paramos užjūrio šalių vystymuisi įsipareigojimus.

Kad ir kokie būtų Kopenhagos konferencijos rezultatai, klimato kaitos problema mums teks užsiimti kelis ateinančius dešimtmečius. Tai iki šiol didžiausias XXI amžiuje iškilęs išbandymas. Turime siekti teisiškai privalomo susitarimo Kopenhagoje, ir tam mums reikia tikros Europos vadovų politinės drąsos ir mažiau tuščiažodžiavimo.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Tokiu metu, kai Europai pagaliau pavyko įveikti sutarčių krizę, į kurią ji buvo įklimpusi, ir 27 valstybės narės galų gale ratifikavo Lisabonos sutartį, džiaugiuosi, kad sukurtas naujas teisinis ir institucinis pagrindas, kuriuo sustiprinant Parlamento įgaliojimus ir ypač sutelkiant dėmesį į nacionalinių

parlamentų vaidmenį Europos integracijos procese sudaromos sąlygos Europos Sąjungos veikimą pritaikyti jos dabartiniam dydžiui.

Šios akimirkos mes laukėme, ir patvirtinus Lisabonos sutartį Europos Sąjunga turi galimybę, jau remdamasi savo nauja institucine struktūra, imtis pagrindinių uždavinių, kuriuos ji turės atlikti artimiausioje ateityje. Noriu atkreipti dėmesį, kad šiuo metu iš Europos Sąjungos tikimasi kovos su krize, ekonomikos skatinimo, pasitikėjimo rinka sustiprinimo priemonių, ypatingą dėmesį skiriant nedarbo lygio Europoje mažinimui. Dabar, kai matome pirmuosius ekonomikos pagyvėjimo ženklus, turime sutelkti savo pastangas į Europos ekonomikos skatinimą, skirdami ypatingą dėmesį pirminiams ir antriniais sektoriams, ypač žemės ūkiui, kurie labai nukentėjo nuo krizės, ir Europos priežiūros sistemos sukūrimui.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Deja, šiame Europos Vadovų Taryboje susitikime ir vėl pagrindinis prioritetas buvo nustatyti sąlygas, kurios užtikrintų, kad vadinamoji Lisabonos sutartis įsigaliotų iki 2009 m. pabaigos, kitaip tariant, priimti pozicijas, kurios leistų Čekijai greitai ją ratifikuoti. Europos Sąjungos vadovams svarbiausi yra instituciniai klausimai, kurių sprendimas sudarytų sąlygas spartesnei kapitalistinei, federalinei ir militaristinei Europos Sąjungos integracijai.

Taigi klausimams, susijusiems su ekonomikos, finansine ir socialine krize, teikiama mažiau svarbos. Beje, nedidelė pažanga, kuri buvo padaryta, yra labai stipraus svarbių sektorių keliuose valstybėse narėse spaudimo rezultatas, pvz., pieno krizės atveju. Tačiau netgi tada Taryba padidino 2010 m. biudžetą tik 280 mln. EUR.

Vis dėlto pasiūlymai, kuriuos ką tik pateikė Europos Komisija vadovaudamasi Tarybos gairėmis ir kuriuose numatytas perteklinis deficitas ir paskelbtas ketinimas didinti pensinį amžių, kelia didelį nerimą. Vietoj atsakymo į rimtas socialines skurdo ir nedarbo problemas juose siūlomos priemonės, kurios pablogins socialinę padėtį ir pagilins jau egzistuojančią nelygybę.

Zita Gurmai (S&D), raštu. – Tarybos susitikimas Europos Sąjungai buvo lemiamos reikšmės, nes jame buvo pašalinta paskutinė kliūtis Lisabonos sutarčiai įsigalioti. Vis dėlto turiu perspėti visus mus nelaikyti to rezultatu *per se*. Esame tik pusiaukelėje: dabar turime priprasti prie naujos institucinės sistemos. Kalbant apie prisitaikymą, Parlamentas žengia teisinga kryptimi, nes jau nagrinėjo savo Darbo tvarkos taisykles ir svarstė naujų institucijų, pvz., Europos išorės veiksmų tarnybos, steigimo klausimą. Kitas žingsnis – Komisijos, kuri užimtų vadovaujamas pozicijas ir įkūnytų mūsų vertybes, paskyrimas. Todėl raginu valstybės nares skirti kompetentingus, kvalifikuotus asmenis ir pasistengti Komisijoje užtikrinti lyčių pusiausvyrą. Be to, turime nešvaistydami laiko kuo greičiau parinkti aukščiausius vadovus. Negalime gaišti laiko. Jeigu save laikome universalių vertybių nešėjais, dabar mums reikalingi lyderiai, kurie galėtų įtikinamai save pateikti, pvz., Kopenhagoje, kurioje šalys derės dėl netolimos žmonijos ateities ir Europai prireiks viso jos talento, atsakomybės ir didžiadvasiškumo, kad būtų pasiektas susitarimas.

Marian-Jean Marinescu (PPE), raštu. – (RO) Pirmiausia džiaugiuosi, kad Čekija ratifikavo Lisabonos sutartį. Lisabonos sutarties įsigaliojimas 2009 m. gruodžio 1 d. ir joje numatomi nauji tarpinstituciniai santykiai sudarys sąlygas Europos Sąjungos atstovams veiksmingiau susidoroti su ekonomikos ir finansų krizės padariniais ir vadovauti Kopenhagoje rengiamoms deryboms dėl kovos su klimato kaita. Pasirodžius ekonomikos pagyvėjimo ženklams nebūtinai reikėtų nedelsiant atsisakyti paramos politikos, nes tai galėtų turėti neigiamą poveikį ekonomikai ilguoju laikotarpiu. Taip pat tikiuosi, kad reikiamu laiku valstybės narės susitars dėl suderintos strategijos skatinimo priemonėms panaikinti parengimo. Laukiame ir būsimo susitarimo dėl pasiūlymų paketo, skirto naujos Europos Sąjungos finansinės priežiūros struktūrai sukurti. Paskutinis, bet ne mažiau svarbus dalykas yra tas, kad neturėtume pamiršti, jog Europos piliečiai dabar tikisi dar vieningesnės Europos ir užimtumo padėties ES ateinančiais metais pagerėjimo. Todėl Europos institucijos privalo kuo skubiau skatinti naują aktyvios darbo rinkos politiką.

Iosif Matula (PPE), raštu. – (RO) Norėčiau išreikšti savo pritarimą Europos Komisijos ir Europos Vadovų Tarybos pozicijoms, išdėstytoms pateiktuose dokumentuose. Artėja Kopenhagos konferencija, ir ES turi vaidinti pagrindinį vaidmenį derantis dėl plataus užmojo ir ambicingo pasaulinio susitarimo dėl klimato kaitos.

Europos Vadovų Tarybos išvadose pažymima, kad siekiant kovoti su neigiamu klimato kaitos poveikiu, pvz., sausromis, gaisrais ir potvyniais, dėl kurių žūsta tiek daug žmonių ir kasmet patiriami tokie dideli nuostoliai, reikalingas finansavimas ir pasauliniu, ir Europos lygmeniu.

Manau, kad ES turi kuo nuosekliau finansiškai remti valstybių narių įgyvendinamas priemones, susijusias su drėkinimu, užtvankų statybomis, apželdinimu ir energijos iš atsinaujinančių energijos šaltinių, pvz., saulės, vėjo, biokuro ir vandens, gamybos skatinimu. Taip pat pažymime, kad labai reikalinga ES finansinė parama

vietos valdžios institucijoms ir privatiems asmenims, kuriems trūksta lėšų, reikalingų pastatų energijos vartojimo efektyvumui padidinti. ES privalo ir toliau skirti daugiau dėmesio šiam klausimui, kad piliečiai išliktų Europos politikos dėmesio centre.

Franz Obermayr (NI), raštu. – (DE) Tai, kas nutiko prieš keletą dienų Europos Vadovų Tarybos susitikime, yra skandalinga ir pakerta bet kokią tikėjimą ES taip dažnai pabrėžiama vertybių bendrijos idėja. ES norėjo bet kokia kaina paskatinti prezidentą V. Klausą pasirašyti sutartį, net ir netiesiogiai pritardama istorinei neteis्यbei. Remiantis Benešo dekretais iki 1947 m. maždaug 2,9 mln. žmonių vien dėl jų tautybės buvo paskelbti valstybės priešais ir deportuoti; maždaug 230 000 jų tragiškai žuvo. Dekretai buvo taikomi asmenis ne dėl konkrečių padarytų nusikaltimų; vienintelis atskaitos taškas buvo etninė kilmė. Šiandien tai vadintume etniniu valymu, kurį iš esmės turėtų aiškiai atmesti visos valstybės narės. Teisiniu požiūriu iš deportuotų asmenų buvo atimta teisė į nekaltumo prezumpciją, tinkamą bylos nagrinėjimą ir atitinkamą kompensaciją už nusavintą turtą. Felix Ermacora, tarptautinės teisės profesorius ir buvęs JT pranešėjas, savo 1991 m. teisiniame pranešime netgi priėjo prie išvados, kad deportacija buvo tolygi genocidui. Nepaisant viso šito, be jokio objektyvaus pateisinimo prezidentui V. Klausui buvo suteikta nukrypti leidžianti nuostata tam, kad būtų galima užtikrinti galimybę netaikyti ES pagrindinių teisių chartijos. Vis dėlto ši išimtis įsigalios tik tada, kai sutartį ratifikuos Islandija arba Kroatija. Per šį laiką būtų galima pateikti reikalavimus atlyginti žalą.

Rovana Plumb (S&D), raštu. – (RO) Vienašališkų ES veiksmų nepakanka, nors ji ir užima priešakines pozicijas kovoje su klimato kaita.

Pasaulinio susitarimo dėl klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos nebus įmanoma sudaryti, jei nebus įtrauktos besivystančios šalys, ypač labiau pažengusios. Klimato kaita jau daro poveikį šių šalių vystymuisi, sukeldama sausras, potvynius, gamtos nelaimes, dykumėjimą ir visas su jais susijusias ekonomines ir socialines pasekmes.

Turi būti įdiegtas patikimas klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo veiksmų įvertinimo, pranešimo ir patikrinimo mechanizmas, taip pat tinkamas viešojo ir privataus finansavimo lėšų valdymas.

Šios bendros pastangos padės pasiekti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo, tvarios ekonomikos vystymo ir žaliųjų darbo vietų kūrimo tikslus.

Joanna Senyszyn (S&D), raštu. – (PL) J. M. Barroso netrukus išdalys portfelius naujiems Komisijos nariams. Tikiuosi, jis nepadarys šiurkščios klaidos, kokią padarė paskutinės kadencijos metu pasiūlydamas kandidatą į Komisijos nario, atsakingo už teisingumo politiką, pareigas XIX amžiaus mentaliteto kataliką fundamentalistą, vyriškos lyties šovinistą ir homofobą. Tada Europos Parlamentas neleido Komisijai taip susikompromituoti. Tikiuosi, Parlamentui neprireiks vėl įsikišti.

Remiantis J. M. Barroso pareiškimais portfeliai turėtų būti paskirstyti pagal aukso vidurio principą. Komisija turėtų būti kur kas socialesnė, o Komisijos nariai – kompetentingi. J. M. Barroso dabar nebeturi nerimauti dėl perrinkimo, todėl gali sutelkti savo pastangas į kovą su krize ir socialinius savo programos aspektus. Šiuo tikslu už ekonominę ir socialinę politiką atsakingų Komisijos narių portfelius būtina patikėti socialistų partijų kandidatams.

Jei Komisijoje nebus užtikrinta lyčių pusiausvyra, tai reikš, kad nėra tikros lygybės. Pats laikas nuolat neįgyvendinamą moterų ir vyrų lygybės idealą paversti tikrove. Į aukščiausius Europos Sąjungos postus (Europos Parlamento pirmininko ir Europos Komisijos pirmininko) buvo išrinkti vyrai. Deja, šitaip atvirai skatinama moterų diskriminacija. Atėjo laikas tai pakeisti ir pagaliau paversti realybe ES teisės aktus, kuriuose draudžiama bet kokia diskriminacija. Atėjo laikas moterims! Tarp 250 mln. aktyvių, drąsių ir stiprių Europos Sąjungos piliečių moterų bus nesunku rasti tinkamų kandidačių, įskaitant ir moterų kandidatūras, į Europos Vadovų Tarybos pirmininko ir ES vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams postus.

16. 2009 m. lapkričio 18 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas Stokholme (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl 2009 m. lapkričio 18 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo Stokholme.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Ponia pirmininke, kaip ką tik sakėte, ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas įvyks 2009 m. lapkričio 18 d. Stokholme. Tai bus gera proga ES įvertinti savo santykius su Rusija. Žinau, kad daugelis šio Parlamento narių labai atidžiai seka įvykius Rusijoje.

Todėl norėčiau pristatyti pagrindinius klausimus, kuriuos ketiname aptarti aukščiausiojo lygio susitikime, ir esu įsitikinusi, kad Komisijos narė norės išsamiau pakalbėti apie Komisijos atsakomybę priklausančias sritis.

Kalbant bendrai, be abejo, šį susitikimą norime panaudoti ES ir Rusijos strateginei partnerystei plėtoti. Bendradarbiaudami su Rusija visose srityse gautume daug naudos. Jei norime veiksmingai spręsti pasaulinės svarbos uždavinius, mums reikia Rusijos. Tačiau privalome Rusijai aiškiai pasakyti, kad mūsų partnerystė turi būti grindžiama bendrų įsipareigojimų ir bendrų vertybių laikymusi. Tai reiškia žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų laikymąsi. Aukščiausiojo lygio susitikimas suteiks mums progą daryti Rusijai spaudimą, kad ji vykdytų savo sutartinius įsipareigojimus ir minėtose, ir kitose srityse.

Vienas svarbiausių klausimų bus klimato kaita. Taryba pabrėš tai, kad ES ir Rusijos bendradarbiavimas yra labai svarbus, norint pasiekti gerų rezultatų Kopenhagoje. Rusija turėtų pažadėti sumažinti konkretų ir palyginamą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, atitinkantį dviejų laipsnių tikslą, dėl kurio G8 valstybės susitarė L'Akviloje.

Su šiuo klausimu sietinas energetikos klausimas, t. y. energijos vartojimo efektyvumo ir energetinio saugumo klausimas. Kadangi ES laiko Rusiją svarbiausia partnere energetikos srityje, aukščiausiojo lygio susitikimas suteiks mums galimybę pabrėžti, kad būtina atkurti pasitikėjimą ir skaidrumą ES ir Rusijos santykiuose energetikos srityje. Taip pat pareikšime savo nusivylimą dėl to, kad Rusija neseniai pasitraukė iš Energetikos chartijos sutarties.

Tikimės, kad aukščiausiojo lygio susitikime bus įdiegta ir patvirtinta griežtesnė ankstyvo įspėjimo priemonė. Dėl šio klausimo reikia, kad Rusija ir kitos susijusios trečiosios šalys atskirai suteiktų aiškias garantijas, jog dujų tranzitas ar eksportas į ES nebus nutrauktas, jei ateityje kils energetikos srities ginčų.

Be abejo, aptarsime ekonomikos ir finansų krizę. Taryba norėtų, kad aukščiausiojo lygio susitikime būtų pasiektas susitarimas dėl reikalingų nuolatinių suderintų pastangų reaguojant į krizę ir patvirtinta, jog mes primygtinai reikalausime, kad mūsų ekonomikos būtų atviros ir kad būtų vengiama protekcionistinių priemonių. Susitikimas mums taip pat suteiks galimybę įvertinti mūsų su keturiomis bendromis erdvėmis susijusiam darbe padarytą pažangą. Išnaudosime galimybę pabrėžti, kad svarbu pasiekti pažangą tose srityse, kuriose jos reikia, arba srityse, kur kyla problemų.

Pasikeitusi Rusijos pozicija dėl Pasaulio prekybos organizacijos lėmė, kad susidarė nauja padėtis, kurią šiuo metu analizuojame. Vėlavimas priimti Rusiją į PPO darys poveikį mūsų dvišaliams santykiams, įskaitant derybas dėl naujo ES ir Rusijos susitarimo. Mes pakartosime savo pritarimą, kad Rusija būtų priimta į PPO, ir tai yra svarbu Rusijos integracijai į pasaulio ekonomiką.

Šiuo metu turime spręsti vis dar aktualias prekybos ir ekonomikos problemas, pvz., skrydžių per Sibirą mokesčių, pasienyje taikomų priemonių, kurios trukdo importuoti komercinius automobilius į Rusiją, diskriminacinių kelių mokesčių, planų riboti keliais vežamų konteinerių importą, eksporto muitų medienai ir pastaruoju metu Rusijos vykdomų protekcionistinių priemonių.

Labai gerai žinau apie didžiulį Europos Parlamento susirūpinimą žmogaus teisių padėtimi Rusijoje. Tokį susirūpinimą įrodo jūsų sprendimas šiais metais A. Sacharovo premiją skirti Rusijos žmogaus teisių gynėjams. Tarybai pirmininkaujanti Švedija pritaria jūsų susirūpinimui, ir užtikrinsime, kad žmogaus teisių klausimams susitikimo diskusijose būtų skirta derama vieta. Be abejo, džiaugiamės prezidento D. Medvedevo pareiškimu dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės, tačiau po šio pareiškimo turi būti imamasi konkrečių veiksmų. Žmogaus teisių padėtis Rusijoje kelia nerimą. Ypač pabrėšime naujausius įvykius Šiaurės Kaukaze, kuris tapo smurto prieš žmogaus teisių gynėjus, nusikaltimų prevencijos tarnybų personalą, valdžios atstovus ir visą visuomenę, vieta. Ypač didelį nerimą kelia tai, kad žmogaus teisių gynėjai ir žurnalistai žudomi ne tik Šiaurės Kaukaze, bet ir visoje Rusijoje. Todėl pakartosime savo reikalavimą Rusijai, kad ji padarytų visa, kas jos galiose, ir užtikrintų, jog žmogaus teisių gynėjai galėtų dirbti savo darbą nebijodami smurto, persekiojimo ar grasinimų.

Užsienio politikos ir saugumo klausimų atžvilgiu pabrėšime, kad labai svarbu išlaikyti ir pagerinti dialogą dėl mūsų artimos kaimynystės. Turime bendradarbiauti su Rusija šiuo klausimu, jei norime padaryti pažangą siekiant taikių sprendimų užsitęsusiuose konfliktuose. Akivaizdu, kad laikysimės savo pagrindinių principų.

Iškelsime Gruzijos klausimą ir pakartosime, kad Rusija privalo visapusiškai laikytis savo įsipareigojimų pagal rugpjūčio 12 d. parengtą šešių punktų planą ir vėlesnį 2008 m. rugsėjo 8 d. susitarimą. Privalome atgauti būtiną pasitikėjimą dėl Kodorio upės aukštupio slėnio ir Akhagorio regiono ir Perevi patikrinimo punkto. Taip pat paraginsime Rusiją panaudoti savo įtaką, kad ES stebėjimo misijai pagal turimus įgaliojimus veikti

visoje šalyje būtų leista atvykti į Gruzijos Pietų Osetijos ir Abchazijos sritis. Susitikimas mums taip pat suteiks progą įvertinti Ženevos dialoge pasiektą pažangą ir šiuo požiūriu tikimės, kad Rusija ir toliau laikysis savo įsipareigojimais pagrįsto požiūrio.

Suprantame, kad turime bendradarbiauti su Rusija dėl vadinamųjų išaldytų konfliktų Padnestrėje ir Kalnų Karabache. Pabrėšime, kad svarbu ir toliau įsipareigoti taikyti konfliktų sprendimo priemones, t. y. Minsko grupės priemones ir „5+2“ formatą Padnestrėje.

Aktyvus Rusijos įsipareigojimas skatinti Armėnijos ir Azerbaidžano prezidentų dialogą dėl Kalnų Karabacho klausimo, be abejo, yra sveikintinas. Tačiau Rusijai pabrėšime ir tai, kad svarbu į visus šio proceso etapus įtraukti Minsko grupę. ES yra pasirengusi paremti Minsko procesą, *inter alia*, vykdydama pasitikėjimo didinimo priemones. Aukščiausiojo lygio susitikime turėtų būti pareikštas pritarimas tam, kad būtų ratifikuoti ir įgyvendinti nauji Armėnijos ir Turkijos protokolai. Kiti šios srities reikalai yra susiję su Euroatlantinio saugumo partneryste ir Rytų partneryste.

Dėl Euroatlantinio saugumo raginsime Rusiją aktyviai dalyvauti Korfu procese prieš Atėnuose priimant ilgalaikį poveikį turintį sprendimą. Susitikime turėtų būti paprašyta Rusijos patvirtinti, kad ji pritaria pagrindiniams proceso principams, kitaip tariant, tam, kad būtų visiškai laikomasi Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) taisyklių ir kad jos būtų įgyvendinamos, – nes būtent ESBO vyksta pagrindinės diskusijos dėl Korfu proceso, – taip pat tam, kad visi visiems rūpimos saugumo strategijos aspektai būtų sprendžiami suderintu būdu.

Dėl ES reikalų norime Rusiją informuoti apie visus su Rytų partneryste susijusius incidentus ir pakartoti, kad konkrečiais atvejais, remiantis bendra 2009 m. gegužės mėn. Prahos deklaracija, gali būti suteikta teisė dalyvauti ir trečiosioms šalims. Susitikime taip pat turėsime galimybę iškelti daug tarptautinių ir regioninių klausimų. Manau, labiausiai tikėtina, kad bus keliami su Iranu, Afganistanu ir (arba) Pakistanu, Pietų Kaukazu ir, be abejo, Artimaisiais Rytai susiję klausimai.

Ponia pirmininke, gerbiami Parlamento nariai, kalbėjau pakankami ilgai, bet žinau, kad jums labai rūpi šis klausimas. Tai labai svarbus aukščiausiojo lygio susitikimas, kurio darbotvarkėje daug klausimų, ir tikiuosi išgirsti jūsų nuomones ir pasiūlymus, mums vykdant paskutinius pasirengimo šiam susitikimui darbus.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Ponia pirmininke, vos prieš metus persvarstėme ES ir Rusijos santykius ir nutarėme, kad Europos Sąjunga turėtų – nepaisant mūsų didelių skirtumų su Rusija dėl Gruzijos konflikto – bendradarbiauti su šia svarbia kaimyne ir derėtis dėl naujo susitarimo. Taip pat padarėme išvadą, kad turėtume grįsti savo santykius mūsų pačių interesų įvertinimu. Todėl kitą savaitę vyksiančiame Stokholmo aukščiausiojo lygio susitikime didžiausią dėmesį skirsime – kaip jau buvo minėta – toms sritims, kuriomis suinteresuotos abi šalys, pvz., klimato kaitai bei energetikai ir pasaulinei ekonomikos krizei.

Finansų krizė smarkiai smogė Rusijai ir būtent šioje politikos srityje Europos Sąjunga turi aiškų interesą ieškoti bendro politinio metodo. G20 valstybių įsipareigojimai buvo svarbus žingsnis tinkama linkme. Manau, svarbu, kad dabar šių įsipareigojimų laikytųsi visi partneriai. Taip pat gyvybiškai svarbu, kad Rusija nepasiduotų protekcionizmo pagundai. Tendencija vykdyti protekcionistinę veiklą jau kenkia ES verslui.

Aišku, esame įsitikinę, kad geriausias būdas žengti pirmyn yra dirbti kartu, laikantis taisyklėmis pagrįsto daugiašalio formato. Aukščiausiojo lygio susitikimas bus proga dar kartą pabrėžti Rusijos priėmimo į PPO svarbą. Rusijos ketinimas tuo pat metu užbaigti derybas su Baltarusija ir Kazachija, su kuriomis ji planuoja munitų sąjungą, vis dar palieka daug neatsakytų klausimų. Taip pat aukščiausiojo lygio susitikime tikimės geriau suprasti naująjį Rusijos požiūrį. Tai svarbu, ypač dėl to, kad Komisija veda derybas dėl naujo susitarimo, kuriame turi būti aiškos ir teisiškai įpareigojančios nuostatos dėl prekybos, investavimo ir energetikos.

Aukščiausiojo lygio susitikime turėtų visiškai paaiškėti dvišalės prekybos sąlygos, kuri pagal naują munitų sąjungos bendrųjų išorinių tarifų sistemą bus vykdoma nuo 2010 m. sausio 1 d.

Klimato kaitos klausimu – mano kolegė jau sakė, kad susitikime turėtų būti pabrėžtas pagrindinis vaidmuo, kurio kartu gali imtis Rusija ir Europos Sąjunga siekdamas teigiamų rezultatų Kopenhagos susitikime. Rusija gali prisidėti labai svariai, nes didindama energijos vartojimo efektyvumą ji turi didžiules galimybes sumažinti išmetamus teršalus. Taigi raginsime Rusiją įsipareigoti dėl platesnio užmojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinimo, palyginamo su mūsų pačių ES užsibrėžtais tikslais.

Energetinio saugumo klausimu – tęsiamas darbas dėl geresnės ankstyvo įspėjimo priemonės. Apgailestaujame, kad Rusija pasitraukė iš Energetikos chartijos sutarties (ECS), tačiau primename, kad ECS principai buvo patvirtinti, kai G8 pirmininkavo Rusija, t. y. Sankt Peterburgo deklaracijoje. Todėl šie principai turėtų tapti

mūsų darbo dėl energetinio saugumo pagal naują ES ir Rusijos susitarimą pagrindu. Kadangi turėtume būti pasirengę aptarti Rusijos norą rengti platesnes diskusijas dėl tarptautinio energetinio saugumo sistemos, manau, kad pirmiausia norėsime padėti pamatus mūsų dvišaliams santykiams energetikos srityje.

Kadangi gerai bendradarbiaujame su Rusija dėl daugelio tarptautinių santykių aspektų, mums reikia pasiekti pažangos bendradarbiaujant dėl bendros kaimynystės. Todėl ir toliau aiškinsime savo nuomonę, kad politiniu ir ekonominiu stabilumu, kurį skatina Rytų partnerystė, yra suinteresuotos visos šalys. Ir toliau skatinsime Rusiją konstruktyviai dirbti siekiant vis dar esančių problemų ir konfliktų – pvz., Padnestrėje ar Kalnų Karabache – sprendimo ir laikytis Ženevos proceso.

Prezidento D. Medvedevo pasiūlymas rengti platesnę diskusiją dėl Euroatlantinio saugumo lėmė naują diskusijų procesą, vykstantį ESBO. Manau, svarbu, kad šios diskusijos neatitrauktų mūsų dėmesio nuo skubaus uždavinio spręsti dabartinius išsaldytus konfliktus. ES ir Rusijos strateginė partnerystė turi – kaip jau buvo sakyta – būti grindžiama bendrais išipareigojimais žmogaus teisių ir demokratijos srityje. Rusija prisiėmė išipareigojimus kaip Jungtinių Tautų, ESBO ir Europos Tarybos narė ir turi šių išipareigojimų laikytis.

Manau, taip pat svarbu, kad siektume daugiau ir dėl visų skirtingų klausimų dirbtume kartu. Žinome, kad santykiai tarp Rusijos ir ES yra sudėtingi, tačiau esama daug galimybių ir neišnaudotų progų. Todėl išlaikysime savo principinę, kritišką, tačiau kartu konstruktyvų bendradarbiavimą su savo kaimyne, būdami įsitikinę, kad ir Rusija žino, jog jai naudinga išlaikyti tikrą strateginę partnerystę su mumis.

Michael Gahler, PPE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, gerai, kad vyksta įprastas ES ir Rusijos aukščiausio lygio susitikimas, nes, be abejo, yra labai daug dalykų, kuriuos reikia aptarti. Pagrindinės išsamios darbotvarkės temos – planuojamas bendradarbiavimo susitarimas, energijos tiekimo užtikrinimas, Rusijos priėmimas į PPO, klimato kaita, padėtis Kaukaze ir, svarbiausia, su demokratija ir teisine valstybe susijusi padėtis Rusijoje.

Nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir galimo priešraketinio skydo klausimai taip pat yra darbotvarkėje. Taip pat kartu susiduriame su tarptautinio terorizmo ir fundamentalizmo grėsmėmis. Tokia valstybė kaip Iranas kelia problemų ir ES, ir Rusijai. Mes kartu priklausome Artimųjų Rytų ketvertui ir, kartu su JAV, esame išipareigoję siekti, kad būtų pasiektas šiam regionui tinkamas sprendimas.

Tikimės, kad netrukus bus sudarytos tinkamos sąlygos beviziam režimui tarp ES ir Rusijos. Esu tikras, kad netrukdomi tarpasmeniniai ryšiai yra geriausias būdas Rusijos jaunimui suteikti galimybę susidaryti tikrąjį vaizdą apie europiečių gyvenimą ir pasaulėžiūrą ir mūsų ketinimus Rusijos atžvilgiu.

Būtina sąlyga, kurios reikia, kad mes įgyvendintume šią darbotvarkę, mano nuomone, yra susitarimas ES viduje ir aiški mūsų žinia visam pasauliui. Nors tai ir klisė, mes pernelyg dažnai leidžiame išsiskirti mūsų nuomonėms, dažnai dėl niuansų. Šiuo požiūriu jokia ES valstybės narės vyriausybė neturėtų manyti, kad per ilgą laiką derybose su Rusija ji gali pasiekti daugiau, nei galime pasiekti kartu, tardami svarų visos ES žodį.

Būdami vertybėmis grindžiama Bendrija, turime bendrą nuomonę apie padėtį dėl teisinės valstybės ir žmogaus teisių Rusijoje ir tai turėtume pabrėžti. Deja, A. Sacharovo premiją turėjome įteikti Rusijos organizacijai. Dėkoju Tarybai pirmininkaujančiai valstybei už aiškumą šiuo klausimu.

Kadangi esame vienodai priklausomi nuo energijos tiekimo, turime užtikrinti, kad Rusijos, Ukrainos ir ES trišaliai susitarimai būtų suformuluoti taip, kad būtų užkirstas kelias dujų slėgio sumažėjimui ES dalyse kiekvieną žiemą. Privalome bendrai siekti, kad ES stebėtojams būtų suteikta neribota prieiga Kaukaze.

ES privalo pateikti Rusijai ir JAV savo aiškią poziciją dėl nusiginklavimo ar priešraketinio skydo. Jei viso to pasieksime, Rusija mus vertins rimtai ir gerai sugyvensime.

Adrian Severin, S&D frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, diskusijos dėl Rusijos mus dažnai padalija į idealistus ir pragmatikus, konfrontacinius geopolitinius strategus ir taikytojus, šaltojo karo veteranus ir naujuosius praktinius oportunistus. Manau, kad jau seniai reikia pamiršti šias dilemiškas manicheizmines nuostatas ir pateikti aiškią mūsų nuomonę dėl noro vykdyti konstruktyvų ir veiksmingą dialogą su Rusija.

Mano nuomone, palaikydami santykius su Rusija visuomet turėtume rodyti tvirtą nuomonę strateginiu požiūriu ir būti lankstūs taktiniu požiūriu. Visuomet turėtume ginti savo vertybes ir interesus, tačiau taip pat turėtume rodyti susirūpinimą Rusijos siekais ir interesais ir pagarbą jiems.

Tai vienintelis pagrindas, kuriuo remdamiesi galėtume didinti abipusę pasitikėjimą ir rasti abiem šalims naudingus ir priimtinus sprendimus.

Kalbant konkrečiau, savo rytų kaimynystę privalome iš priešų zonos paversti bendrų strategijų ir bendrų projektų zona. Bendra Juodosios jūros regiono strategija galbūt galėtų palaipsniui papildyti mūsų sinergiją ir suteikti daugiau svarbos mūsų dabartiniam metodui.

Esant tokioms aplinkybėms, privalome išsaldytų konfliktų klausimą spręsti sąžiningai ir atvirai ir pamiršti visus tabu, kad rastume praktiškus sprendimus.

Taip pat privalome padėti Rusijai patenkinti savo tikslinį poreikį netapti tik nuo naftos ir dujų priklausoma jėga ir turime užtikrinti savo energetinį nepriklausomumą.

Turime dirbti kūrybingiau, kad surastume tikrojo bendradarbiavimo, technologinio bendradarbiavimo ir eksploatacinio bendradarbiavimo būdus, atveriant rinkas energetikos sektoriuje.

Naujo pasaulinio saugumo plano ar susitarimo turime siekti kartu su Rusija. Manau, kad nereikėtų iškart atmesti D. Medvedevo iniciatyvos. Vieni mano, kad už šios iniciatyvos slypi darbotvarkė, kurios negalime priimti. Kiti mano, kad jokios darbotvarkės nėra, o iniciatyva – tiesiog mūsų reakcijos išbandymas. Kad ir kas slypėtų už šios iniciatyvos, mūsų dabartiniai saugumo planai parengti skirtingu laiku, todėl turime juos atnaujinti. Turime nuspręsti, kas vis dar aktualu, ir įtraukti naujų dalykų.

Mano paskutinė pastaba – privalome pasinaudoti transatlantiniais santykiais, kad galbūt sukurtume trišalį Rusijos, Jungtinių Valstijų ir Europos dialogą. Apie tokį trišalį metodą privalome pagalvoti ir todėl, kad būtume tikri, jog Rusija ir Jungtinės Valstijos nespės klausimų mums nedalyvaujant.

Kristina Ojulaud, ALDE frakcijos vardu. – (ET) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, ponia B. Ferrero-Waldner, kalbėjusi Liberalų ir demokratų aljanso už Europą vardu, norėčiau aiškiai pabrėžti, kad geri kaimyniški ir abiem pusėms naudingi Europos Sąjungos ir Rusijos santykiai yra labai svarbūs. Tačiau tokiems santykiams reikia geros abiejų pusių valios, būtent to, apie ką šiandien po pietų kalbėjo prezidentas V. Havel.

Ponios ir ponai, visi žinome, kad Rusija visuomet gerai vertino stiprius partnerius. Ir, tiesą pasakius, šiandieninis pasirengimas po savaitės vyksiančiam aukščiausiojo lygio susitikimui rodo, kad kai norime, Europos Sąjunga gali kalbėti vienu balsu. Ir tai labai svarbu – tai rodo ir mūsų parengta rezoliucija – ir klausydami Tarybos ir Komisijos atstovų apie tai susidariau labai gerą nuomonę. Be to, nereikia nė sakyti, kad Lisabonos sutarties ratifikavimas tam sudaro tvirtesnius ir platesnius pagrindus.

O dabar pažvelkime iš Rusijos pusės. Tiesą pasakius, Rusija turi labai gerą galimybę kitą savaitę parodyti nuoširdų norą bendradarbiauti su mumis ir tokiose srityse kaip energetinis saugumas ar pasirengimas naujam pagrindų susitarimui tarp Europos Sąjungos ir Rusijos, taip pat, pvz., dėl elgesio gairių dėl Rusijos stojimo į PPO veiksmų. Tikra tiesa, kad šiuo metu esama prieštaringų požiūrių: prezidentas D. Medvedev ir ministras pirmininkas V. Putin rodė skirtingus ženklus. Labai tikiuosi, kad kitą savaitę Europos Sąjungai taps aišku, koku maršrutu Rusija keliaus PPO link. Ir, be abejo, manau, kad Europos Sąjunga privalo paremti šią Rusijos kelią PPO link.

Be abejo, labai svarbus klausimas, dėl kurio Rusija gali parodyti savo bendradarbiavimą su mumis, yra bendradarbiavimas ir pasiektas susitarimas klimato kaitos srityje. Tai labai konkretus klausimas, kuris bus sprendžiamas netrukus, – gruodžio mėn. vyksiančiame Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikime, – ir tai klausimas, kurio atžvilgiu turėtume pasverti visas galimybes ir nutarti, ar toks Europos Sąjungos ir Rusijos bendradarbiavimas yra įmanomas, ar ne.

Ponios ir ponai, praėjusiais metais labai dažnai buvo sakoma, kad Europos Sąjungos ir Rusijos santykius reikėtų padaryti pragmatiškesnius, ir jau pati girdėjau dėl to užduodamus klausimus: ar tai reiškia, kad Europos Sąjunga tiesiog meta į šalį žmogaus teises, pagrindines vertybes ir demokratijos temą. Manau, kad jokiomis aplinkybėmis negalime taip elgtis, nes jei taip padarysime, visiškai atsisakysime savo – ir visos Europos Sąjungos bendrai – vertybių. Be to, žmogaus teisių klausimo kėlimas jokių būdu nėra Rusijos kaltinimas, jos stūmimas į kampą ar jos auklėjimas; žmogaus teisių klausimo kėlimas yra, pirmiausia, žvilgsnis į tai, kaip Rusijoje gyvena žmonės, tai yra paprastų piliečių apsauga.

O juodi debesys žmogaus teisių srityje, tiesą pasakius, dar kartą plaukia į Maskvą, nes – kaip vakar girdėjote – konstitucinis teismas diskutavo dėl galimybės nuo kitų metų grąžinti mirties bausmę, o liberalams tai iš tiesų yra labai griežta tema. Ponios ir ponai, negaliu čia daugiau kalbėti šia tema, tačiau, be jokios abejonės, diskusijose ketiname kelti konfliktų klausimą ir turėtume juos aptarti.

Werner Schulz, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, šiais metais ne tik švenčiame dvidešimtiesias sienos griuvimo ir taikos revoliucijos metines, bet ir prisimename, kad 1989 m. mirė Andrei Sacharov, kurio vaidmuo griūvant totalitarinio Rytų bloko sistemai buvo labai svarbus. Andrei Sacharov mums paliko patarimą, kad jo šaliai reikia supratimo ir spaudimo – aiškaus spaudimo. Tačiau šiandien žodį „davlenie“ versčiau ne „spaudimas“, o „parama“, tiesą pasakius, tvirta parama visose srityse, kuriose Rusija eina modernizavimo keliu ir kuriose tampa matomi socialinės rinkos ekonomikos, demokratijos ir teisinės valstybės ženklai.

Rusijos prezidentas D. Medvedev neseniai pareiškė savo susirūpinimą dėl sąstingio ir problemų savo šalyje ir paragino paremti jo pastangas vykdyti reformą. Jei tai tikras prašymas, būtent tai ir turėtume padaryti. Tokia pagalba apima Rusijos dalyvavimą tarptautinėse reguliavimo sistemose, pvz., PPO ir Energetikos chartijoje. Todėl neturėtume kurti jokių nereikalingų kliūčių. Rusija taip pat turėtų pripažinti, kad ji negali susidoroti su krize viena pati.

Tačiau, kaip šiandien jau sakė Václav Havel, norint partnerystės, viena šalis kitai turi sakyti visišką teisybę. Todėl norėčiau pasakyti štai ką: ten, kur klastojami rinkimai, net pati stebimos demokratijos sąvoka pradeda atrodyti ciniška, todėl labai svarbi rinkimų priežiūra. Ten, kur žudomi kritikuojantys žurnalistai, miršta ir tiesa. Nedarome jokios pažangos, taikydami savo „kaitos per prekybą“ metodą. Vietoj to, savo santykius su Rusija turėtume grįsti tvirtu vertybių pagrindu.

PIRMININKAVO: D. WALLIS

Pirmininko pavaduotoja

Charles Tannock, *ECR frakcijos vardu*. – Ponia pirmininke, ECR frakcija pritaria, kad Rusija yra gyvybiškai svarbi ekonominė partnerė ir pasaulinės diplomatijos sunkiasvorė, tačiau tokia jos padėtis reikalauja ir tam tikros atsakomybės. Viena iš tokios atsakomybės sričių – savo kaimynių, pvz., Ukrainos ir Gruzijos, teritorinio vientisumo gerbimas ir įžeidžiančios sąvokos „artimasis užsienis“ atsisakymas.

Atsižvelgiant į nemažą neatskleistų žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų nužudymo atvejų skaičių, Rusija taip pat privalo imtis konkrečių veiksmų, kad būtų apsaugotos žmogaus teisės ir teisinė valstybė. Žmogaus teisių gynimo grupei organizacijai „Memorial“ skirta Sacharovo premija rodo, kaip rimtai mes šiame Parlamente žiūrime į šį klausimą.

Rusija privalo bendradarbiauti dėl branduolinių ginklų platinimo, ypač Iranui, prevencijos ir neparduoti Iranui raketų sistemos S300, taip parodydama solidarumą su Vakariais prieš šį pavojingą režimą.

Taip pat susirūpinimą kelia auganti nostalgija Sovietų Sąjungai ir Stalinui.

Galiausiai, artėjant žiemai, Rusijai negalima leisti dar kartą panaudoti savo dujų tiekimo Europai tikro monopolio, kaip diplomatinio ginklo. ES pasiryžimas įvairinti šaltinius ir tiekimą pagal bendrą išorės energetikos saugumo politiką, be jokios abejonės, turi sustiprinti mūsų pozicijas prie derybų stalo su Rusija.

Vladimír Remek, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (CS) Ponios ir ponai, negaliu įsivaizduoti, kad vadovaudamiesi Europos Parlamento parengta rezoliucija, ES atstovai sugebės Stokholme pasiekti teigiamų rezultatų. Jei Rusijos delegacija turi panašias rekomendacijas, aukščiausiojo lygio susitikimas yra pasmerktas žlugti. Ar norime, kad derybos padėtų ES ir Rusijos bendradarbiavimui? Be abejo, taip. Labai dažnai dokumente Rusija vadinama labai svarbia ES partnere. Tačiau beveik viskas yra pateikta reikalavimų ir sąlygų, o ne pasiūlymų forma. Pvz., atsakomybė dėl klimato kaitos konferencijos Kopenhagoje perkelta ant Rusijos pečių. Tačiau būtent Rusija išgelbėjo Kioto protokolą, o JAV atsisakė jį ratifikuoti. Be to, viena iš nerealių pozicijų, patvirtintų santykių su Rusija atžvilgiu, yra uždavinys išspręsti žiniasklaidos laisvės klausimą. Aišku, padėtis nėra ideali. Tačiau praėjusios plenarinės sesijos metu, kai kalbėjome apie Italiją, nusprendėme, kad tai vidaus reikalas. Italija yra Europos Sąjungos valstybė narė. Taigi, ko mes tikimės pasiekti Rusijoje? Jei Rusija laikoma svarbia partnere, tai ir derėkimės su ja kaip su svarbia partnere.

Fiorello Provera, *EFD frakcijos vardu*. – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, balsuojant dėl šio pasiūlymo dėl rezoliucijos susilaikysiu, nes ji man atrodo prieštaringa. Tiesą pasakius, rezoliucijoje pripažįstama, kad per pastaruosius dešimt metų ekonominis Rusijos ir Europos bendradarbiavimas labai pagerėjo. Pripažįstama, kad Rusija sustiprino savo santykius energetikos, prekybos, vizų liberalizavimo, nelegalios imigracijos kontrolės, kovos su terorizmu, klimato kaitos ir užsienio politikos srityse bei sprendama tokius klausimus kaip Irano branduolinė ginkluotė ir taikos išsaugojimas Kaukaze ir Artimuosiuose Rytuose.

Nors pabrėžiame šiuos dalykus, toje pat rezoliucijoje griežtai kritikuojame Rusijos vidaus padėtį. Juntama bendra antipatija ir nepasitikėjimas Rusijos atžvilgiu ir tai nesuteikia tvirto pagrindo bendradarbiavimui, kurį raginame vykdyti. Tai nereiškia, kad turėtume užsimerkti ir nekreipti dėmesio į demokratijos ir žmogaus teisių padėtį šioje šalyje, tačiau manau, kad šiuo metu paramos ir pasitikėjimo reikia labiau nei kritikos, ypač siekiant pagerinti žmogaus teisių padėtį Rusijoje.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Kalbėdamas apie ES ir Rusijos santykius, turiu paminėti šios dienos oficialų posėdį.

Iš tiesų, nuo Berlyno sienos griuvimo, po kurio baigėsi Sovietų komunistų diktatūra, praėjo dvidešimt metų. Vengrai buvo vienos didžiausių šios diktatūros aukų. Turiu paminėti du papildomus faktus. Pirmiausia, *status quo* galėjo tęstis dešimtmečius, nes Vakarų valstybės irgi norėjo išlaikyti tokią padėtį po Antrojo pasaulinio karo. Antra, net tuometinės Sovietų Sąjungos negalima prilyginti Rusijos žmonėms, kurie irgi kentėjo nuo komunistinės diktatūros. Akivaizdu, kad Rusija yra labai svarbi ekonominė ir strateginė partnerė.

Europos Sąjunga pasisako prieš žmogaus teisių pažeidimus. Iš tiesų teisinga taip elgtis. Tačiau ar ji turi moralinę teisę taip daryti po to, kai po Lisabonos sutartimi išreikalavo Václavo Klauso parašo, sudarydama sąlygas ir toliau galioti Benešo dekretams, taigi patvirtindama, kad kai kurie žmonės laikomi kolektyviai kalti?

Paskutinio posėdžio metu aptarėme JAV ir ES aukščiausiojo lygio susitikimą. Bendra diskusijų kryptis buvo tokia: ką mums reikia padaryti, kad būtume patvirtinti, kaip gera Jungtinių Valstijų partnerė? Tačiau nuotaika, kurią šiandien jaučiu, yra kitokia: kokias sąlygas turime nustatyti Rusijai, kad mes ją galėtume patvirtinti kaip patikimą partnerę? Manau, kad turime sukurti daug geriau suderintą bendradarbiavimą su abiem šiomis partnerėmis, jei tikrai manome, kad šios valstybės yra partnerės.

Paweł Zalewski (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, artėjantis ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas patvirtins, kad Europos Sąjunga santykiams su Rusija skiria labai didelę svarbą. Esant tokioms aplinkybėms, norėčiau atkreipti dėmesį į du klausimus, kurie labai svarbūs Rusijos ir Europos Sąjungos interesų požiūriu. Šie klausimai daro įtaką minėtiems santykiams, ir, tiesą pasakius, juos apibrėžia.

Kalbu apie bendradarbiavimo problemas energetikos ir saugumo srityje. Jei Europos Sąjunga ir Rusija nori pasiekti sėkmės kartu, – o tai, neabejotinai, yra mūsų tikslas, – privalome labai aiškiai pateikti savo nuomonę. Mūsų Rusijos partneriai tai daro kvalifikuotai: be dviprasmybių, nes dviprasmybės sukelia nesusipratimus. Labai svarbu, kad Europos Sąjunga irgi suformuotų savo požiūrį tokiu pat būdu.

Susitarimas, kurį pasiekė didžiausios Europos Parlamento frakcijos, dėl bendro ir, tiesą pasakius, labai gero pasiūlymo dėl rezoliucijos, yra žingsnis, kurį labai vertinu. Tačiau manau, kad šis pasiūlymas galėtų būti dar geresnis, jei į jį būtume įtraukę trečiąjį pakeitimą, kuriuo pabrėžiama ES ir Rusijos bendradarbiavimo energetikos srityje svarba ir nurodomi pagrindai, pagal kuriuos toks bendradarbiavimas galėtų vykti. Tai reiškia, kad ypač ekonomikos ir finansų krizės metu toks bendradarbiavimas turėtų būti grindžiamas kuo didesniu finansinių išlaidų mažinimu ir tuo, kad turėtų būti pareikštos visos sąlygos, susijusios su energijos tiekimu.

Paskutinis dalykas susijęs su saugumu. Norėčiau pasakyti keletą žodžių apie savo frakcijos, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų), pasiūlymą surengti diskusijas dėl Rusijos ir Baltarusijos karinių pratybų, kuriomis ruošiamasi atremti galimą puolimą iš Vakarų Europos, iš Europos Sąjungai ir NATO priklausančių valstybių. Labai nusivyliau, kai sužinojau, kad šios diskusijos nebuvo įtrauktos į darbotvarkę ir dėl jų diskutuojama nebus.

Knut Fleckenstein (S&D). – (DE) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, ankstesni kalbėtojai jau aiškiai pabrėžė daugelį aspektų ir problemų, pvz., žmogaus teisių padėtį. Labai svarbu, kad šiuos klausimus pateiktume aiškiai, nes tik tokiu atveju galėsime atvirai ir sąžiningai diskutuoti. Jei Rusija šiuo metu vėl rimtai diskutuoja dėl mirties bausmės įvedimo pagal JAV modelį, negalime to nepaisyti ir nepareikšti savo nuomonės šiuo klausimu.

Noriu pasakyti du dalykus. Pirmasis susijęs su Rusijos stojimu į PPO ir nuoširdžiai prašau, įskaitant Tarybą ir Komisiją, kuo labiau paremti šį siekį. Be abejo, Rusija irgi privalo atlikti savo darbą – mes to tikimės kartu, ir tiek Rusijai, tiek mums būtų gerai, jei pokyčiai šioje srityje vyktų teigiama kryptimi. Tai, kad Rusija nori prisijungti prie PPO, o ne tik su Baltarusija ir Kazachija sudaryti muitų sąjungą, yra žingsnis tinkama linkme.

Antrasis dalykas – noriu nuoširdžiai mūsų paprašyti nepamiršti plėtoti mūsų bendradarbiavimo mokslo ir mokslinių tyrimų srityse, taip pat pilietinės visuomenės srityje. Mums reikia naujo postūmio kultūriniais

mainams ir jaunimo mainams, ir ne viena kryptimi, kaip sakė M. Gahler, bet dviem. Kiekvienas tokiuose mainuose dalyvausiantis jaunuolis geriau supras kitus ir taps teigiamų pokyčių mūsų santykiuose pasiuntiniu. Tikiuosi, kad daugiau pakalbėsime apie šiuos bendrus interesus ir kad šiems aspektams bus skirta didesnė svarba.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Ponia pirmininke, noriu labai trumpai paminėti tris dalykus. Rusija turėtų suprasti, kad ji turi tapti teisine valstybe. Labai sunku įsivaizduoti, kaip Rusija galėtų vystyti savo ekonomiką ar visuomenę, jei ji neturės nepriklausomos teismų sistemos. Neįmanoma įsivaizduoti, kad užsienio bendrovės galėtų manyti, jog saugu investuoti valstybėje, kurioje nėra nepriklausomos teismų sistemos.

Antra, norėčiau pabrėžti, kad labai svarbu įtikinti Rusiją laikytis tarptautinių taisyklių. Europos Taryboje turime problemą, kad Rusija vis dar neratifikavo 17 protokolo, kuriuo būtų iš esmės pagerintas Europos žmogaus teisių teismo veiklos veiksmingumas. Mes, Baltijos jūros regiono atstovai, taip pat norėtume, kad Rusija prisijungtų prie Espo konvencijos dėl tarptautinių projektų poveikio aplinkai vertinimo.

Trečia, žmogaus teisės svarbios pačios savaime. Mane padrąsino tai, kad C. Malmström papasakojo apie ketinimus žmogaus teisių klausimus iškelti aukščiausiojo lygio susitikime. Paskelbkite dialogo apie žmogaus teisės rezultatus ir padarykite tai labai viešai.

Jacek Olgierd Kurski (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas vyks po savaitės. Šia tema noriu kalbėti mano šaliai labai svarbią dieną – dieną, kai Lenkija atgavo savo nepriklausomybę. Ne tik Lenkijos, bet ir kitų regiono valstybių nepriklausomybei nuolat grėsmę kėlė sovietų, o vėliau Rusijos imperializmas.

Šiandien mes norime jaustis saugūs bent jau Europos laisvų tautų struktūrose, todėl privalome neužsimerkti ir matyti, kaip Rusija stengiasi atkurti savo imperiją ir kad ji niekuomet nesusitais su turėtos imperijos praradimu. Būtent todėl Rusija užpuolė Gruziją, būtent todėl ji vykdo – ir niekaip kitaip to nepavadinsi – Pietų Osetijos ir Abchazijos aneksiją, būtent todėl ji grasina Ukrainai, būtent todėl kišasi į priešraketinio skydo Lenkijoje ir Čekijoje klausimus ir būtent todėl ji naudoja savo energetikos išteklius šantažui. Todėl faktas, kad dabar Europos Sąjungai pirmininkaujanti valstybė Švedija atsiėmė savo ekologinį veto dujotiekio „Nord stream“ projekte, yra ir simboliškas, ir bloga lemiantis. Dujotiekis „Nord stream“ neturi jokios ekonominės prasmės ir jo vienintelis tikslas yra sustabdyti energetinio solidarumo principo, kuris turėtų būti vienu pagrindinių principų ir idealų pagal Lisabonos sutartį, taikymą praktikoje.

Mano valstybėje populiaraus posakio žodžiais raginu senąsias ES valstybes: neikite tuo keliu! Nesudarinkite su Rusija sandėrių, kurių motyvas yra politinis ir nukreiptas prieš naująsias valstybes nares, nes tai kelia grėsmę, kad žlugs bendros Europos idėja.

Anna Rosbach (EFD). – (DA) Ponia pirmininke, šiandien Rusijoje spaudos laisvė – tik žodžiai, o praktikoje jos nėra. Kritikuojantys žurnalistai bauginami, persekiojami ir žudomi. Pagal pasaulinį spaudos laisvės indeksą Rusija yra 153 vietoje, kitaip tariant, spaudos laisvė Rusijoje yra blogesnėje padėtyje nei Baltarusijoje, Sudane ir Zimbabvėje. Ar tikrai už tai reikia apdovanoti? Bet čia dar ne pabaiga. Turime problemą dėl dujų tiekimo Europos piliečiams. Ir šiais metais matome, kaip Rusija grasina nutraukti dujų tiekimą, ir yra ženklų, kad ateityje mums reikia pasiruošti tokiems dalykams kiekvieną žiemą. Taigi, ar iš tiesų būtų teisinga, jei mes Rusiją už tai apdovanotume?

Norėčiau pasiūlyti Tarybai ir Komisijai ne paprasčiausiai gražiai pasikalbėti su rusais, bet pasakyti visą tiesą ir pasakyti, kad tai tiesiog nepriimtina. Ką jūs iš tiesų ketinate daryti dėl neigiamų pokyčių Rusijos ir ES santykiuose? Ar tiesiog ketinate palikti reikalus dabartinėje padėtyje ir nieko nedaryti? Ar jūs iš tiesų ketinate apdovanoti už neigiamus pokyčius?

Nick Griffin (NI). – Ponia pirmininke, čia niekad nesibaigia keliami retoriniai klausimai dėl visų pasaulio valstybių draugystės ir bendradarbiavimo, išskyrus Rusiją. Kinija vykdo genocidą Tibete. Turkija neigia buvusį holokaustą Armėnijos atžvilgiu. JAV sulygina su žeme Iraką, o šis Parlamentas jiems pataikauja. Tačiau Rusijai tiesiog sakomi pompastiški ir veidmainiški pamokslai. Tokia prieštaringa Rusijos fobija gėdingai prisideda prie naujo šaltojo karo, kurį skatina Amerikos karą kurstantys naujieji konservatoriai lobistai.

Be abejo, yra vietinių skirtumų tarp Rusijos ir jos kaimynių, tačiau ar negalime sutarti, kad kitos savaitės aukščiausiojo lygio susitikimas būtų skirtas bandymui nutiesti tiltus ir sukurti bendradarbiavimą tarp mūsų civilizacijos rytų ir vakarų? Dėl istorinių ir kultūrinių priežasčių tai yra daug praktiškiau ir saugiau nei bandyti sukurti sąjungą su Turkija – sena amžina Europos prieše.

Francisco José Millán Mon (PPE). – (ES) Ponia pirmininke, santykiai su Rusija yra labai svarbūs: ji yra nuolatinė Saugumo Tarybos narė ir didelę karinę galią turinti valstybė; jos bendradarbiavimas reikalingas siekiant išspręsti Irano branduolinį klausimą, Artimųjų Rytų, nusiginklavimo, klimato kaitos klausimus ir t. t.

Be to, Rusija yra kaimyninė Europos valstybė, su kuria daug ES valstybių narių turi svarbius ekonominius ryšius ir nuo kurios labai priklauso energetikos požiūriu. Tai valstybė, su kuria du kartus per metus reguliariai rengiame aukščiausio lygio susitikimus (kurie, be jokios abejonės, suteikia gerą progą įvertinti santykių būklę).

Šiuo metu deramės dėl naujo partnerystės susitarimo, kuriuo būtų padidintas bendradarbiavimas vadinamosiose keturiose „bendrose erdvėse“. Mano nuomone, svarbiausia iš šių erdvių yra ekonomikos ir energetikos erdvė: mums reikia atvirumo, aiškių taisyklių, garantijų investicijoms ir, pirmiausia, Rusija turi įstoti į PPO.

Todėl kitos savaitės aukščiausio lygio susitikimas turėtų būti galimybe išsiaiškinti Rusijos ketinimus PPO atžvilgiu ir užtikrinti, kad ji nesiimtų iniciatyvų, kurios būtų nesuderinamos su naryste. Be to, negalima leisti pasikartoti pastaraisiais metais buvusiai dujų tiekimo krizei, o į naująją susitarimą turėtų būti įtraukti Europos energetikos chartijos, kuri, kaip jau buvo minėta, yra sutartis, iš kurios Maskva, deja, pasitraukė, principai.

Privalome toliau dirbti ir kitų trijų erdvių srityje. Jau minėjau Rusijos, kaip pasaulinės veikėjos, svarbą.

Ponios ir ponai, kartu su Rusija galime nuveikti daug dalykų, tačiau, kaip jau buvo minėta, yra vienas santykių aspektas, kurio negalime pamiršti, nes Rusija yra Europos valstybė ir kaimynė. Tai yra žmogaus teisių laikymasis ir įsipareigojimai, kurie šiuo atžvilgiu jai tenka dėl narystės Europos Taryboje.

Vienas akivaizdžiausių ES išorės reikalų politikos trūkumų yra bendros politikos Rusijos atžvilgiu nebuvimas. Turint Lisabonos sutartyje nustatytas priemones, bus lengviau sukurti tokią bendrą politiką, tačiau ir mums, valstybėms narėms, reikia turėti tikrąją valią kurti tokią bendrą politiką ir nebeteikti pirmenybės dvišalių kanalų, kurie kartais visiškai skiriasi vieni nuo kitų, kūrimei su Maskva.

Kristian Vigenin (S&D). – (BG) Ponia pirmininke, ponios B. Ferrero-Waldner ir C. Malmström, negaliu pradėti savo pranešimo nepamindamas, kad šiandien šiame Parlamente minime dvidešimties metų nuo Berlyno sienos griuvimo sukaktį.

Atrodo, kad didžiausias dėmesys buvo skirtas tam, ką mes pasiekėme per šiuos metus – faktui, kad Europa susivienijo dėl prieš dvidešimt metų įvykusių pokyčių ir kad viena valstybė tame nedalyvavo, valstybė, kuri, atvirai kalbant, galėjo sustabdyti visus šiuos pokyčius, jei būtų panorėjusi – kitaip tariant Sovietų Sąjunga.

Taip kalbu, nes, mano nuomone, šie pokyčiai tapo įmanomi būtent todėl, kad Vakarai ėmėsi bendradarbiavimo su Sovietų Sąjunga politikos. Nelygindamas Sovietų Sąjungos su dabartine Rusija noriu pasakyti, kad tai, ką išgirdau iš B. Ferrero-Waldner ir C. Malmström, džiugina, nes tęsiama pragmatinės partnerystės su Rusija politika, pabrėžiant, kad yra sričių, kuriose Europos Sąjunga negali pasiekti gerų rezultatų Rusijai nedalyvaujant.

Be abejo, norėčiau pabrėžti, kad mes iš tiesų esame susirūpinę žmogaus teisių padėtimi ir kitais dalykais, pvz., dėl to, kad pagal „Amnesty International“ įvertinimą, padėtis blogėja: vietos rinkimai buvo klastojami ir kyla problemų dėl to, kaip veikia pilietinės organizacijos. Bet kuriuo atveju Rusijos atžvilgiu turime veikti bendrai.

Būtent tokią išvadą galime padaryti iš pastarųjų kelerių metų patirties. Taip pat noriu pasakyti, kad tai, ko trūksta mūsų Parlamento siūlomoje rezoliucijoje, yra Rytų partnerystė. Norėčiau, kad Rytų partnerystės klausimui būtų skirtas specialus dėmesys būsimajame aukščiausio lygio susitikime, nes tai vienintelis kelias, kuriuo eidami galime užtikrinti šios savo naujos politikos sėkmę.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, Rusija nusipelno būti vertinama rimtai. Manau, kad jei mūsų partneriai Kremliuje būtų klausęsi Komisijos narės kalbos, jie būtų labai nustebę dėl jos pateikto ES ir Rusijos santykių vertinimo.

Mūsų požiūriui į kitą ES ir Rusijos aukščiausio lygio susitikimą trūksta drąsos ir nuoširdumo, būtinų norint rimtai įvertinti pagrindinius šiuo metu tarp ES ir Rusijos kilusius klausimus. Jei nebus nuoširdumo ES viduje, jei praėjus vos kelioms dienoms po Lisabonos sutarties ratifikavimo Čekijoje žodžiai apie energetinį solidarumą jau nebeturi jokios prasmės ir žengiami tolesni žingsniai šiaurės dujotiekio tiesimo link, jei mūsų santykiuose

rimtai nevertinama Energetikos chartija ar N. Sarkozy planas, ar neseniai įvykę Rusijos kariniai manevrai prie Lenkijos rytinės sienos, mes nieko nepasieksime.

Norėčiau kai ką išgirsti iš Komisijos narės – pasakykite mums sąžiningai: kuriuos ES ir Rusijos santykių aspektus laikote savo asmenine sėkme? Kur turime sėkmės galimybių šioje srityje? Be nuoširdumo nieko nesukursime.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Ponia pirmininke, karas Gruzijoje, ginčas dėl dujų ir Europos Sąjungos nesugebėjimas susitarti dėl bendros krypties Rusijos atžvilgiu, paliko savo pėdsakus.

Tačiau, be jokios abejonės, Rusija yra svarbi strateginė Europos partnerė ne tik energijos tiekimo srityje. Netrukus sužinosime, ar pasiteisins naujas memorandumas, skirtas užkirsti kelią energetikos krizėms, ir Europos ankstyvo išpėjimo sistema – bent jau pamatysime, kai išsižiebs naujas ginčas dėl dujų. Faktas, kad mūsų priklausomumą nuo Rusijos dujų sunku panaikinti ir netgi „Nabucco“ projektas vargu ar pakeis šią padėtį. Būtų naivu tikėtis, kad Teheranas negalės daryti spaudimo Europai.

Manau, kad Europos Sąjunga privalo vykdyti protingą ir tikrovišką politiką Rusijos atžvilgiu. Turi būti rasta pusiausvyra tarp Europos ir Rusijos interesų ir gerbiama Rusijai istoriškai opūs klausimai dėl geopolitinių reikalų. Kita vertus, mums gali tekti ne tik jaudintis dėl dvišalių santykių ledynmečio, bet ir dėl piliečių, šalančių Europoje dėl dujų ginčo.

Vytautas Landsbergis (PPE). – (LT) Aš remiu pono Zalewskio poziciją ir remiu konkrečiai rezoliucijos pataisą Nr. 1, kadangi ji atkreipia rimtą dėmesį į du gyvybinius Europos Sąjungai klausimus. Pirmas – nepritariame arogancijai, su kuria trečioji šalis ignoruoja ir atmeta ES kaip sau lygų ir gerbtiną partnerį Sąjungai svarbiuose išorinio energetinio saugumo klausimuose. Antras – nepritariame antieuropinei skaldymo linijai, kurią žinoma trečioji šalis vykdo per dujotiekio „Nordstream“ projektą. Turime priešintis lobistiniam ir kai kada korupciniam Europos skaldymui, juolab nepritari Rusijos arogancijai mūsų pačių, tai yra Europos Parlamento atžvilgiu. Negalim sutikti, kad „Gazpromas“ – pagrindinis „Nordstream“ akcininkas – totaliai ignoruoja mūsų parlamento rezoliuciją dėl dujotiekio keliamų aplinkosaugos grėsmių.

Problema ne vien Baltijos jūros tragiška ekologinė būsena, bet ir mūsų institucijos moralinė kondicija. Mes čia balsuodami pernai pareikalavom, kad būtų atliktas nepriklausomas, ne iš anksto nupirktas poveikio aplinkai vertinimas ir duotos garantijos pakrančių tautoms, jeigu įvyktų katastrofa. „Gazpromas“ net neatsiliepė į Europos balsą. Tai spjūvis Parlamentui į veidą, ir mes negalime atsakyti „Yes, sir, great pleasure.“ Turime elgtis oriai ir garbingai nemanipuliuodami ir neblokuodami šiuo metu Europos parlamentarų inicijuojamų specialių debatų dėl Baltijos jūros gyvybės problemų. Jei išsigandę pritarsime Baltijos žudymui ir naujai Maskvos–Berlyno sienai jūroje su rusų karo laivynu, saugančiu vamzdį, laidosime savo laisvą ateitį. Iš tikrųjų, plepėdami apie energetiką, mes parduodame laisvę.

Hannes Swoboda (S&D). – (DE) Ponia pirmininke, iš tiesų Rusiją privalome vertinti rimtai, kaip sakė P. R. Kowal, ypač po to, kai pasirašėme Lisabonos sutartį, kurios atžvilgiu įdomu tai, kad prezidentas, kuris ilgai atsisakinėjo ją pasirašyti, Václav Klaus, laikėsi ypač nekritiškos pozicijos Rusijos atžvilgiu. Rimtas Rusijos vertinimas reiškia protingų santykių ir pragmatiško ekonominių santykių su Rusija plėtojimą, tačiau tai nereiškia, kad neturėtume kritikuoti politinių pokyčių Rusijoje, ypač problemų žmogaus teisių srityje.

Labai apgailestaujame dėl to, kas įvyko per praėjusius rinkimus, kad viskas akivaizdžiai vyko ne taip, kaip turėtų. Be abejo, esame labai susirūpinę dėl išpuolių prieš žmogaus teisių gynėjus. Nenoriu visos kaltės už šiuos išpuolius suversti Rusijos vyriausybei. Tiesiog noriu, – ir mes to reikalaujame šioje gerai suderintoje rezoliucijoje, – kad Rusija rimtai imtųsi žmogaus teisių gynėjų apsaugos. Tai nevyksta, arba jei vyksta, tai nepakankamai. Dėl to turėtume daugiau dėmesio skirti prezidentui D. Medvedevui, o ne ministrui pirmininkui V. Putinui. Skirtumai gali būti ir labai nedideli, tačiau jei kuris nors iš šių dviejų vadovų ir užėmė protingai šviesią, teigiamą poziciją, tai, be abejonės, buvo prezidentas D. Medvedev, ir mes, suprantama, privalome šią poziciją stiprinti ir jį paremti.

Dėl energetikos klausimo: čia irgi privalome plėtoti labai ramius ir protingus santykius. Neturiu nieko prieš dujotiekį „Nordstream“, tačiau nenoriu būti nuo nieko, nuo jokios valstybės, priklausomas mūsų dujų tiekimo atžvilgiu. Todėl labai stipriai remiu dujotiekį „Nabucco“. Įvairumas ir įvairinimas – svarbiausias veiksnys dujų tiekimo atžvilgiu, nepaisant to, ar tos dujos tiekiamos kitu dujotiekio, pvz., „Nabucco“ ar per SGD uostus. Taip yra ne todėl, kad susijusi valstybė yra Rusija, o todėl, kad Europa turėtų būti nepriklausoma nuo nieko.

Jei ketiname įtraukti Ukrainą, norėčiau, kad Ukrainos politikai priimtų visišką atsakomybę ir darytų investicijas, dėl kurių buvo susitarta su Europa. Žinau, kad Rusija dažnai naudoja savo padėtimi, tačiau jei Ukraina išpildys savo pažadus, tuomet Rusija nebegalės pasinaudoti šia padėtimi, nes aptariamoms investicijoms bus padarytos Ukrainoje.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Noriu pasveikinti rezoliucijos autorius dėl įvairių frakcijų nuomonių suderinimo. Stokholmo aukščiausiojo lygio susitikimas yra gera proga parodyti mūsų valstybėms narėms, kad galime veikti bendrai. Nors kalbame 23 kalbomis, galime kalbėti vienu balsu, kai reikia ginti mūsų ekonominius, politinius ir energetinius interesus.

Europos Sąjunga privalo skirti ypatingą dėmesį energetiniam saugumui, užtikrinant nuolatinį tiekimą iš Rusijos ir plėtojant alternatyvius projektus, pvz., dujotiekį „Nabucco“ ir Europos naftotiekį „Constanța – Trieste“.

Mums, rumunams, energetinis saugumas reiškia saugumą Juodosios jūros regione. Europos energetikos politikai poveikį gali padaryti neišspręsti šio regiono konfliktai.

Be to, mums reikia pakeisti įtakos sferomis pagrįstą požiūrį pasitikėjimo sferomis pagrįstu požiūriu. Rusija privalo bendradarbiauti su Europos Sąjunga šiame regione, kurio atžvilgiu kyla daug interesų. Tam tikrų Europos Sąjungai gyvybiškai svarbių projektų pažanga taip pat priklauso nuo energetinio saugumo.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Ponia pirmininke, mums labai reikia sukurti naują partnerystę ir plėtoti ES ir Rusijos bendradarbiavimą. Tačiau ši tikslą dabar riboja istoriniai kelių ES valstybių narių ir Rusijos ginčai. Europos Sąjungos ir Rusijos santykiai negali tapti tokių istorinių ginčų įkaitais.

Mes priklausome vieni nuo kitų energetikos sektoriuje, kaip minėjo Hannes Swoboda. Jei Europos Sąjunga ir Rusija pasiektų susitarimą po pasitraukimo iš Energetikos chartijos, tai būtų labai svarbus pokytis energetikos sektoriuje. Tai būtų svarbu ir energijos tiesioginės linijos sukūrimo požiūriu, nes Vidurio Europos valstybės narės nekentėtų dėl tiekimo sumažėjimo dėl ginčų tarp Rusijos ir Ukrainos.

Galiausiai mes turime visišką teisę pasmerkti teisinės valstybės ir žmogaus teisių pažeidimus Rusijoje. Tačiau taip pat reikia atkreipti dėmesį į visus teisių pažeidimus, pvz., atsisakymą suteikti pilietybę 400 000 Latvijoje gyvenančių rusų, pabrėžiant, kad Europos Sąjunga dar turi nemažai nuveikti ir savo kieme.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Pritariu C. Malmström ir B. Ferrero-Waldner požiūriui. Turint tokią darbotvarkę, mano manymu, Rusijos ir Europos Sąjungos dialogas taps naudingas abiem pusėms.

Šiandien čia mums buvo iškilminga diena: minėjome Berlyno sienos griūtį. Tačiau nepamirėjome vieno dalyko: tuo pat metu Rusijoje griuvo viena svarbi siena ir prasidėjo vis dar tebesitęsiantis pereinamasis laikotarpis. Šiandien Rusija yra geresnė valstybė, nei ji buvo prieš Berlyno sienos griuvimą, ir kartais mums reikia tai prisiminti. Kartais turėtume savo svarbią partnerę Rusiją už tai gerai įvertinti, neleisti, kad mus valdytų vien tik emocijos, susijusios su mūsų istorija.

Mums reikia Rusijos kaip pasaulinės partnerės pasaulio politikoje ir kaip partnerės Europos Sąjungos ir Rusijos santykiuose. Tačiau tai nereiškia, kad, kaip sakė kiti nariai, mes atsisakome savo pagrindinių vertybių. Neturiu laiko tokio pobūdžio kalboms.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, pirmiausia norėčiau tarti keletą žodžių B. Ferrero-Waldner. Galbūt jūsų nebuvo, kai šiandien čia kalbėjo prezidentas V. Havel. Kaip ir K. Ojuland ir M. Schulz, norėčiau atkreipti dėmesį į prezidento V. Havelo teiginį dėl Europos Sąjungos įpareigojimo skleisti demokratiją ir pagarbą žmogaus teisėms.

C. Malmström irgi kalbėjo apie tai ir už tai jai noriu padėkoti. Jūs kalbėjote, tarytum Europos Sąjunga ruoštųsi aukščiausiojo lygio susitikimui su Šveicarija. Kalbėjote apie prekybą, verslą, klimato paketą, tačiau visiškai pamiršote svarbius dalykus, turbūt pačius svarbiausius dalykus Europos Sąjungai. Norėčiau, kad jūsų, mūsų ir, svarbiausia, Rusijos Federacijos piliečių labui ES dažniau pristatytų tokią poziciją, kokią šiandien pateikė C. Malmström, o ne jūs.

Andrew Henry William Brons (NI). – Ponia pirmininke, prieš kritikuodami Rusiją dėl žmogaus teisių pažeidimų, turėtume panagrinėti panašius pažeidimus netgi pačioje Europos Sąjungoje: valstybėse, kuriose opozicijos partijos puolamos fiziškai, pvz., Vengrijoje, arba puolamos su valdančiosios partijos milicija, pvz., netgi Jungtinėje Karalystėje, ar valstybėse, kurios uždaro žmones dėl nesmurtinių kitokios nuomonės pareiškimų ar uždraudžia politines partijas, pvz., Belgijoje.

Santykius su Rusija privalome plėtoti remdamiesi mūsų pačių valstybių narių interesais, o ne veidmainiškumo protrūkais.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Ponia pirmininke, dėkoju už labai konstruktyvias diskusijas. Manau, kad dauguma iš mūsų pritaria, jog Rusija yra strateginė ES partnerė ir kad mūsų santykiai su šia valstybe yra svarbūs. Tai turi būti abipusė pagarba, bendru išipareigojimų ir vertybių, kurias puoselėja Europos Sąjunga žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų srityje, laikymusi paremta partnerystė.

Šiuo požiūriu turime būti labai aiškūs ir manau, kad mane kritikavusieji, pvz., A. Rosbach, greičiausiai nesiklausė mano įžanginės kalbos, nes joje labai aiškiai pasakiau, kad esame susirūpinę dėl su žmogaus teisėmis susijusių įvykių Rusijoje. Rusija yra svarbi kaimynė. Be abejo, mes turime daug neišspręstų klausimų ir galbūt niekas iš mūsų negalvoja, kad tuos visus klausimus išspręsimė aukščiausiojo lygio susitikime Stokholme. Tačiau tai bus puiki proga susitikti ir šiuos klausimus aptarti.

Turime bendrų problemų, kurių atžvilgiu, tikėkimės, šiek tiek priartėsime prie sprendimų. Tai – Artimųjų Rytų ir Afganistano klausimas, be to, šiuo metu labai svarbus yra Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimas dėl klimato. Negalima pamiršti finansų ir ekonomikos krizės ir mūsų bendrų išipareigojimų šiuo atžvilgiu, taip pat mūsų santykių dėl energetikos, stojimo į PPO ir įvairių klausimų, susijusių su užsienio ir saugumo politika. Turime bendradarbiauti, spręsdami konfliktus mūsų bendroje erdvėje. Reikia nustatyti specialias sritis, kuriose abi šalys gaus naudos iš bendradarbiavimo. Privalome tai daryti teisingu ir gerbtinu būdu, neatsisakydami savo vertybių.

Tikiuosi, kad aukščiausiojo lygio susitikimas padės sustiprinti mūsų strateginę partnerystę ir atvers kelią konstruktyviam mūsų bendradarbiavimui. Tai būtų labai teigiamas dalykas. Skaičiau rezoliuciją, apie kurią daugelis iš jūsų kalbėjo ir dėl kurios, kaip suprantu, balsuosite rytoj. Manau, kad tai ypač gera rezoliucija, ir manau, kad puiku, jog dėl šių klausimų Komisijoje, Taryboje ir Europos Parlamente iš esmės sutariama.

Kaip daugelis iš jūsų sakėte, diskutuodami su Rusija turime kalbėti vienu balsu. Jei sutarsime, jei vykdysime aiškų ir konstruktyvų dialogą, tai bus gerai Rusijai, tai bus gerai ES ir tai bus naudinga sprendžiant daugelį susijusių Europos ir pasaulio problemų.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Ponia pirmininke, Rusija yra ir strateginė partnerė, ir kaimynė ir ji yra sudėtingesnė būtent kaip kaimynė. Tačiau manau, kad būtent ekonominio neapibrėžtumo metu dar svarbiau užtikrinti, kad Europos ir Rusijos santykiai būtų kuo veiksmingesni ir užtikrintų saugumą, stabilumą ir gerovę mūsų piliečiams ir Rusijos piliečiams. Todėl privalome dėti dvigubai daugiau pastangų, kad rastume bendrus pagrindus dėl klausimų, dėl kurių mūsų nuomonės skiriasi, – pvz., dėl žmogaus teisių ar bendros kaimynystės klausimų, – ir kad atvertume duris dialogui ir diskusijoms, kurių metu būtų atsižvelgiama ir į mūsų skirtumus, ir į bendrius išipareigojimus. Tokia yra, taip sakant, bendroji kryptis.

Dabar norėčiau tarti keletą žodžių apie kelis labai specifinius klausimus. Rusijos priėmimas į PPO yra ir bus svarbiausias mūsų tikslas. Todėl atėjo laikas išspręsti keletą šiuose prekybos santykiuose likusių problemų. Kai kurie klausimai, pvz., Padnestrės skrydžio mokesčiai, mūsų darbotvarkėje yra jau keleris metus. Tie klausimai visuomet buvo minimi daugelyje aukščiausiojo lygio susitikimų, kuriuose dalyvavau. Kiti klausimai, pvz., siūlomas dekretas dėl kelių transportu vežamų konteinerių ribojimo, yra naujesni ir asmeniškai aš – ir visos Komisijos tarnybos – keliame šiuos klausimus, kai tik mes kalbamės su Rusija. Tiesą pasakius, ką tik turėjome nuolatinę partnerystės tarybą, tačiau, be abejo, vėl galėtume taip padaryti.

Antras klausimas, kurį noriu paminėti, yra energetika. Kaip ir sakiau, Europos Sąjunga ir Rusija yra svarbios partnerės ir energetikos srityje. Šiuos santykius galima apibūdinti kaip tarpusavio priklausomumo santykius, todėl abi pusės turi stiprią motyvaciją savo su energetika susijusius santykius padaryti nuspėjamus ir aiškius. Todėl itin svarbu užtikrinti netrukdomą ir nepertraukiamą energijos tiekimą Europos Sąjungai ir taip užkirsti kelią atsirandančioms energetikos krizėms. Būtent to ir siekiame Ankstyvojo išpėjimo priemone, kurios atžvilgiu smarkiai dirbame ir labai svarbu, kad dirbtume kartu su Rusijos Federacijos energetikos ministru. Aptarėme šį klausimą ir manau, kad galime žengti pirmyn.

Dėl Ukrainos ir ypač dujų tranzito – mes Komisijoje intensyviai bendradarbiaujame su Ukrainos valdžios institucijomis ir su tarptautinėmis finansų institucijomis dėl paskolos paketo, kuriuo išspręstume mokėjimo už Rusijos dujų saugojimą ir Ukrainos dujų sektoriaus modernizavimo problemas.

Susitarimas buvo pasiektas liepos mėn. pabaigoje, taigi buvo nutiestas kelias tarptautinių finansinių institucijų teikiamai finansinei pagalbai, kuri grindžiama tam tikrų sąlygų įgyvendinimu. Tikimės, kad tai iš tiesų veiks,

ir turime užtikrinti, kad bus sukurti labai aiškūs ir skaidrūs energetinių santykių teisiniai pagrindai. Būtent to siekiame, ypač savo naujame susitarime.

Dėl žmogaus teisių – aš kalbėjau apie žmogaus teises. Kalbėjome apie žmogaus teises visuose aukščiausiojo lygio susitikimuose. Norėčiau tarti keletą žodžių apie mirties bausmę, nes tai, aišku, mums nepriimtina atsižvelgiant į mūsų vertybes. Taip, šiuo metu Rusijos konstitucinis teismas diskutuoja dėl šio klausimo, tačiau mums buvo pasakyta, kad yra ženklų, rodančių, jog teismas nuspręs, kad pasirašydama Europos žmogaus teisių konvencijos 6 protokolą Rusija yra įsipareigojusi, todėl greičiausiai mirties bausmė nebus taikoma. Tikėkimės, kad taip bus iš tiesų.

Kaip minėjau, pati Rusija būdama JT, ESBO ir Europos Tarybos narė, yra prisiėmusi labai rimtų įsipareigojimų dėl žmogaus teisių. Dėl to visuomet diskutuojama mūsų ES ir Rusijos konsultacijose dėl žmogaus teisių. Paskutinės tokios konsultacijos įvyko Stokholme lapkričio 5 d., nesigilinau į smulkmenas, tačiau visi, kam buvo apie tai pranešta, tai žino.

Mano paskutinė mintis iš tiesų yra teigiama: jaunimo bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje. Taip, kaip ir minėjo K. Fleckenstein, Europos Sąjungos ir Rusijos jaunimo mainų ir bendradarbiavimo skatinimas yra svarbus mūsų rūpestis, todėl šiam tikslui pritaikome savo programas. Tokios programos buvo naudingos pačioje Europos Sąjungoje, pvz., programos TEMPUS ir „Erasmus Mundus“, taigi turėtume tęsti tokio bendradarbiavimo galimybių tyrimą.

Esant tokioms aplinkybėms mes pradėdame derybas dėl Rusijos dalyvavimo bendrojoje Europos bendrijos mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programoje. Tai taip pat yra milžiniškas ekonomines galimybes turinti sritis.

Visgi manau, kad mūsų santykių mastas yra milžiniškas. Yra daug dalykų, kuriuos reikia aptarti, ir mes ne visuomet su Rusija matomės akis į akį, tačiau visuomet galime diskutuoti dėl visų klausimų – tai mes ir darome.

Pirmininkė. – Gavau šešis pasiūlymus dėl rezoliucijų⁽²⁾ pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj, 2009 m. lapkričio 12 d., ketvirtadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Sebastian Valentin Bodu (PPE), raštu. – (RO) Žiemos pradžioje Europai grasinama dujų krize, panašia į buvusią šių metų pradžioje, kai priklausomumas nuo Rusijos dujų buvo itin akivaizdus. Panašu, kad ir šiemet pasikartos pernykštis scenarijus, į kurį neseniai dėmesį atkreipė ministras pirmininkas V. Putin, ir vėl dėl nesusipratimų su Ukraina. Esant tokioms aplinkybėms, tiesiog būtina turėti alternatyvą Rusijos dujoms – dujotiekį „Nabucco“. Dujų tiekimas Europai negali priklausyti nuo Rusijos ir Ukrainos konfliktų. Tampa būtina, kad visos ES organizacijos dujotiekui „Nabucco“ teiktų pirmenybę – būtent taip kovo mėn. nusprendė Europos Vadovų Taryba. ES dėl „Nabucco“ projekto turėtų kalbėti vienu balsu. Rusija yra suinteresuota prieiga prie Kaspijos dujų, o ryžtinga ir vieninga Europa pakviestų Rusiją prie to paties derybų stalo. Mes nesistengiame, kad šie projektai konkuruotų. Mes nekalbame apie „Nord Stream“ prieš „South Stream“. Mes kalbame apie bendrą interesą užtikrinti alternatyvų dujų šaltinį. Galiausiai Europos institucijos turi tvirtai pareikšti Rusijai ir Ukrainai, kad jos neeis geopolitinių ar rinkiminių interesų diktuojamam išdidumo jausmui daryti poveikio ES gyventojų ir ekonomikos saugumui.

András Gyürk (PPE), raštu. – (HU) Naujos derybos dėl ES ir Rusijos Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo suteikia gerą progą abiem pusėms persvarstyti klausimus, kurie labiausiai apibrėžia jų santykius. Atsižvelgiant į kelerių pastarųjų metų įvykius, nenuostabu, kad derybų darbotvarkėje atspindimas vis augantis energetinių mainų vaidmuo. Sprendžiant iš spaudos, jokių būdu negalime būti tikri, kad šiemet išvengsime dujų krizės, kuri tampa nuolatinio dalyku. Vis dar nepatvirtinta ES dujų tiekimo direktyva bus, deja, nieko verta, jei ES valstybės narės vėl nubus tik tam, kad užsuktų čiaupus. Būtent todėl ES privalo stengtis, kad pagrindiniai Energetikos chartijos, kurią dar turi ratifikuoti Rusija, principai taptų sudėtine naujo bendradarbiavimo susitarimo dalimi. Šiuo metu energetinio tranzito ir prieigos prie rinkos klausimai kupini prieštaravimų. Iš tiesų, kol Rusija, naudodamasi rinkos atvirumo pranašumais, vis dar veikia kaip investuotoja

(2) Žr. protokolą.

daugelyje ES valstybių narių, ji palaipsniui izoliuos savo rinką nuo Vakarų investuotojų. Energetikos chartija gali padėti išspręsti šį prieštaravimą. Rinkos principų užrašymas gali taip pat sukurti gerus pagrindus deryboms dėl būsimo ilgalaikio dujų tiekimo sutarčių. Jei nebus sukurti skaidrūs ryšiai, bus įmanoma kiršinti vienas valstybės narses su kitomis ir ateityje, nes jos ir toliau mokės skirtingas kainas už tiekiamas dujas.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE), raštu. – Ponia pirmininke, šiandien Rusijoje matome valdžios vykdomą pilietinės visuomenės puolimą. Organizacijos, kurių vienintelis uždavinys yra padėti saugoti pagrindines pilietines laisves ir žmogaus teises, yra išvaromos įteikiant išskeldinimo orderius, joms atsisakoma suteikti administracinius leidimus, o kai kuriose Rusijos dalyse, žudomi jų nariai.

Kaip tik šią savaitę skaitėme pranešimus, kad seniausiai veikiančios žmogaus teisių organizacijos Rusijoje – Centras už žmogaus teises ir Maskvos Helsinkio grupė – bus išskeldintos iš savo patalpų.

Mes, Europos Parlamentas, ketiname šių metų Sacharovo premiją įteikti organizacijai „Memorial“, įskaitant vieną Maskvos Helsinkio grupės steigėjų Lyudmilą Mikhaïlovną Alexeyevą, ir mes privalome pabrėžti, kad šis Parlamentas, ši Europos Sąjunga rūpinasi ne tik verslu ir siekia užtikrinti kuo pigesnių dujų gavimą. Mes esame vertybių sąjunga, įskaitant pilietinių laisvių, demokratijos, žmogaus teisių ir žmogiškojo orumo vertybes. Kitą savaitę aukščiausiojo lygio susitikime mūsų Europos vadovai turi kalbėti ne tik apie vamzdynus ir laisvą prekybą. Dar ne laikas leisti sudegti Rusijos pilietinės visuomenės žvakei. Ačiū.

Krzysztof Lisek (PPE), raštu. – (PL) Mums labai svarbu su Rusija turėti gerus santykius ir plėtoti gerą partnerystę. Be to, dedamos pastangos plėtoti Rytų partnerystę, kuria siekiama skatinti santykius su Baltarusija, Ukraina, Moldavija, Gruzija, Azerbaidžanu ir Armėnija. Nepaisant daugelio Europos Sąjungos ir Lenkijos padarytų deklaracijų dėl bendradarbiavimo su Rusijos Federacija, man susirūpinimą kelia tai, kad rugsėjo mėn. tūkstančiai Rusijos kareivių Baltarusijoje dalyvavo karinėse pratybose, pavadintose „Vakarai 2009 m.“. Šių pratybų tikslas numalšinti išgalvotą lenkų etninės mažumos sukilimą. Bendrų Rusijos ir Baltarusijos karinių pratybų rengimas darant prielaidą, kad agresorius yra viena Europos Sąjungos valstybė narė, kelia didelį nerimą. Be to, mane stebina, kad dėl šio įvykio nebuvo jokios reakcijos iš Europos Komisijos ar ES vyriausiojo įgaliojimo bendrai užsienio ir saugumo politikai. Tikiuosi, kad šis klausimas bus iškeltas lapkričio 18 d. Stokholme vyksiančiame Europos Sąjungos ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikime.

17. Paslaugų direktyvos įgyvendinimas (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – diskusijos dėl

- žodinio klausimo Tarybai dėl Direktyvos 2006/123/EB įgyvendinimo, kurį uždavė Malcolm Harbour, Andreas Schwab, Evelyne Gebhardt, Cristian Silviu Buşoi, Heide Rühle, Adam Bielan, Kyriacos Triantaphyllides ir Matteo Salvini IMCO komiteto vardu (O-0107/2009 – B7-0216/2009), ir

- žodinio klausimo Komisijai dėl Direktyvos 2006/123/EB įgyvendinimo, kurį uždavė Malcolm Harbour, Andreas Schwab, Evelyne Gebhardt, Cristian Silviu Buşoi, Heide Rühle, Adam Bielan, Kyriacos Triantaphyllides ir Matteo Salvini IMCO komiteto vardu: (O-0114/2009 – B7-0219/2009).

Malcolm Harbour, autorius. – Ponia pirmininke, man garbė sakyti pirmą pranešimą šiame Parlamente nuo to laiko, kai buvau išrinktas Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pirmininku, ir pateikti šį klausimą visų komiteto politinių frakcijų ir koordinatorių vardu. Esu patenkintas, kad šį vakar čia dalyvauja daug naujų komiteto narių, norėdami mane paremti ir prisidėti prie šių diskusijų.

Nemanau, kad šiam Parlamentui reikia priminti apie Paslaugų direktyvos svarbą. Šia direktyva bus suteikta didžiulė bendros rinkos galia sektoriui, kuris sudaro maždaug 70 proc. Europos ekonomikos, ir dabar, kai susiduriame su sąstingiu, verkiama reikia tų darbo vietų, kurios bus sukurtos, ir to energingo poveikio, kuris bus padarytas.

Tai labai plati direktyva. Ji turi daug naujų ypatybių. Ji sudėtinga daugelyje sričių. Jai reikia daug dėmesio. Nuoseklus ir visapusiškas šios direktyvos perkėlimas yra gyvybiškai būtinas tam, kad ji veiktų. Šios direktyvos pagrindas yra tai, kad valstybės narės panaikins kliūtis verslui ir ypač savo nacionalines priemones, kuriomis diskriminuojamos verslą norinčios daryti paslaugų bendrovės. Patikėkite manimi, tikrąją to žodžio prasmę yra šimtai teisės aktų pasiūlymų ar teisės aktų įvairiose valstybėse, kuriuos reikėjo pakeisti dėl šio pasiūlymo. Jei visi kolegos to kartu nepadarys, tokia diskriminacija liks ir toliau. Tai reikia padaryti nuosekliai. Kitu atveju, tokios kliūtys išliks.

Būtent todėl pirmiausia noriu pareikšti pagarbą Komisijai už jos vadovavimą tvarkant ir derinant visą šio teisės akto vykdymo ir perkėlimo procesą valstybėse narėse. Taip pat noriu padėkoti Tarybai, tiesą pasakius, kelioms Taryboms, – nes dėl šio pasiūlymo buvo susitarta net 2006 m., – kurios vadovavo mūsų matytam procesui, kai aukščiausiojo lygio susitikimuose buvo raginama nuosekliai perkelti šią direktyvą.

Ypač noriu kreiptis į Ceciliją Malmström, šiandien čia esančią ministrę, ir pasakyti, kad komitetas buvo sužavėtas tuo, kaip dirbo Švedija, kai su misija rugsėjo mėn. buvome nuvykę į Švediją. Manau, kad jie aiškiai parodė pavyzdį daugeliui kitų žmonių, itin kruopščiai užtikrindami, kad visų lygių Švedijos valdžios institucijos suprastų savo išipareigojimus pagal Europos teisę, kad galėtų suteikti įgaliojimus paslaugų bendrovėms, atvykstančioms iš kitų Europos Sąjungos vietų.

Šį vakarą mūsų klausime didžiausias dėmesys skiriamas tam, kad, mūsų manymu, svarbiausi elementai būtų kuo sparčiau įdiegti. Valstybėms narėms reikėjo atilikti savo teisės aktų patikrinimo procesą ir nustatyti, kaip minėjau, diskriminacinius elementus. Tačiau perkėlimas iki gruodžio 28 d. yra tik kliūčių šalinimo proceso pradžia, nes visos valstybės dabar pateiks pasiūlymų, kurie diskriminuoja kitas valstybes, tačiau kuriuos, jų manymu, galima pateisinti visuomenės interesu, sąrašą. Tokio abipusio įvertinimo proceso – kuris yra visiškai naujas – metu valstybės narės valdžios institucija turi pažvelgti į kitą valstybę narę, į kitos valstybės narės diskriminuojančius pasiūlymus. Ši prasidedanti dalis bus gyvybiškai svarbi ir mes ją sekame su dideliu susidomėjimu. Norėčiau šiandien išgirsti, kaip Komisija siūlo vertinti šį procesą. Norėtume sužinoti iš Tarybos, kaip ji remia šį procesą. Tai pat norėtume, kad mums būtų užtikrinta, jog šis procesas nebūtų vykdomas už uždarytų durų, nes vartotojai ir verslas ir kitos suinteresuotosios šalys norės žinoti, kaip vykdomas šis procesas. Norime pamatyti tą sąrašą. Norime pamatyti taisyklių ir vidaus įstatų, kuriuos valstybės narės nori išsaugoti, sąrašą.

Antras dalykas – informavimas ir prieiga prie procedūrų elektroninėmis technologijomis. Kontaktinių centrų verslui sukūrimas yra novatoriškas pasiūlymas, vėlgi bet kokios Europos direktyvos požiūriu. Valstybės narės turi galutinai sukurti tokį verslui reikalingą informavimą ir prieigą prie procedūrų, kad verslas galėtų prekiauti per tas sistemas. Gyvybiškai svarbu, kad turėtume sukurtas visapusiškas ir užbaigtas sistemas.

Taigi, toks mūsų klausimas šįvakar. Tikimės, kad B. Ferrero-Waldner – turbūt tai nėra labai gerai jai pažįstama sritis – mums šįvakar pateiks išsamius atsakymus. Žinome, kad visų mūsų vardu perduosite geriausius linkėjimus Charliui McCreevy.

Tačiau manau, kad labai svarbu suprasti mūsų komiteto požiūrį. Mums tai irgi proceso, kai per ateinančius penkerius metus turėsime stebėti ir išlaikyti politinį susidomėjimą ir spaudimą visoms valstybėms narėms, kad jos įgyvendintų šią direktyvą, pradžia. Turiu pasakyti Cecilijai Malmström, kad labai nuvylė tai, jog pranešime, dėl kurio rugsėjo mėn. diskutavo Konkurencijos taryba, buvo Komisijos raštas, kur teigiama, kad kai kuriose valstybėse narėse politinis išipareigojimas visapusiškai ir laiku įgyvendinti direktyvą, deja, nevirto tinkamais veiksmais. Tai negerai. Norime naudoti ir norime jos dabar.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Ponia pirmininke, norėčiau padėkoti M. Harbourui ir Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetui už šio svarbaus klausimo iškėlimą. Kaip sakė M. Harbour, laisvas paslaugų judėjimas yra vienas kertinių vidaus rinkos akmenų. Paslaugos sudaro apie 60–70 proc. ES ekonomikos ir darbo vietų ir šis skaičius vis auga. Laisvas paslaugų judėjimas bus labai svarbi ES ekonomikos augimo dalis, tačiau kaip buvo pabrėžta, laisvas paslaugų judėjimas neveikė taip gerai, kaip turėtų. Dar reikia daug nuveikti, kad būtų panaikintos prekybos kliūtys ir palengvina prekyba paslaugomis, ir puiku, kad dabar turime Paslaugų direktyvą, kuri turi būti perkelta iki gruodžio 28 d.

Komisija yra pirmiausia atsakinga už tai, kad valstybės narės darytų, kas joms priklauso, ir esu tikra, kad Komisija apie tai kalbės, tačiau vis dėlto tarsiu keletą žodžių Tarybai pirmininkaujančios valstybės vardu, atsakydama į klausimą, kurį man uždavė komitetas. Pirmiausia, noriu papasakoti apie teisės aktų tikrinimą ir paaiškinti, kaip tai prisidės prie įgyvendinimo. Šio darbo tikslas yra nustatyti ir panaikinti laisvės įsikurti ir laisvo paslaugų judėjimo kliūtis. Su paslaugų teikimu susiję reikalavimai, kuriuos valstybės narės išlaikys, turi atitikti nediskriminavimo, būtinumo ir proporcingumo reikalavimus.

Tai milžiniška užduotis, tačiau kai ją užbaigsime, paslaugų sektorius gaus naudos, nes bus sumažinta paslaugas teikiančioms bendrovėms tenkanti administracinė našta. Galutinis pranešimas Komisijai apie tai turėtų būti parengtas iki gruodžio 28 d.

Nacionaliniuose kontaktiniuose centruose bus kaupiama informacija apie paslaugų teikėjų ir paslaugų gavėjų teises ir jiems tenkančius reikalavimus paslaugų sektoriuje. Šie centrai paslaugų teikėjams sudarys galimybę kreiptis dėl leidimo internetu ir bendrauti su leidimą išduodančia institucija. Be abejo, valstybėms narėms

ganėtinai sudėtinga visa tai suorganizuoti. Tai grindžiama mintimi, kad turėsime modernesnę sistemą su labiau išplėta e. vyriausybe. Kitą savaitę Tarybai pirmininkaujanti Švedija rengia ministrų susitikimą Malmėje būtent dėl e. vyriausybės. Šiame susitikime valstybės narės gaus paramą iš Komisijos, bus surengta daug seminarų, kad galėtume pasimokyti vieni iš kitų ir kad didžiausią dėmesį skirtume patogiam vartotojų naudojimuisi.

Kita svarbi problema – interneto portalų kalba ir galimybė pasinaudoti šia priemone ne valstybės narės, o kita kalba. Tokio reikalavimo direktyvoje nėra, tačiau tikėkimės, kad dauguma valstybių narių kontaktiniuose centruose informaciją teiks keliomis kalbomis. Tai paslaugų teikėjams sudarytų geresnes sąlygas palyginti įvairias rinkas ir gauti apžvalgą, kurios reikia norint išplėsti savo veiklą.

Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas klausia, ar valstybės narės galės laiku įgyvendinti direktyvą – aš tikiuosi, kad galės. Į tai turės atsakyti Komisija, tačiau, tiesą pasakius, Konkurencijos taryboje visos valstybės narės pareiškė, kad bus pasirengusios laiku. Be abejo, šiam uždaviniui labai svarbi politinė parama.

Taigi, kokie yra didžiausi iššūkiai? Be abejo, pati direktyva yra labai plati ir valstybės narės turi imtis daug ne tik teisėkūros, bet ir įvairių bendradarbiavimą lengvinančių priemonių. Struktūros, kurias, tikėkimės, turėsime, valdymą padarys veiksmingesnį ir modernesnį. Tačiau norint, kad tai veiktų, reikia laiko. Teisės aktų tikrinimo šioje plačioje srityje ir teisėkūros sprendimų suradimo negalima padaryti per vieną naktį. Valdžios institucijos turi būti išmokytos atlikti savo naujas pareigas ir tam reikės išteklių.

Taigi atsakymas į klausimą apie didžiausius iššūkius, be abejo, yra kontaktinių centrų įkūrimas ir jų veikimo užtikrinimas. Galiausiai Parlamentas klausia, kaip buvo įtrauktos suinteresuotosios šalys. Tai svarbus klausimas, nes akivaizdu, kad viso proceso atžvilgiu labai svarbu, jog dalyvautų įvairios suinteresuotosios organizacijos ir padėtų geriau suvokti Paslaugų direktyvą, jos pranašumus perduotų piliečiams ir bendrovėms, išdėstytų jų nuomonę ir poreikius.

Toks dialogas buvo labai svarbus elementas. Daug suinteresuotųjų šalių jau dalyvavo rekomendacinėse grupėse derybų laikotarpiu ir daugeliu atvejų tokie tinklai tęsė savo veiklą. Daugelyje valstybių buvo vykdomos plačios socialinės konsultacijos dėl pasiūlymų dėl įgyvendinimo, siekiant gauti įvairią informaciją ir nuomones.

Galiausiai, ponias pirmininke, norėčiau padėkoti Parlamentui už susidomėjimą, kurį jis rodo Paslaugų direktyvos įgyvendinimo procesui. Atsižvelgiant į labai svarbų vaidmenį, kurį suvaidino Europos Parlamentas siekiant susitarimo, labai gerai, kad ir toliau rodote susidomėjimą, tikrinte ir užtikrinte, kad mes valstybėse narėse darytume tai, ką ir turime daryti. Sutinkame, kad labai svarbu, jog direktyva būtų įgyvendinta skubiai ir teisingai, ir ypač dabar, ekonomikos ir finansų krizės metu, Paslaugų direktyva bus svarbi priemonė, kuri padės mus ištraukti iš krizės ir sudarys sąlygas vėl sutelkti dėmesį į ekonomikos augimą ir, tikėkimės, kurti darbo vietas.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Ponias pirmininke, norėčiau padėkoti Europos Parlamentui – ir savo kolegos Charlio McCreevy vardu – už tai, kad laiku pateikė šį žodinį klausimą dėl Paslaugų direktyvos įgyvendinimo būklės.

Iki įgyvendinimo galutinės datos liko šiek tiek mažiau nei du mėnesiai, todėl dabar tinkamas laikas atsigręžti atgal ir pažvelgti į iki šiol padarytą darbą ir įvertinti dabartinę padėtį.

Paslaugų direktyva yra viena svarbiausių pastaraisiais metais įgyvendintų iniciatyvų. Ji suteikia puikias galimybes panaikinti prekybos kliūtis vidaus rinkoje ir modernizuoti mūsų viešosios valdžios institucijas, o juk tinkamas įgyvendinimas dabartinėmis ekonomikos aplinkybėmis tampa dar sudėtingesnis. Labai gerai žinome, kad Europos Parlamentas, ir ypač jo Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas, ne tik suvaidino lemiamą vaidmenį sudarant sąlygas patvirtinti direktyvą, Komisija taip pat labai vertina jūsų nuolatinį susidomėjimą prižiūrint valstybių narių nuveiktą darbą, susijusį su šios direktyvos įgyvendinimu.

Savo ruožtu Komisija įvykdė savo įsipareigojimą palengvinti įgyvendinimo procesą. Apie tai jau buvo kalbėta. Mes rimtai atsižvelgėme į valstybių narių prašymus dėl techninės pagalbos ir dėjome beprecedentes pastangas ir išteklius remdami jų darbą. Per pastaruosius trejus metus buvo surengta daugiau nei aštuoniasdešimt dvišalių susitikimų su valstybėmis narėmis, o ekspertų grupės Briuselyje buvo susitikusios daugiau nei trisdešimt kartų.

Tačiau Komisija negali atlikti įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu. Tai yra valstybių narių vaidmuo ir perkeldamos paslaugų direktyvą valstybės narės susiduria su daug iššūkių.

Tai buvo sudėtingas uždavinys todėl, kad jis apėmė kelių didelio masto projektų įgyvendinimą, pvz., „kontaktinių centrų“ įkūrimą ir su paslaugomis susijusių teisės aktų persvarstymą ir supaprastinimą. Tai buvo sudėtingas uždavinys ir todėl, kad reikėjo intensyvaus derinimo tarp administravimo lygių: nacionalinio, regioninio ir vietos.

Taigi, kokia padėtis yra šiandien? Ir ar valstybės narės įvykdys šį uždavinį?

Atrodo, kad tik pusė valstybių narių gali tinkamai įgyvendinti Paslaugų direktyvą iki nustatytos galutinės datos 2009 m. ar 2010 m. pradžios. Kai kurios valstybės gali vėluoti. Tai nėra visiškai patenkinama, ypač piliečiams ir verslui, kurie nori pasinaudoti savo teisėmis vidaus rinkoje. Nors, palyginti su kitomis vidaus rinkos direktyvomis, padėtis nėra neįprasta, tam tikros aplinkybės kelia susirūpinimą.

Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad valstybės narės turi išspręsti daugiau sudėtingų teisinių ir praktinių klausimų nei bet kurios kitos direktyvos atveju. Taigi, atsižvelgiant į tai, rezultatas, kurio tikimės pasiekti iki kitų metų pabaigos, iš tiesų gali būti laikomas visiškai geru.

Leiskite dabar išsamiau atsakyti į jūsų klausimą.

Taigi, beveik visos valstybės narės užbaigė savo nacionalinių teisės aktų tikrinimo procesą. Kai kurios jį vis dar tęsia. Be abejo, šiuo metu vis dar sudėtinga įvertinti tai, kiek minėtas tikrinimas prisidėjo prie veiksmingo direktyvos perkėlimo. Perkėlimo galutinė data dar neatėjo ir valstybės narės Komisijai dar nepateikė savo teisės aktų pakeitimų.

Tačiau aišku, kad ambicingas ir atidus tikrinimo procesas yra būtinas norint užtikrinti visų valstybių narių nacionalinių teisės aktų „palankumą vidaus rinkai“. Be to, tai ypač svarbu mūsų paslaugų sektoriaus konkurencingumui bendrai.

Kontaktinių centrų požiūriu atrodo aišku, kad iki 2009 m. pabaigos dauguma valstybių narių turės bent pagrindinius, praktiškai veikiančius „vieno langelio“ principo centrus. Aišku, jie nebus idealūs, tačiau turėtų tapti tvirtu pagrindu. Valstybės narės turėtų tęsti kontaktinių centrų, kurie ilgainiui turėtų tapti visaverčiais e. vyriausybės centrais, steigimą ir gerinimą.

Esant tokioms aplinkybėms, Komisija pritaria, kad labai svarbu teikti papildomą informaciją ir procedūras, pvz., susijusias su darbuotojų teisėmis ir mokesčiais, per kontaktinius centrus. Verslas ir vartotojai privalo žinoti taikomas taisykles. Tačiau, kaip žinote, tai nėra privaloma pagal direktyvą.

Tikimės, kad tvirtėjant ir vystantis kontaktiniams centrams, bus teikiama ir tokia informacija. Tiesą pasakius, kai kurios valstybės jau planuoja tai daryti.

Kalbant apie direktyvos įgyvendinimą socialinių paslaugų srityje – tiek, kiek direktyva toms paslaugoms taikoma – neatrodo, kad tai keltų ypatingų problemų. Pačioje direktyvoje yra priemonių, skirtų užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į minėtų paslaugų specifiką.

Galiausiai manau, kad akivaizdu, jog suinteresuotosios šalys vaidino labai svarbų vaidmenį viso įgyvendinimo proceso metu. Jos atidžiai stebėjo valstybių narių pastangas ir įvairiais būdais įsitraukė į įgyvendinimą ir mes užtikrinsime, kad ir per kitais metais vykstantį įgyvendinimo rezultatų vertinimą būtų konsultuojamasi su suinteresuotosiomis šalimis.

Taigi, mums reikia rasti būdą ir užtikrinti, kad tokia konsultacija būtų tikslinga ir labai konkreti.

Galiausiai daugelis valstybių narių pradėjo konsultacijas dėl teisėkūros proceso įgyvendinimo teisės aktų projektų. Kai kurios suinteresuotųjų šalių organizacijos netgi vykdė nuolatinį tyrimą su savo nariais dėl įgyvendinimo būklės. Sakykime, kad svarbu, jog šiame procese būtume realistiški ir sąžiningi. Vis dar reikia daug nuveikti įgyvendinimo srityje, o nuo grafiko atsiliekančios valstybės narės privalo įdėti papildomų pastangų.

Nors esu įsitikinusi, kad jau pripilta daugiau nei pusė stiklinės, turėtume kuo greičiau pripilti ją visą.

PIRMININKAVO: P. SCHMITT

Pirmininko pavaduotojas

Andreas Schwab, *PPE frakcijos vardu.* – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Komisijos ir Tarybos pranešimai nuteikia gana pesimistiškai.

Europa susiduria su tarptautine konkurencija, pasauline konkurencija, kurioje Europos paslaugų teikėjams irgi reikia rasti savo vietą ir veikti sėkmingai. Jei pažvelgtume į šios, dalyvaujant dideliame Parlamento narių skaičiui, Parlamente gimusios direktyvos istoriją, mano nuomone, nemalonu girdėti, kad stiklinė yra pusiau pilna ar pusiau tuščia, kaip pareiškė B. Ferrero-Waldner. Tarybos Pirmininke, Parlamentas ne tik atliko savo vaidmenį praeityje, bet ketina imtis jo ir ateityje. Todėl Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitete nusprendėme jums šį klausimą patekti gerokai prieš perkėlimo galutinę datą, kad patikrintume, ar jūs, Europos Sąjungos valstybės narės, įgyvendinate savo įsipareigojimus, kuriuos pačios ir pasiūlėte, perkelti šią direktyvą iki šių metų pabaigos ir ar galite atlikti šį uždavinį. Bent jau Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos vardu manau, kad padarysite viską, kas įmanoma, kad per ateinančius mėnesius jūsų reikalavimai būtų įgyvendinti.

Mes įvertinsime direktyvą ir jos įgyvendinimą Europos piliečių, paslaugų teikėjų ir darbuotojų požiūriu ir remdamiesi tokiu įvertinimu atidžiai ištirsime, kaip elgiasi valstybės narės viena kitos atžvilgiu, kiek skaidriai – kaip minėjo pirmininkas – keičiamasi nuomonėmis dėl direktyvos elementų ir kaip veiksmingai tikrinami valstybių narių teisės aktai dėl jų atitikties vidaus rinkai paslaugų teikėjų požiūriu. Tą patį galima pasakyti ir apie direktyvos mastą. Čia – kaip ir anksčiau – atidžiai stebėsime, kaip Europos Teisingumo Teismas interpretuos ES sutartį, kad pirmenybė visada būtų teikiama piliečių teisėms, o ne – kaip kad kartais susidaro įspūdis žiūrint į Tarybą – valstybių narių interesams.

Antra, mes labai džiaugiamės dėl to, ką kalbėjote apie proceso elektroninį valdymą, tačiau, mūsų nuomone, svarbiausias dalykas yra tai, ar paslaugų teikėjai gali paprastai ir veiksmingai internete atlikti visus pagal procedūrą reikalaujamus uždavinius ir ar už šių daugelio tinklalapių jie iš tiesų ras žmones, su kuriais galės aptarti klausimą ir reikalavimus valstybės narėse, ar nebus taip, kad mes čia paprasčiausiai kuriame sienas ir kliūtis.

Ponios ir ponai, pirmininkas ragina mane paskubėti. Norėčiau paminėti paskutinį klausimą. Ankstesnėse diskusijose Parlamentas paragino panaikinti visas Vidaus rinkos informacinės sistemos problemas, su kuriomis valstybių narių administracijos, perkeldamos direktyvą, gali pagrįstai susidurti, taigi tikiuosi, ponias C. Malmström, kad padarysite viską, jog užtikrintumėte, kad būtų sudarytos galimybės direktyvai įsigaliooti šių metų gruodžio 31 d.

Evelyne Gebhardt, S&D frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, esu dėkinga, kad šiandien turime galimybę diskutuoti dėl šios temos, nes ji yra labai svarbi. Norėčiau labai aiškiai pasakyti vieną dalyką: mes, Parlamentas, ne tik paprasčiausiai suvaidiname vaidmenį, mes užtikrinome, kad paslaugų direktyvos atžvilgiu būtų surastas labai teigiamas ir konstruktyvus sprendimas. Šis kompromisas grindžiamas darbo ir socialinių teisių užtikrinimu ir specialiu atsižvelgimu į visuotinės svarbos paslaugas ir jų išbraukimu iš direktyvos. Būtent todėl atsirado galimybė patvirtinti paslaugų direktyvą.

Tačiau yra keletas dalykų, dėl kurių nesu tikra, o į mūsų užduotus klausimus nebuvo atsakyta. Pvz., labai nuviltų, jei tai, ką girdėjau iš įvairių šaltinių, būtų tiesa – kalbu apie tai, kad kai kurios valstybės narės naudoja Paslaugų direktyvos perkėlimą tam, kad sunaikintų pusiausvyrą, kurią mes, teisės aktų leidėjai suradome, nevisapusiškai atsižvelgdami į darbuotojų teises, kaip numatėme Paslaugų direktyvoje. Tai susiję ne tik su darbo sąlygomis, dėl kurių keliama klausimai, bet ir su tuo, kad daugelyje valstybių narių apibrėžimai yra perrašomi ar griežtinami. Kitos valstybės narės, nors ir taikydamos menkus pagrindimus, iš paslaugų, kurioms taikomas šis perkėlimas, neišbraukia socialinių paslaugų.

Šiuo požiūriu Europos Komisijos praktinis vadovas nebuvo labai naudingas, nes jame pateiktos gairės iš dalies buvo klaidingos ir buvo teikiamas aiškinimas, kuris, mūsų nuomone, yra klaidingas. Mano pateikti pavyzdžiai rodo, kaip svarbu mums sukurti teisinius visuotinės svarbos paslaugų pagrindus, kad dar kartą visapusiškai ir tvirtai būtų pabrėžtos socialinės teisės, pvz., darbuotojų teisės. Jei to nepadarysime, padėtis bus nepatenkinama.

Taip pat norėčiau paklausti valstybių narių, iki kokio lygio jos į perkėlimą įtraukė suinteresuotąsias šalis, ypač profesines sąjungas ir socialines paslaugas. Tai mūsų užduotas klausimas, į kurį atsakymo neišgirdau, tačiau labai norėčiau gauti tinkamą atsakymą į šį klausimą.

Jürgen Creutzmann, ALDE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Komisijos atsakymas ne tik nuteikia pesimistiškai, kaip sakė A. Schwab, bet ir labai nuvilia. Turime suvokti, kad kai jūs sakote, kad 50 proc. valstybių narių laikosi perkėlimo grafiko, tai turime manyti, kad kitos 50 proc. smarkiai nuo jo atsilieka.

Pvz., paimkime mano valstybę, Vokietiją: šiuo metu šią direktyvą perkelia federacinės žemės. Turėjau galimybę rugsėjo 2 d. Reino krašte-Pfalce, kur aš gyvenu, dalyvauti šios federacinės žemės pirmajame svarstyme dėl paslaugų direktyvos perkėlimo. Kaip ir galite įsivaizduoti, laiku atlikti perkėlimą bus neįmanoma, ir manau, kad kitos federacinės žemės yra panašioje padėtyje.

Be abejo, mums svarbiausias veiksnys yra tai, kaip bus atliekamas perkėlimas. Jei 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „leidimų išdavimo procedūros ir formalumai neturi būti pernelyg griežti ir neturi pernelyg apsunkinti ar vėlinti paslaugos teikimo“, tai mes turime būti labai atsargūs ir užtikrinti, kad praktikoje nebūtų taip daroma. Pvz., lemiamas veiksnys bus kontaktinių centrų aprūpinimas. Ar bus kalbama keliomis kalbomis? Ar centrai pakankamai artimai bendradarbiaus su administracijomis, kad galėtų išspręsti jiems teksiančias problemas. Mes tuo labai abejojame. Tiesą pasakius, komitetas dabar turėtų klausti, kurios valstybės atsilieka nuo grafiko, kurios valstybės sudaro tą likusį 50 proc. ir kada jos tikisi pasivyti. Tų valstybių atžvilgiu būtų geriau paskelbti moratoriumą, ar kažką panašaus.

Esu įsitikinęs, kad daugelyje valstybių ši direktyva nebus perkelta iki 2010 m. sausio 1 d., nors tos valstybės perkėlimui turėjo daugiau nei ketverius metus. Tai didelė problema ir tai kelia didelį nusivylimą.

Tadeusz Cymański, *ECR frakcijos vardu*. – (PL) Ponia pirmininke, vykstančioje diskusijoje norėčiau paklausti apie krizės poveikį direktyvos įgyvendinimui ES valstybėse.

Mano valstybėje Lenkijoje, nepaisant krizės ir perkėlimo problemų, buvo įmanoma parengti įstatymo dėl paslaugų projektą, kuris grindžiamas aukštu registravimo ir verslo vykdymo liberalizavimo lygiu. Tokiuose sektoriuose kaip amatai, prekyba, turizmas ir viešbučiai, apribojimai yra tik išimtys. Mes taip darome dėl lygių galimybių ir sveikos konkurencijos principo apsaugos.

2006 m. pasiektame kompromise numatyta, kad tam tikros sritys bus išbrauktos iš direktyvos taikymo srities. Norėčiau paklausti, kaip šiandien atrodo tų sprendimų vertinimas. Buvo manoma, kad ateityje bus imamasi tolesnio teisėkūros darbo dėl viešųjų paslaugų. Pasinaudodamas Komisijos narės metafora noriu paklausti, ar iki galo pripylę pusiau pripiltą stiklinę imsime dar vieną stiklinę ir kas bus toliau?

Eva-Britt Svensson, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (SV) Pone pirmininke, 2006 m. pasiektame kompromise Europos Parlamento socialistų frakcija atsiėmė reikalavimus socialiniams aspektams suteikti pirmenybę paslaugas teikiančių bendrovių atžvilgiu. Kitu atveju, kaip M. Harbour rašė pranešime spaudai, nebūtų buvę jokio kompromiso. Buvo išbrauktas „kilmės valstybės principo“ terminas, tačiau atsirado Komisijos įstatymo reguliavimo prieštaravimas, kur aiškiai teigiama, kad skirtingų valstybių narių darbo rinkos įstatymų prieštaravimo atveju bus taikomas bendrovės kilmės valstybės įstatymas.

Direktyva galėjo būti aiškinama kaip reiškianti, kad ES nesikiš į nacionalinę darbo teisę. Tačiau Komisija greitai parengė gaires, kuriose teigiama, kad paslaugas teikiančios bendrovės neprivalo turėti nuolatinės atstovybės šalyje, kurioje vykdo veiklą, taigi profesinė sąjunga neteko derybų partnerio. Vaxholm bylos sprendime irgi aiškiai nurodyta, kad Švedijos darbo teisė yra žemiau už EB teisę, ir tai reiškia, kad Švedija buvo priversta sumažinti savo darbo teisės aktų standartus. Aš ir Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji darbuotojų teisių požiūriu nematome kitos alternatyvos, o tik prie sutarties pridėti aiškų teisinį protokolą, kuriame būtų nustatyta, kad Europos Sąjungos teisės turi viršenybę rinkos laisvių atžvilgiu.

Lara Comi (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, pirmiausia Paslaugų direktyva yra Europos kelionės pabaiga, kelionės, kurios galutinis tikslas – vidaus rinkos galutinis sukūrimas, kad būtų pagertinos prekybos sąlygos Europos Sąjungoje ir užtikrintas valdžios institucijų darbo derinimas ir, svarbiausia, kiek įmanoma sumažintos įvairių veiklos sričių įvairiuose sektoriuose ir skirtingų valstybių sandorių išlaidos.

Įvairių administracinių procedūrų turinio suderinimas ir paprastesnių sąlygų paslaugų teikėjams veikti kitose valstybėse narėse sudarymas automatiškai reiškia, kad didės augimas ir, be to, augimas bus skatinamas tokiu išskirtiniu krizės laikotarpiu. 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos patvirtinta Paslaugų direktyva yra esminis Lisabonos strategijos elementas, kuri laikui bėgant buvo persvarstyta ir pritaikyta prie įvairių pokyčių, kuriuos Europa patyrė per pastaruosius devynerius metus, ir kurios pagrindinis tikslas turi būti Europos ekonomikos pavertimas pasaulio konkurencingiausia ir žiniomis grįsta ekonomika.

Atsižvelgiant į mus krečiančią ekonomikos krizę, su kuria Europos Sąjunga kovoja institucijų lygmeniu, kvalifikuotai derindama įvairias valstybių narių priemones, būtina dar tiksliau ir sklandžiau taikyti paslaugų direktyvą, nei buvo ketinama ją patvirtinant. Todėl nustatyta galutinė Paslaugų direktyvos perkėlimo data 2009 m. gruodžio 28 d. yra ne tik nustatyta atspirties data, kai nuo ratifikavimo bus pereita prie šios direktyvos

teisėkūros proceso, bet tai kartu yra svarbus žingsnis link Europos, kuri daugiau žino apie savo išteklius ir, kalbant konkrečiau, kuri vis labiau sugeba tuos išteklius panaudoti geriausiai.

Bernadette Vergnaud (S&D). – (FR) Pone pirmininke, Komisijos nare, ponios ir ponai, po patvirtinimo ir karštų tvirtinimo metu vykusių diskusijų Paslaugų direktyva tartum nuslinko į šešėlį, tačiau privalome parodyti, kad esame ypač budrūs svarbiu direktyvos perkėlimo etapu.

Man kyla klausimas dėl su socialinių paslaugų išbraukimu iš taikymo srities susijusios direktyvos 2 straipsnio nuostatų aiškinimo. Palyginti su tam tikrose valstybėse vartojamu socialinių paslaugų apibrėžimu, terminai „asmenims, kuriems šios paramos reikia“ ir „igalioti subjektai“ yra ribojantys ir man susirūpinimą kelia tai, kad tyčinis griežtas aiškinimas gali pasitarnauti ištisių tokių paslaugų paketų įtraukimo į direktyvos taikymo sritį pagrindimui.

Šių paslaugų išbraukimas yra svarbus teksto elementas ir tai yra piliečiams suteikiama garantija, kad bus apsaugotas Europos socialinis modelis.

Tikiuosi, kad tam tikros valstybės narės, įskaitant Prancūziją, nepasinaudos perkėlimu, kad liberalizuotų socialines paslaugas ir prisidengtų melagingu pretekstu, jog laikosi Europos teisės aktų. Tokios su visuotinės svarbos paslaugų integracija susijusios problemos rodo poreikį turėti specialiai joms skirtus Europos teisės aktus ir nebesilaikyti apibrėžimo, kuris nustatytas direktyvoje dėl komercinių paslaugų.

Róza, Gräfin von Thun Und Hohenstein (PPE). – (PL) Pone pirmininke, tinkamas direktyvos dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimas yra svarbus ne tik rinkoje veikiantiems Europos verslininkams, bet ir vartotojams. Paslaugų direktyva yra geras pavyzdys. Jos įgyvendinimui buvo numatytas trejų metų laikotarpis. Tai yra ilgas laikas, tačiau nepaisant to, ne visos valstybės sugebėjo perkelti direktyvą per trejus metus. Šis pavyzdys labai aiškiai rodo, kad norint laiku visose valstybėse narėse atlikti perkėlimą valstybėms narėms ir Europos institucijoms būtina idealiai bendradarbiauti.

Tiesą pasakius, tai kryptis, kurios laikomasi šių metų birželio mėn. Komisijos išleistose rekomendacijose dėl vidaus rinkos veikimo gerinimo priemonių. Manau, kad įgyvendinimo procese reikia eiti šiek tiek toliau. Todėl pranešime dėl vidaus rinkos rezultatų veikimo siūlau imtis vidaus rinkai skirtą forumą surengimo iniciatyvos, kuriame kartu dalyvautų Europos institucijų, valstybių narių ir kitų suinteresuotųjų grupių atstovai, siekiant aiškesnių įsipareigojimų dėl perkėlimo, kad galėtume taikyti ir vykdyti teisės aktus dėl vidaus rinkos, įskaitant šį labai svarbų teisės aktą. Norėčiau, kad toks forumas taptų vieta, kurioje valstybės narės ir ES institucijos keistųsi patirtimi perkėlimo srityje. Norėčiau, kad forumo būtų atkreiptas visuomenės dėmesys į su vidaus rinka susijusius klausimus. Privalome didinti savo piliečių susidomėjimą rinkos veikimu ir atsakomybę už jį. Tokiu atveju pasieksime didelę sėkmę.

Dėl ką tik girdėtų problemų apie Paslaugų direktyvos perkėlimą norėčiau paklausti, ar valstybės narės stengėsi bendradarbiauti su Komisija ir ar galima pasakyti, kad įgyvendinant joms pasisekė pritaikyti kokias nors Komisijos rekomendacijas? Ar Komisija vis dar ieško naujų sprendimų? Ar ji naudoja visas galimybes ir priemones, kad sutelktų ir paremtų ypač tas valstybes, kurios su perkėlimu patiria problemų? Ar šiuo klausimu yra kokių nors naujų minčių?

Louis Grech (S&D). – (MT) Kelia nerimą tai, kad mums nuolat bendraujant su vietos valdžia, bent jau mano valstybėje, tvirtinama, kad daugelis institucijų vis dar yra nežinioje dėl to, kas jų laukia po šios direktyvos įsigaliojimo. Kalbant bendrai, mažai žinoma apie dabartinius įstatymus dėl keturių laisvių. Taip pat atrodo, kad trūksta informacijos dėl visko, kas susiję su įstatymais ir reglamentais dėl finansinių paslaugų, e. komunikacijų paslaugų ir transporto paslaugų. Be to, atrodo, kad valdžios institucijos gali turėti problemų dėl administracinio proceso supaprastinimo ir prekybos ir kitų leidimų išdavimo reglamentų suderinimo. Taigi, Komisijai reikia patvirtinti naujas iniciatyvas, kad būtų teikiama skubi ir tiesioginė pagalba vietos ir regioninės valdžios institucijoms. Be to, jei iš tiesų norime, kad įgyvendinimo procesas visapusiškai atspindėtų tai, dėl ko susitarėme Parlamente, Europos Parlamentas privalo ir toliau dalyvauti procese net ir direktyvai įsigaliojus.

Bogusław Liberadzki (S&D). – (PL) Pone pirmininke, paprastai recesijos sąlygomis turėtume stengtis kurti naujas darbo vietas, didinti konkurencingumą, skatinti kainų mažėjimą, t. y. kalbant trumpiau – didinti naudą vartotojams. Tai darome, pvz., subsidijuodami automobilių pramonę. Kalbame apie tokias profesijas kaip kirpėjai, santechnikai ar mūrininkai, kuriems nereikia subsidijų. Tačiau jiems reikia laisvės dirbti savo darbą. Reglamentavimas ir tikrovė – kad tik jie sutaptų.

Žinau pavyzdį apie kaimyninėje valstybėje pastatytą kepyklą. Kol buvo kalbama apie sutikimą dėl jos statybos, viskas buvo gerai. Tačiau kai buvo pradėta gamyba, vyriausybė ir vietos valdžios institucijos atsiėmė savo sutikimą. Kodėl? Užprotestavo vietos kepėjų asociacija. Tartum tokio tipo praktika niekuomet nebuvo taikoma.

Komisijos nare, sutarkime dėl tų 50 proc. valstybių narių įvardijimo, kurios įgyvendina teisės aktus. Kurios tai valstybės narės? Taip pat norėčiau paprašyti, kad sausio mėn. gautume pasiūlymą dėl tikslios šios direktyvos perkėlimo priežiūros valstybėse narėse.

Małgorzata Handzlik (PPE). – (PL) Pone pirmininke, Komisijos nare, pritariu Komisijos narei, kad Paslaugų direktyva yra vienas svarbiausių per pastaruosius kelerius metus patvirtintų teisės aktų ir kad tinkamai ją įgyvendinti ypač svarbu.

Praėjusioje parlamentinėje kadencijoje turėjau galimybę dirbti rengiant paslaugų direktyvos nuostatas. Vis dar prisimenu mūsų visų čia, Europos Parlamente, įdėtas milžiniškas pastangas, rengiant direktyvos nuostatas. Entuziastingai remiu paslaugų direktyvą ir esu visiškai įsitikinusi, – ir tai labai dažnai pabrėžiu susitikimuose su verslininkais, – kad direktyva sukuria puikią progą jiems ir visai Europos ekonomikai.

Tačiau šią galimybę paversti tikrais rezultatais bus galima tik tuomet, jei valstybės narės tinkamai ir laiku įgyvendins tinkamus teisės aktus. Todėl prisijungiu prie raginimo spartinti nacionalinių valdžios institucijų, kurios vis dar neužbaigė svarbaus darbo, ypač susijusio su tinkamu laisvės teikti paslaugas principo ir kontaktinių centrų įgyvendinimu, šioje srityje, vykdomą įgyvendinimo procesą. Atidžiai seku, kaip Paslaugų direktyva įgyvendinama skirtingose valstybėse ir mano valstybėje Lenkijoje, kurioje vis dar vyksta darbas dėl tinkamo direktyvos nuostatų įgyvendinimo. Tikiuosi, kad šių pastangų rezultatas bus patenkinamas.

Anna Hedh (S&D). – (SV) Pone pirmininke, Šiaurės darbo rinkos modelis yra pagrįstas susitarimais tarp socialinių partnerių. Toks modelis neveikia, jei vienas iš partnerių, šiuo atveju paslaugų teikėjas, neturi atstovo, su kuriuo galima derėtis. Todėl mes buvome labai patenkinti Paslaugų direktyvoje priimtu sprendimu, kuris, mūsų nuomone, reiškia, kad nebus padaryta poveikio teisei derėtis, sudaryti ir taikyti kolektyvinius susitarimus ir, laikantis nacionalinių teisės aktų ir praktikos, imtis kolektyvinių darbuotojų interesų gynimo veiksmų.

Nepaisant to, Švedijoje įgyvendinant Paslaugų direktyvą, kilo diskusija, ar galima nustatyti reikalavimą, kad bendrovė turėtų kompetentingą atstovą, ar ne. Taigi mano klausimas yra toks: ar šia direktyva kokiu nors būdu užkertamas kelias priimančiajai šaliai nustatyti reikalavimą, kad paslaugų bendrovė turėtų atstovą, įgaliotą derėtis ir sudaryti susitarimus?

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Šių diskusijų metu negalime užmiršti rimto poveikio, kurį šios direktyvos perkėlimas padarys paslaugų liberalizavimui daugelyje šalių, ypač tose, kuriose yra labai nestabili socialinė padėtis, kurią dar labiau apsunkina mūsų šiuo metu patiriama krizė. Netgi atsižvelgiant į visą įvairiose valstybėse narėse rodomą susirūpinimą, jei nebus imamasi skubių priemonių, skirtų apginti socialines ir darbuotojų teises ir apsaugoti labiausiai pažeidžiamus sektorius, įskaitant viešųjų paslaugų sritis, mums gali kilti dar rimtesnių problemų. Dėl liberalizavimo gali padidėti nedarbas, skurdas ir nelygybė tarp pačių pažeidžiamiausiųjų, o naudą gaus tik didelės paslaugų bendrovės ir ekonominės grupės, ypač turtingiausiose valstybėse.

Taigi šiuo krizės laikotarpiu viena gyvybiškai svarbi priemonė yra direktyvos dėl paslaugų liberalizavimo atidėjimas ir tinkamo tyrimo dėl galimo socialinio poveikio, kurį padarytų šios direktyvos įgyvendinimas, atlikimas.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetui reikia padėkoti už šio svarbaus klausimo, paslaugų direktyvos įgyvendinimo, pabrėžimą. Negalima leisti, kad valstybės, verslininkai ar kas nors kitas pasinaudotų dabartine ekonomikos krize tam, kad būtume vėl nustumti į protekcionizmą, nes apskritai tai būtų katastrofa.

Platesne prasme prekyba paslaugomis gali būti varomoji ekonomikos atsigavimo jėga ir, tiesą pasakius, Airija suklestėjo, kai mes ėmėme dalyvauti užsienio prekyboje. Dabartinė krizė būtų buvusi daug didesnė Airijoje, jei nebūtume turėję platesnių tarptautinės prekybos galimybių, kurias padidino vidaus rinka.

Tiesą pasakius, mūsų sienų atvėrimas užsienio konkurencijai nesukėlė jokių neigiamų pasekmių nacionalinėms paslaugoms. Faktiškai tai paskatino konkurenciją ir naujoves. Taigi, šios dienos pasiūlymams pritariu šimtu procentų.

Galiausiai tiesiog norėčiau pasakyti, kad buvo gera išgirsti ką nors teigiamai kalbant apie Airijos Komisijos narį Charli McCreevy, kuris yra mano draugas, nors atstovauja kitai politinei partijai.

Josefa Andrés Barea (S&D). – (ES) Pone pirmininke, Komisijos nare, kalbame apie paslaugų direktyvą. Šios direktyvos tikslas – pasiekti, kad tikrovėje veiktų keturios pagrindinės Europos integracijos projekto laisvės, nes šiandien kalbame apie sukaktis. Direktyva buvo patvirtinta prieš trejus metus ir dabar baigėsi laikas, kuris buvo duotas valstybėms narėms patvirtinti savo nacionalinius įstatymus ir panaikinti kliūtis. Dabar, šiam laikotarpiui pasibaigus, atėjo laikas įvertinti padėtį, kurioje esame, ir nustatyti, kas ir kokiomis sąlygomis perkėlė direktyvą, o kas – ne.

Tačiau mano klausimas yra toks: ar Komisija mano, kad reikalingas didesnis suderinimo lygis, ir jei taip, ar ji galvoja apie kokios nors su šia ypač svarbia Paslaugų direktyva susijusios teisėkūros iniciatyvos pasiūlymą, siekiant suderinti rinką ir vartotojų, piliečių ir darbuotojų teises.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos pirmininko pareigas.* – Pone pirmininke, dar kartą dėkoju už šio svarbaus klausimo iškėlimą. Manau, kad bendrai sutariama, jog Paslaugų direktyva yra labai svarbi ir iš tiesų turime jau dabar stengtis ją įgyvendinti kuo greičiau.

Kaip ir anksčiau Tarybai pirmininkavusios valstybės, Tarybai pirmininkaujanti Švedija kiek galėdama dirba, kad užtikrintų sklandų ir greitą šį procesą. Turėjome keletą diskusijų įvairiomis Tarybos formomis. Šiuo klausimu rengėme seminarus ir diskusijas, šis klausimas buvo įtrauktas į darbotvarkę, kad jo atžvilgiu būtų paskatinta tikroji pažanga.

Tačiau liko dar beveik du mėnesiai ir atsakymas į klausimą, kas atsilieka nuo grafiko, gali pasikeisti. Dar yra laiko. Mūsų tikslas aiškus – žinau, kad toks yra ir Komisijos tikslas – iki 2009 m. gruodžio 28 d. visos valstybės turėtų būti įgyvendinusios direktyvą. Gali būti vėluojama. Mes, be abejo, dėl to apgailestaujame, bet žinau, kad visos valstybės stengiasi dirbti kuo greičiau ir sklandžiau.

Buvo užduotas klausimas apie tai, kaip veiks kontaktiniai centrai. Na, jie dar neveikia, tačiau siekiama, kad jie būtų patogūs naudotojui, veiksmingi ir teiktų visą reikalingą informaciją ir paslaugų teikėjams, ir vartotojams. Valstybės narės bendradarbiavo su Komisija, siekdamos pateikti informacinį lankstinuką visomis kalbomis, palengvinti prieigą piliečiams ir vartotojams prie atitinkamos informacijos. Daug valstybių narių pačios stengiasi skleisti informaciją apie direktyvą. Taip pat susitarta naudoti bendrą logotipą, kad vartotojams būtų lengviau naršyti po įvairias svetaines ir naudotis kontaktiniais centrais.

Nors ir nėra privaloma, kai kurios valstybės narės savo kontaktiniuose centruose teiks informaciją apie darbo teises ir darbo įstatymus. Paslaugų direktyva neapima darbo teisės ir darbuotojų komandiravimas nepatenka į jos taikymo sritį. Kolegų iš Švedijos man užduotas klausimas yra Švedijos reikalas. Mes jį nagrinėjame ir jis nelabai patenka į šias diskusijas. Mielai prie šio klausimo sugrįšime nacionaliniu lygmeniu.

Paslaugų direktyva yra svarbi. Ji palengvins gyvenimą paslaugų teikėjams, ji palengvins laisvą judėjimą ir duos naudos investicijoms, augimui ir darbo vietų kūrimui ir tai bus labai gerai piliečiams. Piliečiai nori, kad užtikrintume, jog tai pradėtų veikti kuo greičiau, nes tai palengvins jų gyvenimą. Privalome užtikrinti, kad padarysime viską, jog taip ir įvyktų.

Norėčiau dar kartą padėkoti Parlamentui ne tik už jo indėlį į balsavimą ir Paslaugų direktyvos patvirtinimą, bet ir už tai, kad jis imasi sargybinio vaidmens ir spaudžia Tarybą ir Komisiją dirbti kiek įmanoma, kad tai pradėtų veikti. Tačiau vis dar lieka laiko ir galbūt grįšime prie šių diskusijų kitais metais, kai Tarybai pirmininkaus Ispanija. Komisija šį procesą stebės labai atidžiai.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė.* – Pone pirmininke, kaip jau buvo minėta, aptarėme visus klausimus, supančius įvairius šios direktyvos socialinius ir kitokius aspektus. Nemanau, kad dabar turėtume atnaujinti šią diskusiją, tačiau turime pažiūrėti į valstybes nares ir įvertinti, kaip jos įgyvendino ar įgyvendins direktyvą. Remiantis jau turima informacija, atrodo, kad dauguma valstybių narių užbaigs įgyvendinimą arba iki šių metų pabaigos, arba galbūt iki 2010 m. pradžios.

Taigi manau, kad galima sakyti, jog dauguma valstybių narių bent jau turės pagrindus kontaktiniams centrums sukurti, taigi bus pasirengusios laikyti savo administracinių bendradarbiavimo susitarimų ir įsipareigojimų.

Tačiau kai kuriais atvejais gali būti vėluojama dėl su teisiniais pagrindais susijusių pokyčių.

Dėl persvarstymo proceso – vienos valstybės narės pasinaudojo persvarstymo galimybe supaprastinti įstatymus ir procedūras ir padarė nemažai pakeitimų. Kitos valstybės narės įteisino tik keletą pakeitimų, nes

pakeitimų skaičius, be abejo, priklauso nuo kelių veiksnių, įskaitant esančius reguliavimo pagrindus ir valstybių narių vidaus santvarką: federacinėse valstybėse tai sudėtingiau nei kitose valstybėse.

Be abejo, tai priklauso ir nuo valstybės narės noro supaprastinti įstatymus ir procedūras.

Dėl tinkamo įgyvendinimo klausimo – mano kolega Charlie McCreevy daug kartų atkreipė valstybių narių vyriausybės vadovų dėmesį į įgyvendinimo darbo svarbą ir kartu su savo personalu labai atidžiai sekė ir stebėjo įgyvendinimo procesą.

Tiesą pasakius, kaip jau minėjau, per pastaruosius trejus metus buvo surengta daugiau nei aštuoniasdešimt dvišalių susitikimų su visomis valstybėmis narėmis, o ekspertų grupės Briuselyje buvo susitikusios daugiau nei trisdešimt kartų. Taigi šiuo klausimu dirbome labai aktyviai. Ir toliau stebėsime valstybių narių darbą ir teiksime techninę pagalbą, jei jos valstybėms narėms reikės. Tačiau vis dėlto akivaizdu, kad valstybės narės yra atsakingos už šį darbą ir reikalingų išteklių skyrimą.

Dėl kitų metų manau, kad esminis dalykas bus užtikrinti, jog direktyvoje nustatytas abipusio įvertinimo procesas būtų panaudotas konstruktyviai. Taip pat turėsime įvertinti teisės aktų įgyvendinimo kokybę ir, kaip buvo prašyta, stebėti kontaktinių centrų veikimą ir galiausiai gauti grįžtamąjį ryšį iš verslo ir vartotojų.

Galiausiai – ir tai yra ne mažiau svarbu – mums gali reikėti imtis kitų įgyvendinimo užtikrinimo priemonių, galbūt net pažeidimų procedūrų taikymo, tačiau taip kalbėti kol kas per anksti.

Dėl mažųjų ir vidutinių įmonių, be abejo, esame tokios pat nuomonės kaip ir jūs. Jos yra ES ekonomikos stuburas ir joms svarbūs klausimai yra svarbiausi Paslaugų direktyvoje.

Taigi ši direktyva duos naudos visam verslui, tačiau didžiausią naudą gaus MVĮ, nes šiuo metu MVĮ dėl teisinio sudėtingumo ir dėl skaidrios informacijos trūkumo labai dažnai nusprendžia likti namie. Todėl Paslaugų direktyva panaikins daugelį šių sudėtingų dalykų ir – visi manome – sudarys sąlygas suklestėti MVĮ.

Komisijos žiniomis, nė viena valstybė narė nenaudoja Paslaugų direktyvos įgyvendinimo darbuotojų teisėms susilpninti. Norėčiau tai pasakyti labai aiškiai. Paslaugų direktyva nei daromas koks nors poveikis darbuotojų teisėms, nei jos yra čia nagrinėjamos. Tiesą pasakius, tai aiškiai buvo praktinio ir politinio kompromiso, kurį pasiekė Parlamentas ir Taryba, rezultatas.

Galiausiai norėčiau pakartoti, kad Parlamentas buvo labai svarbus partneris per visą Paslaugų direktyvos istoriją. Per pastaruosius trejus metus Komisija manė, kad svarbu jus įtraukti į įgyvendinimo procesą ir informuoti apie mūsų darbą su valstybėmis narėmis, ir, kaip minėjau anksčiau, tai ir toliau bus pagrindiniai veiksmai, skirti geresniam vidaus rinkos veikimui, mums reikalingam augimui ir darbo vietų kūrimui užtikrinti. Todėl tinkamas įgyvendinimas yra svarbiausias klausimas, ypač dabartinės sudėtingos ekonomikos krizės akivaizdoje.

Pirmininkas. – Klausimas baigtas.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), raštu. – (LT) Europa turi būti konkurencinga. Europos Parlamento pastangomis Paslaugų direktyva padės įgyvendinti nepilnai iki šiol sureguliuotą laisvą paslaugų judėjimą Europos Sąjungos vidaus rinkoje. Paslaugų direktyva reglamentuoja leidimų išdavimo tvarką, nurodomi draudžiami reikalavimai, įtvirtinama, kad nuo 2010 m. visi nauji reikalavimai paslaugų teikėjams turi būti nediskriminaciniai, pateisinami svarbiais visuomenės interesais, taip pat reglamentuojamos steigiamo kontaktinio centro pagrindinės funkcijos. Svarbiausia – sumažinami paslaugų teikimo tarpvalstybiniu lygiu kaštai, o tai ypač svarbu šiuo ekonominės recesijos laikotarpiu. Lietuva patenka į valstybių narių sąrašą, kuri pasiruošusi laiku įgyvendinti Paslaugų direktyvos nuostatas. Iš tikrųjų labai svarbu, kad Komisija glaudžiau ir efektyviau bendradarbiautų su valstybėmis narėmis, nes kai kuriose šalyse trūksta informacijos bei tinkamo pasiruošimo kaip įgyvendinti direktyvą. Šiuo metu tik penkiasdešimt procentų valstybių narių pasiruošusių perkelti Paslaugų direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę.

Edit Herczog (S&D), raštu. – (HU) Pone pirmininke, valstybės narės turi iki 2009 m. gruodžio 28 d. visiškai įgyvendinti Paslaugų direktyvą, kuri, kaip ir prekių bei produktų atveju, atvertų paslaugų rinką privatiems asmenims ir įmonėms.

Ši direktyva turėtų labai padėti mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir skatintų darbo vietų kūrimą bei ekonomikos augimą atsižvelgiant į vartotojų interesus. Tačiau kai kurios valstybės narės nusprendė apriboti naujų valstybių narių, kurios įstojo 2004 ir 2007 m., piliečių teisę įsidarbinti. Vokietija ir Austrija nori

taikyti šį apribojimą iki 2011 m. nesant jokių rimtesnių ekonominių ir socialinių priežasčių. Prancūzija ir Belgija taiko panašias taisykles Rumunijos ir Bulgarijos atžvilgiu.

Tačiau dabar aišku, kad nuogastavimai, kuriuos įkūnija garsusis „lenkų santechnikas“, yra nepagrįsti. Vidurio ir rytų europiečių, dirbančių Prancūzijoje, skaičius yra gerokai mažesnis nei, pvz., dirbančių Jungtinėje Karalystėje, nors Prancūzijos vyriausybė prieš trejus metus priėmė sprendimą dėl palaipsnio šių apribojimų panaikinimo tų profesijų darbuotojams, kurių trūksta.

Šios priemonės labai trukdo įgyvendinti Paslaugų direktyvą, kurios vienas pagrindinių ramsčių yra visiškas ekonominės ir tautinės diskriminacijos panaikinimas. Praėjus dvidešimčiai metų po Berlyno sienos griuvimo, panaikinusio sienas tarp Rytų ir Vakarų, galime pasakyti, kad Paslaugų direktyva siekiama panašaus tikslo. Sėkmingai įgyvendinus šią direktyvą būtų pagaliau atsikratyta anksčiau formuoto klaidingo „lenkų santechniko“ įvaizdžio.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL), raštu. – (FR) Prieš pradėdant įgyvendinti šią direktyvą Europos Parlamentas turėtų atlikti prieštaringo jos taikymo poveikio žmonėms, taip pat socialinio poveikio vertinimą, visų pirma atsižvelgdamas į krizės, kurią patiriame, pasekmes. Iš tiesų viskas byloja apie tai, kad ši direktyva supriešins Europos Sąjungos įmones, taip pat amatininkus ir darbuotojus. Neseniai profesionali žemės ūkio organizacija atskleidė, kad Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė jai Rytų Europoje steigti žemės ūkio darbuotojų, kurie būtų prasčiau apmokami ir mažiau socialiai apsaugoti nei Prancūzijos darbuotojai, įdarbinimo agentūras. Paslaugų direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę neturi skatinti veiklos, kuri susilpnintų socialinę Europą. Be to, dėl Europos Teisingumo Teismo praktikos mums didelį susirūpinimą kelia visuotinės svarbos paslaugoms iškilusi grėsmė (VSP). Todėl ir toliau tikimės, kad bus parengtas dar vienas Europos teisės aktas, kuriuo remiantis visų pirma bus optimizuotos ir plėtojamos viešosios paslaugos.

Czesław Adam Siekierski (PPE), raštu. – (PL) Paslaugų direktyva (2006/123/EB) iš dalies liberalizuojamas paslaugų judėjimas Europos Sąjungoje. Tokios direktyvos įvedimo tikslas buvo išlaisvinti ekonomikos potencialą. Direktyva atvėrė daug galimybių ir vartotojams, ir verslininkams. Atsirado platesnės galimybės naudotis viena bendra rinka. Pagrindiniai paslaugų rinkos liberalizavimo naudos gavėjai yra mažosios ir vidutinės įmonės, kurioms anksčiau egzistavusios kliūtys kėlė daugiausia problemų. Pasak Europos Komisijos, apie 70 proc. ES valstybių narių BVP sukuria paslaugų sektorius. Panašūs duomenys pateikti ir dėl teikiančių paslaugas darbuotojų dalies. Vienas direktyvos įvedimo pranašumų yra su tuo susijęs konkurencingumo vidaus rinkoje didėjimas. Šios direktyvos taikymas suteikė galimybių plėtoti Europos ekonomiką ir kurti darbo vietas. Reikėtų pridurti, kad taip pavyko pasiekti vieną iš Lisabonos strategijos tikslų, susijusių su Europos ekonomikos konkurencingumo augimu. Be to, ji turėjo įtakos ir siūlomų paslaugų asortimento padidėjimui. Pasiękti rezultatai turi paskatinti tęsti darbą dėl tolesnio šios direktyvos liberalizavimo.

18. Bendras mokslinių tyrimų, skirtų kovai su degeneracinėmis nervų ligomis, visų pirma su Alzheimerio liga, programavimas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl žodinio klausimo Tarybai dėl

– bendro mokslinių tyrimų, skirtų kovai su degeneracinėmis nervų ligomis, visų pirma su Alzheimerio liga, programavimo (O-0112/2009 - B7-0218/2009).

Autorius, Herbert Reul, nurodė, kad vėluos. Jeigu jis atvyks, jam galės būti suteiktas žodis pabaigoje.

Françoise Grossetête, pavaduojanti autorių. – (FR) Pone pirmininke, kol nėra H. Reulio, pakartosiu klausimą, kurį pateikėme Komisijai. Dėl Tarybos rekomendacijos dėl priemonių kovai su degeneracinėmis nervų ligomis, kurios teisinis pagrindas yra Sutarties 165 straipsnis, turi būti konsultuojamasi su Parlamentu.

Norime sužinoti, ar Taryba gali patvirtinti savo ketinimą patvirtinti išvadas dėl šio klausimo 2009 m. gruodžio 3 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje. Be to, kadangi su Parlamentu buvo konsultuotasi dėl Komisijos pasiūlymo, ar Taryba, rengdama išvadas, pasirengusi atsižvelgti į Parlamento nuomonę?

Taip pat ar, kalbant apie galimą būsimą bendrą mokslinių tyrimų veiklą, Taryba gali patvirtinti savo nuomonę, kad šios iniciatyvos iš esmės turėtų būti priimanamos remiantis tuo pačiu teisiniu pagrindu?

Norėčiau pabrėžti, kad parengėme rezoliuciją. Šią rezoliuciją palaiko visos politinės frakcijos ir ji yra svarbi tiesiog todėl, kad joje išryškunami su senėjančia visuomene susiję iššūkiai. Šie iššūkiai kyla dėl to, kad šiandien Europoje nuo Alzheimerio kenčia daugiau nei 7 mln. žmonių, ir manoma, kad po dvidešimties metų šis skaičius bus dvigubai didesnis.

Todėl labai svarbu planuoti, investuoti ir bendradarbiauti šioje srityje, kad būtų kontroliuojamos su šiomis ligomis susijusios socialinės išlaidos, ir suteikti viltį, užtikrinti orumą ir geresnį gyvenimą milijonams ligonių ir jų šeimų. Šioms sveikatos ir socialinėms problemoms, liečiančioms visą Europą, spręsti reikalingos koordinuotos priemonės, skirtos užtikrinti veiksmingą prevenciją, diagnozavimą, gydymą ir priežiūrą, teikiamą sergantiems asmenims.

Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai, kurią vykdo viešojo ir privataus sektorių subjektai siekdami rasti naujų šių ligų gydymo būdų ir užkirsti kelią jų plitimui, remti. Sveikatos moksliniai tyrimai Europos lygmeniu yra dar labiau išskaidyti, todėl viešųjų ir privačiųjų partnerysčių skaičius turi būti padidintas. 2008 m. vasario mėn. pradėtos Naujoviškų vaistų iniciatyvos pavyzdys neturi likti vieninteliu bandymu.

Norėčiau užbaigti pasakydama, kad tai ištis lenktynės su laiku, nes privalome kuo greičiau užbėgti šioms ligoms už akių. Šių dienų moksliniai tyrimai rodo, kad jau yra iniciatyvų, skirtų ankstyvai diagnostikai. Būtent dėl šių konkrečių klausimų mūsų piliečiai laukia signalų iš Europos sveikatos apsaugos, kuri turi suteikti garantijas ir numatyti su amžiumi susijusių ligų vystymąsi.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininko pareigas. – (SV) Pone pirmininke, liepos 22 d. Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos dėl priemonių kovai su degeneracinėmis nervų ligomis, visų pirma su Alzheimerio liga, pagrindas yra Sutarties 165 straipsnis. Šiame straipsnyje teigiama, jog Bendrija ir valstybės narės savo mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklą koordinuoja taip, kad nacionalinė politika ir Bendrijos politika būtų tarpusavyje suderintos.

165 straipsnis atitinka bendro programavimo iniciatyvos tikslus. Šie tikslai pagrįsti idėja, kad drauge nustatome iššūkius, su kuriais kartu susiduria mūsų visuomenės, ir kad didindami valstybių narių politinį įsipareigojimą galime susitarti dėl bendro arba koordinuoto atsako į šiuos iššūkius. Tuo, žinoma, siekiama padidinti viešojo mokslinių tyrimų finansavimo Europoje efektyvumą.

Vis dėlto manau, kad problema ir atsakymas į jūsų klausimą yra tai, kad 165 straipsnyje nesuteikiama teisė Tarybai imtis veiksmų. Šis straipsnis yra teisinis pagrindas, kuriuo remdamasi Komisija gali imtis iniciatyvų, skirtų valstybių narių politikos ir Bendrijos politikos koordinavimui skatinti. Sutarties antraštinėje dalyje „Moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra“ kito teisinio pagrindo, kuriuo Komisija galėtų remtis siūlydama priemones, susijusias su bendro programavimo iniciatyvomis, nėra.

Be abejo, Taryba yra prisiėmusi labai griežtą politinį įsipareigojimą kuo greičiau pradėti bandomąsias bendro programavimo iniciatyvas, skirtas, visų pirma kovai su Alzheimerio liga. Atsižvelgdama į tai, pirmininkaujanti valstybė narė laikosi nuomonės, kad Taryba turėtų patvirtinti išvadas dėl šio bendro programavimo iniciatyvos remdamasi Komisijos pateiktu tekstu.

Žinau, kad Europos Parlamentas teikia prioritetą kovai su Alzheimerio liga. Vasario mėn. paskelbtoje deklaracijoje Europos Parlamentas paragino Komisiją ir valstybes nares pripažinti šią kovą Europos visuomenės sveikatos prioritetu. Be abejo, esate susipažinę su Komisijos pasiūlymu. Pirmininkaujanti valstybė narė stengsis užtikrinti, kad Parlamento nuomonė būtų, kiek įmanoma, įtraukta į išvadas, kurios turi būti patvirtintos šių metų gruodžio 3 d. Konkurencijos tarybos posėdyje.

Dėl galimų būsimų bendro programavimo iniciatyvų Taryba pritaria Parlamento nario nuomonei, kad turėtų būti pasirinktas bendras požiūris tvirtinti šias iniciatyvas pagal mokslinių tyrimų antraštinę dalį. Deja, šiuo metu galimas tik vienas būdas, t. y. patvirtinti Tarybos išvadas dėl kiekvienos atskiros iniciatyvos. Taip yra todėl, kad Sutartyje nenumatomas tinkamas teisinis pagrindas kitoms priemonėms priimti.

Elena Oana Antonescu, PPE frakcijos vardu. – (RO) Pirmininkaujanti valstybė narė Švedija nori gruodžio mėn. patvirtinti išvadas dėl kovos su degeneracinėmis nervų ligomis net nelaukdama Parlamento nuomonės šiuo klausimu.

Aš buvau Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto nuomonės dėl šio dokumento pranešėja ir šiomis aplinkybėmis pritariau rezoliucijos, kurioje išsakoma Parlamento pozicija dėl priemonių kovai su degeneracinėmis nervų ligomis, visų pirma su Alzheimerio liga, taikant bendrą mokslinių tyrimų veiklos programavimą, patvirtinimui.

Degeneracinės nervų ligos yra labai svarbi sveikatos problema Europoje. Medicinos mokslo pažanga ir gyvenimo lygio išsivysčiusiose šalyse augimas sukūrė sąlygas, dėl kurių padidėjo vidutinė gyvenimo trukmė, o kartu ir asmenų, sergančių degeneracinėmis nervų ligomis, skaičius.

Ši problema turi įvairių aspektų. Kai kurie aspektai susiję su asmenų, sergančių šiomis ligomis, gyvenimo kokybe, šių ligų poveikiu artimiesiems arba prižiūrintiems asmenims. Taip pat tai problema, susijusi su sveikatos priežiūros sistemų tvarumu, nes joms reikės aptarnauti daugiau pacientų tokiomis sąlygomis, kai senėjant visuomenei auga nebedirbančių gyventojų proporcinė dalis.

Komisijos pasiūlyme daugiausia dėmesio skiriama su moksliniais tyrimais susijusiems aspektams. Rezoliucijoje, kurią siūlome, taip pat pabrėžiama, kokie rezultatai bus pasiekti koordinuojant mokslinių tyrimų veiklą ir koku mastu jie padės pagerinti dabartinę padėtį. Todėl raginu vystyti mūsų veiklą dviem pagrindinėmis kryptimis: vykdyti mokslinius tyrimus ir užtikrinti, kad įdėtos pastangos atsispindėtų rezultatuose, pasiektuose gerinant priežiūros, kuria naudojasi pacientai, kokybę.

Atsižvelgiant į susidomėjimą, kurį laikui bėgant Parlamentas rodė šioje srityje, ir šio dokumento, kuris yra bandomasis bendro mokslinių šios srities tyrimų veiklos programavimo projektas, reikšmę, labai svarbu, kad rengiant Tarybos išvadas būtų atsižvelgta į Parlamento poziciją.

Parlamentas turi dalyvauti visose iniciatyvose, susijusiose su būsimu bendru programavimu mokslinių tyrimų srityje. Iš tiesų Lisabonos sutarties 182 straipsnio nuostatos užtikrina tinkamą teisinį pagrindą būsimiems pokyčiams šioje srityje.

Patrizia Toia, S&D frakcijos vardu. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, iniciatyva, kurią netrukus pradėsime, yra labai svarbi dėl dviejų priežasčių: pirma, dėl mokslinių tyrimų, skirtų kovai su degeneracinėmis nervų ligomis, objekto; antra, dėl bendro mokslinių tyrimų programavimo metodų.

Be abejo, mums būtų buvę geriau, jei Parlamentas būtų labiau tiesiogiai įtrauktas į bandomąjį projektą (tai buvo pasakyta ir tai yra mūsų klausimo tema). Nors turime susitelkti į dabartį ir nestabdyti proceso eigos, vis dėlto prašome garantijų, kad į mūsų nuomonę bus atsižvelgta Konkurencingumo tarybos svarstymuose ir kad ateityje bus apibrėžtas tvirtesnis teisinis pagrindas, kuriuo remdamasis Parlamentas galėtų visapusiškai dalyvauti šioje mokslinių tyrimų srityje ir prisiimti didesnę atsakomybę.

Dabar privalome veikti imdamiesi tinkamų priemonių ir skirdami išteklių tam, kad būtų užkirstas kelias Alzheimerio, Parkinsono ir kitoms paplitusioms ligoms ir kad šios ligos, kurios taps dar dažnesnės senėjant gyventojams, būtų išnaikintos. Raginame sutelkti pastangas į plačius, didelio masto tyrimus, kurie būtų nukreipti į diagnozavimą ir gydymą. Atrodo, svarbiausi būtų biologinių žymenų, ankstyvos diagnostikos metodų, grindžiamų tarpdisciplininio požiūriu, moksliniai tyrimai, didelių duomenų bazių sudarymas, vaistų ir tinkamo gydymo bei priežiūros modelių tyrimai.

Norėčiau pateikti tik vieną prašymą Parlamentui: neignoruokime individualių pacientų aplinkybių, į kurias pernelyg dažnai neatsižvelgiama kalbant apie šios rūšies ligas, ir neatmeskite pacientų ir jų artimųjų asociacijų dalyvavimo galimybes. Manome, kad metodologiniu požiūriu bendrų mokslinių tyrimų projektai yra labai svarbūs, nes jie atitinka esminį reikalavimą: būtų sujungiamos pastangos ir ištekliai bei įveikiamas jų skirtumas, dubliavimas, todėl būtų galima sutelkti „kritinę masę“, kurios pakaktų geriems šio pobūdžio mokslinių tyrimų rezultatams pasiekti.

Jeigu atsižvelgsime į tai, kad kitose pasaulio dalyse bendromis viešojo ir privataus sektoriaus pastangomis pavyksta investuoti dešimtis milijonų eurų, suprasime, kiek daug dar nepadaryta ir kiek daug dar turime nuveikti nukreipdami savo pastangas į bendrus projektus, veiklos strategijas ir bendras valstybių narių ir Europos programas, taip pat į bendras valstybinių ir privačių subjektų programas kartu nepamiršdami tarptautinės struktūros, teikiančios mums galimybių susipažinti su pagrindinėmis mokslo naujovėmis tarptautiniu lygmeniu.

Jorgo Chatzimarkakis, ALDE frakcijos vardu. – (DE) Pone pirmininke, ponai Tarybos Pirmininke, šiandien svarstome pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl degeneracinių nervų ligų. Faktiškai ketinama jos pagrindu parengti direktyvą, taigi kitą kartą turėtumėme svarstyti ir direktyvą šiuo klausimu. Ligos, kurias aptariame šiandien (Alzheimerio liga ir tekste taip pat minima Parkinsono liga) – tai galvos smegenų ligos, kurios yra didelis iššūkis Europai. Išlaidos laikui bėgant augs ir reikės atlikti dar daug mokslinių tyrimų. Deja, Europoje daug tyrimų dubliuojami ir yra didelė biurokratija. Taigi šiuo pasiūlymu dėl rezoliucijos siekiama išvengti tyrimų dubliavimosi, biurokratijos ir fragmentiškumo.

Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji pateikė pasiūlymą, kuriuo remiantis mokslinių tyrimų rezultatai taptų prieinami visuomenei. Manau, kad šis pasiūlymas geras. Deja, tekstas netinkamai suformuluotas, todėl paprašyčiau jį pakeisti, kad jis taptų aiškesnis. Iš esmės egzistuoja problema dėl Europos patentų. Būtų gerai, jei Komisija ir Taryba imtųsi Europos patentų farmacijos ir biotechnologijų

sirtyse klausimo ir išaiškintų, kad jie mums reikalingi. Bet kokių atveju Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcija palaiko šį pasiūlymą dėl rezoliucijos.

Philippe Lamberts, Verts/ALE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, aš turėjau būti pranešėjas šiuo klausimu, todėl jaučiuosi šiek tiek nusivylęs. Vis dėlto džiaugiuosi, kad žengiame pirmyn. Dabar netinkamas laikas tarpinstituciniams ginčams. Esu patenkintas, kad Taryba pasirengusi veikti.

Noriu pateikti keletą pastabų. Mes, Parlamento nariai, tikrai tikimės, kad Taryba sutiks su rezoliucijos, dėl kurios ketiname rytoj balsuoti, idėjomis.

Norėčiau pabrėžti poreikį pasiekti tinkamą pusiausvyrą – kaip ir klimato kaitos atveju – tarp padarinių sušvelninimo ir prisitaikymo prie jų. Kalbu apie šios ligos prevenciją ir galimybę suprasti, kodėl, dėl kokių veiksnių ja susergama, kad galėtume veiksmingai užkirsti jai kelią. Tai visuomet efektyviausias ir pigiausias kovos su liga būdas.

Ar pakanka bendro programavimo iniciatyvos? Na, ne tuo požiūriu, kad tai turėtų tapti norma, kad bendradarbiavimas įgyvendinant tokius didelius sumanymus turėtų būti norma, o ne paprasčiausias savanoriškas dalykas, t. y. tai, kas tikrai įpareigojotų visas valstybes nares veiksmingai bendradarbiauti.

Antra, kalbant apie finansinių prioritetus, pirmasis klausimas būtų toks: ar skiriame pakankamai lėšų šių rūšių ligoms? Manome, kad šiuo atveju taip nėra, ir primygtinai rekomenduojame įgyvendinant būsimas pagrindų programas dalį lėšų, numatytų didžiosioms programoms, pvz., ITER, kurios, kaip mums sako geriausi mokslininkai, galbūt atsipirks po šešiasdešimt metų, perkelti Alzheimerio ligos ir kitų panašaus pobūdžio ligų moksliniams tyrimams. Manau, tai tikrai reikalinga.

Marisa Matias, GUE/NGL frakcijos vardu. – (PT) Pirmiausia norėčiau išreikšti visišką paramą dėl H. Reulio užduoto klausimo ir atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kad esminis klausimas – pagrindinis politinis klausimas – yra būtent bendro mokslinių tyrimų programavimo klausimas.

Svarstant bendro degeneracinių nervų ligų, visų pirma Alzheimerio ligos, programavimo klausimą proceso viduryje buvo pakeistos taisyklės. Užuot parengę pranešimą, parengėme rezoliuciją, šitaip atsisakydami savo bendro sprendimo priėmimo teisės šiuo klausimu. Sustabdėme buvimą Europos Parlamento nariais ir vietoj to tapome patarėjais. Todėl bent jau norėčiau žinoti, ar į tai, ką patariame, bus atsižvelgta, ar ne.

Bet kurios srities mokslinių tyrimų veiklos programavimas yra politinis, o ne techninis pasirinkimas ir atsižvelgiant į tai turėtų būti pabrėžtas ir stiprinamas Parlamento vaidmuo. Mano nuomone, nustatyti prioritetus, kurie yra politiniai, reiškia, kad jie turėtų būti kruopščiai išnagrinėti, skaidrūs ir demokratiški. Tai, kas įvyko, įvyko bendro sprendimo ir bendro Alzheimerio ligos mokslinių tyrimų programavimo atžvilgiu, neturėtų pasikartoti, o jeigu taip kada nors atsitiktų, prašome bent jau mus įspėti. Todėl tikiuosi, kad tikrai bus atsižvelgta į sprendimus ir rekomendacijas, kuriuos šiuo klausimu pateikė Parlamentas.

PIRMININKAVO: S. KOCH-MEHRIN

Pirmininko pavaduotoja

Diane Dodds (NI). – Ponia pirmininke, mano rinkimų apygardoje Šiaurės Airijoje šiuo metu demencija serga 16 000 asmenų. Jie, jų šeimos nariai ir juos prižiūrintys asmenys pritarė iniciatyviam požiūriui į kovą su šia liga, kuri gali būti tokia gniuždanti ligoniams ir jų šeimoms.

Manau, kad tokiose srityse kaip ši būtų naudinga visoms Europos valstybėms bendradarbiauti. Manau, kad naudojant koordinuotą kovos su liga požiūrį galima gauti naujų žinių, naujų medicinos atradimų ir, tikėkimės, ilgainiui pagerinti gydymą ir vaistus.

Jungtinėje Karalystėje šiuo metu Alzheimeriu serga daugiau nei 400 000 asmenų. Iki 2025 m. Jungtinėje Karalystėje jų skaičius tikriausiai išaugs maždaug iki 750 000. Todėl būtina imtis priemonių, kad būtų pagerintas diagnozavimas, gydymas ir prevencija, ir atlikti socialinių pacientų ir jų šeimos narių, ypač pacientus prižiūrinčių šeimos narių, tyrimą. Koordinuotas požiūris ir bendradarbiavimas vykdant mokslinius tyrimus yra gyvybiškai svarbūs, jei juos atliekant gerbiamas visų žmogaus gyvybės formų šventumas.

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Aš palankiai vertinu iniciatyvas ir veiksmus, kurių imamasi Europos lygmeniu siekiant kovoti su degeneracinėmis nervų ligomis, visų pirma Alzheimerio liga. Valstybės narės stiprina šios srities mokslinių tyrimų pastangas. Svarbu, kad būtų skatinamas valstybių narių

bendradarbiavimas siekiant užtikrinti geresnį mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros koordinavimą ir išvengti fragmentiškumo.

Bendras mokslinių tyrimų programavimas yra naudinga priemonė, kuri padeda mažinti fragmentiškumą įtraukiant Europos lygmeniu valstybes nares, viešąjį ir privatų sektorius. Ši bendro programavimo priemonė bus gyvybiškai svarbi Europos mokslinių tyrimų erdvės ateičiai. Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimas yra Lisabonos sutarties mokslinių tyrimų politikos esmė.

Vis dėlto man kelia susirūpinimą šios bendro programavimo priemonės įgyvendinimas, nes susiduriama su biurokratiniais sunkumais ir administracinių procedūrų vilkinimu. Todėl norėčiau paklausti, kaip planuojama pasinaudoti veiklos efektyvumo principu, kuris susijęs su veiksmingomis, supaprastintomis ir paspartintomis administracinėmis procedūromis, siekiant skleisti pažangią patirtį ir, atsižvelgiant į šios problemos svarbą, skatinti bendradarbiavimą Europos lygmeniu.

Nessa Childers (S&D). – Ponia pirmininke, daugiau kaip trisdešimt metų dirbau sveikatos priežiūros specialiste, todėl buvo liūdna sužinoti, kad su Parlamentu nebus konsultuojamasi dėl naujų Komisijos pasiūlymų dėl Alzheimerio ligos. Vis dėlto turime judėti toliau.

Kadangi Europos gyventojai senėja, Alzheimerio ligos poveikis taip pat stiprės. Prognozuojama, kad Alzheimerio liga sergančių asmenų visame pasaulyje skaičius nuo 35 mln. dabar iki išaugs 107 mln. 2050 m.

Vienas labiausiai susirūpinimą keliančių Alzheimerio ligos aspektų yra tai, kad ji daro poveikį daugeliui žmonių, ne tik pacientui. Pvz., Airijoje įregistruota 50 000 globėjų, prižiūrinčių 44 000 ligonių. Ši liga dažnai vadinama šeimos liga, nes yra susijusi su nuolatine įtampa, patiriama stebint, kaip pamažu gęsta artimas žmogus.

Neturėtų būti nuvertintas tolesnis Europos Parlamento vaidmuo kovojant su Alzheimerio liga. ES pasirenkant bet kokią naują kryptį turėtų būti atsižvelgiama į išskirtinį Parlamento balsą šiuo klausimu ir būti siūloma pagalba ne vien Alzheimerio liga sergantiems asmenims, bet ir slaugytojams, kurie dirba, stengdamiesi pagerinti jų gyvenimo kokybę.

Mairead McGuinness (PPE). – Ponia pirmininke, žinoma, šios srities mokslinių tyrimų koordinavimas tikrai svarbus, ir kalbant ne vien tik apie Alzheimerio ligą, nes sąvoka „degeneracinės nervų ligos“ apima daugybę ligų.

Parlamentui iš tiesų tenka labai svarbus vaidmuo sprendžiant, kaip bus atliekami šie moksliniai tyrimai. Norėčiau atkreipti dėmesį į tebevykstančias Parlamento ir Tarybos diskusijas moksliniams bandymams naudojamų gyvūnų gerovės klausimu. Esu suinteresuota (ir turiu vilčių dėl mūsų pranešėjo ir derybų krypties), kad ir toliau sudarytume galimybę atlikti būtinus mokslinius tyrimus naudojant gyvūnus taip, kad būtų labiau, nei galbūt tai daroma dabar, saugoma jų gerovė. Tai būtina, nes mums reikalingi šios srities moksliniai tyrimai, kad būtų atliekama tai, kas buvo pasakyta apie prevenciją, ir gydomi žmonės, nes laikui bėgant galime atsidurti tarp tų, kuriuos, deja, gali paliesti ši liga.

Tikiuosi, kad mums pavyks pasiekti greitą susitarimą per šios labai svarbios direktyvos antrąjį svarstymą. Nors mūsų indėlis svarstant šį konkretų klausimą galbūt nebuvo didelis, mes stipriai prisidėsime prie tebevykdomų mokslinių tyrimų.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, kovos su šia liga klausimas buvo iškeltas – ir reikėtų už tai padėkoti – Tarybai pirmininkaujant Prancūzijai. Tada buvo pasakyta, kad ES turėtų imtis veiksmų šiuo klausimu. Būtų gerai, jei kitos pirmininkaujančios valstybės narės užsiimtų šiuo klausimu ir teiktų jam tiek pat reikšmės. Jau buvo pasakyta, kad ši problema daro poveikį milijonams žmonių ir jų šeimos nariams, kurie visi kenčia.

Susitikdami su savo rinkėjais dažnai girdime šį klausimą: ką ES daro Europos piliečių labui? Kodėl jūs ten? Už ką esate atsakingi? Kuo užsiimate? Kaip tik tokios rūšies klausimai turėtų būti sprendžiami, kad būtų sukurtas autoritetingos ir rimtos Europos Sąjungos įvaizdis. To reikia mūsų piliečiams. ES institucijos turi teikti prioritetą bendroms pastangoms kovojant su tokiomis ligomis.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Ponia pirmininke, labai rimtai žiūriu į degeneracinių nervų ligų – ir ypač Alzheimerio ligos – problemą.

Todėl būtų labai naudinga koordinuoti Europos Sąjungos valstybių narių veiklą kovojant su šių ligų priežastimis ir sprendžiant jų prevencijos ir gydymo bei padarinių pacientams, visai visuomenei ir Europos Sąjungos visuomenės sveikatai problemas.

Manau, kad pagrindinis dėmesys ir priemonės turėtų būti skirti ne vaistų, o prevencijos sričiai. Be to, valstybės narės turėtų būti skatinamos steigti stebėjimo centrus pacientams ir jų slaugytojams ir užtikrinti vienodą mokslinį valstybių narių dalyvavimą šioje Europos Sąjungos mokslinių tyrimų veikloje.

Galiausiai duomenų bazė, kuri bus sukurta remiantis Tarybos ir valstybių narių susitarimu, turės būti visuomenės ir valstybės nuosavybė pagal nacionalines sistemas, o išvados turės būti skelbiamos viešame pasauliniame forume. Be to, mes turime kontroliuoti biudžetą šiuo klausimu.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Iš tiesų pritariu, jog šiuo laikotarpiu ypač svarbu sutelkti dėmesį į mokslinius tyrimus garantuojant pagalbą Alzheimerio ligomis sergantiems žmonėms, nes mūsų Europos Sąjunga vienija 27 valstybes ir kiekviena valstybė neturi vienodų galimybių suteikti pagalbą Alzheimerio liga sergantiems žmonėms. Tai yra skirtingos sveikatos priežiūros galimybės, skirtingos socialinių paslaugų galimybės, skirtinga pagalba toms šeimoms, kurios turi tokių ligonių. Todėl šie moksliniai tyrimai yra tiesiog gyvybiškai būtini ir tiems tyrimams turi būti sutelkta ir rasta, pirma, finansavimas, koordinuotas darbas, koordinuota veikla ir, antra, labai svarbu, kad atsirastų finansinės galimybės įgyvendinti tuos tyrimus ir suteikti realią pagalbą žmonėms, sergantiems ta liga, ir jų šeimoms.

Herbert Reul (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, kalbėsiu labai trumpai. Šios priemonės svarbą jau aptarė keletas kalbėtojų. Ši liga paveikia daug žmonių, ir jų skaičius vis auga. Didėja būtinybė valstybėms narėms bendradarbiauti suvienijant jėgas, kad veikla būtų efektyvi. Taigi tai teisingas ir protingas kelias.

Labai gaila, kad, kalbant apie procedūras, iškyla problemų dėl Parlamento dalyvavimo. Tenka apgailestauti, kad ši rezoliucija turėjo būti parengta paskutinę minutę. Tačiau jeigu galiausiai pasiekiamas geras rezultatas, būtent tai ir svarbu.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos pirmininkės pareigas. – (SV) Ponia pirmininke, Alzheimerio liga ir kitos demencijos formos yra labai sunkios ligos. Manau, daugelis mūsų, kurie matė giminaitį, sergantį Alzheimerio liga, žino, kaip gali būti sunaikinamas buvęs sveikas žmogus ir kokia ji yra kankinanti šeimos nariams ir kitiems artimiesiems, ir esu įsitikinusi, kad turime investuoti daugiau išteklių į šios sunkios ligos mokslinius tyrimus.

Be abejo, turime žengti naujus žingsnius siekiant geriau koordinuoti savo žinias ir mokslinius tyrimus Europoje, ir Komisijos bandomosios iniciatyvos tikslas yra suburti geriausius mūsų turimus mokslininkus, kad būtų bandoma suprasti, gydyti ir užkirsti kelią Alzheimerio ligai ir kitoms demencijos formoms.

Ankstyvame dabartinio trejeto, kurį sudaro Prancūzija, Čekija ir dabar Švedija, bendradarbiavimo etape aptarėme, kad svarbu Alzheimerio ligą kaip bendrą prioritetą įtraukti į veiklą, susijusią su visuomenės sveikata. Kaip paminėjo vienas gerbiamų narių, Prancūzija pirmininkaudama surengė labai svarbią konferenciją, o pirmininkaujanti Švedija rugsėjo mėn. surengė konferenciją dėl oraus senėjimo, kurios vienas darbotvarkės punktų buvo skirtas Alzheimerio ligai.

Kaip sakiau, Taryba ketina patvirtinti išvadas šiuo klausimu šių metų gruodžio 3 d., ir, žinoma, mes atsižvelgsime į jūsų parengtą puikią rezoliuciją, dėl kurios rytoj balsuosite. Esu tikra, kad Alzheimerio ligos problema vėl bus svarstoma artimiausiu metu aptariant mokslinių tyrimų programą ir panašias iniciatyvas, todėl labai dėkojame už šio itin svarbaus klausimo iškėlimą.

Pirmininkė. – Pasiūlymas dėl rezoliucijos⁽³⁾ buvo pateiktas remiantis Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalimi baigiantis diskusijoms.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), raštu. – (RO) Labai palankiai vertinu Komisijos pasiūlymą dėl rekomendacijos dėl bendro mokslinių tyrimų programavimo degeneracinių nervų ligų srityje. Gyventojų psichinė sveikata

(3) Žr. protokolą.

yra gyvybiškai svarbus klausimas siekiant užtikrinti tinkamą gyvenimo kokybę. ES tokiomis ligomis suserga vis daugiau žmonių. Todėl reikalingos pastangos siekiant kovoti su veiksniais, sukeliančias šias ligas. Vis dėlto šie norimi įveikti veiksniai turi būti apibrėžti atliekant mokslinius tyrimus. Manau, kad bandomasis bendro mokslinių tyrimų veiklos programavimo projektas nebeįtotinai duos naudos sutelkiant mokslinių tyrimų finansavimo pastangas, o tai leis efektyviau naudoti šios srities moksliniams tyrimams skiriamas lėšas. Be to, bendradarbiavimas, kuris remtųsi nacionalinių mokslinių centrų tinklais ir bendru būtinos infrastruktūros naudojimu, būtų dar naudingesnis, nes ne visos valstybės narės turi reikiamų išteklių mokslinių tyrimų veiklai vykdyti savo lėšomis, net jeigu jose yra didelis degeneracinėmis nervų ligomis sergančių asmenų skaičius. Labai svarbu, kad mokslinių tyrimų rezultatais būtų naudojamosi siekiant informuoti gyventojus apie psichinės sveikatos palaikymo būdus, taip padedant mažinti ligonių skaičių ir išsaugoti nacionalinių visuomenės sveikatos priežiūros sistemų gyvybingumą.

António Fernando Correia De Campos (S&D), raštu. – (PT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, Komisijos komunikate Europos Parlamentui pateikiama optimistinė naudos, kurios tikimasi iš valstybių narių bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje ir koordinavimo, kurį gali vykdyti Komisija atliekant degeneracinių nervų ligų ir ypač Alzheimerio ligos tyrimus pagal Septintąją bendrąją programą, analizė. Priemonės, siūlomos komunikate, iš esmės susijusios tik su geresnio esamų išteklių naudojimo ir programų (programos „Sveikata“, Septintosios bendrosios programos, ES neįgaliesiems skirto veiksmų plano, atviro koordinavimo metodo ir Statistikos programos) taikymo principu. Ar šių išteklių naudojimo optimizavimo pakaks, kad būtų pasiekti laukiami rezultatai? Kokių koordinavimo mechanizmų, kuriuos siūlo Komisija, nebūtų buvę galima įgyvendinti iki komunikato priėmimo? Kokia jo pridedamoji vertė? Kokias naujas praktines priemones ketina priimti Komisija, kad būtų skatinamas bendradarbiavimas mokslinių tyrimų srityje tokiomis sąlygomis, kai jau yra (nors ir išskaidytų) išteklių ir darbo grupių? Ar didesnio problemos matomumo užtikrinimo ir esamų priemonių taikymo pakaks jai išspręsti?

Proinsias De Rossa (S&D), raštu. – Palaikau šią rezoliuciją ir pasiūlytą bandomąjį projektą dėl bendro mokslinių tyrimų veiklos programavimo degeneracinių nervų ligų srityje. Degeneracinėmis nervų ligomis, pvz., Alzheimerio ir Parkinsono ligomis, serga daugiau nei septyni milijonai Europos Sąjungos piliečių. Šiuo metu nėra vaistų degeneracinėms nervų ligoms gydyti ir sukaupia labai nedaug žinių apie jų prevenciją, gydymą ir rizikos veiksnių nustatymą. Iš tiesų daugumą šios srities mokslinių tyrimų atlieka valstybės narės ir jų veikla palyginti mažai koordinuojama tarpvalstybiniu lygmeniu, taigi tyrimai yra fragmentiški, valstybės narės ribotai dalijasi žiniomis ir pažangiąja patirtimi. Bendro programavimo priemonė galėtų būti labai naudinga siekiant sumažinti mokslinių tiriamųjų pastangų fragmentiškumą ir padėti sutelkti reikiamus įgūdžius, žinias ir finansinius išteklius. Vis dėlto Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 182 straipsnio 5 dalies nuostatos, įtrauktos į Lisabonos sutartį, pagal kurias nustatomos priemonės, būtinos siekiant sukurti Europos mokslinių tyrimų erdvę, galėtų užtikrinti tinkamesnį būsimų mokslinių tyrimų srities bendro programavimo iniciatyvų teisinį pagrindą. Komisija turėtų apsvarstyti galimybę naudoti 182 straipsnio 5 dalį kaip teisinį pagrindą visiems būsimiems pasiūlymams dėl bendro mokslinių tyrimo veiklos programavimo.

Eija-Riitta Korhola (PPE), raštu. – (FI) Ponia pirmininke, Alzheimerio liga yra trikdanti liga, paverčianti ligo pasaulį nepažįstamu ir pavojingu. Gyvenimas „dabartyje“ tampa labai grėsmingas, nes nebelieka patirties ir praeities prisiminimų, kurie užtikrintų saugumą šiuo gyvenimo tarpsniu. Be to, šią didelę žmogaus tragediją apsunkina ir tai, kad kol kas ši liga neišgydoma. Be to, dėl ligos kenčia ir artimi giminaičiai. Ji kartais vadinama šeimos liga, nes artimieji dažnai nukenčia dėl nuolatinės įtampos. Socialinis jos poveikis yra milžiniškas ir susijęs su sunkiais nuostoliais. Kadangi gyventojai Europoje senėja, degeneracinės nervų ligos, pvz., Alzheimerio ir Parkinsono, taps vis didesne visuomenės sveikatos problema: šiuo metu yra daugiau nei septyni milijonai pacientų, ir šis skaičius per kitą dešimtmetį išaugs dvigubai. Vis dėlto medicinos mokslui dar ne visai žinomos ligos priežastys. Yra keletas daug žadančių mokslinių tyrimų išvadų, tačiau norėdami pasiekti persilaužimą turime derinti pastangas. Siekiant kaupti privačių ir visuomeninių organizacijų bei valstybių narių mokslinių tyrimų duomenis ir koordinuoti jų naujovių diegimą, reikalingas programavimas Bendrijos lygmeniu. Tada būtų vilties, kad veiksmingesnė šios ligos prevencija, diagnozavimas ir gydymas kuo greičiau taps tikrove praktinėje priežiūros veikloje. Esu įsitikinusi, kad žmonės, kurie kovoja su degeneracinėmis nervų ligomis, – pacientai, jų artimieji ir globėjai, – aktyviai remis bet kokią bendradarbiavimą ieškant naujų šių ligų gydymo būdų. Kaip tik tokie projektai parodo mūsų piliečiams, kodėl mes čia išvis šiandien esame: jie pagrindžia visą Europos Sąjungos egzistavimą. Sutinku su savo kolega H. Reuliu, kad procedūros ir kompetencija yra antraeiliai dalykai, kai žengiame iš tikrųjų teisinga kryptimi.

Sirpa Pietikäinen (PPE), raštu. – (FI) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, vasarą Komisija patvirtino Tarybos rekomendaciją, kurioje ES valstybės narės raginamos įsitraukti į bendrą degeneracinių nervų ligų mokslinių tyrimų programavimą. Labai svarbu, kad būtų kuo geriau naudojamos ribotos moksliniams tyrimams

skiriamos lėšos. Turime nepamiršti, kad, be mokslinių tyrimų, Europai reikalinga platesnė demencijai skirta veiksmų programa. Šių metų pradžioje Europos Parlamentas patvirtino rašytinį pareiškimą, kuriame Komisija raginama parengti veiksmų planą dėl Alzheimerio ligos. Parlamento pareiškime pabrėžta keturių klausimų svarba: mokslinių tyrimų plėtos, ankstyvos diagnostikos, geresnės pacientų bei juos prižiūrinčių asmenų gyvenimo kokybės ir Alzheimerio ligos asociacijų statuso. Norėčiau visiems priminti, kad programa yra skubi ir Komisija turi pradėti veiksmus, kurių Parlamentas prašė jos imtis.

Richard Seeber (PPE), raštu. – (DE) Mūsų vis labiau senėjančioje visuomenėje toliau daugės degeneracinėmis nervų ligomis, tokiomis kaip Alzheimerio liga arba senatvinė demencija, sergančių asmenų. Siekdami kuo tinkamiau tam pasirengti turime geriau plėtoti mokslinių tyrimų struktūras ir geriau naudoti esamus įrenginius. Planuojamas šios srities bandomasis projektas yra puikus išeities taškas siekiant geriau sujungti dabartines mokslinių tyrimų pastangas. Tačiau, be geriausios įmanomos ligonių priežiūros, taip pat svarbi prevencija. Valstybės narės turi skubiau vykdyti informacines kampanijas, skirtas aktyviam gyvenimo būdui propaguoti.

19. Vienos minutės pasisakymai svarbiais politiniais klausimais

Pirmininkė. – Kitas darbotvarkės klausimas – vienos minutės kalbos svarbiais politiniais klausimais pagal Darbo tvarkos taisyklį 150 straipsnį.

Monica Luisa Macovei (PPE). – (RO) Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į politinę padėtį Rumunijoje ir jos įtaką Rumunijos ryšiams su Bendrijos institucijomis.

2009 m. spalio mėn. socialdemokratų partija paliko vyriausybę. Naujai sudaryta opozicija nuvertė vyriausybę pareiškdamą jai nepasitikėjimą, atmetė pirmą naujai pasiūlytą vyriausybę ir atsisakė dalyvauti derybose dėl vyriausybės formavimo. Todėl Rumunija negali įvykdyti įsipareigojimų Europos Komisijai, Pasaulio bankui ir TVF dėl paimtos paskolos. Dėl šios priežasties negalime laiku įvykdyti kai kurių įsipareigojimų, susijusių su valstybės pertvarka.

Politinį nestabilumą Rumunijoje sukėlė visų pirma socialdemokratų partijos politinė veikla. Tos veiklos priežastys susijusios ne tik su rinkimais. Ja siekiama sustabdyti vidutinio laikotarpio reformas, susijusias su administravimu, teisinės valstybės principu, teisingumu ir kova su korupcija.

Luís Paulo Alves (S&D). – (PT) Praeitą mėnesį didžiausias dėmesys buvo skiriamas Europos regionams. Europos regionų ir miestų savaitė sutvirtino regionų, kaip esminio veiksnio, susijusio su Europos atsaku į pasaulinius iššūkius, pozicijas. Tokios buvo Komisijos Pirmininko J. M. Barroso, Komisijos nario P. Samecki ir daugybės įvykusių diskusijų išvados, kurios nepaliko jokių abejonių.

Kalbant konkrečiau, surengta atokiausių Europos regionų pirmininkų konferencija, kurioje pirmą kartą dalyvavo Europos Parlamento nariai, yra svarbus regioninės politikos žingsnis skatinant Europos integraciją. Pasauliniai iššūkiai ir Europos atsako į juos paieška yra puiki proga parengti naują atokiausiems regionams skirtą strategiją. Šiuose regionuose, pvz., Azorų salyne, be nuolatinių sunkumų, apie kuriuos mes visi įpratę girdėti, esama įvairių galimybių, neabejotinai leidžiančių siekti pažangos ir suteikti Europai aiškaus pranašumo naujose srityse, kurios gyvybiškai svarbios mums reaguojant į pasaulinius iššūkius.

Todėl Komisijos Pirmininkas turi galutinai nutraukti „rūmų perversmą“, kuriam, kaip rodo neoficialūs Komisijos darbo dokumentai, buvo rengiamasi tuo metu, kai mes, Europos Parlamento nariai ir Europos piliečiai, rėmėme Lisabonos sutarties ratifikavimą, kurios svarba ginant teritorinę sanglaudą...

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Marian Harkin (ALDE). – Ponia pirmininke, finansavimo programai LEADER Airijoje 2007–2013 m. laikotarpiu buvo skirta 465 mln. EUR. Tačiau lygiai per dvejus pirmuosius programos, kurios trukmė penkeri metai, metus buvo panaudota tik 18 proc. projektui skirtų lėšų, nes vietos plėtos bendrovės, valdančios projektus, įsipainiojo į popierizmą ir pernelyg didelę biurokratiją.

Prirašyta šūsnyš puslapių taisyklių, sukurta plati tikrinimo procedūra. Dalis problemos yra ta, kad vieno inspektoriaus neskaitomos daugybės taisyklių aiškinimas gali skirtis nuo kitų. Kita problemos dalis yra ta, kad kai kurios taisyklės išvis beprasmiškos. Vienas projekto darbuotojas pasakojo, kad jis praleisdavo pusę savo darbo laiko registruodamas, ką darė kitą pusę.

Žinoma, mums reikalinga atskaitomybė, bet šiuo metu ji pasiekusi tokį laipsnį, kad neskatina vietos grupių kreiptis dėl finansavimo. Milijonai liks nepanaudoti, o tai būtų nusikalstama atsižvelgiant į būtinybę duoti

impulsą mūsų ūkiams skiriant bet kokias turimas lėšas. Mums reikia, kad Dubline būtų vadovaujamasi sveiku protu, todėl turime užtikrinti, kad Europos Komisija garantuotų, jog taip ir bus.

Karima Delli (Verts/ALE). – (FR) Ponia pirmininke, prezidentas Václav Havel savo kalboje Parlamente pabrėžė, kad vienas pagrindinių Europos Sąjungos principų yra žmonių solidarumas.

Švenčiame 20-ąsias Berlyno sienos, gėdos sienos, griuvimo metines. Po 1989 m. lapkričio 9 d. mums buvo pasakyta, kad žmonija pagaliau bus išvaduota. Demokratija ir žmogaus teisės turėjo plisti visame pasaulyje griaudamos užtvartos, šalindamos sienas tarp tautų.

Tačiau, nuvertus vieną sieną, kiek mūsų žemyne buvo pastatyta naujų?

Sienos pastatytos Seutoje ir Melilijoje, pvz., siekiant apsaugoti nuo vyrų ir moterų, bėgančių nuo karo, skurdo ir pasaulinio atšilimo, antplūdžio, sienos tęsiasi nuo sulaikymo centrų, mūsų miestų vartų, per Lampedūzą, kur net vaikai sulaikomi pagal Grąžinimo direktyvą, iki Libijos dykumos.

Griaukime Europos tvirtovės sienas, statykime tiltus, o ne sienas...

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Evžen Tošenovský (ECR). – (CS) Praėjus dvidešimčiai metų po Berlyno sienos griūties jautriau žvelgiame į šiandien pasaulyje vykstančius įvykius. Dabar galime visiškai realiai vertinti įvykius Rusijoje. Anksčiau bet kokius įvykius Sovietų Sąjungoje laikydavome ideologiniu spaudimu, o dabar aptariame prekybą absoliučios asmens laisvės sąlygomis. Artėjant žiemai, žinoma, auga nerimas dėl dujų tiekimo iš Rusijos per Ukrainą. Sausio mėn. krizės tyrimai aiškiai parodo padėties Vakarų ir Rytų Europoje skirtumus. Šie tyrimai privers rūpestingiau rengti krizės scenarijus. Svarbu rasti geriausią sutartinių santykių sprendimą tarptautiniu lygmeniu ir tuo pat metu susidarius tokiai padėčiai teikti daugiau informacijos. Didelės išlaidos techninėms priemonėms taip pat įpareigoja mus nuodugniai apsvarstyti, ar finansuoti jas iš valstybės biudžeto, ar remiantis Europos direktyvomis. Klausimas tas, kiek iš tikrųjų mums reikia turėti dujų saugyklose ir kaip jas finansuoti. Svarbu atskirti tikrą krizę ir verslo reikalus, susijusius su dujomis, ir numatyti, kada aukštesnieji politiniai veikėjai turėtų pradėti derybas, o ką reikėtų palikti reguliuoti rinkai. Turime vengti pernelyg didelio biurokratinio kišimosi.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Ponia pirmininke, šiandien Europos Komisija reikalauja, kad Airijos vyriausybė smarkiai sumažintų Airijos biudžetą, įskaitant žymų viešųjų paslaugų ir dirbančių asmenų, galbūt net pensininkų ir bedarbių, gyvenimo lygio mažinimą.

Vis dėlto Komisija turėtų žinoti, kad ji, slapta susitardama su Airijos vyriausybe apsimesti, kad bankams gelbėti skirti pinigai nėra valstybės pagalba, tuo pat metu žlugdo viešąjį sektorių.

Tačiau Airijos darbuotojų ir bendruomenės aktyvistai priešinasi. Praeitą penktadienį protestuodami žygiavo dešimtys tūkstančių žmonių, tūkstančiai darbuotojų žygiavo Dubline šiandien, o lapkričio 24 d. planuojamas valstybinio sektoriaus darbuotojų streikas siekiant sustabdyti šiuos išpuolius.

Atsižvelgiant į padėties rimtumą dabar turėtų būti surengtas 24 valandų visuotinis streikas, kad būtų nuversta ši pasibaisėtina vyriausybė, kuri neturi įgaliojimo vykdyti tokią politiką, ir sustabdyti Komisijos ir Airijos vyriausybės politiką, smukdančią gyvenimo ir paslaugų darbo žmonėms lygį.

Paul Nuttall (EFD). – Ponia pirmininke, norėčiau atkreipti šios asamblėjos dėmesį į labai neigiamus Biocidų direktyvos padarinius visoje JK. Šios nuostolius sukeliančios ir beprasmės direktyvos nuostatose draudžiama naudoti strichniną, kuris JK pastaruosius septyniasdešimt metų buvo naudojamas kurmių populiacijai kontroliuoti. Taip buvo daroma, kol įsikišo ES. Dabar kurmių gaudytojams leidžiama naudoti tik aliuminio fosfatą, kuris kainuoja dvigubai daugiau nei strichninas, todėl daugelis jų buvo priversti pasitraukti iš verslo.

Bet yra ir blogesnis dalykas. Strichninu kurmis nužudomas daugiausia per penkiolika minučių, o naudojant aliuminio fosfatą tai trunka iki trijų dienų, taigi kurmio mirtis yra lėta ir skausminga.

Dėl šios absurdiškos direktyvos ne tik prarandamos darbo vietos visoje JK; ji taip pat yra žiauri ir nežmoniška, ir tai dar viena nedidelė priežastis, dėl kurios JK būtų geriau ištotti iš ES.

Corneliu Vadim Tudor (NI). – (RO) Pasaulinės organizacijos „Atra Kadisha“ pirmininkas didysis rabinas David Schmidl paprašė mane būti, cituoju, „jų atstovu Europos Sąjungoje“, kurioje jie norėtų įsteigti komitetą visiems skundams dėl kapų išniekinimo nagrinėti. Ženevos sutartis taip pat turėtų būti atnaujinta ir patobulinta.

Nenoriu pateikti konkrečių pavyzdžių ir ko nors kaltinti, bet savo akimis mačiau nuotraukas, vaizduojančias žydų kapines, kuriose ant kapų ganosi arkliai ir galvijai. Be to, mačiau pagrindiniais tualetais paverstų antkapinių paminklų nuotraukas, taip pat senąsias žydų katakombas, kurioms 2 000 metų ir kuriose šventi žmonių palaikai yra apverktinos būklės. Kiti kapai buvo niokojami buldožeriais ir ekskavatoriais, atkasusiais palaikus.

Tai didžiulis Dievo įžeidimas. Holokaustas paliko tragiškus pėdsakus žmonijos istorijoje ir niekada neturi pasikartoti, net pačiu mažiausiu mastu. Aš pats lankiausi Osvencime su savo vaikais ir, patikėkite, labai gerai žinau, ką kalbu.

Šie žmonės prašo mūsų, Europos Parlamento narių, ginti visų religijų paveldą, ne tik žydų, bet ir rumunų „pėdsakus“ Europoje.

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

János Áder (PPE). – (HU) Ponia pirmininke, brangūs mūsų kaimynai, austrai, daugelį metų teršė vieną gražiausių Vengrijos upių, Rabą. Prieš dvi savaites buvo galima matyti pusės metro storio putų sluoksnį ant upės paviršiaus; tai aiškiai įrodo šį faktą. Negana to, kad teršiama mūsų upė, mūsų brangūs kaimynai dabar nori teršti ir orą krosnimis, kurią planuojama įrengti Heiligenkroice. Heiligenkroice, už 300 metrų nuo Vengrijos sienos, jie nori statyti atliekų deginimo įrenginį, kuriame galėtų būti sudeginama beveik dešimt kartų daugiau atliekų, nei jų pagaminama Burgenlande per metus, ir visa tai už Europos Sąjungos paramą. Šis planuojamas investicijų projektas pažeidžia Direktyvą 2008/98/EB. Todėl raginu Europos Komisiją nepatvirtinti ES finansinės paramos Heiligenkroico deginimo įrenginio statybai.

Kriton Arsenis (S&D). – (EL) Ponia pirmininke, pagrindinis su klimato kaita susijęs iššūkis, iškilęs žmonijai, yra klausimas, kaip būtų galima sustabdyti didesnio anglies dioksido kiekio išmetimą į atmosferą ir pradėti saugoti jį žemėje.

Atsižvelgiant į tai, kad per ateinančius penkiasdešimt metų anglies dujų išmetimo sustabdyti nepajėgsime, vienintelė mūsų viltis būtų didinti anglies dvideginio saugojimą žemėje, ir tai turėtų būti politikos prioritetas kovojant su šia problema. Norint tai pasiekti turime padidinti augmenija padengtą plotą. Kinija, prisidėdama prie šių pastangų, apšodino 54 mln. hektarų medžiais; tai išpūdingai padidino geriamojo vandens prieinamumą ir žemės ūkio našumą. Ruandoje panašios medžių sodinimo programos taip padidino upių vandens srautus į sostinę, kad ji dabar gali būti aprūpinama tik hidroelektrinės tiekiamą energiją.

Tuo pačiu tikslu JAV Atstovų Rūmai priėmė įstatymą, pagal kurį JAV skirs 5 mlrd. JAV dolerių kovai su miškų naikinimu.

Dėl to Tarybos, kuri ne tik neprisiėmė įsipareigojimų skirti konkrečias sumas besivystančioms šalims, bet ir nieko neprasitarė apie finansavimą siekiant išsaugoti pasaulio miškus, priimta pozicija yra nepriimtina tokiu metu, kai nėra bendros Pietų Europos miškų ekosistemų, kurioms kyla grėsmė, apsaugos politikos arba veiklos Europos Sąjungos lygmeniu koordinavimo.

Vis dėlto tikiuosi, kad Europos Sąjunga derybose Kopenhagoje aktyviai palaikys bendras pastangas stabdyti miškų naikinimą ir padidinti medžių sodinimą.

Giommaria Uggias (ALDE). – (IT) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, mūsų diskusijos dėl degeneracinių nervų suteikia man galimybę iškelti problemą dėl išsėtinės sklerozės bei amiotrofinės šoninės (lateralinės) sklerozės (ALS) ir informuoti Parlamentą, kad Italijoje 150 žmonių pradėjo bado streiką siekdami pademonstruoti paramą ALS sergančiam Salvatorei Usalai, kuris, protestuodamas prieš Italijos vyriausybės abejingumą pacientų ir jų šeimos narių, kurie susidūrė su šia baisia liga, problemoms, nustojo valgyti. Šią kampaniją taip pat palaiko Italijos parlamento nariai, pvz., Antonietta Farina, ir mūsų kolega Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos narys N. Rinaldi.

Vis dėlto svarbiausias dalykas – sunkumai, su kuriais ALS pacientai ir jų šeimos taip oriai ir ramiai grumiasi kiekvieną dieną ir kurie yra šios sunkios ligos tragiškoji pusė. ALS serga jauni žmonės ir ši liga neišgydoma, bet Italijos valdžios institucijos labai dėmesingos viskam, išskyrus pacientus ir jų šeimas. Mokslinių tyrimų vykdymas yra Europos problema, bet užtikrinti pacientams orų gyvenimą privalo valstybės narės.

Michèle Rivasi (Verts/ALE). – (FR) Ponia pirmininke, norėčiau pateikti jums keletą klausimų dėl AH1N1 gripo vakcinos problemos.

Šiuo metu Europos Parlamento nariai ir jų padėjėjai kviečiami pasiskiepyti; norėčiau pasidalyti su jumis kai kuriais nerimą keliančiais dalykais.

Pirma, koks yra rizikos ir naudos santykis? Šiuo metu nauda yra nedidelė, nes tai nėra gripas, sukeliantis daug mirčių – bet koku atveju tikrai ne tiek daug, kaip sezoninis gripas.

Kita vertus, kalbant apie riziką, turime pakankamai laiko šiam aspektui apsvastyti, ir ypač norėčiau pakalbėti apie vakcinos pagalbinių medžiagų problemą. Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tikrai nuostabą keliančią aplinkybę: Jungtinėse Valstijose visose pagalbinėse medžiagose buvo uždrausta naudoti skvaleną, bet Europos vaistų agentūra jį naudoti leido, nes daugelyje vakcinų yra skvaleno.

Antrasis dalykas yra tas, kad Europos vaistų agentūra mums patvirtino, jog nebuvo atlikti vakcinos poveikio vaikams ir nėščiosioms klinikiniai tyrimai ir kad ji atliko tik prototipo duomenų ekstrapoliaciją. Todėl manau, kad gali prireikti didesnio derinimo.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Ponia pirmininke, skandalingas Europos žmogaus teisių teismo sprendimas, kuriame nurodoma, kad nuo Italijos mokyklos sienų turi būti pašalinti kryžiai ir vienai iš jos mokinių išmokėta 5 000 EUR kompensacija už vadinamąją moralinę žalą, sukėlė susirūpinimą ne tik Italijoje, bet ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Kryžius yra ir krikščionių religijos, ir Europos istorijos bei tradicijų simbolis. Administracinis kišimasis ir kryžių šalinimas yra pirmasis žingsnis kultūrinio Europos „charakirio“ link.

Deja, toks pragmatizmas virsta nuosekliu kovos su Europos vertybėmis planu. Tereikia prisiminti nuorodų į krikščionybę pašalinimą iš svarbiausių Europos Sąjungos dokumentų. Mums reikia grįžti prie Europos Sąjungos įkūrėjų, kurie buvo krikščionys demokratai, pirminių idėjų ir koncepcijų. Todėl kreipiuosi į Europos Parlamento Pirmininką prašydamas surengti atitinkamas diskusijas, po kurių būtų priimta rezoliucija dėl religijų laisvės principo taikymo Europoje ir pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Portugalijoje, ypač jos šiaurinėje dalyje, ekonominė ir socialinė krizė vis gilėja, o nedarbas tebeauga, todėl šis regionas, kaip rodo paskutiniai Eurostato dokumentai, tampa vienu skurdžiausių Europos Sąjungoje. Didelės įmonės ir toliau skelbia apie savo veiklos masto ir darbo vietų skaičiaus mažinimą. Vienas rimčiausių pavyzdžių būtų įmonė „Qimonda“ Viloje do Kondėje, kurioje rengiamasi atleisti 600 darbuotojų, be jau pernai atleistų maždaug tūkstančio. Faktiškai tai yra vienos didžiausių ir svarbiausių strateginio technologijų plėtros pramonės sektoriaus įmonių žlugimas.

Mes negalime susitaikyti su tokia padėtimi. Nepriimtina, kad nei Europos Komisija, nei Taryba nerado alternatyvių priemonių šiai mikroschemų ir nanotechnologijų pramonės griūčiai sustabdyti. Pasibaisėtina, kad jos išlieka abejingos vis augant nedarbui ir kančioms daugelyje Europos Sąjungos regionų.

John Bufton (EFD). – Ponia pirmininke, turėjau kalbėti apie neribojamos ES migracijos spaudimą Jungtinei Karalystei. Atleiskite, kad iškelsiu svarbų klausimą, į kurį neseniai buvo atkreiptas mano dėmesys. Man, kaip Regionų plėtros komiteto koordinatoriui ir EP nariui iš Velso, didelį susirūpinimą sukėlė Europos Komisijos komunikato pavadinimu „Globaliosios Europos reformų darbotvarkė. Pertvarkykime biudžetą ir pakeiskime Europą“ projektas, kurio kopiją neoficialiai gavau.

Dokumente siūloma iš esmės persvarstyti ES išlaidų prioritetus sutelkiant didesnę dėmesį į – pasakau savo žodžiais – globalinę Europą ir skiriant mažiau lėšų žemės ūkiui ir pasiturintiems regionams. Tai turės didžiulį poveikį Didžiosios Britanijos žemės ūkiui ir dabartinio ciklo struktūrinių fondų programoms. Būdama pagrindinė įmokų mokėtoja Jungtinė Karalystė bus priversta atsisakyti dar daugiau nuolaidų, o kitos šalys bus pagrindinės naudos gavėjos.

11,8 proc. lėšų, skiriamų Jungtinei Karalystei sanglaudos politikai įgyvendinti, patenka į skurdžiausius Velso regionus. Esu labai susirūpinęs, kad šis neoficialiai gautas dokumentas gali turėti pasekmių pereinamojo laikotarpio mokėjimams dabartinės programos pabaigoje 2013 m. Atėjo laikas JK piliečiams surengti referendumą dėl savo santykių su ES, kad jie galėtų būti žmonėmis, kurie patys, o ne neišrinkti biurokratai, spręstų savo likimą.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Kadangi Europos Sąjungoje taip entuziastingai švenčiame Berlyno sienos griuvimą ir kartu komunizmo žlugimą, galėtume pasiteirauti, ir kuo tapo buvę komunistų lyderiai. Aš jums papasakosiu. Jie tapo pačiais atkakliausiais kapitalistais, neoliberalais ir pasaulyje vyraujančios tvarkos šalininkais. Grįžę į valdžią, jie sunaikino viską, kas buvo gerai komunistinėje santvarkoje. Prisipažinkime, kad buvo keletas tokių dalykų, pvz., darbo apsauga ir socialinė apsauga. Tačiau jie sugrąžino bjauriausius dalykus, žiaurumą ir baimę.

Per 1956 m. revoliucijos, kuri paruošė dirvą Berlyno sienos griūčiai, 50-ąsias metines žmonės buvo sekami. Tuo metu, kai šiuose rūmuose kalbame ir švenčiame komunizmo žlugimą, Vengrijoje komunistai yra įkalinę šešiolika politinių kalinių.

Aš noriu švęsti tik tada, kai bus paleisti politiniai kaliniai, kai aukos, kurios buvo šnipinėjamos, sulauks teisingumo ir kai komunistai pabaigs šį kraujo praliejimą ir bus išmesti į istorijos šiukšliadėžę.

Jarosław Kalinowski (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, norėčiau kalbėti apie pasiūlymą dėl Europos Sąjungos biudžeto reformos po 2013 m. Ar tiesa, kad šiuose pasiūlymuose numatyta gerokai sumažinti lėšas regionams? Ar Europos Komisija supranta, kad tai iš esmės susilpnintų ES regioninę ir žemės ūkio politiką?

Pasiūlymas palikti skursti vargingus ES regionus siekiant finansuoti kovą su klimato kaita vargu ar gali būti pavadintas racionalių arba logiškų. Tai paliestų daugumą iš 271 ES regiono. Tikrai įmanoma padėti vargingiausiems ES regionams ir tuo pat metu remti tinkamus projektus, skirtus kovai su klimato kaita, išmetamų teršalų kiekio mažinimui ir atsinaujinančios energijos bei šiuolaikinių technologinių sprendimų diegimui.

Ar Komisija, pateikdama pasiūlymą dėl biudžeto reformos, ketina atimti iš regioninių ir vietos valdžios institucijų teisę skirstyti lėšas? Taip bus atsisakyta teritorinių institucijų teisės spręsti klausimus, kurie joms labai svarbūs.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Europos Sąjunga yra įsipareigojusi kurti veiksmingą mechanizmą, kuris užkirstų kelią seksualinei prievartai prieš vaikus. Praėjo aštuoni mėnesiai kai Europos Parlamento plenarinėje sesijoje vyko diskusijos šia ypatingai svarbia tema. Reikėtų pasidžiaugti, jog per tą laiką Taryba pradėjo svarstyti direktyvos projektą, kuriuo siekiama patobulinti šios srities teisinę bazę, tačiau gyvenimas nestoja vietoje ir karts nuo karto mums skaudžiais įvykiais primena, jog mūsų vaikai dar nėra pakankamai apsaugoti. Deja, šių nusikaltimų pasekmės būna labai skaudžios ir ilgalaikės. Vaikų seksualinis išnaudojimas bei pornografijos platinimas dažnai turi transnacionalinį pobūdį, todėl jo efektyvi prevencija galima tik dėka tarptautinio bendradarbiavimo. Būtina numatyti baudžiamąją atsakomybę už naujas vaikų seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos formas, kurios esant dabartiniam teisiniui reguliavimui nėra numatytos. Noriu atkreipti naujos kadencijos Parlamento dėmesį į šią svarbią problemą ir raginu Tarybą skubinti parengto projekto svarstymą.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Ponia pirmininke, džiaugiuosi Kroatijos ir Slovėnijos vyriausybių, padariusių svarbų politinį žingsnį pirmyn, santykių pažanga ir didesne branda, kurią parodė abi vyriausybės. Sienos arbitražo susitarimu, kurį jos pasirašė, siunčiama teigiama žinia ir duodamas puikus pavyzdys kitoms regiono šalims.

Tačiau apgailestaudamas turiu pažymėti, kad praėjus vos kelioms dienoms po šio susitarimo pasirašymo Kroatijos ministras pirmininkas taip pat pasirašė vienašališką pareiškimą, kuriame pateikė vienpusišką neseniai pasirašyto susitarimo aiškinimą. Neturėtume daryti nieko, kas sėtų abejones ar skleistų netikrumą, nes tai nepadėtų žengti pirmyn. Vienašaliai pareiškimai ir vienpusiai veiksmai niekuomet nėra gerai ir jais nėra perduodama tinkama žinia. Toks elgesys nedidina patikimumo, neskatina būtino abipusio pasitikėjimo ir kelia abejonių dėl mūsų ketinimų rimtumo ir susitarimo tikrumo bei perspektyvumo. Siekiant sėkmės šioje srityje turi būti dedamos didelės pastangos ir stiprinamas pasitikėjimas tiek savo šalyje, tiek tarp kaimynų ir visame regione.

Raginu Kroatijos vyriausybę susilaikyti nuo tolesnių vienašališkų veiksmų ir prašau jos ministrą pirmininką vietoj to parodyti politinę drąsą bei ryžtą ir padėti mums išspręsti praeities problemas.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Norėčiau atkreipti dėmesį į faktą, kad mus išgąsdino praeitos savaitės pranešimai apie tai, jog ministras pirmininkas Vladimir Putin kreipėsi į Europos Komisiją prašydamas padengti Ukrainos skolą bendrovei „Gazprom“. Dėl to norėčiau paklausti, ar toks prašymas buvo gautas. Ar Europos Komisija ketina versti Europos Sąjungą sumokėti šią skolą? Jeigu atsakymai į pirmus du klausimus būtų teigiami, kuo remdamasi Komisija tai darytų?

Ponia pirmininke, taip pat norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad esu vienintelis narys, kuris nepanaudojo viso kalbėti skirto laiko.

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). – Ponia pirmininke, šiandien prašiau žodžio norėdamas jus informuoti apie keliantį nerimą faktą, kurį sužinojau lankydamasis Vašingtone Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto delegacijos vizito metu.

Baigiantis dabartinėms transatlantinėms deryboms dėl duomenų apsaugos (SWIFT, PNR) Jungtinės Valstijos plečia savo Nacionalinio saugumo agentūros duomenų surinkimo įrenginius, kad būtų galima perimti kiekvieną jų teritorijoje siunčiamą elektroninę žinutę, taip pat visus į šalį ir iš jos siunčiamus pranešimus.

Kaip gali JAV apsimesti, kad gerbia teisę į privatumą, kai kuria milžinišką slapto sekimo agentūrą – ir kaip mes galime tik sėdėti nieko neveikdami ir leisti, kad tai vyktų?

Privalome didinti informuotumą apie šį šiurkštų piktnaudžiavimą įgaliojimais ir pagrindinių teisių pažeidimą. Tikiuosi, kad prisijungsite prie manęs ir informuosite apie tai mūsų rinkėjus ir mūsų šalių piliečius skelbdami pareiškimus ir straipsnius spaudoje.

Nick Griffin (NI). – Ponia pirmininke, per pastaruosius du mėnesius patyriau JK leiboristų partijos režimo persekiojimą: buvo panaikintas mano leidimas patekti į Bendruomenių Rūmus, atsisakyta leisti man apsilankyti Selafildo atominėje jėgainėje (nepaisant mano užimamų pareigų Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pakomitetyje), o Piliečių konsultavimo biuras atsisakė parduoti man informacinę duomenų bazę, kuri viešai siūloma pirkti visiems kitiems Parlamento nariams.

Ponia pirmininke, ar sutinkate, kad politinė diskriminacija yra ne tik neteisėta ir kenkianti ne tik man, bet ir šios vietos funkcionalumui ir, visų svarbiausia, rinkėjams bei visam demokratiniam procesui?

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Kai kurios Europos saugos ir sveikatos darbe agentūros atlikto tyrimo išvados kelia nerimą: jose teigiama, kad bendras nedarbo lygis daro neigiamą poveikį darbuotojų saugai ir sveikatai. Remiantis tyrimo, kuriame dalyvavo 27 000 respondentų iš 27 valstybių narių, duomenimis, šeši iš dešimt darbuotojų mano, kad dėl ekonomikos krizės ir išaugusio nedarbo blogėja darbo sąlygos. 75 proc. respondentų teigė, kad jų sveikatos būklės pablogėjimas tiesiogiai susijęs su jų darbu. Šią informaciją patvirtina Eurostato tyrimo duomenys; šis tyrimas rodo, kad 27 mln. darbuotojų nukenčia nuo nelaimingų atsitikimų darbe arba serga profesinėmis ligomis, o 137 mln. darbuotojų darbo vietoje kasdien kyla rizika. Kaip tik šią savaitę Andoroje per dar vieną sunkų nelaimingą atsitikimą darbe žuvo penki darbuotojai portugalai.

Ši padėtis reikalauja šių skubių Europos Sąjungos ir valstybių narių atsakomųjų priemonių: darbo vietų, atsižvelgiant į darbuotojų teises, kūrimo, darbo ir darbuotojų rėmimo bei sankcijų darbdaviams, kurie mažina išlaidas, prevencijos ir darbuotojų apsaugos priemonės siekdami didinti savo pelną.

Pirmininkė. – Perduodant mikrofoną įvyko nesusipratimas. Turėjau suteikti žodį N. Teixeirai. Turbūt neteisingai ištariau jūsų pavardę, todėl kilo painiava.

Nuno Teixeira (PPE). – (PT) Europos Komisija neseniai pateikė komunikato dėl biudžeto reformos projektą, į kurį įtrauktos nuorodos dėl sanglaudos politikos, keliančios nerimą ir sumaištį, ypač atokiausiems regionams.

Diskusijos dėl Bendrijos biudžeto turi būti surengtos neatidėliojant, bet manome, kad finansinė sistema po 2013 m. turėtų būti grindžiama solidarumu ir teritorine sanglauda; tai gyvybiškai svarbu tokiems regionams kaip Madeira, kurie patiria nuolatinius sunkumus ir kuriems dėl to reikia nuolatinės paramos.

Ketinimas keisti sanglaudos politikos dėmesio centrą ir nuo regioninio požiūrio pereiti prie požiūrio, kuris būtų grindžiamas sektorių teikiama pridėtine verte, yra nepriimtinas. Toks pakeitimas galėtų reikšti 2 tikslą, pagal kurį paramą šiuo metu gauna du trečdaliai Europos regionų, panaikinant.

Tai, kad Komisija ketina pereiti nuo lėšų skyrimo regionų pagrindu prie lėšų skyrimo valstybių pagrindu ar net Europos lygmeniu atsisakant artumo kriterijaus, kuriuo visada buvo grindžiama sanglaudos politika, yra nesuprantama. Valstybėms narėms, kurios seniai yra ES narės, nepriimtina būti kintamuoju struktūrinių fondų lėšų skaičiavimo formulėje, pagal kurią valstybės narės dalijamos į naujas ir senas ir dėl kurios taps beprasmės EB sutarties 299 straipsnio 2 dalies nuostatos dėl atokiausių regionų galimybės pasinaudoti struktūriniais fondais.

Estelle Grelher (S&D). – (FR) Ponia pirmininke, kaip Europos Parlamento narė iš Normandijos norėčiau atkreipti Komisijos ir Parlamento dėmesį į pasiūlymus dėl „Natura 2000“ jūros teritorijų, kuriuos Prancūzijos vyriausybė neseniai pateikė Europos institucijoms. Į šiuos pasiūlymus neįtraukta Antiferio damba netoli Etretato, tačiau juose kaip kompensacija numatyta atitolinti išorės ribą iki dvylikos jūrmilių.

Šis sprendimas sudaro palankias sąlygas bendrovei „Poweo“ įrengti Antiferyje metano terminalą ir verčia sustabdyti projektą sukurti pakrančių vėjo ūkį Fekane, nepaisant paramos, kurią šiam projektui parodė išrinktieji vietos valdžios atstovai, visuomenė ir net žvejai. Regionui buvo parengtas moksliai pagrįstas ir

nuoseklus pasiūlymas, kurį remia vietos subjektai. Remiantis šiuo pasiūlymu būtų nustatyta šešių mylių zona išilgai visos pakrantės, įskaitant Antiferį.

Turiu tris klausimus: kokią pažangą padarė Komisija nagrinėdama pasiūlymus dėl zonų nustatymo? Ar ji pritarė šioms pasiūlymams, nors jie prieštarauja mokslinėms nuomonėms ir yra nepalankūs socialinei, ekonominei ir kultūrinei veiklai regione? Ir ar Europa, artėjant Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimui, pritarimą sprendimui, kuriuo vietoj atsinaujinančių energijos šaltinių plėtojimo skatinami dujų projektai, gali laikyti tinkamu?

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, norėčiau atkreipti dėmesį į sveikatos padėtį Ukrainoje. Turimi duomenys rodo, kad jau buvo pranešta apie daugiau nei milijoną gripo atvejų, taip pat keliasdešimt užsikrėtimo AH1N1 virusu atvejų. Ukraina paprašė tarptautinės pagalbos, visų pirma skiepų, vaistų, dezinfekavimo priemonių, kaukių, pirštinių ir laboratorinių reikmenų.

Žinome, kad Komisija pradėjo taikyti specialų civilinės pagalbos mechanizmą, Stebėsenos ir informacijos centrą, kuris koordinuoja ES šalių teikiamą pagalbą Ukrainai. Kaip vyksta šis koordinavimas? Kokia pagalba teikiama? Kaip veikia stebėsenos sistema? Manau, visuomenė norėtų gauti atsakymus į šiuos klausimus.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, du dešimtmečiai praėjo nuo Berlyno sienos griuvimo, kurio dvidešimtmetį pažymėjome, ir nuo geležinės uždangos žlugimo. Vis dėlto per šiuos dvidešimt metų buvo pasiekta nedaug, nes matome, kad daugeliui šalių, išsilaisvinusių iš komunizmo, dar nepavyko išsivaduoti nuo buvusios sistemos įpročių.

2006 m. rudenį policija Budapešto gatvėse visiškai nepaisė teisės į susirinkimų laisvę, taip pat teisės į teisingą teismą. Šių įvykių aukos vis dar veltui siekia teisingumo ir galimybės naudotis savo teisėmis. Šių metų kovo mėn. Budapešte asmenys, reikalaujantys ministro pirmininko atsistatydinimo, vėl buvo sulaikomi ir patyrė nežmonišką, žeminantį elgesį. Europos Sąjungoje net ir šiandien vis dar gali pasitaikyti, kad žmonėms neleidžiama vartoti savo kalbos jų gimtojoje žemėje – pvz., Slovakijoje – ar naudotis demokratijos teikiamomis teisėmis, jeigu istorija skyrė jiems mažumos likimą. Be to, Rumunijoje statomas paminklas buvusiam generolui, kuris davė įsakymą šaudyti į demonstracijų dalyvius.

José Manuel Fernandes (PPE). – (PT) Dėl dabartinės ekonomikos krizės mažėja saugumas darbe. Ekonominiai sunkumai skatina darbuotojus priimti, kartais neapgalvojus, darbo, vengiant darbo įstatymų ir teisės saugos bei valdžios institucijų priežiūros, pasiūlymus. Deja, Europos Sąjungoje jau matėme keletą išnaudojimo darbe atvejų, kurie neretai yra tikra Europos piliečių arba ne europiečių vergovė. Be to, susidūrėme su neįprastai dideliu migruojančių darbuotojų mirčių skaičiumi, įskaitant nemažai mano tėvynainių, Portugalijos piliečių, net ir dirbusių legaliai. Šie nelaimingi atsitikimai įvyko darbo vietoje ir visų pirma civilinės statybos sektoriuje.

Todėl Europos Sąjunga ir jos institucijos, taip pat visos valstybės narės yra primygtinai prašomos ir raginamos ryžtingai ir veiksmingai bendradarbiauti, kad būtų išvengta tokių situacijų.

Sophie Briard Auconie (PPE). – (FR) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, noriu skelbti pavojų dėl lėto ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo lėšų planavimo ir mokėjimo.

Vis dar nesuplanavome nė pusės turimų lėšų. Kalbant apie mokėjimus, iš regioninei politikai numatytų 347 mlrd. EUR projektų vadovams buvo išmokėta tik 9,62 proc. Tai palietė visas šalis, kai kurias net labiau nei kitas. Kalbant apie mokėjimus iš Europos fondų, Ispanija, Liuksemburgas ir Švedija turi dėti visas įmanomas pastangas, kad pasivytų pirmaujančias šalis, tokias kaip, pvz., Baltijos šalys, Airija ir Slovėnija.

Europos Sąjungos regioninė politika yra viena naudingiausių mūsų piliečiams politikos krypčių. Iš esmės pagal regioninę politiką bendrai finansuojant praktinius ir dažnai labai svarbius projektus užtikrinama ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda.

Todėl kreipiuosi į nacionalines valdymo institucijas ragindama bendradarbiauti. Kartu manau, kad ekonomikos krizės laikotarpiu labai svarbu Europos taisykles pritaikyti pagrindinėms problemoms spręsti.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, šiandien švenčiame 20-ąsias demokratinių pokyčių Rytų ir Vidurio Europoje metines. Tam skirtoje garbingoje ceremonijoje dalyvavo V. Havel ir J. Buzek, taip pat Europos Parlamente yra surengtos parodos. Taip ir turėtų būti, tik Europos institucijos neturėtų apsiriboti tokiais renginiais vieną kartą per daugelį metų.

Tai turėtų būti pateikta mūsų istorijoje – tiesa apie šiuos pokyčius turėtų būti įtraukta į mūsų švietimo veiklą, ir tai turėtų inicijuoti Europos institucijos. Mums reikia bendro tų laikų istorijos vadovėlio, kuris parodytų, kaip susivienijo Europa, kad vaikai mūsų mokyklose galėtų susipažinti su šia tiesa ir šiomis žiniomis.

Kita vertus, galima pateikti daug pavyzdžių dėl bereikalingai leidžiamų pinigų. Didžiosios Britanijos organizacija „Atvira Europa“ teigia, kad 7 mln. EUR buvo išleista tinklaraščio apie asilą, keliaujantį per Nyderlandus, finansavimui. Laikas veiksmingiau naudoti pinigus Europoje.

Pirmininkė. – Ponios ir ponai, apgailestauju, bet dabar turime baigti vienos minutės kalbas pagal Darbo tvarkos taisyklių 150 straipsnį. Pagal Darbo tvarkos taisyklių 150 straipsnį tokioms diskusijoms galime skirti ne daugiau kaip trisdešimt minučių. Diskutavome beveik keturiasdešimt minučių, nes, deja, nemažai kalbėtojų kalbėjo ilgiau nei vieną minutę.

Stengiausi teikti pirmenybę tiems, kurie neturėjo galimybės kalbėti dviejų paskutinių diskusijų metu, ir tikiuosi, sutiksime, kad pavyko išlaikyti pakankamą pusiausvyrą. Šį vakarą mūsų laukia dar keturios diskusijos ir, kaip žinote, posėdis turi baigtis vėliausiai vidurnaktį.

20. Trečiųjų šalių piliečiai, kurie kirsdami išorės sienas privalo turėti vizas, ir kuriems toks reikalavimas netaikomas (diskusijos)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Tanjos Fajon pranešimas Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu (A7-0042/2009) dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (COM(2009)0366 – C7-0112/2009 – 2009/0104(CNS)).

Tanja Fajon, pranešėja. – (SL) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, pone J. Barrot ir visi dalyvaujantys čia šiandien, Europos Parlamentas tvirtai remia vizų režimo visoms Vakarų Balkanų šalims panaikinimą. Taigi tai – pagrindinė idėja, kuria vadovavomės rengdami pranešimą. Norėčiau ypač padėkoti šešėliniams pranešėjams ir Parlamento nariams, nes be jų pagalbos man nebūtų pavykę pasiekti šio rezultato. Taip pat norėčiau padėkoti Tarybai ir Komisijai už jų bendradarbiavimo pastangas, kurios bus tvirtas tolesnio bendradarbiavimo šioje srityje pagrindas, ypač po Lisabonos sutarties ratifikavimo, nes tai suteiks galimybę Parlamentui tvirtinti visas būtinas priemones taikant bendro sprendimo procedūrą.

Vakarų Balkanų piliečiai dėl vizų režimo buvo pernelyg ilgai izoliuojami. Šiandien jie turi mažiau teisių laisvai keliauti, nei turėjo buvusios Jugoslavijos laikais. Tiesą sakant, tai, ką šiandien Vakarų Balkanų šalių jaunimas žino apie Europą arba Ameriką, jis sužino iš interneto ir televizijos. Kadangi esu iš Slovėnijos, galiu priminti, kad būtent pirmininkaujanti Slovėnija 2008 m. pradžioje, po penkerių metų nuo Salonikų darbotvarkės, kuria Vakarų Balkanų žmonėms buvo vienareikšmiškai užtikrinta Europos perspektyva, pasirašymo inicijavo vizų režimo liberalizavimo procesą.

Džiaugiuosi Komisijos pasiūlymu dėl vizų režimo Makedonijai, Serbijai ir Juodkalnijai panaikinimo, ir ypač Slovėnijos iniciatyva, kuri susilaukė didelės valstybių narių paramos ir kuria nuo šių metų gruodžio 19 d. šių šalių piliečiams suteikiama galimybė pradėti laisvai keliauti Šengeno zonos šalyse. 2010 m. sausio 1 diena sukeltų logistikos problemų, nes būtent Kalėdų ir Naujųjų metų atostogų laikotarpiu nemažai šių šalių piliečių nori aplankyti savo giminaičius, gyvenančius valstybėse narėse.

Vizų panaikinimas labai prisidės prie regionų bendradarbiavimo ir etninių nesutarimų įveikimo, taip pat padės plėtoti kultūrinius, socialinius, ekonominius ir politinius ryšius.

Ponios ir ponai, vizų panaikinimas trims mano paminėtoms šalims yra labai teigiamas žingsnis teisinga kryptimi. Tačiau norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad šalims, kurios nebuvo įtrauktos į vizų režimo panaikinimo programą, turėtų būti leista kuo greičiau, tiksliau, kai jos bus tam pasirengusios, prie jos prisijungti. Suprantama, kalbu apie Bosniją ir Hercegoviną bei Albaniją. Negalime leisti, kad jos taptų dar labiau izoliuotos kaimyninių šalių piliečiams naudojantis galimybe keliauti be vizų į Europos Sąjungą.

Žinoma, jos turi būti pasirengusios vizų panaikinimui ir neketinu siūlyti švelninti mūsų kriterijų. Norime pasiųsti aiškią žinią Bosnijos ir Hercegovinos bei Albanijos piliečiams: mes jūsų laukiame, o jūs turite paraginti savo vyriausybes įvykdyti jos užduotis. Kita vertus, darysime viską, ką galime, kad užtikrintume, jog sprendimų priėmimas Europos Sąjungoje nebūtų vilkinamas. Galiu drąsiai teigti, kad šis požiūris sulaukė didelės dviejų

komitetų: Užsienio reikalų komiteto ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto, kuriame dirbu, paramos.

Taip pat norėčiau pridurti, jog rytoj po balsavimo prašysiu žodžio ir pristatysiu specialų politinį pareiškimą, bendrą Europos Parlamento ir Tarybos pareiškimą, kuriuo tvirtai remiamas vizų režimo visoms Vakarų Balkanų šalims panaikinimas. Šiame pareiškime, už kurį rytoj balsuosime atskirai, mes džiaugiamės, kad gruodžio 19 d. bus panaikinti vizų reikalavimai Makedonijai, Serbijai ir Juodkalnijai, ir raginame Europos Komisiją kuo greičiau parengti pasiūlymą dėl vizų režimo panaikinimo Bosnijai ir Hercegovinai bei Albanijai, kai jos atitiks tam tikrus kriterijus. Savo ruožtu mes įsipareigojame išnagrinėti šį pasiūlymą skubos tvarka. Norėčiau, kad nustatytume aiškią vizų režimo Bosnijoje ir Hercegovinoje bei Albanijoje panaikinimo datą, nors suprantu, kad šios procedūros reikalauja daug laiko. Tikiuosi, kad pasitvirtins spėjimas, jog realia vizos reikalavimų šioms dviem šalims panaikinimo data taps 2010 m. vasara.

Pabaigoje norėčiau pasakyti štai ką. Neturėtume pamiršti Kosovo, jei nenorime, kad jis taptų juoda skylė žemėlapyje ...

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Leiskite man pabaigti: Europos Sąjunga yra prisiėmusi politinę atsakomybę užbaigti vizų liberalizavimo procesą ir rytoj tikiuosi aiškos Parlamento paramos šiuo klausimu.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Ponia pirmininke, tenka apgailestauti, kad pirmininkaujančiai Švedijai šį vakarą negalėjo atstovauti ministras, kaip būtų labai norėjęsi.

Kiek žinau, Tarybai pirmininkaujančios valstybės atstovas nebuvo pakviestas pasakius, kad nėra reikalo dalyvauti. Norėčiau priminti Parlamentui, kad pirmininkaujanti valstybė narė Švedija nuo pat pradžių spartino ir rėmė vizų liberalizavimo Vakarų Balkanų šalims procesą.

Mes turėtume turėti (žinau, mano kolegė pranešėja Tanja Fajon man pritaria) galimybę padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai valstybei narei, kuriai esame dėkingi už Komisijos palaikomą bendrą Parlamento ir Tarybos pareiškimą, kuris yra unikalus šios institucijos istorijoje.

Norėčiau gauti paaiškinimą, nors galbūt ne čia ir ne dabar, kodėl negalėjo dalyvauti Tarybai pirmininkaujančios valstybės atstovas, ir noriu, kad į protokolą būtų įrašyta, jog ministras negalėjo čia būti, nes nebuvo pakviestas.

Pirmininkė. – Buvau informuota, kad Tarybai pirmininkaujančios valstybės atstovas buvo kvieistas, bet dėl su darbo grafiku susijusių problemų negalėjo atvykti. Tačiau išsiaiškinsiu šį klausimą.

Jacques Barrot, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (FR) Ponia pirmininke, norėčiau atsakyti į A. M. Corazzos Bildt pateiktą klausimą ir pasakyti, kad pirmininkaujanti valstybė narė Švedija tikrai labai aktyviai įsitraukė į šį procesą, kuris, kaip ką tik gerai paaiškino T. Fajon, leidžia mums suteikti galimybę daugeliui susijusių valstybių piliečių, ir ypač jaunimui, plėtoti ryšius ir mainus su Europa, su kuria jie nepakankamai susipažinę.

Be abejo, šis pasiūlymas yra istorinis Europos trumpalaikių vizų politikos mūsų santykiuose su Vakarų Balkanų šalimis etapas. Be to, Komisija palankiai vertina tai, kad šį teisės akto pasiūlymą patvirtins ir Europos Parlamentas, ir Taryba. Visi suvokia jo didelę politinę reikšmę ir šio klausimo, kuris liečia visus susijusių šalių piliečius, opumą.

Suprantu Parlamento poziciją. Turėdamas tai mintyje norėčiau patvirtinti, kad Komisija tvirtai įsipareigojo atidžiai stebėti, kaip visos susijusios šalys vykdo visus gairėse nustatytus kriterijus. Makedonija jau buvo įvertinta teigiamai, todėl dialogas su šia šalimi užbaigtas. Spalio mėn. Serbijoje ir Juodkalnijoje lankėsi Komisijos vadovaujamos delegacijos ir valstybių narių ekspertai. Šios delegacijos patvirtino, kad visi atitinkamų gairių kriterijai buvo tinkamai įvykdyti.

Ketiname taikyti tą patį metodą ir Albanijai bei Bosnijai ir Hercegovinai. Nepaisant labai didelės per kelis pastaruosius mėnesius padarytos pažangos Bosnija ir Albanija dar nepajėgė užbaigti gairėse reikalaujamų reformų, būtinų siekiant panaikinti vizų režimą. Tačiau, kaip ką tik pasakė T. Fajon, joms labai didelis padėsinimas – žinia, kad jų kaimynėms jau gali būti nebetaikomi vizų reikalavimai, ir galiu jus patikinti, jog aš asmeniškai darysiu viską, ką galiu, siekdamas užtikrinti, kad Albanijai bei Bosnijai ir Hercegovinai, kaip jūs norite, kuo greičiau galėtų būti panaikintas šis vizų reikalavimas.

Raginu Parlamentą, kuris, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, taps bendru teisės aktų leidėju vizų srityje, palaikyti dialogo dėl vizų liberalizavimo struktūrinį metodą, kurio laikosi Komisija, nes kitoks požiūris galėtų sukelti

painiavą iš esmės nepasikeičiant vizų režimui. Tai sukeltų klaidingus lūkesčius ir galėtų sulėtinti atitinkamų šalių pastangas įgyvendinti reformas, kurių reikalaujama gairėse.

Šiame etape paliekame Albaniją ir Bosniją šio reglamento I priede, kartu patvirtindami Europos Sąjungos įsipareigojimą padėti šioms dviem šalims įvykdyti kriterijus, nustatytus jų gairėse, ir šitaip pagal galiojančias procedūras panaikinti vizų reikalavimus.

Tokiomis aplinkybėmis Komisija remia bendrą politinį pareiškimą, kuriame patvirtinamas šis tvirtas Europos Sąjungos įsipareigojimas kuo greičiau įgyvendinti vizų režimo liberalizavimo proceso Albanijos ir Bosnijos piliečiams antrąjį etapą, ponia T. Fajon.

Taigi, ponia pirmininke, manau, kad tai labai svarbus dalykas, parodantis Balkanų valstybėms, kokia dėmesinga yra Europa jų lūkesčiams ir troškimams.

Sarah Ludford, Užsienio reikalų komiteto nuomonės pranešėja. – Ponia pirmininke, įsipareigojimas, remiamas T. Fajon pranešime ir palaikomas Tarybos ir Parlamento pareiškimu, yra toliaregiškas. Juo remiantis turi būti suteiktas bevizis režimis Vakarų Balkanų šalių gyventojams. Šis žingsnis nėra vien tik didžiadvasiškas ir altruistiškas. Jis taip pat protingas ir apgalvotas, nes bus skatinamas ir didinamas saugumas plačiaja šio žodžio prasme. Laisvi ir galintys laisvai keliauti žmonės linkę priimti taikius sprendimus ir rečiau tampa uždaro nacionalizmo, kuris yra grėsmė saugumui, aukomis.

Kas galėtų likti nesužadintas vaizdų, rodomų ekranuose, esančiuose už šios salės ribų, ir visų iškilmių, kurios vyko šią savaitę pažymint Berlyno sienos griuvimo 20-ąsias metines? Nors šios kliūtys negali būti lyginamos su siena, jos vis dėlto varžo laisvą bendravimą ir platesnį akiratį, kurie skatina supratimą ir toleranciją. Mūsų primygtinis reikalavimas dėl visapusiško požiūrio turėtų būti susietas su reikalavimu pasiekti tinkamą rezultatą iki 15-ųjų Deitono susitarimo metų.

Norėčiau pasveikinti pranešėją T. Fajon ir padėkoti jai už atkaklų darbą ir tai, kad per pastaruosius du mėnesius ji savo svarstymuose nuolat atsižvelgdavo į visus niuansus.

Taip pat norėčiau padėkoti Tarybai, ir ypač pirmininkaujančiai valstybei narei Švedijai, už jų veiklą padedant mums pasiekti susitarimą dėl pareiškimo, kuriame patvirtinamas aiškus tikslas dėl kuo skubeseio vizų režimo liberalizavimo visiems Vakarų Balkanų šalių piliečiams. Tikimės, kad tai įvyks 2010 m., nes dėl nepakankamos vienybės planuojamos bevizio režimo įvedimo datos klausimu kurstoma nesantaika ir atsiranda netikrumas.

Taip pat T. Fajon pranešime įsipareigojome parengti vizų režimo supaprastinimo ir liberalizavimo gaires Kosovui, panašias į nustatytas kitoms Vakarų Balkanų šalims.

Be to, norėčiau išreikšti viltį, kad Jungtinės Karalystės vyriausybė – kuri, žinoma, nedalyvauja priimant šį ES Šengeno zonos sprendimą, nes nėra jos narė – taip pat netrukus pasuks tuo pačiu keliu. Svarstydama šiuos su Šengeno projektais susijusius klausimus visada išvelgiu tam tikrą nenuoseklumą, nes esu Jungtinės Karalystės EP narė, tačiau, aišku, ir Europos Sąjungai, ir Vakarų Balkanų regionui būtų naudinga, jeigu Jungtinė Karalystė kuo greičiau pasektų jų pavyzdžiu.

Norėčiau užbaigti padėkodama pranešėjai T. Fajon.

Anna Maria Corazza Bildt, PPE frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, PPE-DE frakcija yra įsipareigojusi paspartinti vizų režimo liberalizavimą visoms Vakarų Balkanų šalims iki 2010 m. liepos mėn. Džiaugiamės pasiūlymu iki šių metų Kalėdų liberalizuoti vizų režimą Makedonijai, Juodkalnijai ir Serbijai ir jį remiame.

Suprantame Bosnijos ir Hercegovinos bei Albanijos žmonių prašymą, nes jaunoji karta buvo užrakinta, palikta nuošalyje ir jaučiasi įkalinta. Jiems sakome: „Mes esame jūsų pusėje, mes būsimės pasiruošę, kai jūs būsite pasiruošę“. Labai gaila, kad dėl vangios Albanijos bei Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijų veiklos jos atsiliko. Atsakomybė už vėlavimą tenka joms. Mes raginame jas kuo greičiau įvykdyti gaires. Žinome, kad Komisija padeda šiame procese.

Deja, turiu pasakyti, kad mane nuliūdino, jog PPE-DE frakcijai prireikė trijų mėnesių derybų, kad Parlamento politiniai kairieji būtų įtikinti veikti pagal sutartis. Ar tai taip sudėtinga? Pagaliau jie irgi turi suprasti, kad Europos Parlamentas nėra aukščiau įstatymų.

Su visa pagarba mano gerbiamiems kolegoms, turiu pasmerkti nekonstruktyvų požiūrį. Nėra aplinkkelių. Nėra burtažodžių. Esame čia ne tam, kad skaičiuotume taškus. Esame čia, kad pasiektume rezultatų Balkanų šalių piliečiams. Leiskite man aiškiai pasakyti, kad joks laikinas nevienodas tarpinis statusas nepadės spartinti šio proceso ir daryti spaudimo Komisijai ar Tarybai. Taip tikrai neperduodama rimta politinė žinia.

Norėčiau baigti pasakydama, kad esu pusantrų metų patyrusi Sarajevo apgultį ir apšaudymą. Savo draugams ten sakau, kad esu pasiryžusi.

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Claude Moraes, S&D frakcijos vardu. – Ponia pirmininke, iki 2008 m. ir Slovėnijos pirmininkavimo nebuvo padaryta pakankama pažanga vizų režimo liberalizavimo Vakarų Balkanų šalims link, kuri Komisijos narys teisingai pavadino istoriniu žingsniu.

Kaip labai teisingai pasakė S. Ludford, tai mums svarbu dėl rimtų praktinių sumetimų ir tai nėra vien tik atsakomoji priemonė. Taigi socialistų ir demokratų frakcijos vardu noriu padėkoti pranešėjai T. Fajon už rūpestingą ir kruopštų darbą, kurio ji ėmėsi, kad Europos Sąjunga žengtų šio galutinio tikslo – vizų režimo panaikinimo visoms Vakarų Balkanų šalims – link. Darbe dalyvavo šešėliniai pranešėjai ir Komisija bei Taryba, ir tai turėtų būti įvertinta.

Aišku, kad dauguma laiko, jog vizų režimo liberalizavimas yra labai naudingas abiem pusėms; taip pat kad turime pasiekti visų rūmų pritarimą gairių klausimu ir užtikrinant, kad visose šiose šalyse būtų atliktos esminės reformos, kurios garantuotų pasitikėjimą tikrai geru liberalizuotu vizų režimu.

Mūsų pranešėjos užduotis buvo pasiekti persilaužimą vizų režimo liberalizavimo klausimu ir gauti Parlamento pritarimą. Ji padarė tai parengdama pareiškimą, dėl kurio derėjosi su Taryba. Pareiškime kalbama apie vizų režimo liberalizavimą Makedonijai, Serbijai ir Juodkalnijai, apie liberalizavimo paspartinimą Albanijai bei Bosnijai ir Hercegovinai, ir jautrų kompromisą Kosovo klausimu.

Dėl visų šių priežasčių mano frakcija remia šį pranešimą ir tikisi plataus Parlamento palaikymo.

Ulrike Lunacek, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Ponia pirmininke, visų pirma norėčiau prisijungti prie ankstesnio kalbėtojo ir išreikšti savo nuoširdžią padėką abiem pranešėjams T. Fajon ir S. Ludford Užsienio reikalų komiteto ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto vardu, taip pat šešėliniams pranešėjams. Mums pavyko pateikti pasiūlymą, kuriame reikalaujama, kad Komisija ir Taryba parengtų bendrą paketą visiems visų Vakarų Balkanų šalių žmonėms, nepaliekant nė vienos šalies nuošalyje. Labai tikiuosi, – ir dėl to kreipiuosi į Komisijos narį J. Barrot, – kad galėsite įtikinti Tarybą nustatyti vizų režimo liberalizavimo tikslą ir Kosovui, kad netrukus bus pradėtas dialogas ir kad vizų režimo liberalizavimas Bosnijai ir Albanijai bus įgyvendintas ne vėliau kaip iki kitų metų vidurio. Norėčiau, kad tai įvyktų dar anksčiau.

Norėčiau patikslinti vieną dalyką. Žinoma, tai įgyvendinimo klausimas, bet aš girdėjau, kad Serbijoje dar ne viskas įgyvendinta. Norėčiau žinoti, ką apie tai manote. Svarbu viską įgyvendinti. Norėčiau padėkoti visiems bendradarbiavusiems ir tikiuosi, kad visi žmonės ...

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją)

Doris Pack (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, ponios ir ponai, prieš dvidešimt metų mano tautiečiams iš Rytų Vokietijos buvo suteikta laisvė keliauti. Po kelerių metų Slobodan Milošević savavališkai pastatė ant kortos serbų ir po to visų kitų regiono šalių žmonių teisę laisvai keliauti ir galiausiai ji buvo prarasta. Kiek kartų nuo 2000 m. Parlamento deklaracijose ir viešose diskusijose linkėjome Pietų ir Rytų Europos šalims laisvės keliauti ir bevizio režimo! Mes žinome, kad vien ES to pasiekti negali, reikalingas nacionalinių vyriausybių sutikimas. Turime įveikti mūsų visuomenės baimes. Nusikaltėlių yra visur – jiems nereikia vizos! Jie kerta sienas be vizos. Todėl tai neturi kelti mums nerimo.

Svarbiausia yra jaunoji karta, kuri, naudodamasi beviziu režimu, pagaliau galės vykti ten, kur nori. Todėl labai džiaugiamės, kad Makedonijos, Juodkalnijos ir Serbijos piliečiai dabar pagaliau vėl galės laisvai keliauti. Tai puiku! Tik šiek tiek liūdna, kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina bei Kosovas dar negali prie jų prisijungti; tačiau tikimės, kad gruodžio mėn. Komisija pripažins didžiulę Albanijos padarytą pažangą ir taip pat pamatys, jog Bosnijoje ir Hercegovinoje irgi yra teigiamų poslinkių. Deja, Bosnijoje ir Hercegovinoje yra politikų, kurie, žinodami, kad patys gali naudotis beviziu režimu, nelabai rūpinasi savo piliečių interesais. Taigi manau, kad turime užtikrinti bevizio režimo įgyvendinimą iki kitų metų vasaros. Tikiuosi, kad G. Barrot padės mums tai padaryti. Tačiau turime nepamiršti Kosovo. Jis neturi likti paskutiniąja juoda dėme. Privalome padėti Kosovui įvykdyti gaires. Vienas jis negalės to padaryti. Bevizis režimas yra svarbus humanitarinis veiksmas. Džiaugiuosi, kad mes visi sudarėme jam prielaidas. Ačiū už šią galimybę, pone J. Barrot.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Europa ir Europos Sąjunga buvo sumanyta kaip taikos projektas ir dabar yra ilgiausias taikos laikotarpis jos istorijoje. Taigi žvelgdami iš šios perspektyvos suprantame, kokia veiksminga priemonė gali būti integracija. Dabar turime ją pasinaudoti sprenddami Vakarų Balkanų šalių klausimą.

Vakarų Balkanai visiškai neseniai išgyveno nepaprastai skausmingą karo, sukėlusio daug kančių daugybei žmonių, laikotarpį. Siekiant įveikti jo padarinius būtina pažanga Europos integracijos procese. Bevizis režimas yra svarbus žingsnis šia linkme. Keletas kalbėjusiųjų paminėjo galimybę jaunimui užmegzti tiesioginius ryšius ir įgyti asmeninės patirties, taip pat galimybę stiprinti demokratines jėgas. Vis dėlto tai būtų žinia, liečianti ne tik pasitikėjimą ir bevizį režimą. Žvelgiant iš saugumo ir ekonominės politikos perspektyvos Europai taip pat gali būti naudingas Vakarų Balkanų šalių priartėjimas prie Europos Sąjungos. Taigi svarbu užtikrinti, kad kiekviena šalis kuo greičiau galėtų naudotis bevizio režimu, o ne sukelti naują regiono susiskaidymą.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Rytoj Europos Parlamentas balsuos dėl trumpalaikių vizų reikalavimų Balkanų šalims panaikinimo. Ne visoms šalims, kurioms buvo parengtos gairės, nuo sausio 1 d. bus suteikta teisė į bevizį režimą.

Labai gaila, kad Komisijos pasiūlymu vienoje šalyje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, gyventojai suskirstomi į grupes, t. y. į tuos, kurie galėtų naudotis bevizio režimu keliaudami į Europą su Kroatijos ir Serbijos pasais, ir tuos, kurie tokio paso neturi (Bosnijos musulmonus). Atsižvelgiant į neseną šalies istoriją, toks skirstymas yra trikdantis.

Rytoj Europos Parlamentas Bosnijai ir Hercegovinai bei Albanijai turi pasiųsti signalą. Kriterijai yra kriterijai, todėl norint, kad vizos būtų panaikintos, šie reikalavimai turi būti įvykdyti. Tačiau kai tik gairėse nustatytos sąlygos bus įvykdytos, turės būti kuo greičiau suteikta teisė į bevizį režimą.

Mes matėme, kad siekiant įvykdyti gairėse nustatytas sąlygas buvo daug nuveikta, todėl raginame Komisiją padėti Bosnijai ir Hercegovinai bei Albanijai kuo greičiau įvykdyti visus reikalavimus.

Zoran Thaler (S&D). – (SL) Vakarų Balkanų šalių piliečiams vizų reikalavimų vykstant į Europos Sąjungą panaikinimas yra ne vien techninis dalykas, bet ir išskirtinės politinės reikšmės ir svarbos įvykis. Šiandien pagrindai pažymime Europos Parlamento Berlyno sienos griuvimo ir visiško socializmo žlugimo 20-ąsias metines. Skopjėje, Podgoricoje ir Belgrade per šias Kalėdas ir Naujuosius metus pagaliau bus galima švęsti vizų sienos, kuri beveik dvylika metų skyrė juos nuo mūsų Europos Sąjungoje, griuvimą.

Beveik dvidešimt metų dauguma buvusios Jugoslavijos gyventojų neturėjo galimybės laisvai keliauti po Europą, kuria naudojosi anksčiau, dar būdami dabar jau žlugusios socialistinės federacijos piliečiai. Pradedame matyti grėsmingas tokios izoliacijos, kuri palietė visą kartą, pasekmes, ir dabar pats laikas ją nutraukti.

Tačiau prie makedonų, juodkalniečių ir serbų kuo greičiau 2010 m. turėtų prisijungti Bosnijos ir Hercegovinos, Albanijos ir Kosovo gyventojai. Tik tai leis naujoms tų šalių kartoms pagaliau pamatyti ir pažinti išorinį pasaulį, užmegzti ryšius su kitais europiečiais, prisidėti prie Europos vertybių ugdymo namuose ir parengti savo šalis visateisei narystei mūsų bendrame Europos projekte – Europos Sąjungoje.

Kaip Parlamento pranešėjas Makedonijos klausimu pastarosiomis dienomis sulaukiau daug telefono skambučių iš įvairių Balkanų šalių piliečių. Norėčiau juos nuraminti garsiai ir aiškiai pasakydamas, kad bevizis režimas su ES nėra jų narystės ES pakaitalas. Jų bevizis režimas su ES yra žingsnis visavertės narystės ES link.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Norėčiau pasidžiaugti šiuo pranešimu ir pasveikinti pranešėjus bei šešėlinius pranešėjus. Taip pat noriu pasakyti, kad, kiek suprantu, sienų atvėrimas Vakarų Balkanų gyventojams švenčiant 20-ąsias Berlyno sienos griuvimo metines tampa (naujų) sienų griūtis, prasidėjusios prieš dvidešimt metų, išraiška.

Todėl šis pasiūlymas sveikintinas. Vis dėlto turime nepamiršti, kad bevizio režimo suteikimas yra ne tik techninis, bet ir labai aiškus politinis klausimas. Todėl jis svarbus. Taip pat palaikau bendro pareiškimo priėmimą, nes tai rodo, kad Europos institucijos supranta šią atsakomybę. Ši pareiga taip pat reiškia, kad reikia imtis veiksmų. Visų pirma tai reiškia, kad veiksmų turi imtis susijusios valstybės, kurios nepajėgė įvykdyti bevizio režimo įvedimo sąlygų, kad šie reikalavimai būtų kuo greičiau įvykdyti, jau nekalbant apie Europos Komisijos veiksmus, kurių nesiėmus šis procesas užtruktų.

Axel Voss (PPE). – (DE) Ponia pirmininke, manau, kalbant apie Balkanų valstybes žengiame teisingu keliu. Vizų režimo supaprastinimas mus suartina, ir tai padeda stiprinti stabilumą, o kartu yra mūsų padarytų pastangų pripažinimo ženklas. Vis dėlto taip pat manau, kad yra teisinga išlaikyti aiškias taisykles ir laikytis susijusių reikalavimų. Šiuo atžvilgiu norėčiau ypač padėkoti A. M. Corazzai Bildt už jos pastangas.

Bet kas kita, mano manymu, būtų grynas Briuselio sprendimas, kuriame būtų atsisakyta aiškos sistemos, todėl tai nebūtų sąžininga nei Balkanų valstybių gyventojų, nei mūsų pačių žmonių atžvilgiu. Politiniai

signalai neturėtų būti pateikiami Europos Sąjungos direktyvos ar reglamento išnašoje arba priede, jie turi būti tinkamai suformuluoti.

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Ponia pirmininke, džiaugiuosi, kad Vakarų Balkanų šalių piliečiai galės laisvai keliauti po Europos Sąjungą. Tai palengvins žmonių bendravimą, išplės verslo galimybes ir sudarys sąlygas regiono gyventojams geriau susipažinti su Europos Sąjunga.

Juk negalime leisti, kad mūsų rytų kaimynai būtų izoliuoti. Negalime nesuteikti jiems galimybės, kurią suteikiame kitoms Europos šalims. Taip pat turime nustatyti jiems aiškius kriterijus ir parengti tolesnio vizų režimo liberalizavimo veiksmų planą. Turime nepamiršti, kad dėl vizų kainų šių šalių gyventojai patiria nemažas išlaidas, o taikomos procedūros atima daug laiko, ir tai riboja galimybes plėtoti įvairių formų bendradarbiavimą.

Taip pat neturėtume pamiršti, kad 2012 m. Lenkijoje ir Ukrainoje vyks Europos futbolo čempionatas, todėl laisvo judėjimo galimybė bus ypač svarbi.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Aš taip pat norėčiau pabrėžti judėjimo laisvės, kaip pagrindinės teisės, svarbą ir dar kartą patvirtinti, kad daugybė Vakarų Balkanų šalių piliečių galės naudotis šia teise. Žinoma, sveikinu šį žingsnį.

Vis dėlto kartu noriu išreikšti apgailestavimą dėl to, kad šiame pranešime visiškai neminimos Rytų partnerystės iniciatyvoje dalyvaujančios šalys. Manau, kad jame turėjo būti užsiminta apie Moldaviją (nors simboliškai). Kalbame apie Moldaviją, šalį, kuri padarė didelę pažangą politikos srityje. Manau, kad tvirčiausia mums žinoma siena Europoje – rytinė siena tarp Rumunijos ir Moldavijos. Manau, turime dėl to apgailestauti.

Jacques Barrot, Komisijos pirmininko pavaduotojas. – (FR) Ponia pirmininke, dėkoju visiems kalbėtojams, kurių didžioji dauguma pritarė vizų trims didžiausioms Balkanų valstybėms panaikinimui. Jūs aiškiai pareiškėte, kad judėjimo laisvė, be abejo, būtų labai pageidautina. Kaip pasakė C. Moraes, tai būtų naudinga abiem pusėms – ir Europai, ir Balkanų valstybėms.

Dėkodamas visiems pranešėjams ir ypač pranešėjai T. Fajon, norėčiau tik pasakyti, ponio pirmininke, kad nuo tada, kai buvo priimta dalis beveik tik Makedonijai, Juodkalnijai ir Serbijai skirtų sprendimų, nuolat teikėme paramą Albanijai, kurioje asmeniškai lankiausi, bei Bosnijai ir Hercegovinai, kaip tik tam, kad padėtume joms siekti pažangos (darysime tai ir toliau).

Manau, kad labai greitas šios rezoliucijos patvirtinimas gerai parodo, kaip galėsime netrukus imtis kitų valstybių, visų pirma Bosnijos ir Hercegovinos bei Albanijos, be abejo, nepamiršdami Kosovo, reikalų.

PIRMININKAVO: Alejo VIDAL-QUADRAS

Pirmininko pavaduotojas

Tanja Fajon, pranešėja. – Ponia pirmininke, dar kartą dėkoju visiems kalbėtojams už jų nuomonę, nes tai rodo, kad Europos Sąjunga tvirtai pritaria vizų režimo liberalizavimui visoms Vakarų Balkanų šalims.

Apgailestauju, kad šiose diskusijose nedalyvavo Švedijos ministras, nes su juo labai gerai bendradarbiavome. Džiaugiuosi Komisijos išipareigojimu dėti visas pastangas siekiant paspartinti šį procesą Bosnijoje ir Hercegovinoje bei Albanijoje ir tikiuosi, kad abiejose šalyse bus kuo greičiau įvestas bevizis režimas, kai tik jos atitiks reikiamus kriterijus – galbūt jau ateinančią vasarą.

Norėčiau pastebėti, kad visus įtraukiau į šio klausimo sprendimo procesą, ir gerai žinau, kas numatyta Sutartyse. Tačiau čia – politinė posėdžių salė, ir mes visi kiek įmanoma stengiamės užsiimti rimta politika.

Dar kartą pabrėžiu, kad džiaugiuosi vizų reikalavimo panaikinimu Makedonijai, Serbijai ir Juodkalnijai gruodžio 19 d., ir labai tikiuosi, kad bevizis režimas bus greitai įvestas Bosnijoje ir Hercegovinoje bei Albanijoje. Kalbame apie jaunosios kartos likimą. Mūsų politinė atsakomybė – baigti šį vizų liberalizavimo procesą, taip pat turime surasti sprendimą visiems Kosovo žmonėms.

Labai dėkoju už jūsų bendradarbiavimą.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj 11.00 val.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Kinga Gál (PPE), raštu. – (HU) Pone pirmininke, Komisijos nary, pirmiausia norėčiau pasveikinti Parlamento pranešėją ir šešelinį pranešėją už parengtą priimtina kompromisą šiuo klausimu. Bevizio režimo klausimas – tik iš dalies techninis. Tai – labai aiškus politinis klausimas. Bevizis režimas grindžiamas savitarpio pasitikėjimu ir įsipareigojimais. Todėl pritariu Bendros deklaracijos priėmimui ir pranešimui, nes jie patvirtina, kad Europos institucijos suvokė šios atsakomybės svarbą.

Atsakomybė, be abejo, reiškia ir veiksmus. Visų pirma, ji reiškia valstybių, kurios neatitinka bevizio režimo reikalavimų, veiksmus. Jos turi padaryti viską, kad kuo greičiau įvykdytų šiuos kriterijus. Tai reiškia, kad ir Europos Komisija turi imtis veiksmų, nes be veiksmingos jos pagalbos šis procesas užsitęstų, o tai mums visiškai nepriimtina. Šis klausimas taip pat liečia Bosniją ir Hercegoviną, Albaniją ir Kosovą.

Kaip Vengrijai atstovaujanti Europos Parlamento narė, norėčiau dar kartą priminti, kad dėl Serbijai suteikto bevizio režimo užsimezgė daug glaudesnis vengrų, gyvenančių Vojvodinoje, Serbijoje, ir gimtojoje šalyje, ryšys, ką jau kalbėti apie Europos šalis. Piliečiai, kurie gyvena abipus šių sienų, kalba ta pačia kalba ir puoselėja glaudžius šeimos ir kultūrinius ryšius, neranda žodžių, kuriais galėtų išreikšti, kaip jiems svarbu turėti galimybę kirsti sienas be jokių kliūčių ar vizų. Šiomet minime 20-ąsias Berlyno sienos ir jos spygliuotos vielos užtvartų griuvimo metines. Sienų kirtimo galimybė Vakarų Balkanų šalių piliečiams – tai tarsi naujos sienos griuvimas – įvykių, prasidėjusių prieš dvidešimt metų, tąsa.

21. Vidutinės trukmės finansinė pagalba valstybių narių mokėjimų balansams ir socialinis sąlygiškumas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusijos dėl klausimo žodžiu (Nr. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=OQ&reference=O-2009-0102&language=LT>), kurį uždavė Tatjana Ždanoka ir Jean Lambert Verts/ALE frakcijos vardu, Alejandro Cercas S&D frakcijos vardu, Marian Harkin ir Elizabeth Lynne ALDE frakcijos vardu Komisijai: Vidutinės trukmės finansinė pagalba valstybių narių mokėjimų balansams ir socialinis sąlygiškumas (Nr. B7-0215/2009).

Tatjana Ždanoka, autorė. – Pone pirmininke, esu iš Latvijos – šalies, kuri smarkiai nukentėjo nuo finansų krizės. Latvijai grėsė bankrotas be išorės finansinės pagalbos. Šią pagalbą suteikė ES ir Tarptautinis valiutos fondas. Tačiau su išankstine sąlyga, kad Latvijos vyriausybė sumažins biudžeto išlaidas, kuri šią sąlygą įvykdė 10 proc. sumažindama pensijas ir 70 proc. – pensijas dirbantiems pensininkams, 10 proc. – išmokas šeimai ir motinystės (tėvystės) išmokas dirbantiems tėvams, taip pat neapmokestinamųjų pajamų dydžius.

Kaip matote, pasirinktas egalitarinis požiūris. Nesvarbu, ar pensija 100 EUR, ar 1 000 EUR, 10 proc. buvo sumažintos visos pensijos. Komisija palankiai vertino tokius žingsnius, nors jie sukėlė didelį skandalą, ir pasirašė susitarimo memorandumą su Latvija. Iš pat pradžių buvo aišku, kad tokie neapgalvoti mažinimai suduos smūgį pažeidžiamiausiems visuomenės sluoksniams. Ar Komisija nieko negirdėjo apie Europos kovos su skurdu metus?

Latvija – ne vienintelė Europos Sąjungos šalis, kurioje susiklostė tokia padėtis. Vengrija ir Rumunija taip pat gavo Bendrijos paskolas. Kitos šalys irgi gali būti priverstos vieną dieną kreiptis dėl tokių paskolų. Todėl antisocialinių priemonių priėmimas neturi tapti precedentu.

Pone Komisijos nary, be abejo, galima pasakyti, kad jūs tik skiriate pinigų, o valstybių narių vyriausybės atsako už savo socialinę politiką, tačiau Europos Sąjungos institucijos privalo užtikrinti socialines teises. Tai reiškia, kad visi institucijų veiksmai turi būti įvertinti socialinių teisių atžvilgiu. Kitaip kalbos apie aukšto lygio socialinę apsaugą kaip ES užduotį kels tik ironiškas šypsenas.

Elizabeth Lynne, autorė. – Pone pirmininke, negalime nurodyti valstybės narės, kaip jos turėtų ar neturėtų išleisti gautas lėšas. Kiekviena valstybė turi neatidėliotinų prioritetų, įveikiant finansinius sunkumus.

Tačiau jeigu valstybės narės gauna pagalbą iš Europos Sąjungos su tokia sąlyga, jos turėtų būti skatinamos ją panaudoti taip, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos principų – kitaip tariant, nepaneigiant socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties politikos tikslų.

Ši finansų krizė sudavė didelį smūgį žmonėms visoje Europos Sąjungoje, todėl šis fondas labai reikalingas. Milijonai žmonių neteko darbo. Daugelis žmonių, kurie tapo bedarbiais tose valstybėse narėse, yra labiausiai pažeidžiami, ir mažiausiai tikėtina, kad jie greitai susiras darbą. Todėl svarbu, kad tose valstybėse narėse nebūtų ignoruojami socialiniai tinklai.

Pateikdami žodinį klausimą, ypač norėjome pasiteirauti, ar reikalaujama, kad valstybės narės įtrauktų socialinio poveikio vertinimą į savo ataskaitas, kurias turi pristatyti Komisijai. Būtų labai malonu, jeigu atsakytumėte į šį klausimą.

Svarbu suteikti tikslią informaciją valstybėms narėms, kurios gauna Europos finansavimą pagal vidutinės trukmės finansinės pagalbos priemonę. Aš asmeniškai manau, kad reikėtų aiškiai nustatyti, jog Komisija atsižvelgs į tai, kaip sprendžiama labiausiai pažeidžiamų asmenų problema, prieš suteikdama papildomą finansinę pagalbą.

Suprantu, kad tuo metu, kai valstybės narės turi finansinių sunkumų, dažnai nėra lengva skirti pakankamą dėmesį socialiniams išsipareigojimams, apie kuriuos kalbama šiame žodiniame klausime. Tačiau labai svarbu nepamiršti, kad ši finansų krizė taip pat turi „žmogiškąjį veidą“ – dažniausiai labiausiai atskirtų visuomenės narių veidą.

Alejandro Cercas, autorius. – (ES) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, prieš užduodamas klausimą, atidžiai perskaiciuok anksčiau klausimus ir pozicijas, kurios buvo apsvaistytos Parlamente. Pateiksiu faktą, ne nuomonę, kad šių metų balandžio 24 d. Europos Parlamentas patvirtino teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 332/2002, kuriame numatytos minėtos finansinės priemonės, atsižvelgiant į EB sutarties 100 straipsnį.

Pone Komisijos nary, šioje rezoliucijoje Europos Parlamentas pritarė pagalbai sprendžiant konkrečias valstybės finansų problemas tose valstybėse narėse, kurios labiausiai nukentėjo nuo finansų krizės, išreiškė solidarumą, visų pirma, su valstybėmis, kurios neseniai įstojo į ES, tačiau kartu, pone Komisijos nary, Europos Parlamentas aiškiai pareiškė, kad ši pagalba turi būti teikiama su sąlygomis, ir nustatė keturis kriterijus, kurie atitinka Bendrijos tikslus.

Šie kriterijai yra tokie: pirma, turi būti užtikrinta viešųjų išlaidų kokybė, kad pinigai nebūtų švaistomi; antra, turi būti tobulinamos socialinės apsaugos sistemos ir skatinamas tvarus augimas; trečia, neturi būti atsisakyta tinkamo lygio visiško užimtumo politikos ir, ketvirta, reikia kovoti su klimato kaita. Logiškai vertinant, jeigu šie tikslai mums atrodo geri, jų turėtų laikytis ir atitinkamos šalys.

Praėjo keletas mėnesių, ir iš nevyriausybinų organizacijų, profesinių sąjungų ir piliečių gavome nemažai pranešimų apie vieną iš keturių šalių, kurios gavo labai didelę paramą valstybės finansams: 6,5 mlrd., 3,1 mlrd., 2,2 mlrd. ir 5 mlrd. EUR. Jie pateikė mums panašius duomenis, kaip ką tik pacitavo mano kolegė: apie 40 proc. sumažintą finansavimą švietimo sektoriui, 10 proc. sumažintą finansavimą pensijų programoms; perpus mažesnes subsidijas ligos išmokų sistemai ir t. t.

Pone Komisijos nary, susiklosčius tokiai padėčiai Europos Parlamentas siekia, kad bent jau mūsų tyla nebūtų aiškinama taip, kaip ji dabar aiškinama tose šalyse – tarsi būtume vieninteliai, kurie ėmėsi šių priemonių; mes bent jau neturėtume prisidėti prie tokio aiškinimo, kai Europa suprantama kaip žlugdanti labiausiai pažeidžiamus gyventojų sluoksnius. Pone Komisijos nary, jeigu įmanoma, venkime tokios padėties, kai silpniausieji moka už ekonomikos koregavimą.

Joaquín Almunia, Komisijos narys. – (ES) Pone pirmininke, ponios ir ponai, Latvijos, Vengrijos ir Rumunijos, trijų Europos Sąjungos šalių, šiuo metu gaunančių paskolas pagal mokėjimų balanso priemonę, problemos – tai problemos, kurias sukėlė ne Europos Parlamentas, Europos Komisija ar Europos Sąjunga. Šias problemas sukėlė ekonomikos krizė, o dar pablogino tų šalių politinių lyderių netinkamas vadovavimas ir nevykusi politika. Taip manau dėl to, kad Europos Sąjungoje, tame pačiame regione kaip Latvija, tame pačiame regione kaip Vengrija, tame pačiame regione kaip Rumunija, yra šalių, kurios neturi tokių pačių problemų ir kurios imasi geresnių priemonių krizei įveikti, pasinaudodamos Europos Sąjungos biudžeto, struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo parama, apsauga, kurią joms suteikia narystė Europos Sąjungoje ir būsima narystė euro zonoje, tačiau be būtinybės prašyti pagalbos pagal mokėjimų balanso priemonę.

Kodėl šios trys šalys turėjo prašyti pagalbos? Kodėl mums teko skolinti pinigus? Tai – ne Europos Komisijos ar Parlamento, ar apskritai Europos Sąjungos kaltė: taip nutiko dėl netinkamo vadovavimo tose šalyse.

Kaip padedame šioms šalims? Skolindami joms pinigus, tačiau niekas neteikia paskolų be tam tikrų sąlygų; šis Parlamentas ar Taryba nesuteikė mums leidimo teikti paskolas be jokių sąlygų. Mes skoliname su tam tikromis sąlygomis, ir toms šalims galime nustatyti griežtas sąlygas, nes jų padėtis – nepaprastai sunki, tačiau joms patariame: „nemažinkite išlaidų siekdamas bendrai finansuoti Struktūrinį fondą ir Sanglaudos fondą; nepriimkite regresinių priemonių; netaikykite išlaidų mažinimo priemonių, kurios kenkia silpniausiesiems“. Kartais mums pavyksta, tačiau kartais, deja, nepavyksta, nes padėties valdymas – ne mūsų, o jų rankose.

Todėl suprantu jūsų susirūpinimą, ir ne tik norėčiau juo pasidalyti su jumis, bet visų jūsų vardu perkelti jį toms vyriausybėms, kurioms skiriamos lėšos Europos Sąjungos vardu, nuo jų paskyrimo momento: 3,1 mlrd. EUR paskola Latvijai, taip pat labai didelės sumos Rumunijai ir Vengrijai.

Tačiau atkreipkite dėmesį, kad niekas nesuteikia paskolos be tam tikrų sąlygų, ir nesu įgaliotas taip elgtis jūsų vardu ar valstybių narių vardu. Kad ir kaip ten būtų, negalime priimti sprendimų, kurie priklauso tų šalių vyriausybių ir parlamentų atsakomybei.

Mūsų pareiga – priminti tų šalių vyriausybėms ir parlamentams, visų pirma, apie jų atsakomybę savo šalyse įveikti krizę, kuri kitose valstybėse nėra pasiekusi tokio didelio masto, ir, antra, kad negalima imtis tam tikrų priemonių ir kad nesame pasirengę skolinti pinigų tam, kad būtų imamasi priemonių, kurios peržengia būtinumo ribas siekiant sureguliuoti valstybės finansus ir pasiekti tokį lygį, kad ateityje nereikėtų kreiptis į Europos Sąjungą dėl paskolų.

Jean-Paul Gauzès, PPE frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, ponios ir ponai, manau, kad ką tik kalbėjęs Komisijos narys išsamiai atsakė į klausimą, kuris buvo užduotas.

Europos Sąjunga neskiria lėšų be tam tikrų sąlygų. Šios sąlygos jau buvo paminėtos: viešųjų išlaidų kokybė, tvaraus vystymosi tikslai, užimtumo politika, klimato kaita ir, be abejo, kuo greitesnis ankstesnio valdymo trūkumų ištaisymas, kad šalys, kurioms padedame, pasiektų reikiamą lygį.

Kita vertus, manau, kad tokios didelės krizės, kurią išgyvename, laikotarpiu neturėtume nustatyti pernelyg griežtų sąlygų. Turime pasitikėti ES pagalbą gaunančių valstybių narių vyriausybėmis, kad jos įgyvendins būtinas priemones ir vengs, kaip pastebėjo Komisijos narys, regresinių arba pasenusių priemonių.

Socialinės išlaidos, be abejo, svarbios, – jų negalima atsisakyti, – tačiau ir šioje srityje turime pasitikėti valstybėmis narėmis, kad jos imsis visų būtinų priemonių padėčiai ištaisyti, o ne vykdys „smulkmeniškų“ patikrinimus, kurie vis tiek nebus veiksmingi.

Laikas įvertinti būdus, kaip valstybės narės panaudojo Europos Sąjungos pagalbą, ateis tada, kai reikės suteikti naują pagalbą, ir būtent tada galbūt galėsime padaryti išvadas dėl netinkamų priemonių, kurios buvo vykdomos, ypač socialinėje srityje.

Pervenche Berès, S&D frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, gerai prisimenate, kad balandžio 24 d. – kaip pabrėžė ir mano kolega A. Cercas – nusprendėme padidinti finansinės pagalbos mokėjimų balansams ribą, jai pritarėme ir patvirtinome su dviem sąlygomis: pirma, ši pagalba skiriama vykdam tam tikras sąlygas, ypač socialinės pagalbos srityje; ir, antra, turi būti užtikrintas skaidrumas, taigi šiuose rūmuose buvo nustatytos aiškios sąlygos, kuriomis remiantis buvo sudaryti susitarimai su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Todėl manau, kad šį vakarą vykstančios diskusijos – teisingos, naudingos ir demokratinės, ir jos turi byloti apie efektyvius veiksmus.

Europos Sąjungoje susiduriame su labai kritiška padėtimi, nes aiškiai matyti, kad ši krizė griauna solidarumo tarp valstybių narių pagrindus, ypač solidarumo su tam tikromis valstybėmis narėmis. Šią padėtį dar pablogina mūsų pasiekiančios žinios iš Rumunijos, kurioje padėtis ypač sudėtinga dėl vyraujančio politinio netikrumo, kurį sukėlė šios krizės padariniai.

Tačiau nenorėčiau, kad kartotume praeities klaidas, ypač tas, kurias padarėme su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF), kuris maždaug prieš dešimt metų taikė formules, tik pabloginusias padėtį. Be to, visiškai nesutinku su savo kolega P. Gauzès'u, kuris siūlo nevykdyti „smulkmeniškų“ patikrinimų, o laukti kito prašymo suteikti pagalbą ir tik tada įvertinti skirtos pagalbos išlaidų kokybę. Ne! Būtent tada, kai pagalba skiriama, galima apibrėžti jos sąlygas, ir manau, jog Europa jau pakankamai brangiai sumokėjo už tai, kad daugelyje sričių nenagrinėjo pagalbos sąlygiškumo, todėl šiuo atveju negalime užmerkti akių.

Negalime leisti, kad šiuo metu Europos Sąjungoje labiausiai pažeidžiami visuomenės nariai mokėtų už politikos koregavimą. Nemanau, kad derėtų kaltinti Komisiją už netinkamą politiką Latvijoje. Nė vienas šios šalies narys nepažymėjo, Komisijos nary, kad tai buvo kelias, kuriuo norėjome eiti.

Tačiau negalime leisti, kad labiausiai pažeidžiami visuomenės nariai mokėtų už Europos Sąjungos biudžeto įsipareigojimus ir mūsų solidarumą su Latvija, nes nemanome, jog tai – būdas atkurti solidarumą ir Latvijos ekonomikos pusiausvyrą.

Marian Harkin, ALDE frakcijos vardu. – Pone pirmininke, Europos Sąjungos socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties procesas turi esminę reikšmę, siekiant Europos Sąjungos strateginių tikslų – tvaraus ekonomikos augimo, daugiau ir geresnių darbo vietų bei didesnės socialinės sanglaudos.

Ekonomikos krizės laikotarpiu daugeliui piliečių iškyla padidinta skurdo ir socialinės atskirties rizika, ypač socialiai atskirtiems asmenims, tapusiems bedarbiais arba priklausantiems nuo įvairių socialinių tinklų, kurie veikia skirtingose valstybėse narėse.

Šiame klausime teiraujamasi Komisijos, ar ji stengiasi įtraukti socialinės apsaugos ir įtraukties procesą teikiant vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 332/2002.

Visada jautriai reaguojau į pernelyg gausių sąlygų ir reikalavimų taikymą ir biurokratinę naštą pagalbos gavėjams, nes tai valstybėse narėse pirmiausia tenka mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei fiziniams asmenims. Tačiau jeigu tokios sąlygos ir reikalavimai padės įgyvendinti esminius ES principus, pvz., socialinės įtraukties, tada jie iš tiesų reikalingi. Negalime siekti socialinės įtraukties proceso išleisdami gausybę dokumentų, kuriuose būtų numatyta, kaip šį procesą įgyvendinti, jeigu kartu neįstengiame užtikrinti, kad šis procesas būtų integruotas į mūsų iniciatyvas.

Pone Komisijos narys pastebėjo, kad nustatėme griežtas šių paskolų teikimo sąlygas, tačiau ne visiškai aišku, kokios šios sąlygos ir ar jos įtraukia socialinį sąlygiškumą.

Nepaisant aplinkybių, kurioms esant skiriamos ES lėšos, negalime „nusiplauti rankų“ ir tikėtis geriausio. Mūsų prašoma pasitikėti valstybėmis narėmis. Sutinku, kad turime pasitikėti valstybėmis narėmis, tačiau šį pasitikėjimą reikia pelnyti, ir jeigu iškyla abejonų, šį klausimą reikia spręsti.

Patrick Le Hyaric, GUE/NGL frakcijos vardu. – (FR) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, ponios ir ponai, šiuo metu dauguma ekonomistų sako, kad krizės kyla dažniausiai dėl darbu sukurto turto perkėlimo į kapitalą, į pelną. Be to, apskritai manoma, kad šalyse, kurios išlaiko socialinės gerovės sistemas ir viešąsias paslaugas, gyventojai nuo krizės nukentia mažiau.

Tačiau problema, kurią nagrinėjame šį vakarą - tai sąlygų, kurios taikomos skiriant Europos Sąjungos pagalbą arba Tarptautinio valiutos fondo paramą, pobūdis. Ši pagalba jau negali būti teikiama su sąlyga, kad bus taikomi struktūrinio koregavimo planai mažinant socialines išlaidas, mokymo išlaidas ir privatizuojant valstybinius sektorius, įskaitant bendrus interesus tenkinančias socialines paslaugas. Būtent šios priemonės šiandien neveiksmingos, ir tai reikia pripažinti. Tai tik skatina dar didesnę krizę, nedarbą ir skurdą.

Todėl, mūsų nuomone, turime pakeisti šio sąlygiškumo kriterijus ir nuspręsti, kad Europos fondų arba Tarptautinio valiutos fondo lėšos bus skiriamos su tam tikromis sąlygomis, derinamos su naująja asignavimų sistema ir teikiamos pagal naujus kriterijus, kuriais skatinamas naujas turto paskirstymas siekiant didinti darbo užmokestį, pensijas ir minimalius socialinius poreikius, išlaikyti aukštą socialinės apsaugos lygį ir visiems garantuoti darbą. Ir, galiausiai, būtent socialinė pažanga neatsiejama nuo ekonomikos veiksmingumo, o ne atvirkščiai.

Arturs Krišjānis Kariņš (PPE). – (LV) Pone pirmininke, pone Komisijos nary, Europos Komisija parodė aiškų supratimą ir norą bendradarbiauti su tomis valstybėmis narėmis, kurios susiduria su krizės sukeltais finansiniais sunkumais. Stabilios, stiprios socialinės paramos sistemos negali būti išlaikytos, jei valstybės narės neturi stiprios ekonomikos. Mano kolegos siūlo susiaurinti sąlygas skiriant finansinę pagalbą, tačiau manau, kad tai iš esmės nepageidaujama. Vietoj to, turėtume nuodugniai apsvarstyti galimybę išplėsti šias sąlygas, pagal kurias būtų teikiama finansinė pagalba, kad ją būtų galima panaudoti ne tik valstybių narių biudžetų ir finansinių sistemų stiprinimui, bet ir ekonominei plėtrai.

Investicijos į ekonomiką būtinos siekiant garantuoti stabilią socialinės paramos sistemą ilguoju laikotarpiu. Šiuo atveju finansinės pagalbos lėšų panaudojimas taip pat būtų geriausias būdas, kaip su finansiniais sunkumais susiduriančioms valstybėms narėms kuo greičiau suteikti pagalbą. Krizės įveikimas šiose valstybėse narėse ir tolesnis jų stabilizavimas glaudžiai susijęs su Europos Sąjungos politika, vykdoma tų šalių atžvilgiu. Tik suderinti ir efektyvūs veiksmai duos rezultatų ES mastu. Finansinė pagalba nėra ir negali būti vienintelis būdas, kuriuo Europos valstybės paremtų viena kitą. Reikia surasti kompleksinių sprendimų, kurie skatintų ekonominę plėtrą visose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Šalys, apie kurias šiandien kalbame – tai naujosios Europos Sąjungos valstybės narės, kurios, pasikeitus politiniam režimui, turėjo padėti toms valstybėms, kurios nukentėjo nuo tokios režimo kaitos, tapti konkurencingesnės po ekonominio restruktūrizavimo atviroje rinkoje, taip pat kurti ir

plėtoti ekonomiką su subalansuotomis struktūromis. Tokiose šalyse žmonės turi mažiausiai rezervų. Tai reiškia, kad jiems sunku grąžinti būsto paskolas dėl aukšto valiutinės skolos santykio. Nedarbas auga dėl didėjančių ekonominių problemų, taip pat mažėja socialinės išlaidos.

Pastebime, kad socialinė įtampa kelia nestabilumą, ypač politinį nestabilumą. Vis daugiau šalių susiduria su gausėjančiomis ekstremistinėmis pažiūromis, išgali populizmas. Manau, kad turime atsižvelgti į visus šiuos veiksnius, vertindami padėtį ir ieškodami, kokių naujų priemonių galėtume imtis Europos solidarumo atžvilgiu ir kurios būtų juo grindžiamos.

Jürgen Klute (GUE/NGL). – (DE) Pone pirmininke, šio vakaro diskusijų tema jau buvo Europos Parlamento darbotvarkėje daug kartų. Gerai žinome, kad skirdama pagalbą Komisija vadovaujasi Tarptautinio valiutos fondo nustatytais sąlygomis. Tai jau buvo pasakyta keletą kartų.

Šiuo klausimu Europos Parlamentas ne kartą teikė klausimus Komisijai. 2008 m. lapkričio mėn. Europos Parlamentas kreipėsi į Komisiją ragindamas ją išanalizuoti bankų, kurie perkėlė savo lėšas iš paskiausiai įstojusių į ES valstybių narių į kitas valstybes nares, elgesio poveikį. Šių metų balandžio 24 d. Europos Parlamentas pakartojo savo raginimą. Parlamentas taip pat prašė paspartinti Komisijos ir pagalbą gaunančių valstybių narių ketinimų deklaracijų, kuriose išdėstytos detalios pagalbos teikimo sąlygos, pasirašymą. Kiek žinau, į šiuos prašymus nebuvo atsiliepta.

Taigi, mano pirmas klausimas toks: ar teisinga, kad į šiuos prašymus dar neatsiliepta? Jei taip, mano antras klausimas toks: kodėl į šiuos prašymus dar neatsiliepta? Ir trečias klausimas: kada galime tikėtis atsiliepimo į šiuos prašymus?

Theodor Dumitru Stolojan (PPE). – (RO) Kaip Rumunijos – šalies, kuri gavo finansinę pagalbą iš Europos Komisijos mokėjimų balansui – atstovas norėčiau padėkoti Europos Komisijai už skubius veiksmus, kurių ji ėmėsi, kad ši finansinė pagalba mokėjimų balansui būtų suteikta, be kurios Rumunijos ekonominės ir socialinės problemos būtų kur kas sunkesnės.

Šalys, kurios gavo finansinę pagalbą, be abejonės, turi daug socialinių problemų, o mes galime svarstyti, kokią socialinį sąlygiškumą būtų galima nustatyti susitarimuose dėl finansinės pagalbos. Jeigu problemą nagrinėsime iš šios pusės, turime nepamiršti, kad šiose šalyse sukurtos draudimo ir socialinės paramos sistemos, padariusios įtakos disbalansui, kurį reikėjo taisyti pagal finansinės pagalbos mokėjimų balansams priemonę. Todėl jeigu svarstome socialinį sąlygiškumą, turime apsvarstyti ir reformas, kurias reikėtų įvykdyti šiuose socialiniuose sektoriuose, visų pirma, pensijų sistemoje, kad būtų pasiektas vidutinės trukmės ir ilgalaikis finansinis tvarumas, padėsiantis iš esmės išspręsti problemas šiose šalyse.

Proinsias De Rossa (S&D). – Pone pirmininke, Tarptautinė darbo organizacija (TDO) neseniai – birželio mėn., kai buvo priimtas Visuotinis darbo vietų paktas – pareiškė, kad pasaulis turi atrodyti kitaip po krizės.

Deja, bijau, kad taip nebus. Pasibaigus krizei mums reikalinga tvari ekonomika su tinkamomis darbo vietomis, su kokybiškomis viešosiomis paslaugomis ir sąžininga globalizacija bei Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimu. Tačiau ir to negalime tikėtis, nes bankai ir Europos finansininkai visame pasaulyje mažina išlaidas vien tam, kad paprasčiausiai išsaugotų savo privilegijas.

Tuo metu, kai Komisija duoda pritarimą „pumpuoti“ milijardus eurų Airijos bankams išgelbėti, Airijos vyriausybė ruošiasi sugriauti vietos plėtrą, sunaikinti bendruomenės plėtos programas, kurias remia Europos Sąjunga. Ji kėsina sugriauti mūsų švietimo sistemą.

Šiuo metu jau paskelbta Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo ataskaita „Restruktūrizavimas ekonominio nuosmukio laikotarpiu“. Norėčiau pacituoti dvi eilutes: „Geriausia būtų užtikrinti, kad priemonės, skirtos neatidėliotinoms nuosmukio sukeltoms problemoms spręsti, būtų suderintos su ilgalaikiais tikslais“. Be abejo, Komisija turėtų primygtinai reikalauti, kad visos valstybės narės bent jau stengtųsi to siekti.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Ekonomikos krizės laikotarpiu, kai visi jaučiame jos skausmingus padarinius, daugelis šalių nusprendė kreiptis į įvairias finansines institucijas, prašydamos finansinės paramos. Tačiau vertėtų pasidomėti, kokia šių tikrai nemažų sumų dalis pasiekė tuos, kurie labiausiai nukentėjo nuo krizės ar kuriems labiausiai reikėjo paramos šiomis sudėtingomis aplinkybėmis.

Tūkstančiai žmonių Europoje kiekvieną dieną praranda savo ir savo šeimų pajamų šaltinius. Ar valstybių narių vyriausybės atsižvelgia į socialinius veiksmus, prašydamos finansinės pagalbos? Labai abejotina, kai matome blogėjančias sąlygas, kuriomis turi gyventi daugelis žmonių, ir augantį nedarbą daugelyje Europos

šalių. Todėl norėčiau kreiptis į jus prašydamas, kad neliktume abejingi paprastų žmonių, kurie, kaip įprasta, labiausiai kenčia nuo neigiamų tų vyriausybių padarytų klaidų padarinių, poreikiams.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Ekonominės ir socialinės sanglaudos principo taikymas tampa ypač svarbus krizės sąlygomis. Jis reikalauja ne tik gerokai padidinti Bendrijos biudžetą, bet ir teisingai pasidalyti riziką, taip pat kitas politikos sritis, kuriose pirmenybė teikiama socialinei apsaugai ir socialinei įtraukčiai, darbo vietų kūrimui visiems ir galimybei naudotis visuotinėmis kokybiškomis viešosiomis paslaugomis, taip siekiant garantuoti pagrindines teises visiems piliečiams.

Todėl Bendrijos finansavimą ir visas siūlomas ekonomines ir finansines priemones turėtų lydėti jų socialinio poveikio vertinimas siekiant išvengti dar didesnės nelygybės ir skurdo. Tikimės, kad po šių diskusijų, Komisijos nary, bus pradėtos Europos Komisijos iniciatyvos šiam tikslui įgyvendinti.

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, įdomu - nors ir šiek tiek liūdna – klausytis diskusijų ir nuomonių ši vakarą, ypač kai Europos Sąjunga veikia sąžiningai ir mėgina padėti šalims, susidūrusiems su sunkumais.

Mano šalis, Airija, pasinaudojo šia pagalba tam tikru mastu, ir ypač Globalizacijos fondo lėšos, kurių laukiama, yra šios pagalbos pavyzdys. Kartu galima stebėtis, kaip atsiranda netinkamas lėšų administravimas, kai šalims suteikiama galimybė pasinaudoti pinigais tokiomis griežtomis sąlygomis. Galima įsivaizduoti, kad dalis tų griežtų sąlygų nustatytos tam, kad užtikrintų tinkamą lėšų administravimą, o jeigu lėšos nėra tinkamai administruojamos – kad tokį administravimą pašalintų.

Ar gali Komisija užtikrinti, kad šis finansavimas būtų sumažintas ar nutrauktas arba taikomos baudos ar kitos sankcijos? Nepriimtina, kad jei pinigai skiriami – kaip teigė mano kolega M. Harkin – su pasitikėjimu, tas pasitikėjimas nepateisinamas.

Antra – ir galiausiai – mes niekada neturėsime to, apie ką kalbėjo Proinsias De Rossa – geresnės visuomenės nei dabar po šio depresinio laikotarpio.

Joaquín Almunia, Komisijos narys. – (ES) Pone pirmininke, pirmiausia norėčiau pasakyti, kad visiškai pritariu sąlygoms, kurias patvirtino Europos Parlamentas. Komisija elgiasi taip: skolindama pinigus toms trimis valstybėms narėms, kurios naudojami mokėjimų balanso priemone, Komisija paima rinkų paskolintus pinigus ir paskolina juos lygiai tomis pačiomis sąlygomis – tai sąlygos, kurios toms šalims yra daug palankesnės už sąlygas, kurias jos galėtų gauti, jei turėtų skolintis tiesiogiai rinkoje – ir nustato kai kurias papildomas sąlygas, kurios užtikrina, kad pinigai būtų grąžinti atgal, tačiau atsižvelgdama į keturias sąlygas, kurias jūs paminėjote ir kurias patvirtino šis Parlamentas. Mes visiškai joms pritariame.

Kai naudojamos mokėjimų balanso priemonė, nereikėtų lyginti – regis, kaip supratau, kai kurie kalbėtojai mėgino tai daryti – biudžeto lėšų (struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo, kitokios rūšies programų) ir paskolos lėšų panaudojimo, siekiant išspręsti finansinę problemą šalyje.

Latvijos problema, su kuria susiduria ir Vengrija bei Rumunija, yra ta, kad ji turi pasinaudoti šia mokėjimų balanso priemone, nes negali pasinaudoti galimybe skolintis rinkose, kad galėtų patenkinti savo finansinius reikalavimus. Čia slypi problema. Kalbame ne apie konkrečios veiklos programą arba tam tikras specialias programas, o apie šalis, kurios turi finansinių sunkumų. Iš dalies, žinoma, tai kyla iš krizės, tačiau dėl netinkamo vadovavimo praeityje ši problema yra kur kas didesnė nei kitose šalyse, kuriose sąlygos yra, objektyviai kalbant, panašios.

Prašom nekaltinti Komisijos, Europos Parlamento ar Ministrų Tarybos už netinkamą kai kurių valstybių narių vyriausybių vadovavimą. Mes už tai neatsakome. Mūsų pareiga – mėginti padėti išspręsti finansines problemas. Iš dalies ši finansinė problema – tai mokėjimų balanso problema, susijusi su privataus sektoriaus įsiskolinimu, kuris turi refinansuoti tam tikras sumas arba grąžinti skolas ir neturi finansinių galimybių pats atlikti šias operacijas, o tai kartais iš dalies yra viešojo sektoriaus poreikis.

Kai yra viešojo sektoriaus poreikis, siekiant finansuoti valstybės skolą, yra daugiau galimybių nustatyti specialias sąlygas, ir mes jas nustatome, patikėkite manimi. Užvakar čia, Briuselyje, vis dar bandžiau įtikinti Latvijos vyriausybės atstovą į 2010 m. biudžetą įtraukiamas priemonės padaryti progresyvesnes. Tačiau neprašykite, kad Komisija priverstų šalį vykdyti mokesčių reformą, kurios ta šalis nenori vykdyti; kad ir kaip ten būtų, mes neturime tokios galios, ir jūs tai žinote taip pat gerai, kaip ir aš.

Taigi, kokią alternatyvą turime mes, Europos piliečių atstovai? Palikti šalį likimo valioje ir leisti jai bankrutuoti? Leisti nevykdyti išorės įsipareigojimų, ar tai būtų viešosios, ar privačios skolos? Dėl šių finansinių problemų

priversti šalį devaluoti valiutą 25 arba 30 proc., kas iš karto nuskurdintų šeimas, verslą ir viešąjį sektorių, su skolomis užsienio valiuta? Esu įsitikinęs, kad jūs to nenorite, ir aš to nenoriu. Tai sąlygos, kuriomis dirbame.

Be abejo, pritariu jūsų pasvarstymams: ponai J. De Rossai, A. Cercasai, P. Berès'ai, pritariu visų jūsų pasvarstymams. Tačiau šiuo metu susiklosčiusi padėtis, pvz., Latvijoje arba Rumunijoje, yra kur kas sudėtingesnė. Prašau pasistengti įsivaizduoti save vietoj to asmens, kuris turi veikti visų jūsų vardu ir nuspręsti, skolinti, ar neskolinti šaliai, kuri negali pasiskolinti pinigų rinkose, kai dauguma valstybių narių ar dauguma pramoninių šalių gali tai daryti. Tai tokia padėtis. Štai ką bandome išspręsti, laikydamiesi keturių sąlygų, kurias nustatėte ir kurioms aš pritariu.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Pasaulio finansų krizė turėjo didelę įtaką žmonių visame pasaulyje judėjimui. Esant tokiai padėčiai, reikalinga didesnė politinė ir socialinė integracija su stipresne ir labiau suvienyta Europa. Europos Sąjunga turi garantuoti visų pagrindinių teisių apsaugą visoje savo teritorijoje, kitaip ji negali skelbti politikos, kurios nevykdo. Todėl pritariu naujai solidarumo koncepcijai Europos Sąjungoje, kuri gali užtikrinti minimalias socialines teises kiekvienam Europos piliečiui. Pvz., reikia nustatyti minimalius standartus sveikatos apsaugos, švietimo ir valstybės pensijų ir išmokų srityse, kurie turi būti užtikrinti Europos lygmeniu. Manau, kad būtina nustatyti šiuos minimalius standartus, nes jie skatina didesnę darbo sąlygų vienodumą, o tokios darbo sąlygos reguliuoja verslą ir darbo judėjimą. Neabejotina, kad ES finansinė parama negali, viena vertus, priklausyti nuo politikos sričių, kurios yra išimtinė valstybių narių atsakomybė, bet, kita vertus, ir tos pačios politikos sritys negali būti priklausomos nuo tam tikrų sąlygų. Tačiau tai nereiškia, kad nereikalingas geresnis politinis ir socialinis koordinavimas. Priešingai, ši integracija yra gyvybiškai svarbi.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), raštu. – (RO) Finansų krizė privertė kai kurias valstybes nars prašyti paramos iš ES (pagal 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentą Nr. 332/2002(1) ir tarptautinės bendruomenės (Tarptautinio valiutos fondo). Tokia parama turi būti skiriama siekiant užtikrinti, kad egzistuočių atitinkamos sąlygos socialinės apsaugos bei įtraukties srityje, ir sukurti sistemą, palankią ekonominei plėtrai ir naujų darbo vietų kūrimui. Nuo 2008 m. kovo mėn. iki 2009 m. gegužės mėn. nedarbo lygis 27 ES valstybėse narėse pasiekė 8,9 proc., o bedarbių skaičius išaugo nuo 5,4 mln. iki 21,5 mln. Darbo vietų praradimas – pagrindinis Europos piliečių rūpestis. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės turi sugebėti išlaikyti esamas darbo vietas ir kurti naujas darbo vietas. Tai galima padaryti veiksmingomis investicijomis į žemės ūkį, švietimą ir sveikatos apsaugą, taip pat transporto ir energijos infrastruktūras. Kiekvienam Europos piliečiui, kuris praranda darbą, tai reiškia Europos šeimą, turinčią mažesnes pajamas, o platesniu požiūriu – žemesnę gyvenimo kokybę. Kiekviena sukurta darbo vieta – tai šeima, turinti padorų gyvenimo lygį, ir geros kokybės švietimas jaunesniajai kartai. Europos modelio sėkmė matuojama 500 mln. Europos piliečių gyvenimo kokybe.

22. Politinė situacija Hondūre atsižvelgiant į 2009 m. lapkričio 29 d. rinkimus (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Komisijos pareiškimas: Politinė situacija Hondūre atsižvelgiant į 2009 m. lapkričio 29 d. rinkimus.

Catherine Ashton, Komisijos narė. – Pone pirmininke, šiandien čia susirinkome aptarti svarbių naujausių pokyčių atsižvelgiant į politinę krizę Hondūre.

Praėjus keturiems mėnesiams po prezidento M. Zelayos nušalinimo, politinė krizė Hondūre, deja, vis dar lieka neišspręsta, nepaisant prezidentui atstovaujančių komitetų ir *de facto* vyriausybės spalio 30 d. pasirašyto susitarimo.

Vadinamojo San Chosė susitarimo, kuris turėjo sukurti reikiamas institucijas ir sąlygas atkurti demokratijai ir konstitucinei santvarkai Hondūre, įgyvendinimas sustojo po to, kai prezidentas M. Zelaya nepripažino lapkričio 5 d. išrinktos Nacionalinės vienybės vyriausybės. Be to, Kongresas dar nenusprendė dėl jos grąžinimo, todėl gali būti nepripažintas lapkričio 29 d. visuotinių rinkimų proceso teisėtumas – svarbus veiksnys, galintis padėti įveikti krizę.

Todėl kartu su Tarybai pirmininkaujančia valstybe primygtinai raginame visas susitarimo šalis neatidėliojant įgyvendinti visas Susitarimo nuostatas, kaip sąlygą sugrįžti prie normalių mūsų santykių ir vystomojo bendradarbiavimo.

Europos Komisija iki šiol visiškai pritarė Kosta Rikos prezidento Oscarо Ariaso ir Amerikos Valstijų organizacijos (AVO) dedamoms tarpininkavimo ir supaprastinimo pastangoms bei tarptautinės bendruomenės įgyvendinamoms priemonėms siekiant daryti spaudimą šalims, kad jos surastų taikų sprendimą. Tarybai pirmininkaujančios valstybės ambasadorius buvo iškviestas konsultuotis, visi kiti ES ambasadoriai taip pat išvyko iš šalies. Biudžeto paramos mokėjimai, taip pat vystomasis bendradarbiavimas – išskyrus bendradarbiavimą su pilietine visuomene ir humanitarinio pobūdžio bendradarbiavimą – buvo sustabdyti. Be to, numatyta rinkimų stebėjimo misija lapkričio 29 d. visuotiniams rinkimams buvo atšaukta.

Į šią krizę žiūrime labai rimtai, nes demokratinis požiūris tai – žingsnis atgal ne tik Hondūrai ir kitoms Centrinės Amerikos šalims, bet ir visai Lotynų Amerikai.

Šiandien norėčiau dar kartą pabrėžti, kad Komisija remia politinės padėties Hondūre stabilizavimą, tačiau šalys turi laikytis susitarimo. Nors, atsižvelgiant į ribotą laiką, jau per vėlu siųsti rinkimų stebėjimo misiją, Komisija išsiuntė du rinkimų ekspertus, komandiruotus į EB delegaciją nuo lapkričio 9 d. penkių savaitių laikotarpiui su įgaliojimais pranešti apie rinkimų proceso eigą ir patarti dėl galimų veiksmų po rinkimų. Jeigu politinė padėtis leistų aktyviau įsitraukti į rinkimų proceso rėmimą, Komisija yra numačiusi ir finansinę paramą rinkimų tribunolui pagal sutartį su Jungtinių Tautų vystymo programa (JTVP). Be to, Komisija pasirengusi teikti finansinę paramą Amerikos Valstijų organizacijai, jeigu bus sudarytos sąlygos stebėti rinkimus.

Mes ir toliau stebėsime padėtį ir remsime visas pastangas, kad padėtume atkurti demokratiją Hondūre.

Alojz Peterle, *PPE frakcijos vardu*. – (SL) Pone pirmininke, ponios ir ponai, kaip specialios Europos liaudies partijos delegacijos narys maždaug prieš mėnesį turėjau galimybę išsamiai susipažinti su politine padėtimi Hondūre. Mūsų delegacija, visų pirma, aplankė Kosta Rikos prezidentą O. Ariasą ir tarptautiniu mastu pripažintą krizės tarpininką, kuris mums pristatė San Chosė susitarimą.

Hondūre susitikome su dabartiniu prezidentu R. Micheletti, nušalintu prezidentu M. Zelaya, užsienio reikalų ministru, Aukščiausiojo teismo, Vyriausiojo rinkimų tribunolo teisėjais, Nacionalinio Kongreso pirmininku, prokuroru, taip pat keturiais kandidatais į prezidento postą ir kitais svarbiais asmenimis. Abi šalys pritarė mūsų misijai ir išreiškė pasirengimą įsitraukti į tarpusavio dialogą.

Nepaisant skirtingų šių metų birželio mėn. pabaigos įvykių aiškinimų, norėčiau pabrėžti, kad nebuvo jokio smurto paaštrėjimo nuo prezidento M. Zelayos nušalinimo, kuriam pritarė Aukščiausiasis teismas savo sprendime. Derybose aptarėme politinio dialogo svarbą, atsižvelgdami į prezidento O. Ariaso pasiūlymą. Vėliau vyko vidinis dialogas, tačiau, deja, galutinių rezultatų dar nėra. Vis dėlto, manau, turime ir toliau siekti politinio sutarimo šioje šalyje.

Per derybas su pagrindiniais politiniais veikėjais sužinojome, kad lapkričio 29 d. rinkimai – tai ne politinių pokyčių padarinys, bet, priešingai, jie surengti pagal kiek anksčiau priimtą autonomišką Vyriausiojo rinkimų tribunolo sprendimą, kai šaliai dar vadovavo prezidentas M. Zelaya. Po birželio mėn. įvykių naujų kandidatų į prezidento postą nebuvo. Tuometiniai kandidatai į prezidento postą pabrėžė neįsitraukimą į susirūpinimą, kad politinė krizė galėtų paskatinti suabejoti prezidento rinkimų teisėtumu, nes jie buvo pradėti demokratinį sprendimų pagrindu.

Hondūras – viena iš Centrinės Amerikos šalių, su kuriomis Europos Sąjunga nori sudaryti asociacijos susitarimą. Tačiau politinė krizė sutrikdė derybų procesą. Atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjunga suinteresuota tolesne demokratijos plėtra Hondūre, man regis, svarbu, kad Europos Parlamentas siųstų stebėtojus stebėti prezidento rinkimų.

Luis Yáñez-Barnuevo García, *S&D frakcijos vardu*. – (ES) Pone pirmininke, po Komisijos narės kalbos iš tiesų nėra ką daugiau pridurti, tik pasakyti „amen“, tačiau turiu iš anksto parengtą kalbą Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcijos vardu.

Konstitucinės santvarkos žlugimas Hondūre užbaigia dviejų dešimtmečių laikotarpį be perversmų Lotynų Amerikoje ir sukuria blogą precedentą kitoms, ypač šiuo metu silpniausiomis, šalims, pvz., Paragvajui.

Europos Parlamentas negali ir neturėtų likti kurčias ir nebylus tokio teisinės valstybės principų pažeidimo atveju. Ir Taryba, ir Komisija padarė nedviprasmiškus pareiškimus pasmerkdamos valstybės perversmą ir

remdamos prezidento O. Ariaso tarpininkavimą kartu su pozicija, kurią vienbalsiai priėmė AVO, pritariant Jungtinėms Tautoms.

Pasiskelbęs *de facto* prezidentu, R. Micheletti nesilaikė pastaruoju metu pasiektų susitarimų pašiepdamas tarptautinę bendruomenę, ir vienas iš jo žingsnių buvo užkirsti kelią M. Zelayai, nuverstam prezidentui, grįžti į valdžią.

Dabartinėmis aplinkybėmis naujo prezidento rinkimai, kurie numatyti lapkričio 29 d., būtų neteisėti nuo pat pradžios, ir tarptautinė bendruomenė negali ir neturi pripažinti jų rezultatų.

Europos Parlamentas padarytų didelę klaidą, jeigu siųstų delegaciją stebėti rinkimų, nes toks veiksmas būtų aiškinamas kaip *coup d'état* (valstybės perversmo) palaikymas; AVO jau atsisakė siųsti rinkimų stebėjimo misiją.

Europos Parlamentas apibūdina save kaip laisvės, demokratijos, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms garantą. Kaip ši rytą pasakė Václav Havel, negalime taikyti dvigubų standartų. Čia visi esame demokratai, taigi ir kovotojai už laisvę. Todėl, ar kalbėtume apie Kubą, Kiniją, Šiaurės Korėją, ar kaip šiandien apie Hondūrą, mūsų diskusijos turi būti ryžtingos laisvės griovėjų akyse. Neleiskime, kad mus apakintų ideologiniai prioritetai. Nėra dešiniųjų ar kairiųjų perversmo vadovų ar diktatorių, tik represiniai ir griauinantys laisvę.

Labai bijome, kad įvykiai Hondūre nepasikeis į gerą pusę, sukurs labai pavojingą precedentą ir nugalės gero laiku ir be didelio kraujo praliejimo įvykdyto perversmo doktrina.

Izaskun Bilbao Barandica, *ALDE frakcijos vardu*. – (ES) Pone pirmininke, spalio 30 d. šio konflikto šalys pasirašė susitarimą, San José susitarimą, ir nusprendė, kad iki lapkričio 5 d. bus suburta nacionalinės vienybės ir susitaikymo vyriausybė, o Kongresas grąžins M. Zelayą į ankstesnes pareigas iki dabartinės vyriausybės įgaliojimų pabaigos 2010 m. sausio 27 d.

Tačiau kas nutiko? R. Micheletti mėgino suformuoti vienybės vyriausybę be M. Zelayos dalyvavimo, o Kongresas atidėjo balsavimą, kad jis nebūtų grąžintas į pareigas. R. Micheletti nesilaikė susitarimo, ir padėtis toliau blogėja. Paskelbti rinkimai, tačiau kandidatai atsisako juose dalyvauti, kaip rašoma spaudoje, nes supranta, jog nėra demokratinių sąlygų organizuoti šiuos rinkimus. Vyksta ir smurto išpuoliai: šiandien pranešta, kad buvo nušautas opozicinės partijos pirmininkas ir apsaugos darbuotojas.

Vis dar būtinas tarptautinis įsitraukimas, todėl palaikome Amerikos Valstijų organizacijos generalinio sekretoriaus, Brazilijos prezidento L. I. Lulos da Silvos, Jungtinių Amerikos Valstijų tarpininkavimo misijos ir tarpininko Kosta Rikos prezidento O. Ariaso veiksmus. Šiais veiksmais reikalaujame laikytis susitarimų ir grąžinti M. Zelayą į prezidento pareigas, kad Hondūre būtų atkurta demokratija, institucijų teisėtumas ir taikus sambūvis.

Raginame šalis parodyti savo kilnumą grįžtant prie dialogo, nors AVO jau minėjo, kad tai tampa vis sunkiau. Pone pirmininke, Europa privalo prisidėti savo balsu prie tarptautinio spaudimo perversmo vadovams naudojant visas prieinamas diplomatinės ir politinės priemones, kad būtų skatinamas sutarimas.

Catherine Greze, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, po karinio perversmo ir teisėto prezidento nuvertimo San José susitarimas galėjo atrodyti kaip palanki žinia. Tačiau ši viltis sužlugė. Suformuodamas nacionalinės vienybės vyriausybę, pučistas Roberto Micheletti tęsė neteisėtą ir autoritarinę veiklą. Europos Sąjunga turi ryžtingai pasmerkti šį požiūrį ir raginti neatidėliotinai grąžinti prezidentą M. Zelayą į pareigas.

Esant dabartinei padėčiai, neteisėtos diktatūros sąlygomis negalima organizuoti rinkimų. Lapkričio 29 d. rinkimai negali būti pripažinti teisėtais. Net jeigu Amerikos Valstijų organizacija juos jau pripažino, mes turime atsisakyti siųsti savo stebėtojus. Nors opozicija atsitraukė, atsisakome pripažinti rinkimų, kurie tapo marionetiniai, rezultatus.

Mes susirūpinę dėl gausybės žmogaus teisių pažeidimų, apie kuriuos mums pranešama. Dabar labiau nei bet kada Europa privalo laikytis tvirtos pozicijos demokratijos atžvilgiu. Turime atmesti bet koki su nelegalia vyriausybe sudarytą susitarimą. Susitarimai dėl Bendrosios lengvatų sistemos (GSP+) turi būti sustabdyti. Jeigu konfliktas tęsis, būsime priversti taikyti sankcijas. Mūsų pareiga – užtikrinti, kad milijonai Hondūro gyventojų turėtų galimybę rinktis demokratiją ir kad Lotynų Amerika nesugrįžtų atgal į karinių intervencijų amžių.

Edvard Kožušník, *ECR frakcijos vardu*. – (CS) Pone pirmininke, pone Komisijos nare, esu labai geros nuomonės apie L. Yáñezą-Barnuevo Garcíą, taip pat nepaprastai vertinu jo karjerą, tačiau negaliu sutikti su tuo, kaip jis atkartojo Václavo Havelo, kuriam visi šiuose rūmuose jaučia didžiausią pagarbą, žodžius. Buvau vienas iš milijonų žmonių, išėjusių į gatves, kai Václav Havel sakė kalbą nuo pakylės, o mes stovėjome apačioje – man tuomet buvo aštuoniolika metų. Visi troškome vienintelio dalyko, nepaisant politinių pažiūrų – laisvų rinkimų. Tai buvo to laikotarpio šūkis. Man regis, šiam šūkiui pritariame visi. Kalbame apie rinkimus, nes rinkimai – tai demokratija. Mano manymu, Hondūre susiklosčiusi padėtis nėra paprasta, ir tikrai jos neišspręsimė vien tik iš ES perspektyvos: turime ją spręsti ir iš pasaulinės perspektyvos. Mano nuomone, rinkimai turėtų būti atskaitos taškas, o ES turi siųsti savo stebėtojus, nes rinkimai įvyks, ir reikia tikėtis, kad jie vyks demokratiškai.

Ilda Figueiredo, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (PT) Smerkiame karinį perversmą, kuris įvyko Hondūre birželio 28 d., taip pat karinio perversmo Tegucigalpos mieste vykdytojus ir tuos, kurie nuolat pažeidinėja spalio 30 d. sudarytą San Jose susitarimą. Nepriimtina, kad valstybės perversmą įvykdę asmenys nuolat vilkina ir ieško pasiteisinimų, kaip atidėti konstituciškai išrinkto prezidento M. Zelayos grąžinimą į valdžią.

Europos Sąjunga turi reikalauti besąlygiško ir neatidėliotino prezidento M. Zelayos grąžinimo į pareigas. Kitaip neįmanoma tęsti rinkimų proceso, nes jis – netinkamas ir neteisėtas, atsižvelgiant į tai, kad nesilaikoma minimalių reikalavimų, kurie užtikrintų piliečių visuotinę teisę tiesiogiai, slaptai balsuoti be prievartos, spaudimo ar kitos grėsmės. Europos Sąjunga ir Europos Parlamentas turi aiškiai pasmerkti ir atmesti pozicijas tų, kurie įvykdė perversmą. Taip pat būtina reikalauti nedelsiant atkurti demokratiją Hondūre ir nesiųsti Europos stebėtojų ar nepripažinti rinkimų, kurie bus vykdomi šiomis sąlygomis, rezultatu.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Pone pirmininke, ponio Komisijos nare, rinkimai gali būti išeitis iš politinės krizės ar aklovietės. Europoje turime tokių pavyzdžių.

1989 m. rinkimai Lenkijoje – vienas pavyzdys. Tai nebuvo demokratiniai rinkimai. Tai buvo rinkimai, kurie bylojo apie politinį kompromisą, tačiau tai nebuvo demokratiniai rinkimai. Jie buvo lemiami, ypatingi ir labai svarbūs. Kad rinkimai atliktų tokį ypatingą, lemiamą vaidmenį, turi būti tenkinamos tam tikros sąlygos. Pagrindinė sąlyga – nuosekliai laikytis politinių susitarimų, kurie, visų pirma, suteikia galimybę vykdyti rinkimus. Dažniausiai kliūtytys laikytis susitarimų – susitartų dalykų aiškinimo klausimai.

Siekiant išvengti, kad skirtingas aiškinimas neatvestų į konfliktą, reikia kažko ypatingo, vos apčiuopiamo ir sunkiai apibrėžiamo. Ginče būtina abiejų ginčo šalių gera valia, ji būtina ir Hondūro atveju. Be geros valios iš abiejų pusių rinkimai visai neįvyks arba nepateisins į juos dedamų vilčių. Todėl tikiuosi geros valios, ateities apsvarstymo ir bent jau atsakomybės. Tai ypač svarbu, nes praeityje tiek M. Zelaya, tiek R. Micheletti padarė politinių ir teisinių klaidų. Rinkimai suteikia galimybę ir viltį, kad šios klaidos bus ištaisytos. Esu įsitikinęs, kad norime, jog tai įvyktų.

Rinkimai gali būti lemiami ir padaryti teigiamą įtaką demokratijai Hondūre. Europos Sąjunga palaiko šį procesą ir yra juo patenkinta. Mes visi palaikome šį procesą, nes manome, kad demokratija ir demokratizacija – tai vertybės, kurių verta siekti. Šiandien šiuose rūmuose Václav Havel pasakė, kad negalime atsitraukti susidūrę su blogiu, nes blogis keroja, kai jam nuolaidžiaujama. Dabartinė padėtis Hondūre – laikina ir negali ilgai trukti. Rinkimai – tai galimybė ją pakeisti.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Pone pirmininke, birželio 28 d. M. Zelaya, teisėtai išrinktas Hondūro prezidentas, buvo karių nušalintas nuo valdžios. Ryžtingai smerkiu šį karinį perversmą. Hondūre turi būti atkurta demokratinė teisinė valstybė, ir tai turi būti daroma taikiai, pasitelkiant dialogą.

Beveik prieš dvi savaites – kaip tik tuo metu mūsų Delegacija ryšiams su Centrinės Amerikos šalimis lankėsi regione – atrodė, kad po ilgų intensyvių derybų mėnesių Hondūre dialogu pasiektas istorinis susitarimas, kuris turėjo reikšti demokratijos ir teisinės valstybės atkūrimą, teisėtai išrinkto prezidento sugrąžinimą į valdžią ir nacionalinės vienybės vyriausybės sudarymą ir galiausiai tiesos komisijos įkūrimą padėčiai iširti. Jeigu būtų įgyvendintas, šis susitarimas užtikrintų artėjančių rinkimų teisėtumą, tačiau šiuo metu to negalime tikėtis.

Norėčiau išreikšti aiškų pageidavimą, kad suinteresuotos šalys Hondūre grįžtų prie derybų stalo siekiant įgyvendinti pasiektą susitarimą ir pašalinti karinio perversmo padarinius dialogu. Tai – jų pareiga Hondūro žmonių atžvilgiu, nes jie yra labiausiai nukentėję nuo šios politinės krizės. Jeigu nebus surastas demokratiškas sprendimas, rinkimų rezultatai nebus plačiai pripažinti. Tai turėtų didžiulių padarinių Centrinės Amerikos integracijos procesui ir deryboms dėl asociacijos susitarimo, o tai reikštų daugelio metų stagnaciją, nuo kurios labiausiai kentėtų žmonės.

Tiems kolegoms, kurie siūlo pripažinti artėjančius rinkimus, norėčiau pasakyti štai ką: negalime parodyti Hondūrai, Centrinei Amerikai ir kitoms pasaulio šalims, kad toleruojame valstybės perversmą. Šiuo metu visi susiję asmenys turi nukreipti visą savo energiją atkurti demokratijai. Jei EP nariai iš anksto paskelbs, kad bus suteikta parama rinkimams, nei Manuel Zelaya, nei Robert Micheletti neturės paskatų grįžti prie derybų stalo. Taip prisidėtų prie problemos, o ne ją spręstume, ir ištiestume ranką nedemokratinėms jėgoms bei nesantaikai.

Willy Meyer (GUE/NGL). – (ES) Pone pirmininke, ponia Komisijos nare, sveikinu Europos Komisiją ir Tarybą vienbalsiai pasiekus poziciją ir kartu su tarptautine bendruomene labai ryžtingai pasmerkus valstybės perversmą – karinį perversmą, taip pat numaćius, kad tarptautinių priemonių bus imtasi su sąlyga, jog prezidentas M. Zelaya bus besąlygiškai grąžintas į valdžią.

Labai apgailestauju, kad Europos Parlamentas dar nepasmerkė šio karinio perversmo. Norėčiau pastebėti, kad tai turėtų padaryti ir didžiausia Europoje parlamentinė frakcija, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, kuri net šiandienos diskusijose toliau laikosi nuomonės, kad perversmo vadovai ir teisėta vyriausybė – lygiaverčiai. Nepriimtina, kad šis Parlamentas dar nepasmerkė karinio perversmo. Taigi, pritariu, kad stebėtojai nebūtų siunčiami ir kad lapkričio mėn. rinkimų rezultatai nebūtų pripažinti, nes jie vykdomi tokiais sąlygomis, kai trūksta laisvės, o teisėtas prezidentas „įkalintas“ Brazilijos ambasadoje.

Carlos José Iturgaiz Angulo (PPE). – (ES) Pone pirmininke, būtų malonu, jeigu šio Parlamento kairiųjų pažiūrų nariai, kurie ryžtingai smerkia perversmą Hondūre, taip pat tvirtai pasmerktų ir įvykius Kuboje arba H. Chávezo veiksmus Venesueloje ir Lotynų Amerikoje, nes, deja, kai kurie žmonės vis dar trokšta matyti Berlyno sieną, pritaria Stalino „valymams“ ir net garbina Lenino „mumiją“, o ne demokratinius rinkimus tokioje šalyje kaip Hondūras. Taigi, atsižvelgiant į artėjančius rinkimus, reikėtų rimtai apsvarstyti tai, kas vyksta šioje Centrinės Amerikos šalyje.

Pone pirmininke, prezidento rinkimai Hondūre buvo surengti prieš šešiolika mėnesių. Rinkimų teismo – už rinkimus atsakingos institucijos – nariai buvo paskirti iki birželio 28 d., taigi M. Zelayos kadencijos metu. Šeši kandidatai į prezidento postą dalyvavo pirmojoje rinkimų procedūroje, ir dauguma kandidatų nori, kad Hondūre rinkimai būtų vykdomi.

Tai kodėl kai kurie nenori pripažinti rinkimų proceso, jei jis – natūralus šių įvykių rezultatas, nesvarbu, ar M. Zelaya vadovauja Hondūrai, ar ne?

Tiesa, kad spalio 30 d. abiejų derybų šalių atstovai pasirašė susitarimą išsipareigodami ieškoti sprendimo krizei išspręsti. Susitarime buvo numatyti pagrindiniai punktai, kuriems pritarė abi pusės. Tačiau nušalintojo prezidento M. Zelayos atstovai nenumatė, kas turėjo vadovauti vienybės vyriausybei.

Todėl aišku, kad Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija palaiko rinkimus, vykdomus skaidrumo, demokratijos ir laisvės sąlygomis, ir ruošiasi juos remti siųsdama stebėtojus iš savo frakcijos. Nepamirškime, kad būtent tarpininkas Oscar Arias, Kosta Rikos prezidentas, paprašė, kad rinkimai įvyktų. Atsakydamas į Delegacijos ryšiams su Centrinės Amerikos šalimis klausimą, jis teigė, kad būtina juos siųsti, nes Óscaro Ariaso fondas taip pat ruošiasi siųsti savo stebėtojus į Hondūrą. Būtent taip ir ketiname elgtis, nes to reikalauja ir tarptautinis tarpininkas Óscar Arias.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Pone pirmininke, manau, kad lapkričio 29 d. rinkimai – tai galimybė Hondūrai, ir Europos Parlamentas privalo siųsti stebėtojus į šiuos rinkimus. Tai nebūtų jų įteisinimas, kaip sako kairieji, nes tai būtų neteisėta, tai reikštų stebėti, kaip vyksta rinkimai.

Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį, kad Hondūrą nuo Kubos sostinės Havanos skiria vos vienos valandos skrydis. Šioje šalyje jau penkiasdešimt metų nevyksta jokie rinkimai. Kubą valdo komunistinis tironas, kuris visus savo oponentus sodina į kalėjimą. Europos Parlamentas ne kartą ragino juos paleisti ir net paskyrė Sacharovo premiją „Baltai vilkinčioms moterims“, tačiau Fidel Castro neleido joms apsilankyti Europos Parlamente atsiimti apdovanojimo. Norėčiau, kad Komisija, Taryba ir kairėje posėdžių salės pusėje sėdintys nariai su vienuodu ryžtingumu reikalautų teisų ir laisvių Kubos piliečiams.

Ricardo Cortés Lastra (S&D). – (ES) Pone pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau išreikšti didelį susirūpinimą dėl to, kad buvo sustabdytas San Chosė susitarimo vykdymas. Delegacijos Europos ir Lotynų Amerikos šalių parlamentinėje asamblėjoje (EUROLAT) susitikimuose, vykusiuose Panamoje spalio mėn. pabaigoje, dar kartą pasmerkėme karinį perversmą ir palaikėme AVO tarpininkavimą.

Turime siųsti naujus skubius raginimus skelbti taiką ir kurti dialogą. Padėtis Hondūre – kritiška, ir ne tik politiniu, bet ir socialiniu ir ekonominiu, požiūriu. Negalime leisti, kad būtų atidėliojama spręsti tokias

problemas kaip skurdas, ekonomikos krizė ir užsienio skola, nes vyksta politinio konflikto sprendimo procesas.

Šiuo metu Europos Parlamentas būtinai privalo parodyti besąlygišką pritarimą demokratijai, teisei valstybei ir pagarbai žmogaus teisėms, nurodydamas, kad M. Zelayos grąžinimas į valdžią – tai būtina rinkimų proceso teisėtumo sąlyga.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – (DE) Pone pirmininke, kaip ir tą dieną, kai Václav Havel kalbėjo šiuose rūmuose apie laisvę, už kurią buvo kovojama prieš dvidešimt metų Rytų Europoje, šiandien norėčiau pasiteirauti visų Europos liaudies partijos frakcijos narių, kurie šiandien prašė Europos Sąjungos siųsti rinkimų stebėtojus į Hondūrą, ką jie būtų darę, jeigu daugiau nei prieš dvidešimt metų Europos Sąjunga būtų pareiškusi siunčianti rinkimų stebėtojus stebėti neteisėtų rinkimų jų šalyje – ten, kur nebuvo laisvės, kerojo smurtas ir nesaugumas? Ką būtumėte pasakę tada, daugiau nei prieš dvidešimt metų, jeigu ES būtų pareiškusi: „Taip, siunčiame rinkimų stebėtojus, nes šio režimo vadovai tam neprieštarauja“?

Visi būtumėte pasakę, kad Europos Sąjunga elgiasi neteisėtai, siųsdama rinkimų stebėtojus. Todėl, PPE frakcijos ponios ir ponai, prašau šiandien naudoti tuos pačius kriterijus vertinant šiuometinius įvykius Hondūre. Kitaip tariant, nesiųsti rinkimų stebėtojų neteisėtiems rinkimams stebėti.

Dėkoju Komisijai už tai, kad ji laikosi būtent šios pozicijos.

Catherine Ashton, Komisijos narė. – Pone pirmininke, kalbėsiu trumpai – ne todėl, kad neteikiu šiam klausimui svarbos, o dėl to, kad jau vėlu.

Su didžiuliu susidomėjimu klausiausi aistringų gerbiamų šių rūmų narių kalbų ir suprantu jų susirūpinimą dėl santykių, kuriuos turime plėtoti artimiausiu metu su šia labai neturtinga šalimi, kuri, tiesą sakant, turi grįžti į normalią padėtį kuo greičiau.

Gerbiamiems šių rūmų nariams iš skirtingų frakcijų susirūpinimą kelia tai, kad nėra tikrumo, ar vaidmuo, kurį ruošiamės atlikti Europos Sąjungoje artėjančių rinkimų atžvilgiu ir artimiausiomis savaitėmis, yra teisingas. Šį klausimą apsvarstysiu su kolegomis ir prie jo dar sugrįšiu.

Nestebina tai, kad labai svarbu, mano nuomone, ir toliau itin atidžiai stebėti padėtį Hondūre, kad žinotume, kas vyksta, ir galėtume imtis būtinų priemonių bei teikti paramą siekiant taikiai ir kuo greičiau įveikti šią krizę.

Kaip jau minėjau, tai neturtinga šalis. Per ilgai delsiama surasti sprendimą šiai krizei, todėl labai džiaugiuosi gerbiamų narių išreikštu pritarimu Komisijos atliekamam darbui, kuriuo stengiamės siekti minėto tikslo ir atlikti savo vaidmenį užtikrinant, kad Hondūre kuo greičiau būtų atkurta stabili padėtis.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Daciana Octavia Sârbu (S&D), raštu. – Dauguma diskusijų apie Hondūrą nukreiptos, suprantama, į politinę krizę, tačiau padariniai neapsiriboja politika. Hondūras – antra iš neturtingiausių šalių Lotynų Amerikoje, ir ekonominiai bei socialiniai politinės krizės padariniai paliečia 70 proc. šalies gyventojų, kurie ir taip skursta. Turizmas beveik nustojo vystytis, užsienio pagalbos nutraukimas daro tiesioginę įtaką viešosioms investicijoms, o perpildytos ir blogai aprūpintos ligoninės kovoja ne tik su įprastomis problemomis, kurias sukelia blogos sanitarinės sąlygos, bloga mityba ir ligos, bet ir su problemomis, kurias šiuo metu kelia padidėjęs smurtas gatvėse, įskaitant mušimus ir net nužudymus, kuriuos vykdo vyriausybės pajėgos, ir išaugęs šio smurto aukų skaičius. Žmogaus teisių ir plėtros organizacijos negali atlikti savo vertingo darbo, nes apribotos įprastos jų darbuotojų konstitucinės teisės. Komendanto valanda, įkalinimas nepateikęs kaltinimų ir kiti asmens laisvių pažeidimai – tai kliūtys, su kuriomis jie susiduria. Ši krizė pranoksta politinę aklavietę ir pagrindinių politinių veikėjų tarpusavio kovą. Ji liečia paprastus žmones, kurių kasdienė kova per pastaruosius keturis mėnesius tapo dar sunkesnė. Reikia dėti visas pastangas siekiant užtikrinti laisvus ir teisingus rinkimus ir nedelsiant atkurti konstitucines teises bei atnaujinti užsienio paramą, siekiant palengvinti paprastų žmonių kančias.

23. „made in“ (kilmės žymėjimas) (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Komisijos pranešimas: „made in“ (kilmės žymėjimas).

Catherine Ashton, *Komisijos narė*. – Pone pirmininke, džiaugiuosi galimybe šiandien kreiptis į jus šioje plenarinėje sesijoje klausimu, kuris susijęs su pasiūlymu dėl reglamento dėl kilmės žymėjimo. Gerbiami nariai prisimena, jog tai pasiūlymas, kuriam Parlamentas tvirtai pritarė nuo pat jo priėmimo kolegijoje 2005 m. gruodžio mėn. Ypač gerai prisimenu 2006 m. liepos mėn. rezoliuciją ir 2007 m. rugsėjo mėn. rašytinį pareiškimą. Turėjau galimybę aptarti šį klausimą praeitą mėnesį Strasbūre su EP narių grupe, ir jie pabrėžė, kad būtina kuo greičiau priimti šį reglamentą.

Manau, gerbiami nariai sutiks, jog labai svarbu, kad prekybos politika ne tik stiprintų atvirų rinkų siūlomas galimybes, bet ir spręstų problemas, kurias globalizacija sukelia ne tik vartotojams, bet ir mažoms įmonėms, ir ypač šioms įmonėms.

Todėl kilmės žymėjimą turėtume vertinti šiuo aspektu. 2007 m. pareiškime pabrėžėte Europos vartotojų teisę į aiškią ir skubią informaciją apie jų įsigyjamą prekę. Būtent apie tai kalbama šiame reglamente. Juo siekiama suteikti galimybę ES vartotojams visapusiškai susipažinti su įsigyjamų prekių kilmės šalimi.

Komisija siūlė nustatyti privalomą kilmės šalies žymėjimą tam tikriems produktams, importuojamiems į Europos Sąjungą iš trečiųjų šalių. Ne visiems – aptarėme iš tiesų svarbius produktus, atsižvelgdami į nuodugnius konsultacijas su vartotojais ir pramonės atstovais.

Norėčiau pridurti, kad kilmės žymėjimas visiškai atitinka dabartines PPO nustatytas taisykles ir principus, taip pat beveik visame pasaulyje galiojančias taisykles. Į Jungtines Amerikos Valstijas, Kanadą, Kiniją ir Japoniją importuojamoms prekėms jau taikomas kilmės šalies žymėjimas. Iš tiesų, daugelis prekių, kurias šiuo metu galima įsigyti Europos Sąjungos parduotuvėse, jau žymimos kilmės šalies ženklu, nes to reikalaujama daugelyje teisinių sistemų. Be abejonės, tai reiškia, kad daugumai įmonių pareiga žymėti gaminius, kurie eksportuojami į Europos Sąjungą, nesukels papildomų išlaidų.

Nuo 2006 m. Taryboje vyksta diskusijos siekiant sutarimo dėl Komisijos pasiūlymo. Kai kurios valstybės narės ir toliau išlaiko savo poziciją. Jos nerimauja, kad administracinė našta ir kilmės žymėjimo išlaidos gali nusverti naudą.

Atsižvelgdami į šiuos susirūpinimą keliančius klausimus, neseniai pasiūlėme konkrečių sprendimų šiems klausimams spręsti. Tai – ne naujas oficialus pasiūlymas, o tiesiog mėginimas surasti bendrą pagrindą ir pasiekti kompromisą. Komisijos pasiūlymų dokumentas buvo aptartas su valstybėmis narėmis 2009 m. spalio 23 d. 133 straipsnio komitete.

Visų pirma, Komisija paprašė valstybių narių apsvastyti galimybę sumažinti prekių aprėptį siekiant įtraukti tik galutinio vartojimo prekes. Pradiniame sąraše buvo tarpinių produktų, pvz., neapdirbta oda ir tam tikri tekstilės gaminiai, kurie neteikia tiesioginės naudos vartotojui. Šiuo metu Komisija siūlo įtraukti tik tas prekes, kurias vartotojai gali rasti mažmeninės prekybos parduotuvėse.

Antra, Komisija siūlė, kad projektas būtų pradėtas įgyvendinti kaip bandomasis projektas. Vėliau jis būtų tęsiamas, atsižvelgiant į pasiūlyto projekto poveikio vertinimą. Tai leistų atlikti poveikio sąnaudoms ir kainoms vertinimą – be abejo, suteiktų ir žinių, kaip pakeisti prekės aprėptį reglamente.

Džiaugiuosi, kad valstybės narės priėmė pasiūlymų dokumentą su susidomėjimu. Nors abejonių nebuvo išvengta, o kelios valstybės narės iš esmės prieštaravo šiam pasiūlymui, jos pasirengusios išnagrinėti klausimą, todėl darbas bus tęsiamas ateinančias kelias savaites tiek ekspertų susitikimuose, tiek 133 straipsnio komitete. Nuoširdžiai tikiuosi, kad surasime kelią į kompromisą.

Gerbiamieji nariai, jau žinote, kad naujas Lisabonos sutarties 207 straipsnis didina Europos Parlamento teisėkūros galią prekybos politikos srityje – ir „made in“ (kilmės žymėjimo) reglamentas gali būti vienas iš pirmųjų reglamentų, pristatytų gerbiamiems Parlamento nariams.

Todėl esu labai suinteresuota palaikyti aktyvų jūsų dalyvavimą tolesnėse diskusijose šiuo svarbiu klausimu ir dabar laikiu trumpų jūsų diskusijų.

Cristiana Muscardini, *PPE frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, ir mums aktualios tam tikros problemos, ne tik vertėjams žodžiu ar tiems, kurie klausosi diskusijų ir tikisi gauti konkrečių atsakymų, susijusių su klausimu, kuris sprendžiamas nuo 2005 m.

Kaip teisingai pastebėjo Komisijos narė, daugelį metų mūsų pagrindiniai konkurentai ir ekonominiai partneriai naudojo kilmės žymėjimą prekėms, įvežamoms į jų teritoriją. Tačiau Europos Sąjungoje, nepaisant 2005 m. pasiūlymo dėl reglamento, kuriam plačiai pritarė vartotojai ir pilietinė visuomenė, vis dar trūksta apibrėžtumo, nors Parlamentas daug kartų išreiškė palankią nuomonę. Reglamento dėl prekių kilmės žymėjimo nebuvimas

kelia grėsmę piliečių ir vartotojų teisėms ir kliudo tinkamai veikti rinkai, kurioje turi galioti bendros taisyklės, kad ji būtų laisva.

133 straipsnio komitetas per pastarąsias keletą dienų išnagrinėjo pasiūlymus mažinti prekių, įtrauktų į reglamentą, kategorijas bei pagrindus, kuriais remiantis jos būtų rekomenduojamos bandomajam laikotarpiui. Norėtume paklausti Komisijos: ar šioms kompromisinėms pasiūlymams pritaria bent kai kurios valstybės narės? Ar jie toliau bus svarstomi? Ar ruošiatės ir toliau palaikyti 2005 m. pasiūlymą dėl reglamento kartu su Parlamentu ir pagal bendro sprendimo procedūrą? Kokias garantijas ir darbo grafikus Komisija pasiūlys po šių sunkių ir pavėluotų diskusijų? Ir galiausiai, Komisijos nare, nors ir dėkoju už jūsų darbą, atliktą su dideliu ryžtu ir energija, tačiau ar galite patvirtinti tai, ką parašėte atsakyme į mano klausimą 2009 m. lapkričio 5 d., t. y. kad Komisija ir toliau tvirtai pritaris tam, kad būtų priimtas 2005 m. pateiktas pasiūlymas, ir kad toliau laikysis savo įsipareigojimo?

Gianluca Susta, *S&D frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, tikrai šį kartą neketinu – net ir atsižvelgdamas į man skirtą laiką – grįžti ir iš naujo aptarti visas priežastis, kodėl pakartotinai teikiame šį prašymą kaip šio Parlamento nariai. Norėčiau atkreipti dėmesį, – kaip jūs, Komisijos nare, ir pati pastebėjote, – kad C. Muscardini ir aš esame vieninteliai 2006 m. pasirašytos rezoliucijos, kuria šis Parlamentas patvirtino tuometinio Europos Komisijos nario P. Mandelsono iniciatyvą 2006 m. gruodžio mėn., veteranai.

Tikėjomės, kad iniciatyva, kurios ėmėtės prieš kelias savaites, su nedideliais pakeitimais siekiant kompromiso, sulauks didesnio visų pritarimo, taip pat 133 straipsnio komitete. Tačiau apgailestaujame, kad tame komitete daugelis šalių pakartojo savo protestą arba nuogąstavimus, įskaitant Jungtinę Karalystę per jos atstovą. Šiandien tik norime priminti, kad šis prašymas – ne apie protekcionizmą; siekiame ginti ne pramonės įmones, kurios negali konkuruoti tarptautinėje rinkoje, o vartotojus: norime atkreipti dėmesį į sveikatos, aplinkos apsaugos ir tikro abipusiškumo pasaulio rinkoje temas, nes to šiandien mums trūksta. Ir tai susiję ne tik su silpniausiomis šalimis pasaulyje: ne, tai susiję ir su Japonija, JAV, Australija, Kanada, Brazilija, Indija, pagrindiniais Europos Sąjungos konkurentais, kurių pareiga šiais ekonomiškai sudėtingais laikais – ginti Bendrijos interesus, apie ką taip pat byloja šis prašymas.

Todėl tikimės, kad Parlamentas su visu ryžtu ims iniciatyvų, kurias siūlo Komisija. Taip pat tikimės, kad bus laikomasi prieš kelias savaites priimtų įsipareigojimų, net jeigu ši procedūra ir nebus užbaigta iki Kalėdų, o pagal naują procedūrą, nustatytą Lisabonos sutartyje.

Niccolò Rinaldi, *ALDE frakcijos vardu*. – (IT) Pone pirmininke, Komisijos nare, ponios ir ponai, pritardamas prieš mane kalbėjusių narių nuomonei, taip pat C. Muscardini prašymams, norėčiau prisiminti knygos „Cosmicomics“, kurią parašė Italo Calvino, epizodą, kuriame vadinamasis „didysis sprogimas“ aprašomas kaip beformė materijos masė, kurioje nieko nežinoma apie daiktus ir jų kilmę. Ir staiga moteris sako, kad jei turėtų kambarį, išvirtų makaronų ir iškeptų picą šalia esantiems žmonėms. Materijos masėje kyla didžiulis bruzdesys ir entuziazmas: įvyksta sprogimas, ir pageidaujama erdvė materializuojasi kaip iš skirtumų sudarytas pasaulis, kurį vadiname Visata.

Manau, kad pasaulinėje rinkoje žengiamo atgal, o ne į priekį, sugrįžtami prie beformės masės, kurioje prekių kilmė ir, be abejonės, jų savybės vartotojams nežinomos. Mums, kaip liberalams ir demokratams, labai artima laisvos prekybos sistema ir principai, taip pat skaidrumo ir prekių atsekamumo principai. Kaip jau minėta, tai ne tarptautinės prekybos, o labiau vartotojų apsaugos klausimas. Todėl iš naujo palaikome 2005 m. pateiktą pasiūlymą ir – kartoju – pritariame C. Muscardini prašymams.

Carl Schlyter, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (SV) Pone pirmininke, dėkoju jums, Komisijos nare, už galų gale pateiktą pasiūlymą. Manau, J. M. Barroso vadovaujama Komisija dažnai neišdrįsdavo mesti iššūkio Tarybai, kai Taryba nusprendė žengti žingsnį atgal, o ne į priekį, tačiau šį kartą Komisija metė šį iššūkį. Ačiū. Adam Smith teigė, kad rinkos ekonomika negali veikti, jeigu vartotojai negauna pakankamai informacijos, kuria remdamiesi galėtų priimti sprendimus pirkti prekes, todėl būtina įvesti šį kilmės žymėjimą.

Neturėtume daryti išimčių toms šalims, kurios sudariusios laisvosios prekybos susitarimus ar kitus susitarimus su ES; visiems turėtų galioti tos pačios taisyklės. Kai kurie tvirtina, kad žymėti brangu, tačiau daugelis prekių jau yra pažymėtos, todėl papildomos išlaidos būtų minimalios. Tai patvirtina Europoje sugriežtintas jautienos žymėjimas – ir jis nėra brangus. Manau, šį sąrašą galėtume išplėsti. Man regis, dėmesys jame sutelktas į prekes, kurios dažnai yra kopijuojamos ir kuriomis suinteresuoti visi pramonės nariai. Tačiau neįtraukta daugelis svarbių vartojimo prekių, todėl manyčiau, kad sąrašas turėtų būti išplėstas.

Helmut Scholz, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – Pone pirmininke, GUE/NGL frakcijos nariai mano, kad Europos Sąjungoje turi būti skubiai įvestas prekių, kurios atvežamos ne iš ES šalių, „made in“ (kilmės) žymėjimas.

Tokiame globalizuotame ir nebereguliuojamame pasaulyje šis žymėjimas absoliučiai būtinas, kad vartotojai žinotų, iš kur prekė kilusi ir ką jie perka.

Manau, kad tai sritis, kurioje piliečiai ir vartotojai iš tiesų supranta, kas yra Europa ir kaip Europa galėtų pasitarnauti tarptautinei prekybai ir pasauliui, esančiam už ES ribų. Sutinku su kolegomis, kad turime priimti 2005 m. pasiūlyme nustatytą kilmės žymėjimo metodą. Mūsų nuomone, tai minimali priemonė, kurią turime užtikrinti Europos vartotojams ir piliečiams. Ji būtų naudinga ir mažosioms bei vidutinėms Europos įmonėms.

Raginame Komisiją ir Tarybą skubiai pateikti šį projektą svarstyti Europos Parlamentui. Be to, tai būtų ir nuoseklaus požiūrio į politikos kūrimą klausimas, ir manau, kad šioje srityje tarptautinė prekyba taip pat prisidėtų prie tarptautinės taikos palaikymo.

Lara Comi (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, esame Europos lygmeniu veikiančios pramonės sistemos dalis, kurioje gera prekių reputacija ypač priklauso nuo gamybos sistemos vientisumo. Išlaikydami bent dalį savo gamybos Europoje, galime pasiūlyti mūsų vartotojams kontroliuojamos aukštos kokybės prekes. Kadangi visi esame tuo suinteresuoti, turime suteikti vartotojams galimybę žinoti, ką gaminame ir apie pagamintų prekių kilmę. Kad pasiektume šį tikslą, mums reikia kai ko labai paprasto, tačiau ypač svarbaus: skaidrumo, koncepcijos, kurioje persipina kilmės žymėjimo taisyklės, kurias jau patvirtino Parlamentas 2006 m. ir kurios, kaip minėjo Komisijos narė, jau yra iš esmės naudojamos pagrindinėse pasaulio rinkose, pvz., Jungtinių Valstijų, Meksikos ir Kinijos.

Nepaisant to, „made in“ (kilmės) žymėjimas dar nėra patvirtintas kai kuriose ES valstybėse narėse. Mūsų manymu, jeigu prekė yra pagaminta Kinijoje ar kitoje ne Europos Sąjungos valstybėje, nesvarbu, kokia jos kokybė, – kuri neretai yra aukšta, – Europos vartotojai turi turėti galimybę žinoti, kur ta prekė pagaminta, kad galėtų informuotai pasirinkti. Kai kurie supranta skaidrumo principą kaip per didelį protekcionizmą ir mano, kad tai lems didesnes išlaidas pramonei, tačiau to tikrai neįvyks.

Prekių kilmės žymėjimo netaikymas į Europą importuojamoms prekėms – priešingai nei Kinijoje, JAV ir Australijoje – dar labiau apsunkina Europos prekių galimybę konkuruoti pasaulinėje tarptautinėje rinkoje. Todėl pastangos apsaugoti prekių, gaminamų iš geriausių Europos žaliavų, idėją yra pirmas svarbus žingsnis į šios idėjos pripažinimą valstybėse narėse.

Kader Arif (S&D). – (FR) Pone pirmininke, ponai Komisijos nare, ponios ir ponai, tai nėra mūsų pirmosios diskusijos kilmės žymėjimo klausimu, tačiau kadangi manau, jog pakartotinės diskusijos turi savo pranašumą, pritarsiu kolegoms pabrėždamas Europos teisės aktų apie „made in“ kilmės žymėjimą poreikį.

Iš tiesų, nepaisant Europos Parlamento nuomonės, pareikštos 2005 m., vėliau pareikštos 2007 m. balsuojant dėl mūsų kolegos E. Baróno Crespo rezoliucijos, Tarybos daugumos trūkumas visą laiką trukdė patvirtinti šią taisyklę.

Tačiau šis tekstas reikštų svarbią pažangą ne tik Europos vartotojams, bet ir mūsų pramonei. Iš tiesų, tam tikrų prekių, importuojamų iš trečiųjų šalių, kilmės žymėjimas suteiktų vartotojams galimybę būti visapusiškai informuotiems apie išigijamos prekės savybes. Tokiuose svarbiuose sektoriuose, pvz., drabužių, odos gaminių, baldų, sąlygų vartotojams informuotai pasirinkti gaminius sukūrimas – pagrindinė problema toms įmonėms, kurios nusprendė tęsti gamybą Europoje, išlaikyti Europos žinias ir darbo vietas Europoje.

Todėl, ponai Komisijos nare, pritariu ką tik pateiktam pasiūlymui, tačiau labai norėčiau pabrėžti, kad šis pasiūlymas turi išlikti plataus užmojo. Siekdami daugumos valstybių narių palaikymo, neturime atsižvelgti vien tik į mūsų galutinį tikslą. Pvz., būtų nepriimtina kilmės žymėjimą nustatyti tik pagamintoms prekėms, nes tokiu atveju būtų galima importuoti visas sudėtinės dalis atskirai, surinkti jas Europoje ir nurodyti „made in Europe“ (pagaminta Europoje).

Be to, norėčiau pritarti Komisijos pastangoms siekiant gauti didžiausios naudos iš tokio susitarimo. Todėl, negrįždamas prie pakartotinio prašymo patobulinti ir supaprastinti kilmės žymėjimo taisykles, norėčiau pastebėti, kad Europos ir Viduržemio jūros regiono ženklų sukūrimas galėtų būti svarbus žingsnis stiprinant Viduržemio jūros regiono sektorius ir pietų šalių tarpusavio prekybą.

Ir galiausiai norėčiau pabrėžti, kad įgyvendinant Lisabonos sutartį, Tarptautinės prekybos komiteto įgaliojimai bus gerokai išplėsti. Todėl Komisija galės pasikliauti – užtikrinu jus, Komisijos nare – visišku EP narių išipareigojimu atidžiai stebėti diskusijas dėl šio reglamento, kuris labai svarbus Europos vartotojams ir darbuotojams.

Jacky Hénin (GUE/NGL). – (FR) Pone pirmininke, ponios ir ponai, „made in“ (kilmės žymėjimo) sąvoka turi reikšti ne tik žymėjimą. Ji turi tapti galinga koncepcija, kuri reikštų pagarbą pažangiausioms taisyklėms, susijusioms su žiniomis, darbuotojų teisėmis, tvarių vystymusi ir aplinkos apsauga, taip pat būtų atsakingo ekonominio požiūrio išraiška.

Nors globalizacija visiems sukuria sąlygas gaminti, beatodairiškas siekimas vien tik pelno reiškia, kad nuolat pažeidinėjamos darbuotojų ir gyventojų teisės ir griunama jų aplinka. Prekių kopijavimas, kuris buvo būdingas tik prabangos prekėms, šiuo metu daro žalą įvairiems sektoriams, pvz., farmacijos, automobilių ir aviacijos, už kurio visada slepiasi pasipelnymas, todėl labai pažeidžiamas vartotojų saugumas. Be to, prarandame dešimtis tūkstančių darbo vietų.

Įvesdami „made in Europe“ („pagaminta Europoje“) žymėjimą, suteiktume vartotojams galimybę informuotai pasirinkti ir imtis veiksmų siekiant įgyti naujų teisių. Turime pritarti darbuotojų teisėms ir aplinkos apsaugos taisyklėms, mūsų įgūdžiams ir atsakingam valdymui. Ir, svarbiausia, turime pritarti pramonės darbo vietų Europoje išlaikymui ir gynamui.

Christofer Fjellner (PPE). – (SV) Pone pirmininke, protekcionistai retai pripažįsta, kad jų pasiūlymai protekcionistiniai, ir slepia savo ketinimus už kitų argumentų. Mančiau, kad privalomas kilmės žymėjimas – aiškus to pavyzdys. 2006 m. birželio mėn. kalbėdamas čia, šiuose rūmuose, sugrioviau daug mitų, sklindančių apie šį pasiūlymą, todėl pasiūlymas, galų gale, kaip jam ir dera, atsidūrė šiukšlių dėžėje.

Tačiau derybos prieš priimant sprendimą dėl laisvos prekybos susitarimo su Korėja privertė mus dar kartą svarstyti šį pasiūlymą, ir tai netinkamas tokio klausimo sprendimo būdas. Praėjus trejiems metams kai kurie mitai dar gyvi ir jie turi būti sugriauti.

Taigi, pradėkime nuo pirmojo mito, kuriuo teigiama, kad kilmės žymėjimo prašo vartotojai, o šio mito šalininkai tvirtina, kad juos palaiko Komisijos konsultacijų internete dalyviai. Tačiau jie pamiršta paminėti, kad 96,7 proc. atsakymų į šias konsultacijas pateikė viena šalis, būtent Italija, kurioje pramonė ir organizuotos specialiųjų interesų grupės yra varomoji jėga sprendžiant šį klausimą. Šiais laikais kiekvienas pageidaujantis asmuo gali uždėti kilmės ženklą savo prekėms, ir, patikėkite, bet kuri konkurencinga bendrovė, kuri šitaip gali tikėtis susirasti naujų klientų, tą ženklą jau seniai būtų uždėjusi, todėl jis nėra būtinas.

Antras mitas kalba apie tai, kad žymėjimas suteikia vartotojui tinkamos informacijos, užtikrina vartotojų apsaugą ir yra naudingas aplinkai, tarsi tai būtų geografinis klausimas. Ne, tai tik žaidimas žmonių išankstiniu nusistatymu, o ne siekis juos apsaugoti. Trečias mitas kalba apie tai, kad kilmės žymėjimas didina Europos konkurencingumą. Tačiau naujos techninės prekybos kliūtys neapsaugos Europos pramonės. Kilmės žymėjimas neturi nieko bendra su konkurencingumu – jį sustiprina tik atviros rinkos ir gera verslo aplinka.

Jeigu draudžiame valstybėms narėms išleisti tokį teisės aktą ES, nes jis protekcionistinis, kodėl taikome tas pačias taisykles kitoms pasaulio šalims, neigdami, jog tai protekcionizmas? Atmetėme idėją įvesti privalomą „made in EU“ („pagaminta ES“) žymėjimą, todėl netikslinga įvesti tokį žymėjimą ir kitoms pasaulio šalims.

Mairead McGuinness (PPE). – Pone pirmininke, daugeliu atvejų jau taikome kilmės žymėjimą maistui ir kitoms prekėms, todėl jis nėra naujas. Kai kurių maisto produktų žymėjimo problema ta, kad jis ne visada tikslus, taigi šiuo pasiūlymu turime suteikti galimybę patikrinti etiketės tikrumą, t. y. ar etiketėje nurodyta informacija yra tiksli, siekiant, kad vartotojai gautų rūpinimą informaciją.

Pateiksiu konkretų klausimą: man paskambino vienas Europos Sąjungos gamintojas ir paklausė, ar Komisija, Taryba ir Parlamentas supranta etiketę „pagaminta Europos Sąjungoje“ kaip tokią, kuri leistų tvirtinti, kad jie gamina prekes Europos Sąjungoje. Gal Komisijos narė galėtų atsakyti į šį klausimą vietoj manęs?

Seán Kelly (PPE). – Pone pirmininke, šis klausimas sukėlė daug problemų, ypač žemės ūkio sektoriuje Airijoje. Beveik kiekvieną kartą, kai Padraig Walshe, ūkininkų sąjungos pirmininkas, sako kalbą, jis užsimena apie tinkamo, tikslaus žymėjimo sunkumus, kaip teigė ir M. McGuinness.

Pasirodo, į Airiją įvežami produktai, kurie perdirbami, įberiant prieskonių ar kitų medžiagų ir uždėdant etiketę, kad produktas pagamintas Airijoje. Tai didelė vartotojo apgaulė, ir manau, kad kiekvienas turi teisę žinoti apie kiekvienos prekės kilmės šalį, o ne šalį, kurioje ta prekė buvo perdirbta.

Ar galima tikėtis, kad atsisakysime tokios praktikos ir įvesime aiškų ir teisingą žymėjimą, kad tiksliai žinotume, kurioje šalyje kiekviena prekė yra pagaminta?

Sergio Paolo Francesco Silvestris (PPE). – (IT) Pone pirmininke, ponios ir ponai, aiškumas, aiškumas, aiškumas: štai ko šiais laikais reikia rinkai, kurioje turi galioti taisyklės, užtikrinančios skaidrumą ir ginančios vartotojus. Ir laisvoje rinkoje galioja aiškos taisyklės, kurios, jeigu taikomos per skaidrias priemones, suteikia vartotojams galimybę rinktis. Būtent to šiandien prašome, būtent to šiandien čia reikalaujame.

Per Italijos valstybinę televiziją dažnai transliuojamose tiriamosios dokumentikos laidose atskleidžiama, kaip kai kuriose šalyse, kurios yra toli – ir kultūriniu požiūriu – nuo Europos, gamybos metodai yra pagrįsti labai teršiančiomis aplinką medžiagomis, taikant taršius metodus, naudojant toksiškus tirpalus ir išnaudojant darbo jėgą, taip pat nepilnamečius, kurie verčiami dirbti absurdišką valandų skaičių. Vartotojai privalo turėti galimybę pasirinkti ir aiškų supratimą apie tai, iš kur prekės atvežamos. Būtent to prašome. Manau, jog atėjo laikas ryžtingai ir nedelsiant priimti taisykles, kurios suteiktų vartotojams galimybę pasirinkti per visiškai aiškius ir skaidrius mechanizmus, ir jas turime priimti su dideliu ryžtu ir kuo greičiau.

Catherine Ashton, Komisijos narė. – Pone pirmininke, norėčiau padėkoti visiems, kurie prisidėjo prie šių svarbių diskusijų aptariamam klausimui.

Norėčiau pradėti nuo C. Muscardini iškeltos klausimo – ji išreiškė susirūpinimą, kad šio klausimo sprendimas vilkinamas. Darbo Komisijoje metu daug svarbiau su valstybėmis narėmis joms aktualiausias problemas ir stengiausi atsakyti į tikrai svarbius klausimus. Tačiau, kaip pastebėjo kai kurių valstybių narių atstovai, politinio gyvenimo tikrovė yra tokia, kad visiems pasiūlymams turi pritarti Taryba. Tai reiškia, kad, nesant daugumos pritarimo tam tikru klausimu, turime išsiaiškinti, kaip patobulinti pasiūlymą, kad padėtume valstybėms narėms apsispręsti, jeigu jos turi labai tvirtas pozicijas, ir pasiūlymas būtų priimtas, taigi patirtume ne nesėkmę, o sėkmę.

Man atrodo, kad turėjome šią galimybę, tobulindami pasiūlymą, siekdami išsklaidyti valstybių narių susirūpinimą ir dar kartą mėgindami jį pateikti, tačiau jis ir toliau lieka Komisijoje. Ypač atsižvelgiant į tai, kad Komisijos kadencija eina į pabaigą, o šis dokumentas – kaip kai kurie nariai pasakytų – gyvuos ilgiau už šią kadenciją, todėl svarbu aptarti tai, kas nebuvo atlikta.

Negaliu kalbėti apie konkrečius terminus, nors ir norėčiau, nes šio klausimo sprendimas ir Tarybos rankose. Tačiau įsipareigoju toliau nagrinėti šį klausimą, nes turiu labai tvirtą poziciją. Tęsiu tai, kas man atrodo itin svarbu.

Keletas gerbiamų narių iškėlė konkretų klausimą apie vartotojus ir minėjo, kad kilmės žymėjimas gali užtikrinti skaidrumą ir aiškumą suteikiant informaciją vartotojams. Net Adam Smith buvo pacituotas šiuo tikslu. Jeigu norime turėti laisvą prekybą visame pasaulyje, svarbu vartotojams suteikti aiškumą ir skaidrumą, kad jie galėtų priimti sprendimus ir rinktis, nes šie dalykai glaudžiai susiję su laisva prekyba. Tai neatsiejami dalykai, ir aš tam visiškai pritariu. Todėl manyčiau, kad šiuos aspektus paminėję Parlamento nariai suprato šio klausimo esmę.

Šis klausimas ne apie protekcionizmą. Tokia sistema galioja visame pasaulyje. Dauguma šalių, kuriose galima įsigyti mūsų išvardytas prekes, jau žymi, iš kokios šalies jos atvežtos. Kaip vartotojai, man svarbu žinoti, kur prekė yra pagaminta. Manau, daugeliui vartotojų ši informacija – svarbus santykio su rinka elementas. Dėl galimybės užtikrinti skaidrumą norėčiau pasakyti, kad tai irgi labai svarbu. Neturime to bijoti, nes jeigu bijome, vadinasi, kažką darome negerai. Atvirumo, laisvos prekybos ir skaidrumo esmė ta, kad šiuos iššūkius reikia priimti ir atitinkamai spręsti.

Carl Schlyter paprašė manęs išplėsti sąrašą. Na, čia jau kitas klausimas, kurį turime aptarti: galutinio sąrašo iš viso nėra. Mes tiesiog bandėme sudaryti realų sąrašą, kuris galbūt vėliau taptų tolesnių diskusijų tema.

Taip pat norėčiau aptarti klausimą, kuris sukėlė daug susirūpinimo: ar esame pakankamai ambicingi. K. Arif teigė, kad neturime nusileisti. Be abejo, aš ir nemėginu nusileisti, tik stengiuosi būti realisti. Jeigu turiu pasiūlymą, tačiau nėra galimybių, kad jam bus pritarta Taryboje, man regis, mano pareiga iš naujo jį nagrinėti ir svarstyti, ar galime kažką pakeisti. Ne nusileisti, o pripažinti teisėtus interesus ir spręsti, ar galime pateikti pasiūlymą kaip bandomąjį modelį ar siauresnį modelį, siekiant patikrinti, ar jis yra teisingas, ir galbūt vėliau jį išplėsti, nes iš esmės jau turime supratimą apie tai, ko siekiame.

„Euromed“ klausimą taip pat svarstome. Šis klausimas, kaip žinote, įeina į šiuo metu vykstančių diskusijų darbotvarkę. Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį į mūsų veiksmus siekiant apsaugoti darbo vietas. Gerbiamieji nariai žino, kad bandžiau atskirti protekcionizmą ir paramą pramonei, darbo vietoms ir vartotojams ir t. t. Tačiau prekyboje negalima ignoruoti visų šių dalykų. Jie neatskiriami.

Pone C. Fjellneri, turiu atskirai jums atsakyti, nes kalbėjote apie netinkamą mano elgesį. Nesu visiškai tikra, ar labai korektiška Europos Parlamente svarstyti netinkamą elgesį, bet norėčiau jus užtikrinti, kad tikrai nesistengiu taip elgtis. Nežinau, apie ką kalbate. Aptardama su valstybėmis narėmis visus šiuos prekybos klausimus stengiausi išsiaiškinti – tiek atlikdama savo darbą Komisijoje, ir ypač bendraudama su mažomis įmonėmis visoje Europoje, nes siekiu, kad daugiau nei 3 proc. įmonių turėtų realias galimybes prekiauti ne tik Europos Sąjungoje – problemas, kurių sprendimas buvo atidėtas, ir klausimus, kurie vienaip ar kitaip liko neišspręsti, arba tas sritis, kuriose šalys turi labai tvirtą poziciją.

Tai ne vienintelė problema, tačiau man pasirodė, kad yra galimybė pamėginti dar kartą ją iškelti. Jos esmė – vienodos galimybės. Jos esmė – aiškumas ir skaidrumas vartotojams. Ji rodo, kad turime judėti į priekį. Tikiuosi, kad Parlamentas ištrauks iš šio klausimo sprendimą ir padės toliau tobulinti pasiūlymą, kad žinotume, jog iš tiesų pasiekėme labai pozityvių rezultatų.

Ir galiausiai manęs klausė apie ženklą „pagaminta Europos Sąjungoje“. Šį pasiūlymą aptarėme su pramonės atstovais ir vartotojais, tačiau pritarimo nesulaukėme. Buvo jaučiamas susirūpinimas, kad tai brangiai kainuos. Todėl atsisakėme eiti šiuo keliu.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks per kitą mėnesinę sesiją.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Vienas iš pasaulio prekybos liberalizavimo padarinių – gausybės darbo vietų praradimas ir socialinės padėties pablogėjimas daugelyje regionų ir šalių, taip pat ir Portugalijoje, kurie labiau priklauso nuo tam tikrų gamybos sektorių, pvz., tekstilės ir aprangos. Dabartinės ekonominės ir socialinės krizės sąlygomis į šią padėtį turime žvelgti kitokiu požiūriu. Kilmės žymėjimo taisyklės galėtų pakelti gamybos lygį įvairiose valstybėse narėse, tačiau jų nepakanka. Privalome apsaugoti gamybos sektorius taikydami platesnių ir veiksmingesnių priemonių paketą, taip pat gynybos ir apsaugos mechanizmus nuo agresyvaus eksporto, teikdami pirmenybę vietinei produkcijai, atsisakydami modelių, pagrįstų mažo darbo užmokesčiu, žema kvalifikacija ir darbo nesaugumu, įgyvendindami viešąsias priemones gamybai kontroliuoti ir rinkoms reguliuoti, kad būtų laikomasi maisto suverenumo ir saugos principo; veiksmingai kovodami su įmonių perkėlimais. Kiekvienos šalies teisės į tvirtą gamybą gynimas – tai reikalavimas, kurio turėsime laikytis ateityje. Privalome tai daryti dėl naujo ekonominio, socialinio, energetinio ir aplinkos apsaugos racionalumo, kurio neoliberalusis modelis ne tik neužtikrina, bet ir iš tiesų padaro jį neįmanomą.

24. Sprendimai dėl kai kurių dokumentų (žr. protokolą)

25. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)

26. Posėdžio pabaiga

(Posėdis baigtas 00.15 val.)